Mötesbok: Fritidsnämnden (2025-01-22)

Fritidsnämnden

Datum: 2025-01-22

Plats: Esplanaden, Länken 3 trappor, Stadshuset

Kommentar:

Dagordning

Kl. 13.15 Upprop, Esplanaden

Behandling av mötesärende

1/25 Val av justerare, godkännande av dagordning och fråga om jäv 3

2/25 Revidering av Riktlinjer och villkor för fasta lokalförhyrningar 4

3/25 Information och rapporter januari 2025 9

4/25 Anmälningsärenden/delegationsbeslut januari 2025 11

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2025-01-10
Fritidsnämnden

Diarienr: FN-2025/00006

Val av justerare, godkännande av dagordning och fråga om jäv

Förslag till beslut
Fritidsnämnden beslutar

att till justerare av dagens protokoll utse Joline Göttfert (M).

att godkänna sammanträdets dagordning.

att till protokollet notera att ingen person är jävig.

Ärendebeskrivning
Eventuella ändringar i nämndens föredragningslista noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller närvara vid nämndens hantering av ärendet.

Beredningsansvariga
Elisabeth Anttu, nämndsekreterare

Stefan Hildingsson
Fritidsdirektör

Elisabeth Anttu
Nämndsekreterare

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2025-01-14
Fritidsnämnden

Diarienr: FN-2024/00009

Revidering av Riktlinjer och villkor för fasta lokalförhyrningar

Förslag till beslut
Fritidsnämnden beslutar

att fastställa revidering av *Riktlinjer och villkor för fasta lokalförhyrningar*.

Ärendebeskrivning
I maj 2024 fastställde fritidsnämnden *Riktlinjer och villkor för fasta lokalförhyrningar*.

Riktlinjerna syftar till att säkerställa att:
- hyran följer av Umeå kommuns fastighetsförvaltnings fastslagna hyresnivåer per kvadratmeter.
- hyran räknas upp enligt KPI (enligt svenskt fastighetsprisindex).
- fasta förhyrningar hanteras på ett likvärdigt sätt och att avtal mellan Umeå kommun och hyresgäst upprättas.
- fasta lokalförhyrningar genomförs enligt gällande rutin för lokalförhyrning.

Med hänvisning till de nya riktlinjerna och påbörjad genomlysning av befintliga avtal, har det uppdagats att hyresgäster kan få en väsentligt ökad årshyra, detta främst på grund av första punkten ovan d v s att hyran ska följa Umeå kommuns fastighetsförvaltnings fastslagna hyresnivåer per kvadratmeter. För att förhindra att hyresgäster hamnar på obestånd på grund av detta, föreslås en revidering av riktlinjerna.

Under rubriken ”Riktlinjerna syftar till att säkerställa att:” har ytterligare en punkt lagts till:
- om hyresgäst i samband med översyn, drabbas av väsentlig ökning av hyran på grund av orsaker som hyresgästen inte råder över och därmed riskerar att hamna på obestånd hanteras det enligt gällande rutin.

Under rubriken ”Bakgrund” har redaktionella ändringar gjorts för att förtydliga texten.

Tjänsteskrivelse

Dnr: FN-2024/00009

Beslutsunderlag

Riktlinjer och villkor för fasta lokalförhyrningar, reviderad 2025-01-22

Beredningsansvariga

Göran Åkre, fritidskonsulent
Thomas Savilahti, fritidskonsulent
Monia Sundelin, controller

Beslutet ska skickas till

Göran Åkre, fritidskonsulent
Thomas Savilahti, fritidskonsulent

Stefan Hildingsson
Fritidsdirektör

Monia Sundelin
Controller

UMEÅ KOMMUN

Riktlinje

Riktlinjer och villkor för fasta lokalförhyrningar

Beslutad av:
Fritidsnämnden

Dokumenttyp:
Riktlinje

Diarienummer:
FN-2024/00009

Giltighetstid:
Tills vidare

Datum och paragraf för beslutet:
2024-05-22 § 34
Reviderad 2025-01-22 § 2

Dokumentansvarig:
Fritidsförvaltningen

Bakgrund

Enligt reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder har kommunfullmäktige delegerat till fritidsnämnden att ansvara för beslut om särskilda överenskommelser utöver fastställd prislista i samband med uthyrning av lokaler och anläggningar.

Vid fritidsnämnden 2024-01-23 (§ 3) diarienr. FN-2024/00009 fick fritidsförvaltningen i uppdrag att göra en översyn av prissättning och villkor för fasta lokalförhyrningar gällande Umeå kommuns elitidrotts- och specialidrottsanläggningar samt kanslilokaler. Bakgrunden till beslutet var att efterfrågan och nyttjandet av lokaler med möjlighet till fast förhyrning har förändrats över tid. För att säkerställa att fasta förhyrningar genomförs på ett likvärdigt sätt behövs riktlinjer.

Syfte

Riktlinjerna syftar till att säkerställa att:

- hyran följer av Umeå kommuns fastighetsförvaltnings fastslagna hyresnivåer per kvadratmeter.
- hyran räknas upp enligt KPI (enligt svenskt fastighetsprisindex).
- fasta förhyrningar hanteras på ett likvärdigt sätt och att avtal mellan Umeå kommun och hyresgäst upprättas.
- fasta lokalförhyrningar genomförs enligt gällande rutin för lokalförhyrning.
- om hyresgäst i samband med översyn, drabbas av väsentlig ökning av hyran på grund av orsaker som hyresgästen inte råder över och därmed riskerar att hamna på obestånd hanteras det enligt gällande rutin.

Lagar och andra krav

Hyreslagen, KPI (svenskt fastighetsprisindex).

Omfattning och avgränsning

Förhyrning av Umeå kommuns elitidrotts- och specialidrottsanläggningar samt kanslilokaler med fasta lokalförhyrningar, är en uthyrningsform av löpande karaktär som regleras genom hyresavtal.

Fritidsförvaltningen ska i första hand säkerställa att omklädningsrum finns tillgängliga för den löpande ordinarie verksamheten som har säsongs- och tillfälliga bokningar.

Fritidsförvaltningen bedömer om det finns möjlighet till fast förhyrning av omklädningsrum och därefter, om så är möjligt, ges utrymme enligt de fastställda kriterierna eller annan överenskommelse.

Vilka berörs av riktlinjen

Hyresgäst, Umeå kommun.

Krav på arbetssätt/arbetsgång/process

Vid varje förhyrning skall hyresavtal skrivas enligt gällande rutin.

Kriterier för bidrag/rabatt

För att erhålla bidrag/rabatt på hyra skall hyresgäst vara en bidragsberättigad förening enligt fritidsnämndens grundläggande kriterier. Även regions- och riksförbund kan efter särskild prövning erhålla rabatt på lokalhyra.

Kriterier för fast förhyrning

Kriterier som kan ligga till grund för möjlighet till en fast förhyrning av omklädningsrum:

- Förening/hyresgäst spelar i en av de två högsta serierna i Sverige i en idrott som har fler än fyra nivåer/divisioner.
- Förening/hyresgäst spelar i högsta serien i Sverige i en idrott som har fyra eller färre nivåer/divisioner.
- Föreningen/hyresgäst har utpekad arena som sin hemmaarena.

Kriterier som ligger till grund för att få möjlighet till en fast förhyrning av kanslilokal:

- Föreningen/hyresgäst ska ha en person med administrativ roll på minst 50 %.
- Bidragsberättigade föreningar med anställd personal på minst 50 % prioriteras.

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

2025-01-10

Fritidsnämnden

Diarienr: FN-2025/00003

Information och rapporter januari 2025

Förslag till beslut

Fritidsnämnden beslutar

att godkänna redovisningen av informationen.

Ärendebeskrivning

Granskning: Detaljplaneförslaget för Guldskrinet 1 och del av Stadsliden 2:1
Thomas Savilahti, fritidskonsulent

Fritidsnämndens resultat 2024
Monia Sundelin, controller

Förslag till planeringsdirektiv och budget 2026 samt plan 2027-2029
Monia Sundelin, controller

Skrivelse från Tegs SK Hockey
Stefan Hildingsson, fritidsdirektör

Fritidsdirektören informerar:

- Fritidsnämnden 19/2 heldag, start kl. 09.00
- Utmärkelse Sport & Affärer
- Övrigt

Beslutsunderlag

Granskning detaljplaneförslaget Guldskrinet 1, Umeå kommun 2025

Beredningsansvariga

Thomas Savilahti, fritidskonsulent
Monia Sundelin, controller
Stefan Hildingsson, fritidsdirektör

Stefan Hildingsson
Fritidsdirektör

Elisabeth Anttu
Nämndsekreterare

Umeå kommun 2025-01-08

Detaljplanering

Guldskrinet 1 och del av Stadsliden 2:1, granskning (BN-2021/01166)

Fritidsförvaltningen har tagit del av detaljplaneförslaget samt svar på de frågor som fritidsförvaltningen tidigare framfört, vilka framgår av samrådsredogörelsen.

Förvaltningen värdesätter att det i detaljplanens syfte framgår ”*att idrottsverksamheten söder om planområdet kan fortsätta att utvecklas i samspel med boendemiljön i dess närhet”*

Förvaltningens tidigare yttrande handlar främst om att få klarhet i hur konsekvenser av bostadsetableringen och dess krav på åtgärder på intilliggande idrottsplatsanläggning ska tillgodoses över tid.
Med beskrivningar i granskningshandlingens avsnitt om *Buller och ljusstörningar från Umeå Energi Arena* påvisas utomhusanläggningens status och nyttjande av idag. I detaljplaneförslagets avsnitt om *Förutsättningar, förändringar och konsekvenser* framgår hur dessa kommer att hanteras.

Notera att åtgärder av ljusspridningen och därav den ekonomisk belastningen det medför (fördelningen) hanteras mellan projektet och fastighetsägare av idrottsanläggningen, fritidsförvaltningen som hyresgäst i anläggningen ska inte belastas av detta enligt gällande gränsdragningslista mellan fastighetsägare och hyresgäst.

Med god information och tät dialog i projekteringen av Guldskrinet 1 och del av Stadsliden 2:1 som beräknas pågå under fem år så undviker vi störningar i verksamhetsutövningen på idrottsanläggningen Umeå Energi Arena.
Värt att notera är att Umeå kommun står som värd för SM-veckan vinter 2026 och Umeå Energi Arena kommer att vara en av huvudanläggningarna för detta arrangemang.

Fritidsförvaltningen

Genom Thomas Savilahti, Lokal- och anläggningsstrateg

UMEÅ KOMMUN

Tjänsteskrivelse
2025-01-10
Fritidsnämnden

Diarienr: FN-2025/00004

Anmälningsärenden/delegationsbeslut januari 2025

Förslag till beslut
Fritidsnämnden beslutar

att godkänna redovisningen av delegationsbeslut och anmälningsärenden för januari 2025.

Ärendebeskrivning
Delegationsbeslut
Föreningsbyrån
Anmälningsärenden januari, FN-2025/00004-2

Anmälningsärenden
Personuppgiftsincidenter
Under perioden 2024-10-01—12-31 har en händelse inrapporterats. Efter utredning gjordes bedömningen att det inte handlade om en personuppgiftsincident. dnr: FN-2025/00004-3

Allmänna ärenden
Kommunstyrelsens (KS) beslut 2024-12-03 § 193, ”Planeringsdirektiv och budget 2026 samt plan 2027-2029”, dnr: FN-2024/00055-1

KS beslut 2024-12-03 § 196, ”Överenskommelse om Idéburet Offentligt Partnerskap för barnrättsfrågor”, dnr: FN-2024/00002-368

Kommunfullmäktiges beslut 2024-11-25 § 200, ”Översyn av styrdokument hösten 2024”, dnr: FN-2024/00002-367

Individ- och familjenämndens beslut 2024-02-21 § 39, ”Uppföljning handlingsplan suicidprevention”, dnr: FN-2024/00002-379 och 380

Tekniska nämndens beslut 2024-12-19 § 118, ”Beslut om remiss Plan för digital omställning”, dnr: FN-2024/00057-1

Motion 25/2024: Konkurrensutsätt driften av Umeå kommuns badverksamhet; Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C), Hanna Lundin Jernberg (L) och Veronica Kerr (KD), dnr: FN-2024/00056-1

Tjänsteskrivelse

Dnr: FN-2025/00004

Beredningsansvariga

Elisabeth Anttu, nämndsekreterare

Stefan Hildingsson
Fritidsdirektör

Elisabeth Anttu
Nämndsekreterare

UMEÅ KOMMUN

Anmälningsärenden Fritidsnämnden (2025-01-22)

Lotteriärenden

Följande föreningar har beviljats tillstånd för registrering av lotterier enligt enligt 6 kap. 9 § Spellagen:
- KFUM Umeå BSKT för perioden 2024-12-15 – 2029-12-14

Handläggare:	Eva Lindgren
Sökande:	Umeå Simsällskap
Arrangemang:	Jullovsbad
Bidragsform:	Utvecklingsstöd folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184389
Datum:	Jullovet 2024
Sökt belopp:	23 275 kr
Beviljat belopp:	18 275 kr
Motivering till beslut:	Föreningen anordnar en gratis lovaktivitet genom att ha extra öppet och erbjuda gratis entré till barn i åldrarna 7–16 år. Detta sker under 5 dagars period mellan 2/1 - 6/1. Alla barn som besöker får möjligheten att både träna vattenvana samt göra något meningsfullt under jullovet.

Handläggare:	Eva Lindgren
Sökande:	IFK Umeå
Arrangemang:	Jullov på Badmintonstadion

Bidragsform:	Utvecklingsstöd folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184721
Datum:	Jullovet 2024
Sökt belopp:	23 425 kr
Beviljat belopp:	18 250 kr
Motivering till beslut:	Föreningen har tidigare haft prova på verksamhet under loven med positiva resultat. Nu vill dom fortsätta med detta projekt och erbjuda barn och ungdomar att komma och prova på badminton i en tre dagars period under jullovet. Detta är en drop-in aktivitet som är öppen för alla barn och ungdomar.

Handläggare:	Eva Lindgren
Sökande:	Hörnefors IF
Arrangemang:	Rör dig på lovet
Bidragsform:	Utvecklingsstöd folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	183591
Datum:	Jullovet 2024
Sökt belopp:	17 020 kr
Beviljat belopp:	14 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen vill under jullovet anordna en "camp" i Hörnefors som är kostnadsfritt för deltagarna. Målgruppen är barn mellan 7–10 år och alla ska kunna vara med oavsett om de idrottat sedan tidigare eller inte. Målet är att alla barn oavsett socioekonomiska förutsättningar ska kunna ha ett aktivt jullov.

Handläggare:	Eva Lindgren
Sökande:	Ögonblicksteatern
Arrangemang:	Nu, nu, nu! - och skapa din egen figur!
Bidragsform:	Utvecklingsstöd folkhälsa och anläggningar

Ärendenr i Rbok:	184739
Datum:	Jullovet 2024
Sökt belopp:	25 500 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Avslag. Föreställningen vänder sig främst till en yngre målgrupp än vad vi stöttar, dvs barn under 6 år.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Umeå Karateklubb
Arrangemang:	Självförsvar åk 9 Tegs Centralskola
Bidragsform:	Stöd till insatser för UVTS
Ärendenr i Rbok:	179848
Datum:	Hösttermin 2024
Sökt belopp:	34 300 kr
Beviljat belopp:	34 300 kr
Motivering till beslut:	Umeå Karateklubb samverkar med Tegs Centralskola för att erbjuda tjejer i åk 9 kampsport och självförsvar. Målet är att öka deras självförtroende och självkänsla och på så vis få in fler tjejer att våga prova på kampsport även på fritiden.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Team Thorengruppen Ungdom SK
Arrangemang:	Hälsa- och idrottsprojekt
Bidragsform:	Stöd till insatser UVTS
Ärendenr i Rbok:	181463
Datum:	-
Sökt belopp:	38 000 kr
Beviljat belopp:	0 kr

Motivering till beslut:	Avslag. Insatsen följer inte riktlinjerna om långsiktighet, är inte förankrat i föreningen och är kopplat till det enskilda Arvsfonden projektet Active Move.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Kaspiska FF
Arrangemang:	Tillsammans för Ersboda
Bidragsform:	Stöd till insatser för UVTS
Ärendenr i Rbok:	183302
Datum:	HT 2024 – VT 2025
Sökt belopp:	70 920 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Avslag. Föreningen följer inte riktlinjerna om långsiktighet och ansöker om stöd för fotboll 13 - 15 år som tidigare sökt och drivits av Ersboda SK. Kaspiska FF har inte haft någon av oss känd verksamhet under 2024.

Handläggare:	Fardeen Ahmadi
Sökande:	Stöcke IF
Arrangemang:	Jul i Stöcke
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184481
Datum:	6/12 och 16/12
Sökt belopp:	7 500 kr
Beviljat belopp:	5 500 kr
Motivering till beslut:	Föreningen anordnar två dagars jul aktiviteter för barn och unga i åldrarna 7–16. Julaktiviteterna kommer att hållas i Stöcke och är öppet för alla barn.

Handläggare:	Fardeen Ahmadi
Sökande:	Rödåbygdens IK
Arrangemang:	Juljakten
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184388
Datum:	Dec 2024 – Jan 2025
Sökt belopp:	16 625 kr
Beviljat belopp:	0
Motivering till beslut:	Avslag, föreningen söker stöd för inköp av datastöd vilket inte kan beviljas inom ramen för utvecklingsstöd.

Handläggare:	Fardeen Ahmadi
Sökande:	Ersboda SK
Arrangemang:	Fotbollscup under jullovet
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184675
Datum:	Jullovet
Sökt belopp:	5 712 kr
Beviljat belopp:	0
Motivering till beslut:	Avslag, enligt praxis kan bidrag ges ej till cuper.

Handläggare:	Sofie Wennberg
Sökande:	Funktionsrätt Umeå
Arrangemang:	Funktionsrättsveckan
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Rättigheter och samhällsnytta
Ärendenr i Rbok:	183602

Datum:	2–7 december
Sökt belopp:	17 000 kr
Beviljat belopp:	7 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen beviljas bidrag för påverkansarbete samt informationsspridning om rättigheter under funktionsrättsveckan på väven.

Handläggare:	Sofie Wennberg
Sökande:	IFK Umeå
Arrangemang:	Funkisboxning på lovet
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Rättigheter och samhällsnytta
Ärendenr i Rbok:	181894
Datum:	Jullovet
Sökt belopp:	8 000 kr
Beviljat belopp:	8 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen arrangerar gratis lovaktivitet, funkisboxning under jullovet.

Handläggare:	Sofie Wennberg
Sökande:	Personskadeförbundet RTP
Arrangemang:	Vattengymnastik i varm bassäng - samverkan funktionshinderföreningar
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Rättigheter och samhällsnytta
Ärendenr i Rbok:	183680
Datum:	Vt 2025
Sökt belopp:	10 530 kr
Beviljat belopp:	10 530 kr

Motivering till beslut:	Föreningen startar ett samverkansprojekt mellan funktionshinderföreningar för att få en mer kostnadseffektiv vattenträning.

Handläggare:	Sofie Wennberg
Sökande:	Friluftsfrämjandet Lokalavd Umeå
Arrangemang:	Bi-ski-satsning
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184553
Datum:	Vintern 2025
Sökt belopp:	50 000 kr
Beviljat belopp:	50 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen har fått in en tränare med utbildning i bi-ski, alpin paraidrott, och behöver nu köpa in utrustning för att kunna erbjuda skidskola för personer med förlamning/funktionsnedsättning.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Umeå Karateklubb
Arrangemang:	Självförsvar tjejer åk 9 Södra Ålidhem
Bidragsform:	Stöd till insatser UVTS
Ärendenr i Rbok:	184154
Datum:	Februari 2025
Sökt belopp:	23 900 kr
Beviljat belopp:	21 100 kr
Motivering till beslut:	Umeå Karateklubb samverkar med Södra Ålidhemsskolan för att erbjuda tjejer i åk 9 kampsport och självförsvar. Målet är att öka deras självförtroende och självkänsla och på så vis få in fler tjejer att våga prova på kampsport även på fritiden.

Handläggare:	Stefan Myrén
Sökande:	Vän i umeå
Arrangemang:	Bad för kvinnor
Bidragsform:	Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184155
Datum:	2025
Sökt belopp:	49 100 kr
Beviljat belopp:	49 100 kr
Motivering till beslut:	Bad för kvinnor är en mötesplats där kvinnor tränar, badar och har trevligt tillsammans. Badet riktar sig till kvinnor/tjejer från 15 år, framför allt till de som behöver bli tryggare i vatten och/eller öva på simningens grunder.

Handläggare:	Stefan Myrén
Sökande:	Vän i Umeå
Arrangemang:	Bad för kvinnor extratider
Bidragsform:	Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184734
Datum:	2025
Sökt belopp:	46 000 kr
Beviljat belopp:	46 000 kr
Motivering till beslut:	Bad för kvinnor är en mötesplats där kvinnor tränar, badar och har trevligt tillsammans. Badet riktar sig till kvinnor/tjejer från 15 år, framför allt till de som behöver bli tryggare i vatten och/eller öva på simningens grunder. Aktiviteten Bad för kvinnor planeras att genomföras under vår- och hösttermin vid totalt 20 tillfällen på Ersboda Bad & Gym. Varje tillfälle är två timmar

Handläggare:	Stefan Myrén
Sökande:	Umeå Osport
Arrangemang:	Prova på-Kampsportssamverkan i Umeå
Bidragsform:	Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184627
Datum:	30 December
Sökt belopp:	3 054 kr
Beviljat belopp:	1 054 kr
Motivering till beslut:	Föreningen vill arrangera en prova på tillfälle där deltagare kan droppa in när de vill för att testa olika typer av kampsport. Föreningen kommer att kommunicera ett upplägg där varje enskild aktivitet är uppdelad i 4 pass. Lovaktivitet

Handläggare:	Stefan Myrén
Sökande:	Umeå Automobilklubb
Arrangemang:	Radiostyrd bil körning ersboda Umeå
Bidragsform:	Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	18391
Datum:	2024–2025
Sökt belopp:	50 000 kr
Beviljat belopp:	0
Motivering till beslut:	Avslag. Budgeten räckte inte till.

Handläggare:	Sofie Wennberg
Sökande:	Umeå Dansskola
Arrangemang:	Öppet hus
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184266

Datum:	Jullovet
Sökt belopp:	23 000 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Avslag då ansökningstrycket denna omgång var högt och denna ansökan inte kunde prioriteras.

Handläggare:	Sofie Wennberg
Sökande:	Synskadades förening
Arrangemang:	Syntolkade arrangemang vt 2025
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Rättigheter och samhällsnytta
Ärendenr i Rbok:	184324
Datum:	Vårterminen 2025
Sökt belopp:	43 075 kr
Beviljat belopp:	10 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen syntolkar arrangemang under vårterminen, aktiviteten samfinansieras med kulturen (10 000 kr + 33 075Kr)

Handläggare:	Fardeen Ahmadi
Sökande:	Umeå Biljardklubb
Arrangemang:	Utökad kvällsbiljard under helgkvällar
Bidragsform:	UVTS-stöd
Ärendenr i Rbok:	184788
Datum:	Januari – juni 2025
Sökt belopp:	30 800 kr
Beviljat belopp:	30 800 kr
Motivering till beslut:	Föreningen kommer under fredags och lördagskvällar ha öppet extra timme till kl 23:00. Satsningen är riktat mot barn och ungdomar på Ålidhem. Projektet kommer att pågå till vecka 24

	med start i januari. Målet med detta projekt är att välkomna även dessa ungdomar till föreningen på ett genomtänkt och organiserat sätt, men samtidigt göra Umeå BK tryggare sent på helgkvällar genom att fler vuxna ledare närvarar under de sena öppettiderna.

Handläggare:	Fardeen Ahmadi
Sökande:	Rädda Barnen Umeå
Arrangemang:	Vinter Vibes 2025
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184746
Datum:	2025-01-02 – 2025-01-05
Sökt belopp:	15 000 kr
Beviljat belopp:	15 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen kommer att arrangera gratis lovaktiviteter för barn och ungdomar under jullovet. Aktiviteterna kommer att vara i from av inomhusfotboll, matlagningsaktivitet, beachvolleyboll samt skridskoåkning och det kommer att vara öppet för alla barn och unga.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Innertavle Bygdegårdsförening
Arrangemang:	Miljöförbättring
Bidragsform:	Stöd till anläggning, investering
Ärendenr i Rbok:	185527
Datum:	2024-12-09
Sökt belopp:	14 500 kr
Beviljat belopp:	14 500 kr
Motivering till beslut:	Föreningen ansöker om 30% av den totala kostnaden (48 000 kr) för att installera akustikplattor i stora salen samt del av hallen.

	Ljuddämpningen skapar en bättre ljudmiljö och därmed en mer funktionell lokal.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Friluftsfrämjandet Umeå
Arrangemang:	Gratis aktiviteter
Bidragsform:	Stöd till insatser för att Umeå ska växa tryggt och säkert
Ärendenr i Rbok:	185531
Datum:	2025 - 2026
Sökt belopp:	54 254 kr
Beviljat belopp:	50 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen ansöker om stöd till insats: att kunna erbjuda barn och ungdomar från socioekonomiskt utsatta familjer och miljöer i Umeå kommun att delta i Friluftsfrämjandets aktiviteter gratis. Ansökan avser barn och ungdomar i åldrar 4–25 år som idag är inte aktiva i föreningen.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Umeå Karateklubb
Arrangemang:	Drop in för tjejer, självförsvar
Bidragsform:	Stöd till insatser för Umeå växer tryggt och säkert
Ärendenr i Rbok:	185160
Datum:	VT och HT 2025
Sökt belopp:	53 000 kr
Beviljat belopp:	50 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen ansöker om drop-in verksamhet för att nå målgruppen flickor 12–16 år med möjlighet till fysiskt prestigelös träning. Ingen elitsatsning, alla är välkomna. Målet är att öka flickornas förmåga till självförsvar och därmed stärkt självkänsla.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Kaaos Kaamos Academy
Arrangemang:	Välkommen till cirkushallen
Bidragsform:	Stöd till insatser för Umeå växer tryggt och säkert
Ärendenr i Rbok:	185153
Datum:	Hela 2025
Sökt belopp:	63 750 kr
Beviljat belopp:	50 000 kr
Motivering till beslut:	Föreningen vill öppna cirkushallen en kväll i veckan för alla som vill komma hit och hänga och träna. Det ska vara kostnadsfritt och inte kräva att man anmäler sig. Men kan dyka upp spontant och vara här så länge som man vill det.

Handläggare:	Ida Odeblom
Sökande:	Ersmarks IK
Arrangemang:	Ungdomsgård EIK
Bidragsform:	Stöd till insatser för att Umeå ska växa tryggt och säkert
Ärendenr i Rbok:	184334
Datum:	-
Sökt belopp:	50 000 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Avslag. Ersmarks IK beviljas inte det sökta beloppet från Stöd till insatser för Umeå växer tryggt och säkert, då föreningen inte svarat på vår begärda komplettering gällande kostnader för insatsen. Föreningen är välkommen att söka på nytt 2025.

Handläggare:	Fardeen Ahmadi
Sökande:	TIO – Trygghet i orten

Arrangemang:	Tillsammans för Ersboda - fotbollssatsning
Bidragsform:	Utvecklingsstöd folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	184736
Datum:	December 2024 – februari 2025
Sökt belopp:	23 640 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Avslag, Denna satsning har tidigare drivits under Ersboda SK och medskicket har varit att Ersboda SK ska söka UVTS-stöd för detta och sedan föra nära samverkan med TIO - Trygghet i orten på grund av att TIO inte kan söka UVTS-stöd. Fotbollssatsningen kommer att följas upp under 2025 och dialog kommer att föras med fritidsgården och föreningen.

Handläggare:	Eva Lindgren
Sökande:	Södra Umeå Ryttarförening
Arrangemang:	Fritids på Surf, "Surf-häng". Föreningen vill erbjuda hästintresserade barn och ungdomar en meningsfull, trygg och gratis fritidssysselsättning på sin anläggning en kväll i veckan.
Bidragsform:	Utvecklingsstöd folkhälsa och anläggningar
Ärendenr i Rbok:	183849
Datum:	Januari-december 2025
Sökt belopp:	101 000 kr
Beviljat belopp:	0 kr
Motivering till beslut:	Avslag. Ansökan avser lön till fritidsledare. Utvecklingsstöd kan inte beviljas till löner.

Fritidsnämndens personuppgiftsincidenter under kvartal 4 2024

Dataskyddsförordningen, eller GDPR som den också kallas efter det engelska namnet The General Data Protection Regulation, innehåller regler om hur den personuppgiftsansvarige får behandla personuppgifter. Till dataskyddsförordningen finns också kompletterande svensk lagstiftning främst i formen av lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (SFS 2018:218) med tillhörande förordning SFS 2018:19.

Syftet med dataskyddslagstiftningen är att skydda fysiska personers grundläggande friheter och rättigheter vid behandling av personuppgifter och att harmonisera skyddet inom EU.

Dataskyddsorganisation

Umeå kommuns dataskyddsorganisation består av dataskyddsombudet, informationssäkerhetsamordnaren samt personuppgiftskoordinatorer som representerar kommunens nämnder. Respektive nämnd är personuppgiftsansvarig. För fritidsnämnden finns två utsedda personuppgiftskoordinatorer - funktionerna fritidskonsulent IT-samordning och nämndsekreterare.

Personuppgiftsincidenter

I rollen som personuppgiftskoordinator ingår bl a att ta emot och utreda personuppgiftsincidenter. Med en personuppgiftsincident menas en händelse som leder till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring eller till obehörig tillgång av personuppgifter som behandlas.

Enligt beslut i fritidsnämnden 2018-10-17 § 59 när nämnden fastställde ”Riktlinjer för personuppgiftsincidenthantering” ska fritidsnämnden varje kvartal informeras om de incidenter som skett inom fritidsnämndens verksamhetsområde och de åtgärder som vidtagits.

Under perioden 2024-10-01—12-31 har en händelse inrapporterats. En kund med skyddade personuppgifter hade lagt in kontaktuppgifter i boknings- och bidragssystemet Rbok. Systemet skickade fakturan till kunden på uppgiven adress men fakturan kom tillbaka då den var förpackad på fel sätt utifrån Skatteverkets rutiner. Dialog har förts med den enskilde och de uppgifter vi har i tjänsten har hanterats och anonymiserats. Bedömningen är att det är

osannolikt att incidenten medfört en risk för den registrerades fri- och rättigheter och att det inte rör sig om en personuppgiftsincident. Ingen anmälan till IMY har upprättats. Händelsen har resulterat i att förvaltningen sett över sin hantering. Informationen på Umeå kommuns hemsida och i Rbok har uppdaterats där det tydligt framgår att en person med skyddade personuppgifter inte ska registrera sig i systemet. Berörd person uppmanas att kontakta Lokalbokningen för att få hjälp med att skapa en fiktiv kundprofil. Kunden kan då boka lokaler i Rbok utan att använda sina uppgifter i tjänsten.

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2024-12-03

§ 193

Diarienr: KS-2024/00433

Planeringsdirektiv och budget 2026 samt plan 2027-2029

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att överlämna stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2026 till berörda nämnder och bolag

att berörda nämnder och bolag anmodas lämna yttrande över stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2026 senast den 21 mars 2025 i enlighet med fastställd anvisning (bilaga 1)

att paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2026. I förslaget ingår de inriktningsmål och program som kommunfullmäktige fastställde i juni 2024. I förslaget ingår även förslag till ekonomisk totalram samt förslag till ekonomiska ramar för kommunens nämnder.

Förslag till investeringsbudget 2026 och plan 2027–2029, 10-årigt investeringsunderlag samt motiveringar till förändringar gäller under förutsättning att tekniska nämnden fastställer förslag till investeringar avseende gator, vägar, parker och fastigheter samt inventarier/utrustning kopplade till dessa projekt vid nämndens sammanträde 28 november.

Det förslag som nu upparbetats av stadsledningskontoret lämnas i enlighet med riktlinjerna för kommunens planeringsprocess till kommunens nämnder och bolag för yttrande. Förslaget tillsammans med inkomna yttranden kommer därefter att sammanställas och överlämnas

till de politiska partierna som har att enskilt eller tillsammans i olika konstellationer lägga fram förslag till planeringsdirektiv och budget inför demokratiskt fastställande i kommunfullmäktige i juni 2024.

Nämnder och bolags yttrande i enlighet med kommunstyrelsens anvisning ska vara lämnad till KS diarium senast den 21 mars 2025. Utöver det skriftliga yttrande nämnder och bolag ska inkomma med kan kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott lämna specifika frågeställningar för besvarande av nämnder/bolag under de presidiedialoger som ska genomföras i månadsskiftet mars/april.

Beslutsunderlag

Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv version 1, 2026
Bilaga 1 – Anvisning för nämnder och bolags yttranden
Bilaga 2 – Nämndernas utmaningar och möjligheter i 3-5 års perspektiv (KS 3 dec)
Bilaga 3 – Nettokostnadsavvikelser och nettokostnadsjämförelse nämnd (KS 3 dec)
Bilaga 4 – Investeringsbudget 2026 plan 2027-2029
Bilaga 5 – 10-årigt investeringsunderlag 2026-2035
Bilaga 6 – TNs motiveringar till förändringar i förslag till investeringsbudget
Bilaga 7 – Nuläge inriktningsmål och program
Bilaga 8 – Omställningsuppdraget och nämndernas analyser
Bilaga 9 – Förslag viktiga datum för nämnder och bolag 2026
Bilaga 10 – Totalramsberäkning
Bilaga 11 – Årshjul planeringsprocess 2026

Observera att bilaga 2 och 3 infogas i ärendet vid KS den 3 december 2024.

Beredningsansvariga

Anette Sjödin, Urban Blomdahl, Lena Höök Gustafsson, Dan Gideonsson, Sara Nordström

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Bore Sköld (V) – Under remissfråga 1 (bilaga 1) ändra så att texten "..hållbarhet med mera" i stället lyder "..hållbarhet och andra relevanta prognoser."

Propositionsordning som godkänns
Bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot Bore Skölds förslag. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Reservation
Bore Sköld (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden
Ellen Ström (V) – Under remissfråga 1 (bilaga 1) ändra så att texten "..hållbarhet med mera" i stället lyder "..hållbarhet och andra relevanta prognoser."

Anders Ågren (M) – Bifall till näringslivs- och arbetsutskottet förslag.

Propositionsordning som godkänns
Bifall till näringslivs- och arbetsutskottet förslag *mot* Ellen Ströms (V) förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till
Beslut, planeringsdirektiv inklusive bilagorna 1-11 skickas till:
Samtliga nämnder,
JUSK,
Kommunrevisionen,
UKF och samtliga helägda bolag

Stadsledningskontorets förslag version 1

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2026

Ekonomiska ramar för budget 2026 och plan 2027–2029

Grunduppdrag, driftbudget till nämnder

Inriktningsmål och program

Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

UMEÅ KOMMUN

Innehåll

Om planeringsdirektiv version 1 4

Förutsättningar för planperioden 2026 - 2029 6

Ekonomiska förutsättningar 6

Demografisk utveckling 8

Näringslivskonjunktur 9

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning 10

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling 12

Sammanfattning 13

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder 14

Kommunstyrelsen 16

Tekniska nämnden 18

Byggnadsnämnden 20

Miljö- och hälsoskyddsnämnden 22

För- och grundskolenämnden 24

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 26

Individ- och familjenämnden 28

Äldrenämnden 30

Kulturnämnden 32

Fritidsnämnden 34

Personalnämnden 36

Valnämnden 37

Gemensamma nämnder 38

Inriktningsmål och program 39

Inriktningsmål 40

Program för tillväxt 41

Program för social hållbarhet 43

Program för Klimatneutrala Umeå 2040 49

Personalpolitiska mål och uppdrag 53

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål 54

Uppföljning, analys och utvärdering 56

Budget 2026 och plan 2027–2029 för nämnder och styrelse 58

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2026 58

Tabell 2. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram 59

Tabell 3. Resultaträkning 2025–2029 60

Tabell 4. Finansieringsbudget 2025–2029 60

Tabell 5. Nyckeltal 61

Investeringsramar 2026–2029 62

Tabell 6. Investeringsramar per nämnd 62

Tabell 7. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr 62

Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen 63

Om planeringsdirektiv version 1

Du läser nu stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2026–2029. Version 1 innehåller förslag till totalram och nämndramar för kommande planeringsperiod. Förslaget baseras på kommunfullmäktiges senaste beslut om planeringsdirektiv för 2025 (d.v.s. på senaste tillgängliga beslut om skattesats, mål, budgetramar med mera) samt andra kommunfullmäktigebeslut som är viktiga för planering. Detta innebär att de mål och program som ingår i förslaget är desamma som kommunfullmäktige fastställt för 2025 (beslut i juni 2024)

Detta innebär att förslaget baseras på:

- Av kommunfullmäktige fastställd skattesats för 2025 (22,80)
- Av kommunfullmäktige fastställd utdelning från Umeå Kommun Företag AB, (0 kr)

Dessa grundförutsättningar ingår även i den modell för totalramberäkning som kommunstyrelsen fastställt. Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter och generella statsbidrag enligt regeringens bedömning över skatteunderlagets utveckling i höstpropositionen i kombination med Umeå kommuns egen befolkningsprognos. För 2026 görs en reservering för ökad kostnad för kostnadsutjämning i enlighet med utredningskommitténs förslag till förändrad utjämning. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare samt uppdaterade beräkningar av finansnetto och avskrivningar baserat på förslag till investeringsbudget 2026 och plan 2027–2029. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om, ekonomisk ram för valnämnden samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. I den politiska fördelningsreserven kvarhålls även medel avseende sänkt PO-pålägg.

Stadsledningskontorets förslag innehåller inte någon omprioritering eller omfördelning mellan kommunens nämnder, bortsett från eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Enligt fastställd modell föreslås styrelse och nämnder erhålla samma procentuella andel av den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senaste beslut. För valnämnden baseras ramen på beslutad flerårsbudget istället för procentuell andel.

Stadsledningskontorets förslag innehåller inte någon omprioritering eller omfördelning mellan kommunens nämnder, bortsett från eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Enligt fastställd modell föreslås styrelse och nämnder erhålla samma procentuella andel av

den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senaste beslut. För valnämnden baseras ramen på beslutad flerårsbudget istället för procentuell andel.

Föreslagen budgetram för nämnd innefattar kostnader för nämndens verksamhet i 2026 års prisnivå. Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats med utgångspunkt från nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Planeringsdirektiv version 1, med bilagor skickas till nämnder och bolag för yttrande. Fram till den 21 mars kan de lämna sina yttranden. Efter att yttranden från nämnder och bolag sammanställts, skickas planeringsdirektiv version 2 med bilagor ut för partipolitisk beredning. De olika partierna tar sedan fram sina förslag till planeringsdirektiv. Kommunfullmäktige beslutar i juni 2025 om den slutgiltiga budgeten för 2026.

Förutsättningar för planperioden 2026 - 2029

Ekonomiska förutsättningar

Global utveckling

Perioden av hög inflation tycks vara över, både globalt och i Sverige. Den förväntade fasen av sänkta centralbanksräntor har inletts i år och ytterligare sänkningar väntar nästa år. De penningpolitiska lättnaderna väntas dock inte markant stärka global tillväxt på kortare sikt. Konjunkturutvecklingen i omvärlden spretar, med en förväntad uppgång i Europa men nedgång i USA nästa år, och överlag ser de globala tillväxtutsikterna svaga ut. Export-marknaden väntas inte ge särskilt stora bidrag till att lyfta svensk tillväxt kommande år.

Svensk konjunkturuppgång snart i sikte

Helåret 2024 blir BNP-tillväxten svag. Nästa år väntas klart starkare BNP-tillväxt; mellan 2024 och 2025 beräknas ett lyft i tillväxten på mer än 2 procentenheter. Även 2026 antas BNP öka snabbare än trend. Jämfört med tidigare konjunkturuppgångar visar prognosen en tämligen låg och snabbt övergående tillväxttopp 2025–2026.

Det finns flera skäl till detta, ett är att den nuvarande lågkonjunkturen inte varit lika djup som andra. Ett annat skäl är att även om hushållens konsumtion väntas studsa tillbaka kommande år, kommer motsvarande återhämtning inte alls ske för den del av efterfrågan som fallit mest de senaste åren dvs bostadsinvesteringarna. Det faktum att draghjälpen via utrikeshandeln beräknas bli tämligen svag 2025 och 2026 är en annan återhållande faktor.

Hushållens konsumtion den främsta drivkraften när svensk BNP-tillväxt lyfter

Hushållskonsumtionen blir inledningsvis motorn i den svenska konjunkturuppgången. Efter en flerårigt svag konsumtionstrend – med till och med nedgång 2023 – väntas en förstärkning inledas i slutet av innevarade år. Men först 2025 etableras starkare konsumtionstillväxt. Att hushållens köpkraft, mätt som real disponibel inkomst, vänder från minskning förra året till ökning i 2024 är en nyckelfaktor. En klart större ökning av hushållens köpkraft väntas dock nästa år. Framför allt är det de stigande löneinkomsterna som följer av ökad sysselsättning, skattesänkningar samt sjunkande räntor som bidrar till den stigande disponibelinkomsten.

Att den höga inflationen nu ser ut att ha bekämpats ger större möjligheter för finanspolitiken att stötta inhemsk efterfrågan. Följaktligen syns också i Budgetpropositionen för 2025 en tydlig omsvängning, från återhållsamhet till en mer expansiv budget jämfört

med fjolåret. Därmed går penning- och finanspolitik nästa år hand i hand och stöttar efterfrågan.

Långsiktighet och omställning

Utöver de ekonomiska förutsättningarna är kompetensförsörjning en av de största utmaningarna för kommunerna, som både behöver rekrytera och behålla kompetent arbetskraft samtidigt som verksamheten måste ställa om utifrån brist på tillgänglig arbetskraft. Anpassning krävs också med anledning av den förändring av demografiska förutsättningar som ägt rum de senaste åren genom lågt barnafödande. Utöver dessa utmaningar förväntas kommunerna göra insatser för klimatförändringar, grön omställning, civil beredskap och för att motverka kriminalitet. De utmaningar som kommunerna står inför kräver långsiktiga analyser för att kunna vidta strukturella åtgärder i omställningsarbetet.

Förutsättningar för Umeå kommun

Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos väl under planeringsperioden. Efter en inbromsning 2024 ökar skatteunderlaget snabbare under åren 2025 till 2027, ungefär i linje med historiska genomsnitt. Återhämtningen av skatteunderlagstillväxten samt nedväxlingen av inflationen innebär att köpkraften årligen beräknas öka kommande år, efter två år av nedgång.

Pensionskostnaderna, som ökat kraftigt de senaste åren, väntas sjunka väsentligt 2025 och ytterligare något till 2026 till följd av antagandet om sänkt inflation. Åren därefter bedöms utvecklingen av pensionskostnaderna stabiliseras.

Investeringstakten de kommande åren ligger betydligt över historiska nivåer, bland annat som en följd av uppskjutna investeringar under pandemin. Den höga investeringsnivån förväntas bestå även efter planeringsperioden.

Med ett oförändrat resultatkrav på 2% i kombination med planerade investeringar leder det till att även om självfinansieringsgraden ökar under planeringsperioden så ökar låneskulden kraftigt och soliditeten försämras något.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av statsbidrag och regleringar i budgetproposition för 2025 samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2025 och prognos 2026-2029	9 786	10 296	10 765	11 217	11 637
Specifikation prognos:					
Skatteintäkter	8 303	8 769	9 265	9 713	10 145
Inkomstutjämning	1 507	1 580	1 678	1 742	1 817
Kostnadsutjämning	-858	-878	-920	-932	-970
Regleringsbidrag	318	305	220	169	119
LSS-utjämning	223	227	229	231	233
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	0	0	0	0	0
Fastighetsavgift	293	293	293	293	293
Summa	**9 786**	**10 296**	**10 765**	**11 217**	**11 637**

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2024 skattesatsen för år 2025 till 22,80 kr. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 510 miljoner kronor mellan budget 2025 och budget 2026.

Demografisk utveckling

Under 2024 påverkades Umeå kommuns befolkningstillväxt av i huvudsak två faktorer; ett lågt antal födda samt Skatteverkets avregistreringar av utvandrade som inte rapporterat sin flytt till Skatteverket. Under 2023 var antalet födda rekordlågt och under 2024 års fortsätter utvecklingen med ett lågt antal födda. Trenden från fjolåret håller alltså i sig. Den sjunkande inflationen under 2024 ligger nu lägre än Riksbankens målsättning om 2 procent vilket påverkar framtidsutsikterna för många hushåll. Förbättrade ekonomiska förutsättningar bedöms få en viss positiv inverkan på antalet födda.

De senaste tio åren har Sveriges befolkning ökat med drygt 804 000 personer. Det motsvarar en ökning på 8,35 procent eller en årlig tillväxttakt på 0,89 procent. SCB prognosticerar en fortsatt ökning av rikets befolkning, men i en lägre takt än i tidigare prognoser. År 2035 beräknas Sveriges folkmängd ha ökat med 300 000. Det motsvarar en ökning med 2,9 procent eller 0,24 procent per år. Antalet födda ökade tillfälligt under pandemin men för att därefter återgå till den långsiktigt nedgående trend som har setts de senaste tio åren.

Skatteverket har i uppdrag att upprätthålla korrekta register inom folkbokföringen. Arbetet med att kontrollera och rätta avvikelser i befolkningsregister som påbörjades under 2023 har fortsatt under 2024. Totalt prognosticerades drygt 34 000 individer vara felaktigt registrerade i Sverige. För Umeå var uppskattningen 520 individer. Under helåret 2023 avskrevs 237 invånare i Umeå och fram till och med oktober månad 2024 har ytterligare 223 invånare avregistrerats och därmed tagits bort som invånare i Umeå kommun. Dessa individer försvinner ur våra register som utvandrade från landet.

Befolkningsutvecklingen i Umeå kommun under 2024 var högre än under 2023 men på en lägre nivå än tidigare år. Den lägre tillväxten förklaras i likhet med riket av ett minskat antal födda samt högre utvandring i form av Skatteverkets avregistreringar av ej avregistrerade men utvandrade.

Den aktuella befolkningsprognosen 2024–2035 utgår från den faktiska befolkningen i Umeå år 2023 och sträcker sig fram till och med prognosens slutår 2035. Befolkningsutvecklingen i årets prognos hamnar marginellt lägre än i fjolårets prognos. Totalt sett prognostiseras befolkningen i Umeå kommun att växa med drygt 13 500 personer, från 133 091 invånare år 2023 till drygt 146 500 invånare 2035. Den genomsnittliga befolkningsökningen är drygt 1 130 personer årligen. Ökningstakten är jämn men något lägre i början än i slutet av prognosperioden. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2030.

Näringslivskonjunktur

I grunden är bedömningen att vi även fortsättningsvis befinner oss i en lågkonjunktur. Umeås större branscher ger fortsatt uttryck för en förväntat svagare utveckling kommande år. Undantaget är Handeln som ser mer positivt på konjunkturläget kopplat till ett lägre ränteläge och en därmed förväntad högre privat konsumtion. Även om de senaste tre årens starka utveckling av arbetstillfällen planar ut så fortsätter tillgången till kompetens att begränsa tillväxten i vissa branscher. Umeås styrka är som tidigare branschbredden, vilket minskar riskerna i en konjunktursvängning och möjliggör en rörlighet mellan branscher. Det är en fortsatt stark utveckling inom statliga och myndighetsjobb som kompletterar den privata arbetsmarknaden och skapar förutsättningar för fler kvalificerade jobb kopplat till utbildningar vid Umeås Universitet.

Norrlandsfondens konjunkturbarometer för Västerbotten 2024

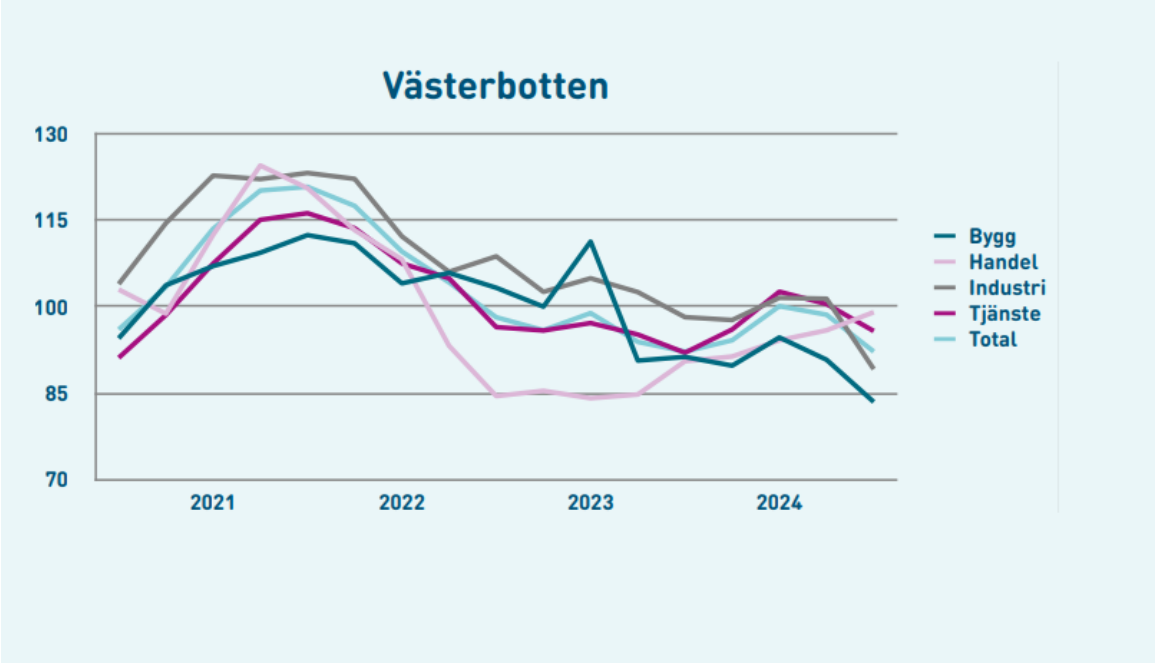

Figur 1. Konfidensindikatorn tas fram genom en företagsenkät och mäter nuläget i näringslivet samt hur företagen ser på den närmaste framtiden (källa Norrlandsfondens konjunkturbarometer 2024)

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden har kraftigt förbättrats under det senaste halvåret och Riksbankens prognos för 2025 är fortsatt en lägre inflationsnivå än målsättningen på två procent. Efterfrågan på bostäder påverkas i huvudsak av tre underliggande faktorer: gynnsamma räntenivåer, god inkomstutveckling och en växande befolkning. Dessa faktorer påverkar därmed förutsättningarna för bostadsbyggande på alla kommuners bostadsmarknader. I avsnittet om demografi konstateras att prognosen över befolkningsutvecklingen är marginellt lägre än föregående år.

Räntenivåer och inkomstutveckling påverkas båda av inflationstakten. Riksbankens prognoser över inflationstakten visar på en lägre förväntad inflationstakt. Räntekurvor har som följd justerats ned med fyra styrräntesänkningar hittills under 2024. Detta medför att såväl bolåneräntor som andra räntor stadigt sjunker. Inkomstutvecklingen under 2024 ligger högre än inflationstakten samtidigt som den förväntade löneutvecklingen ligger högre än prognostiserad inflation, vilket medför stigande reallöner. Riksbankens prognos redovisar positiv reallöneutveckling under 2024 och 2025 som en kontrast mot de tidigare två årens sjunkande reallöner.

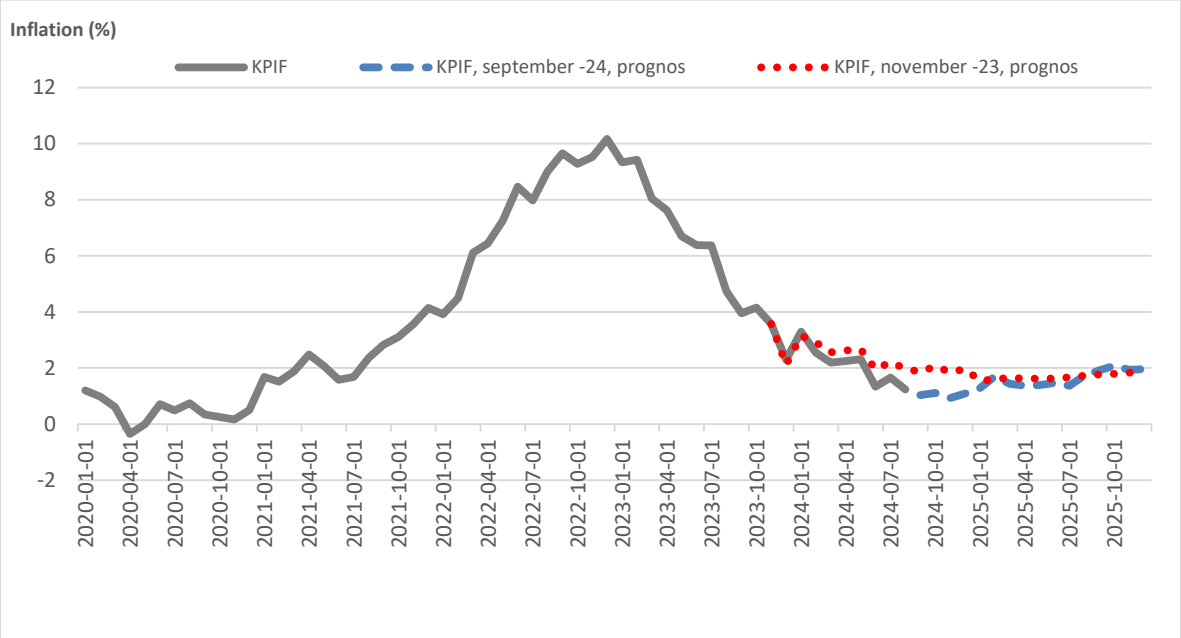

Figur 1 Utveckling och prognoser av inflationstakten i Sverige, KPIF exkl. energi, 2020-01-01 - 2025-12-01, Riksbanken

Förutsättningarna för bostadsmarknaden har förändrats i en positiv riktning under 2024 med minskad inflation, stigande reallöner. I slutet av 2024 (till och med november månad) hade villapriserna i Umeå stigit med 6,3 procent medan bostadsrättspriserna stigit med 1,2 procent under den senaste tolvmånadernas perioden. Stigande priser bidrar positivt till investeringsviljan på bostadsmarknaden. När priset på bostäder stiger stärks förutsättningarna för bostadsbyggande.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun för 2024 förväntas ligga på samma nivåer som 2023 års bostadsbyggande, alltså mellan 800 och 900 färdigställda bostäder. Det är framför allt bostadsbyggandet för 2025 och 2026 som påverkas av de två senaste årens sämre förutsättningar på bostadsmarknaden. Bostadsproduktion är en lång process och ett lägre antal uppstartade bostadsprojekt under 2023 och 2024 påverkar färdigställandet av bostäder under främst 2025 men även 2026. Antalet påbörjade bostäder minskade under 2022 och 2023, utvecklingen av lågt antal påbörjade bostäder fortsatte även under 2024. Även om planberedskapen stärkts under de senaste åren och Umeå kommuns förutsättningar för ökat bostadsbyggande är bättre än för några år sedan så kommer bostadsbyggandet 2025 och 2026 att vara lägre, oavsett ekonomiska förutsättningar för branschen. Detta medför att kommunens bostadsbrist bedöms öka under åren 2025–2026 för att sedan återigen minska från och med 2027.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen gör kvartalsvisa arbetsmarknadsprognoser för arbetsmarknaden. I analysen Arbetsmarknadsläget kvartal 3, 2024 påtalas att lågkonjunkturen präglat utvecklingen på arbetsmarknaden det sista året. De stora skillnader som fanns tidigare mellan inte minst norra och södra Sverige förstärkts ytterligare. Ökningen av arbetslösheten har varit störst i storstadslänen Skåne, Västra Götaland och Stockholm, samt i Jönköpings och Västmanlands län. I länen i norra Sverige har arbetslöshetsnivån endast förändrats marginellt trots den rådande lågkonjunkturen.

Flera av länen i landets norra delar, som haft den starkaste utvecklingen under det senaste året, har redan i utgångsläget en relativt låg arbetslöshetsnivå. Allra lägst är arbetslösheten i Västerbottens län och Umeå ligger på ca 4%. Det vill säga långt under den nationella relativa arbetslöshetsnivån på 6,8%.

I Västerbottens län har långtidsarbetslösheten minskat under det senaste året. Under perioden var 1,2 procent av arbetskraften i Västerbottens län långtidsarbetslös, jämfört med 2,7 procent i riket. Nivån i Västerbottens län var inte bara lägre än riksgenomsnittet, utan den lägsta nivån av alla län. I prognosen lyfts samtidigt att Västerbottens län och Umeå har en fortsatt högre sysselsättningsgrad än riksgenomsnittet. Dvs en större andel av den presumtiva arbetskraften är redan en del av arbetskraften än i övriga Sverige. Med redan hög sysselsättningsgrad, låg arbetslöshet, minskande långtidsarbetslöshet påtalas tydliga risker med en kraftigt försvårad arbetskraftsbrist när konjunkturen vänder. Det riskerar att påverka både företagens tillväxtmöjlighet, kommunens möjlighet att kompetensförsörja egna verksamheter och medföljande risker av ytterligare ökade kostnader till exempel inom löneområdet.

Det är därför av stor vikt att kommunen arbetar för befolknings- och arbetskraftinflöde till arbetsmarknadsregionen. Detta då en regionförstoring inte ger någon snabb arbetskraftsförstärkning då hela norra Sverige har en likande situation som Umeåregionen. Med en förväntat låg ökning av arbetskraftstillgången behöver Umeå kommun som arbetsgivare jobba än mer med att behålla medarbetare och använda den tillgängliga kompetensen på rätt sätt. Systematiskt arbetsmiljöarbete, friskfaktorer och övriga insatser inom ramen för nämndernas kompetensförsörjningsplaner för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare, är några exempel på viktiga insatser. Att fortsatt behålla, utveckla och ge förutsättningar för omställning av kompetens hos redan anställda måste vara i fokus hos verksamheterna. Att vara en lärande organisation som involverar de anställda i förändringsresan är av största vikt.

Ytterligare insatser kommer även krävas för att säkerställa nyttjande av ännu ej fullt nyttjade resurser på arbetsmarknaden såsom studenter, pensionärer men även de personer som idag finns inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen.

En viktig förutsättning för attraktivitet och kompetensförsörjning är den långsiktiga lönepolitiken. Parterna inom industrin tecknade ett nytt löneavtal som innebär att värdet på löneökningarna är 3,3 procent 2024. Avtalet för industrin löper ut 2025-03-31, liksom flertalet av löneavtalen inom svensk arbetsmarknad. Avtalen inom kommunsektorn löper också ut 2025-03-31, förutom Akademikeralliansen som har ett tillsvidareavtal som dock är sifferlöst. Något utrymme är därmed inte angivet i avtalet. SKR:s prognos för 2025 är en löneökning på 3,4 procent. För 2026 är SKR:s prognos för löneökning 3,5 %.

Sammanfattning

Länet fortsätter att ha en hög sysselsättningsgrad i kombination med fortsatt låg arbetslöshet. Det bidrar till en brist på arbetskraft som kommer att påverka både näringsliv och kommunsektorn, särskilt inom vissa sektorer. Det kan också förväntas ha effekt på löneutvecklingen i kommunen. Befolkningen förväntas öka men i en något långsammare takt än tidigare. Det beror främst på låga födelsetal i hela landet samt att fler registreras som utvandrade p.g.a. skatteverkets registervård.

En gynnsam ekonomisk utveckling med lägre inflation och sjunkande räntor kan påverka ett ökat barnafödande. Det skapar också förutsättningar för en positiv utveckling för bostadsmarknaden. Däremot tar det tid innan några sådana effekter kan ses. Bostadsbristen förväntas öka de närmsta åren innan den börjar sjunka igen. Hushållens förbättrade ekonomi förväntas också bidra till en ökad tillväxt kommande år.

För Umeå kommun så ökar skatteunderlaget under perioden samtidigt som pensionskostnaderna förväntas minska p.g.a. sjunkande inflation. Investeringstakten är högre än vad den varit tidigare vilket gör att låneskulden ökar kraftigt och soliditeten försämras något.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget och dess roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag. Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Kommunfullmäktige fastställer grunduppdrag till nämnd och bolag och följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd fastställs grunduppdrag för styrelse och nämnder i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogats i planeringsdirektivet. Grunduppdraget revideras vid behov.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för grunduppdraget har nämnd/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning

(bredd/djup)

- Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
- Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder

Under några år har pensionskostnaderna ökat, framför allt 2023 och 2024. En stor del av pensionskostnaderna, den del som avser kollektivavtalad pension ingår i PO-pålägget, varför PO-pålägget ökat kraftigt dessa år. Kommunfullmäktige har i sina budgetbeslut för respektive år kompenserat nämnderna för dessa kostnadsökningar. Pensionskostnaderna väntas sjunka väsentligt 2025 till följd av antagandet om sänkt inflation. I budget 2025 sänktes därför PO-pålägget från 44,05% till 40,84%.

Inför 2026 väntas pensionskostnaderna sjunka ytterligare och därmed också PO-pålägget som sjunker från 40,84% 2025 till 40,02% 2026. Ett lägre PO-pålägg innebär att kostnaderna minskar för nämnderna. Det frigjorda utrymmet har tillförts den partipolitiska reserven i planeringsdirektiv 1.

Kommunstyrelsen

Grunduppdrag

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor och lönehantering
- ekonomi, styrning och upphandling
- kommunikation
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling och innovation
- översiktsplanering

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2026 (mnkr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1 315,73
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-9,76
Justering av PO-pålägg	1,24
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-y,yy
Xx	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-1 324,25**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-8,52
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*1,24*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag kommunstyrelsen

Tekniska nämnden

Grunduppdrag

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens anläggningar; fastigheter, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst. Nämndens uppdrag är att:

- planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, fastigheter och IT-system
- svara för den kommunala väghållningen och förvalta offentliga platser
- försörja Umeå kommuns verksamheter med lokaler och boende för sociala behov
- svara för samordning och utveckling av kommunens IT och telefonisystem
- svara för klimatomställningsarbetet inom nämndens ansvarsområden
- tillhandahålla färdtjänst
- tillhandahålla intern service inom måltider, lokalvård och vissa vaktmästartjänster
- fullgöra kommunens uppgifter avseende trafikfrågor

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Gator och parker, Fastighet, IT, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2026 (mnkr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1 550,90
Teknisk ramjustering 2025 KS nau 2024-09-10	-3,52
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-64,61
Justering av PO-pålägg	3,57
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-1 615,46**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-61,04
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*3,57*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag tekniska nämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Byggnadsnämnden

Grunduppdrag

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mätnings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2026 (mnkr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-62,93
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-2,62
Justering av PO-pålägg	0,51
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-65,04**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	2,11
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*0,51*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag byggnadsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Grunduppdrag

I miljö-och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet samt serveringstillstånd. Nämnden bidrar med underlag för en god samhälls-planering och utveckling genom miljöövervakning, energieffektivisering och klimatpåverkan, naturvård samt kompetensstöd i miljöfrågor vid översiktsplanering och detaljplanering. Nämnden ansvarar också för den lagstadgade budget- och skuldrådgivningen samt för att tillvarata konsumenternas intressen inom konsumentpolitikens område. I tillägg till det ska kommunens förvaltare fullgöra uppgifter enligt föräldrabalken. Nämnden ansvarar även för att avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2026 (mnkr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-21,75
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-0,90
Justering av PO-pålägg	0,31
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-22,35**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-0,60
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*0,31*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag miljö- och hälsoskyddsnämnden
Tilläggsuppdrag:2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

För- och grundskolenämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2026 (mnkr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-2 340,72
Teknisk ramjustering 2025 KS nau 2024-09-10	2,70
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-97,18
Justering av PO-pålägg	11,89
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-2 423,30**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-85,28
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*11,89*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag för- och grundskolenämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor. Nämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt. Nämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet.

Vidare har nämnden ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasienivå och som anpassad utbildning samt svenska för invandrare (sfi). Nämnden svarar vidare för arbetsmarknad och integration, genom att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2026 (mnkr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-652,45
Teknisk ramjustering 2025 KS nau 2024-09-10	0,65
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-27,09
Justering av PO-pålägg	3,50
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-675,40**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-23,59
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*3,50*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Individ- och familjenämnden

Grunduppdrag

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i ordinärt boende (hemsjukvård under 65 år).

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2026 (mnkr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1 774,78
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-73,77
Justering av PO-pålägg	7,03
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-1 841,52**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-66,73
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*7,03*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*

- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag individ- och familjenämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre.

Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2026 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1 396,75
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-58,06
Justering av PO-pålägg	7,06
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-1 447,74**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-50,99
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*7,06*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag äldrenämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Kulturnämnden

Grunduppdrag

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2026 (mnkr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-169,84
Teknisk ramjustering 2025 KS nau 2024-09-10	0,17
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	--7,05
Justering av PO-pålägg	0,76
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-175,97**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-6,29
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*0,76*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag kulturnämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Fritidsnämnden

Grunduppdrag

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2026 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-158,69
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-6,60
Justering av PO-pålägg	0,68
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-164,61**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-5,92
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*0,68*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag fritidsnämnden

Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Personalnämnden

Grunduppdrag

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2026 (mnkr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1,29
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-0,05
Justering av PO-pålägg	0,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-1,34**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-0,05
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*0,01*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag personalnämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2026 (mnkr)

Valnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-3,50
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-16,50
Justering av PO-pålägg	0,06
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	**-19,94**
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	16,44
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	*0,06*

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 15.*
- *Xx*

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag valnämnden
Tilläggsuppdrag: 2026:
Tilläggsuppdrag: 2026:

Gemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet.
- Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.
- Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.
- Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9

Ett givet inriktningsmål ska enbart destineras till de namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destineras till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen

Mål 2 destineras särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden, tekniska nämnden samt UKF genom AB Bostaden och Ultra.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 3 destineras särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, byggnadsnämnden samt äldrenämnden.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 4 destineras särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten där den befolkningsmässiga tillväxten kräver ca 35 000 arbetstillfällen netto till år 2050. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Tillväxtprogrammets tre fokusområden

Programmet för tillväxt tar sin utgångspunkt och bygger vidare på det arbete som har gjorts och som pågår inom Näringslivsstrategins och Översiktsplanens genomförande samt den tillväxtrapport som tagits fram under 2021. Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

1. **Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer**

   Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. **Universiteten som tillväxtmotorer**

   Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå Kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion.

   Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. **Etableringar och företagens tillväxt**

   Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås

förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

För varje fokusområde kommer prioriterade delmål och mätetal med indikatorer tas fram och konkretiseras i handlings- och aktivitetsplaner. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning. Näringslivsavdelningen och avdelningen Övergripande planering har uppdrag från kommunstyrelsen att

vara programansvariga och har därmed det operativa ansvaret för samordning, uppföljning och utvärdering av programmet. Indikatorer kommer att tas fram i respektive handlingsplan.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Utvecklingsanslag tillväxt	20 815	20 815	20 815	20 815	20 815

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- Strategisk plan 2016–2028
- Umeå kommuns Näringslivsstrategi
- Umeå kommuns Översiktsplan
- Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram

Övriga relaterade dokument

- Program för social hållbarhet
- Program för klimatneutralitet
- Umeås stadsdelar – så står det till
- CEMR-deklarationen (jämställdhet)
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration

Program för social hållbarhet

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre; Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla[1].

Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Detta fokusområde syftar till att Umeå på väg mot 200 000 invånare ska fortsätta vara en trygg, öppen och socialt sammanhållen kommun med hög grad av tillit och välbefinnande.

1.1 Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.2 Ett Umeå fritt från våld

Arbetet med ett Umeå fritt från våld syftar till att minska våldet i Umeå kommun. Huvudansvar: KS, IFN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.3 Motverka segregation och framväxten av utsatta områden

Eftersom ökad segregation minskar tillfällen för möten mellan människor, samt påverkar tilliten och sammanhållningen i samhället är det viktigt att långsiktigt

arbeta för att motverka alla former av segregation, såväl ekonomisk segregation som bostadssegregation eller etnisk segregation. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, FN, KN, UKF genom Bostaden och Ultra

[1] Se *Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028* för en beskrivning och definition av det strategiska området *Goda livsvillkor.*

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Jämställdhetsmålet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska även fortsatt genomsyra samtliga program, då jämställdhetsstrategin slår fast att alla verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete. De insatser som anges under detta utvecklingsområde ska därför ses som prioriteringar för särskilda satsningar inom jämställdhet som bidrar till att stärka den sociala hållbarheten.

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

All planering ska genomsyras av öppenhet, demokrati och jämställdhet. Vi ska utveckla det offentliga rummet så att alla, flickor och pojkar, kvinnor och män kan vistas där på lika villkor. Huvudansvar: JUSK, KS, BN, TN

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Arbetet har fokus på att medvetandegöra förutsättningar och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys skapa en jämnare fördelning av makt och resurser. Huvudansvar: JUSK

2.3 Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Arbetet knyter an till ett Umeå fritt från våld som utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld, samt det sjätte nationella jämställdhetspolitiska delmålet. Huvudansvar: JUSK, IFN, TN

Fokusområde 3 - Barns uppväxtvillkor

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas

Arbetet utgår ifrån barnkonventionens grundläggande principer om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på i alla frågor som rör det, och är en del i det pågående arbetet med dialog och demokratiutveckling med fokus på utvecklad medborgardialog. Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

3.2 Motverka barnfattigdom

Arbetet mot barnfattigdom utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan för halverad barnfattigdom. Huvudansvar: IFN, GVN, PN, KN, FN, FGN, KS, TN, BN

3.3 Förebyggande folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet är en viktig del för att uppnå en socialt hållbar utveckling genom att skapa goda levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för hela befolkningen i Umeå kommun. Både det hälsofrämjande och det sjukdomsförebyggande arbetet är viktigt. Inom fokusområdet barns uppväxtvillkor prioriteras kommunens folkhälsoarbete med barn och unga, men arbetet är viktigt livet ut och ett folkhälsoperspektiv med fokus på jämlika förutsättningar för en god folkhälsa ska genomsyra hela programmet.

Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

Fokusområde 4 - Boende och bebyggelsemiljö

Detta fokusområde handlar om att i takt med fortsatt tillväxt utveckla boendemiljöer som är trygga, tillgängliga och som främjar delaktighet samt möten mellan människor.

4.1 Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten

Arbetet utgår ifrån de strategier för hållbar tillväxt som fastställs i översiktsplanen, som gynnar hållbara flöden, skapar förutsättningar för ett gott vardagsliv och värnar betydelsen av lokal platsidentitet och social hållbarhet, där ett fortsatt målmedvetet arbete för ökad blandning i hela kommunen är grundläggande. Huvudansvar: KS, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

4.2 Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer

Arbetet utgår ifrån rekommendationerna i rapporten Umeås stadsdelar – så står det till, samt Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun, som understryker vikten av att stärka mötesplatser, skapa förutsättningar för socialt sammanhållna stadsdelar och tätorter, samt platser och motverka såväl fysiska som sociala barriärer i det offentliga rummet. Huvudansvar: KS, BN, FN, KN, TN, ÄN UKF genom Bostaden och Ultra

4.3 Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet

Kommunens övergripande bostadspolitiska mål är att möta både dagens och framtidens behov av bostäder. För en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet kan det behövas särskilda åtgärder riktade mot de mest utsatta i samhället, utifrån Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram. Huvudansvar: KS, BN, IFN, TN, UKF genom Bostaden

Fokusområde 5 - Arbete och försörjning

Arbete och sysselsättning har betydelse för människors livskvalitet och delaktighet och inflytande i samhällslivet. Att kunna försörja sig är en grundläggande förutsättning för goda livsvillkor och för att minska socioekonomiska skillnader. Även sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa är väl belagt i forskningen. Lika viktigt som sysselsättningen i sig är rätten till yrken utefter ens kompetens. En jämlik arbetsmarknad är vad som på allvar skapar förutsättningar för ett jämlikt och socialt hållbart samhälle.

5.1 Skapa förutsättningar för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden

Utbildning är en nyckel till försörjning, inte minst för personer i olika typer av utsatthet, och en grundläggande faktor för att kunna stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. Kort eller ingen utbildning innebär markant högre risk för arbetslöshet, lägre lön och i förlängningen ohälsa. De data som kommunen har kring livsvillkor, ekonomi och hälsa utgör beslutsunderlag för att prioritera och följa upp kommunens arbete med jämlikhet och folkhälsa. Huvudansvar: FGN, GVN, KS, IFN, ÄN, UKF genom Bostaden

5.2 Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden

Arbetet syftar till att samordna insatser för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet. Huvudansvar: FGN, GVN, IFN

5.3 Åtgärder för att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter måste fördjupas och breddas

För att säkerställa mångfald och jämlika möjligheter behöver kommunen som arbetsgivare visa att medarbetare inte missgynnas på grund av etnisk bakgrund eller trosuppfattning vid rekrytering, möjlighet till intern rörlighet, utveckling och avancemang. Kommunen i egenskap av arbetsgivare ska ta fram tydliga åtgärder för att nå breddad rekrytering till ledningsarbete, i första hand genom att aktivt bredda rekryteringen till de kommuninterna ledarskaps- och traineeutbildningar som genomförs. Ett systematiskt arbetssätt för att bättre mäta och möjliggöra analys och åtgärder i relation till diskrimineringsgrunderna behöver tas fram. Arbetet skall följas upp inom ramen för aktiva åtgärder och de personalpolitiska målen. Huvudansvar: PN, KS

5.4 Motverka framväxten av ett skuggsamhälle och en ökad arbetslivskriminalitet

Begreppet skuggsamhälle används för att beskriva en växande grupp av marginaliserade människor i samhället som lever utanför samhällets skyddsnät och som ofta utnyttjas på arbetsmarknaden. Ett växande skuggsamhälle och ökad arbetslivskriminalitet i form av exempelvis människohandel och exploatering riskerar att ha negativ inverkan på demokratin och tilliten i samhället, vilket är viktiga fundament för den sociala hållbarheten. Huvudansvar: KS och GVN

Uppföljning

Övergripande planering, samhällsbyggnadsförvaltningen, är programansvarig och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Riktade utvecklingsanslag för Social hållbarhet

Anslag (tkr)	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Utvecklingsanslag Social hållbarhet	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument samt dokument som relaterar till flera fokusområden

- Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028
- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling
- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Kulturpolitiskt program för Umeå kommun
- Program för tillgänglighet i Umeå kommun
- Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Relaterade dokument för fokusområde 1

- Handlingsplan mot våld
- Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert
- Färdriktning 2020–2025 Umeå växer-tryggt och säkert

Relaterade dokument för fokusområde 2

- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen)
- Länsstrategi Ett jämställt Västerbotten 2023-2030

Relaterade dokument för fokusområde 3

- Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom
- Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet

Relaterade dokument för fokusområde 4

- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram
- Umeå kommuns handlingsplan mot hemlöshet

Relaterade dokument för fokusområde 5

- Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040[2], dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser. Som ett delmål beslutades att Umeå kommunkoncern ska vara klimatneutral 2025[3].

Umeå kommunkoncern genomförde 2021 en första nulägesanalys[4] av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 – Transporter

Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

---

[2] Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

[3] Klimatneutral kommunkoncern 2025 – Kommunkoncernen utsläpp av växthusgaser ska minska och ska vara minst 85 % lägre år 2025 än utsläppen år 2019. Det kan ske med hjälp av bland annat cirkulära materialflöden och återbruk, hållbart resande och transporter, grön energi och energieffektivisering. (Umeå kommunkoncern följer samma definition som Sveriges klimatmål. Det finns dock inget nuläge för 1990 varav Umeå kommun använder 2019 års tillgängliga data som basår.)

[4] Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder och i Umeå ska det finnas förutsättningar för ytterligare 2000 bostäder per år, utbyggnad av den kommunala servicen, och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. En viktig del i programuppföljningen är att säkerställa om programmet uppnår sitt syfte.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

Indikatorer

Indikator	Status	Mål 2025	Långsiktigt mål (2030/2040)	Källa
Förändring av territoriella utsläpp av CO_2e jmf basår 1990, %	-34% (2021)	-	-85% (2040)	SMHI Nationella emissionsdatabasen
Utsläpp av växthusgaser, kommunorganisatoriskt scope 1och 2, kton CO_2e	94 kton (2022)	14 kton*	Minska	Klimatberäkning för kommunkoncernen
Andel hållbart resande (buss, cykel, gång) i Umeås tätort, %	50% (2022)	65%	Öka	Kommunövergripande resvaneundersökningar
Energianvändning av flytande icke förnybara bränslen, MWh per invånare	7,92 MWh per invånare (2021)	-	Fossilfria drivmedel (2030)	SCB Kommunal och regional energistatistik

*motsvarar 85 % mindre utsläpp än år 2019

Riktade utvecklingsanslag för klimatneutralitet

Anslag (tkr)	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Utvecklingsanslag klimatneutralitet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)
- Cykeltrafikprogram (KF 2018)
- Energiplan (KF 2003)
- Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)
- Godstrafikprogram (KF 2018)
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)
- Kollektivtrafikprogram (KF 2021)
- Näringslivsstrategi Umeå kommun (KF 2019)
- Parkeringsprogram (KS 2013)
- Riktlinjer för resor i tjänsten, Umeå kommun (KS 2016)
- Strategiska planen (KF 2016)
- Trafiksäkerhetsprogram (KF 2014)
- Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)
- Umeås lokala miljömål (KF 2020)
- Åtgärdsplan för minskade utsläpp av växthusgaser (KF 2009)
- Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF)

Övriga relaterade dokument

- Program för social tillväxt
- Program för social hållbarhet
- Resepolicy

Umeå kommunkoncerns bolag

- Affärsplan 2018–2022 (Bostaden 2017)
- Affärsplan 2020–2024 (Vakin 2019)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskat klimatpåverkan (UPAB)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskad miljö- och klimatpåverkan (Umeå Energi)
- Hållbarhetspolicy (Umeå Energi)
- Hållbarhetsstrategi (Bostaden, ej beslutat)
- Kollektivtrafikplan inkluderar hantering av miljöambitioner (Kollektivtrafiken 2020)
- Ägardirektiv för de kommunala bolagen
- Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun

Undertecknade åtaganden

- Klimatkontrakt 2030
- Circular Cities Declaration
- Covenant of Mayors
- Cities Race to Zero

Kommande styrdokument

- Arkitekturpolicyn/träbyggnadsstrategi
- Handlingsplan för cirkulär ekonomi
- Umeås Klimatfärdplan

Personalpolitiska mål och uppdrag

Personalpolitiska mål

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Vi behöver därför förnya våra arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Vi behöver också förbättra vår samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål

Finansiella mål

Mål 8. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till 2 procent 2025–2028.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga grunduppdrag uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktige genom grunduppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans
- De i planeringsdirektiv, budget och verksamhetsplan angivna grunduppdragen och målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.

- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Observera att beredning av förslag till reviderade riktlinjer för god ekonomisk hushållning pågår på uppdrag av kommunfullmäktige. Reviderat förslag kommer tillställas kommunfullmäktige i december 2024. Om kommunfullmäktige fastställer förslaget kommer ovanstående att ersättas. Detta sker i så fall inför att förslag till planeringsdirektiv version 2 publiceras i april 2025.

Uppföljning, analys och utvärdering

Återrapportering till kommunfullmäktige

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- uppföljning av grunduppdrag
- uppföljning av inriktningsmål & program
- uppföljning av tilläggsuppdrag
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelsehantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Budget 2026 och plan 2027–2029 för nämnder och styrelse

Budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och utgår från att PO-pålägget förändras från 40,84 procent i 2025 års budget till 40,02 procent i budget för 2026. För 2027 och 2028 har PO-pålägget beräknats till 40,33% respektive 40,48% vilket har beaktats i beräkningarna för 2027 och 2028.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2026

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Kommunstyrelse*	-1 315 727	-1 324 252	-1 384 970	-1 423 906	-1 467 388
Teknisk nämnd	-1 550 904	-1 615 464	-1 713 206	-1 783 673	-1 845 928
För- och grundskolenämnd	-2 340 717	-2 423 300	-2 569 919	-2 675 624	-2 769 010
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-652 453	-675 395	-716 259	-745 720	-771 748
Individ- och familjenämnd	-1 774 784	-1 841 518	-1 952 937	-2 033 264	-2 104 230
Äldrenämnd	-1 396 749	-1 447 742	-1 535 336	-1 598 487	-1 654 278
Byggnadsnämnd	-62 929	-65 036	-68 971	-71 808	-74 314
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-21 753	-22 350	-23 702	-24 677	-25 538
Kulturnämnd	-169 845	-175 969	-186 616	-194 292	-201 073
Fritidsnämnd	-158 692	-164 610	-174 569	-181 750	-188 093
Kommunfullmäktige	-3 983	-4 148	-4 398	-4 579	-4 739
Valnämnd	-3 500	-19 938	-3 600	-3 700	-20 000
Personalnämnd	-1 290	-1 336	-1 417	-1 475	-1 527
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-86 384	-89 497	-94 912	-98 816	-102 265
Överförmyndarnämnd i Umeåregionen	-16 164	-16 753	-17 766	-18 497	-19 143
IT kapacitetsnämnd	0	0	0	0	0
Umeåregionens nämnd för PA-system	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	**-9 555 874**	**-9 887 307**	**-10 448 579**	**-10 860 266**	**-11 249 274**
Varav finansiella kostnader pensioner	-50 979	-14 266	-34 783	-36 714	-37 962
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	**-9 504 895**	**-9 873 041**	**-10 413 796**	**-10 823 552**	**-11 211 312**

*Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner.

Tabell 2. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram

Belopp i tkr

Kommunstyrelse	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Kraftverksamhet	117 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Kollektivtrafik	-166 566	-172 566	-178 566	-184 566	-190 566
Umeå Folkets Hus	-26 555	-26 821	-27 089	-27 360	-27 634
Västerbottens Museum	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493	-21 231
Norrlandsoperan	-34 406	-35 645	-36 928	-38 257	-39 634
Friskvårdsbidrag	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903	-7 982
Fackliga förtroendemän	-13 961	-14 235	-14 818	-15 367	-15 754
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-20 815	-20 815	-20 815	-20 815	-20 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-21 337	-21 337	-21 337	-21 337	-21 337
Avskrivningar	-596 859	-621 337	-636 233	-655 583	-672 162
Utrangeringar	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad	-215 420	-180 381	-199 498	-197 309	-204 017
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-283 707	-294 275	-312 080	-324 916	-336 257
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner)	**-1 315 728**	**-1 324 252**	**-1 384 970**	**-1 423 906**	**-1 467 388**

Tabell 3. Resultaträkning 2025–2029

Belopp i mnkr

	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Verksamhetens intäkter	2 227,0	2 312,9	2 444,4	2 542,0	2 634,8
Verksamhetens kostnader	-11 135,0	-11 564,6	-12 222,0	-12 710,0	-13 173,9
Avskrivningar	-596,9	-621,3	-636,2	-655,6	-672,2
Verksamhetens nettokostnader	**-9 504,9**	**-9 873,0**	**-10 413,8**	**-10 823,6**	**-11 211,3**
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning*	9 786,0	10 241,8	10 764,7	11 216,6	11 637,0
Finansiella intäkter	284,0	290,0	363,5	500,2	599,4
Finansiella kostnader	-369,3	-353,8	-434,5	-601,6	-722,5
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-99,0	-64,6	-67,3	-69,8
Resultat	**195,8**	**205,9**	**215,3**	**224,3**	**232,7**

*En reservering för ökad kostnad enligt förslag till förändrad kostnadsutjämning ingår 2026.

Tabell 4. Finansieringsbudget 2025–2029

Belopp i mnkr

	Budget 2025*	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Tillförda medel					
Resultat	195,8	205,9	215,3	224,3	232,7
Avskrivningar	596,9	621,3	636,2	655,6	672,2
Pensionsavsättning	11,1	-28,2	-24,9	-20,9	-21,6
Summa tillförda medel	**803,8**	**799,0**	**826,7**	**859,0**	**883,3**
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-1 210,8	-1 287,5	-1 166,5	-998,7	-1 237,3
Nettoutgifter mark- och exploatering	-175,6	-192,8	-155,1	-104,3	19,1
Summa använda medel	**-1 386,3**	**-1 480,3**	**-1 321,7**	**-1 103,0**	**-1 218,2**
Förändring av rörelsekapital	**-582,5**	**-681,3**	**-495,0**	**-244,0**	**-334,9**

* Inklusive ombudgeteringar enligt KF-beslut i april 2024..

Tabell 5. Nyckeltal

	Budget 2025*	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	91,0%	90,3%	90,8%	90,7%	90,6%
Soliditet	29,0%	29,1%	29,2%	29,6%	29,7%
Självfinansieringsgrad inklusive exploatering	40,7%	53,5%	64,4%	79,8%	74,3%
Självfinansieringsgrad exklusive exploatering	44,7%	61,2%	73,0%	88,1%	73,1%
Låneskuld/invånare, tkr **	28,0	33,0	36,1	37,5	39,6

*Inklusive ombudgeteringar enligt KF-beslut i april 2024 samt inklusive hänsyn till prognos T2 2024.

**Inklusive exploateringsintäkter, exklusive vidareutlåning till bolagen.

Investeringsramar 2026–2029

Förslaget till investeringsbudget 2026 samt plan 2027–2029 innebär att ca 900 mnkr har förskjutits utanför planperioden. Förskjutningarna i tid har främst skett inom för-och grund-, gymnasie- och äldreomsorgsnämnden. I förslaget ingår nya projekt som tillkommit främst genom en specificering av tidigare volymmedel där inget enskilt projekt överstiger 50 mnkr i totalbudget.

Tabell 6. Investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2025*	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Kommunstyrelsen	61 078	66 267	71 656	24 951	25 450
Teknisk nämnd	1 020 596	1 080 871	991 735	864 732	1 084 789
För- och grundskolenämnd	21 425	19 320	17 420	21 888	34 262
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	9 376	10 000	21 000	12 900	15 120
Individ- och familjenämnd	9 710	15 254	19 926	9 251	11 639
Äldrenämnd	37 145	24 437	22 437	28 626	20 222
Byggnadsnämnd	471	470	470	479	489
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	283	282	282	287	293
Kulturnämnd	4 873	6 850	4 850	4 947	13 708
Fritidsnämnd	15 700	15 700	15 700	15 826	16 143
Valnämnd	550	500	500	510	520
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	29 550	47 582	550	14 344	14 631
Summa styrelse/nämnd	**1 210 757**	**1 287 532**	**1 166 525**	**998 742**	**1 237 266**
Mark- och exploatering - anläggningar	265 100	321 650	478 150	464 350	492 150
Summa inkl mark- och exploatering	**1 475 857**	**1 609 182**	**1 644 675**	**1 463 092**	**1 729 416**

*Inklusive ombudgeteringar enligt KF-beslut i april 2024.

Tabell 7. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr

Projekt	Totalt 2026-2029	Total budget

Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen

Utifrån nya lagkrav ska kommunens budget innehålla en redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen. Denna redogörelse infogas vid framtagande av planeringsdirektiv version 2.

UMEÅ KOMMUN

Bilaga 1

Anvisning för nämnder och bolags yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2026

Beslutad av Kommunstyrelsen	**Gäller för** Egna nämnder och helägda bolag	**Diarienummer** KS-2024/00433	**Beslutsdatum/paragraf** 3 dec 2024 §
Dokumenttyp Anvisning	**Giltighetstid** 2024-2025	**Dokumentansvarig enhet** Stadsledningskontoret - Ekonomi och styrning	

Förslag till planeringsdirektiv

Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2026. Umeå kommuns planeringsprocess ska utformas så att processen:

- ger tid för analys, dialog och faktainhämtning
- utgår från prognos över tillgängliga medel
- ökar fokus på nämnders och bolags grunduppdrag/ändamål
- främjar effektiv användning av de medel som kommunen förfogar över
- skapar förutsättningar för långsiktighet
- främjar samordning mellan kommunens nämnder och de kommunala bolagen
- är transparent och att vägval/beslut är spårbara i efterhand

Stadsledningskontorets förslag baseras på senast beslutade planeringsdirektiv i fullmäktige (d.v.s. för verksamhetsåret 2025). Inga ändringar har gjorts i förslag till procentuell fördelning av tillgängliga medel mellan nämnder eller inriktningsmål/program, utdelningskrav, finansiella mål, personalpolitiska mål med mera. Föreslagna budgetramar utgår från aktuell prognos över intäkter.

Avgränsning
Denna anvisning riktar sig till Kommunstyrelsen samt kommunens tio egna nämnder, dvs Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, För- och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Individ- och familjenämnden, Kulturnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Personalnämnden, Tekniska nämnden och Äldrenämnden.

De fyra nämnder som är gemensamma med andra kommuner (Brand- och räddningsnämnd, Överförmyndarnämnd, IT-kapacitetsnämnd och Personaladministrativ nämnd) omfattas inte av anvisningen i detta skede. Dessa hanteras i särskild ordning efter dialog med andra berörda kommuner. Valnämnd, Kommunrevision och Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott är även de undantagna från anvisningen men kan om de så vill lämna yttrande i enlighet med anvisning för berörda nämnder.

Kommunens helägda bolag omfattas av delar av denna anvisning, se sid 5. Övriga majoritetsägda och delägda bolag hanteras inom befintliga ägarsamråd.

Kommunstyrelsen har utifrån sina samordnande roller i uppdrag att yttra sig över de kommungemensamma poster som fastställs av kommunfullmäktige.

Personalnämnden har utifrån sitt specifika ansvar för kommunens personalpolitik i uppdrag att yttra sig över personalpolitiska mål och eventuella förändringar i lönestruktur.

Anvisning till berörda nämnder

Berörda nämnder ska skriftligt besvara följande remissfrågor:

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år? Beskriv kortfattat, max 2 sidor per nämnd

Ta i beaktning till exempel befolkningsförändringar, kompetensbrist, förändringar i lagstiftning och andra krav, teknisk utveckling, hållbarhet med mera. Kommer förändringar av utförandet att påverka annan nämnds verksamhet ska detta beskrivas.

Remissfråga 2 - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2026 och plan 2027-2029 innebär några väsentliga verksamhetskonsekvenser? Om ja, beskriv dessa kortfattat, max 2 sidor per nämnd.
Nämnden kan i sitt svar även påtala om förutsättningar/omfattning för inventarier/utrustning väsentligt förändrats och att ytterligare medel behöver tillskjutas.

Remissfråga 3 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?
Om nämnden föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om nämnd väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera program bör detta framgå

Remissfråga 4 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2026?
Om nämnden ser behov av förändring ska föreslagna förändringar beskrivas och motiveras i nämndens yttrande.

Observera att om nämnd ser behov av revidering av nämndens taxor/avgifter inför nästkommande verksamhetsår och en sådan förändring förutsätter beslut i kommunfullmäktige ska av nämnden beslutade förslag till taxe/avgiftsförändring inlämnas i separat ärende till KS-diarium senast 30 april 2025.

Anvisning för fortsatt arbete 2023:1

De nämnder som uppmärksammat behov av omställning maa av genomförd analys av framtida kompetensbrist ska i anslutning till sitt yttrande även överlämna:

A. Beskrivning av väsentliga hinder/möjligheter för omställning
Nämnden ska beskriva väsentliga hinder och möjligheter (legala, tekniska, lokalmässiga, kompetensmässiga etc) som försvårar eller möjliggör verksamhetsomställning för att möta kompetensbrist i nämndens verksamheter.

B. Förslag till inriktning för verksamhetsomställning (max 1000 tecken per nämnd).

Förslaget ska kortfattat beskriva inriktning/strategi för den verksamhetsomställning nämnden ser som nödvändig för att möta prognosticerad kompetensbrist i nämndens verksamheter.

Nämnden förslag till inriktning för verksamhetsomställning ska upparbetas med hänsyn till fastställda riktlinjer för God ekonomisk hushållning.

Då en nämnd kan ha ansvar för flera verksamheter med skilda förutsättningar kan inriktning för omställning behöva vara olika för nämndens olika verksamheter, förslag till inriktning kan därför vid behov formuleras specifikt för de enskilda verksamheter som nämnden ansvarar för (maxantal tecken bör ändock inte överskridas).

C. Beskrivning av hur förslag till inriktning för verksamhetsomställning ska omsättas och hur förslaget påverkar nämndens nyttjande av lokaler, kompetens och teknik under perioden
Nämnden ska överlämna beskrivning av hur nämndens nyttjande av lokaler, kompetens och tekniska lösningar behöver förändras för att möjliggöra omställning i enlighet med nämndens förslag till inriktning för verksamhetsomställning. Beskrivning ska upparbetas med hänsyn till fastställda riktlinjer för God ekonomisk hushållning.

Tid och form för inlämning av yttrande

Berörda nämnder ska senast den 21 mars 2025 inkomma med svar på ovanstående remissfrågor till kommunstyrelsens diarium via e-post: ksdiarium@umea.se

I ämnesraden anges:

Exempelnämndens yttrande KS-2024/00433. Exempelnämnden byts ut till nämndens namn.

Yttrande ska delges i word-format och vara redigeringsbara.

Anvisning till berörda bolag

Anvisning för bolagens yttrande över inriktningsmål/program
De inriktningsmål och program med fokusområden som redovisas i förslaget till planeringsdirektiv för 2026 är desamma som kommunfullmäktige fastställde den 17 juni 2024. Umeå kommunföretag (UKF) och helägda dotterbolag till UKF ska lämna yttrande över dessa program (och de fokusområden som ingår i respektive program) och ombeds därför bevara följande remissfråga:

1. **Bedömer bolaget att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?**
   Om UKF/dotterbolag föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om UKF/dotterbolag väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera programförslag bör detta framgå av UKF:s sammanställda yttrande.

Anvisning vid behov av förändring av bolagets taxor/avgifter inför 2026
Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen fastställa väsentliga förändringar av taxor/avgifter.

2. **Bedömer bolaget att av kommunfullmäktige fastställda taxor/avgifter behöver förändras inför 2026?**
   Om bolagets taxor/avgifter behöver förändras inför 2026 och sådan förändring kräver fastställande av kommunfullmäktige ska bolaget i samband med sitt yttrande påtala behov av sådan taxe/avgiftsförändring. Föreslagna förändringar ska specificeras och motiveras i bolagets yttrande.

   Observera även att av bolaget beslutat förslag till taxe/avgiftsförändring ska inlämnas i separat ärende till KS-diarium senast 30 april 2025.

Helägda bolag ska enligt separat instruktion och tidplan från UKF lämna svar på remissfråga 1 och 2 till UKF för sammanställning.

Anvisning för specifika yttranden från UKF AB

Anvisning för yttrande över utdelning från UKF AB

Den budgeterade utdelningen från Umeå kommunföretag AB för 2025 uppgår till 0 kr (enligt kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar för 2025 den 17 juni 2024). Utdelningsnivå, fastställda av kommunfullmäktige, är oförändrad i Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2026. UKF ska besvara följande remissfråga:

3. **Umeå kommunföretag ombeds härmed lämna yttrande över fastställd utdelningsnivå och beskriva effekter av nuvarande alternativt förändrad utdelningsnivå.**

Anvisning för yttrande över föreslagen budget för kollektivtrafik

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar för 2025 (fastställd den 17 juni 2024) uppgår plan för Kollektivtrafikens budget för 2026 till 172,6 mnkr.

4. **UKF ombeds inkomma med yttrande över förslag till kollektivtrafikens budget för 2026 och plan för 2027-2029**

Tid och form för inlämning av yttrande

UKF AB ska senast den 21 mars 2025 lämna yttranden enligt ovanstående anvisning till kommunstyrelsens diarium via e-post ksdiarium@umea. I ämnesraden anges:

Yttrande UKF med dotterbolag KS-2024/00433.

Yttrande ska delges i word-format och vara redigeringsbara

UMEÅ KOMMUN

Bilaga 2 - Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv 2026

Nämndernas utmaningar och möjligheter 3–5 års perspektiv

Innehåll

Inledning 3
Kommunstyrelsen 4
Byggnadsnämnden 6
Fritidsnämnden 7
För- och grundskolenämnden 8
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 10
Individ- och familjenämnden 14
Kulturnämnden 15
Miljö- och hälsoskyddsnämnden 17
Personalnämnden 18
Tekniska nämnden 18
Valnämnden 19
Äldrenämnden 20
Brand- och räddningsnämnden 22
IT-nämnden 23
PA-nämnden 23
Överförmyndarnämnden 24

Inledning

En av intentionerna med den nya planeringsprocessen, som infördes i Umeå kommun inför 2023, var att tydligare ta höjd för utveckling på flera års sikt. I anvisningen för verksamhetsplanering ombeds nämnderna därför att med utgångspunkt i sitt grunduppdrag kortfattat beskriva väsentliga utmaningar och möjligheter på medellång sikt (3–5 år).

Sammanfattning

I nämndernas beskrivningar ingår utmaningar och möjligheter inom områden, eller på teman, som enbart är relevanta för den specifika nämnden. Med det sagt finns det många återkommande områden och teman. Nedan följer en sammanställning av dessa.

Utmaningar

- **Kompetensförsörjning** lyfts fram av nästan alla nämnder. Både utifrån arbetskrafts- och kompetensbristsaspekter. Återkommande är även att Umeå kommuns attraktivitet som arbetsgivare behöver bibehållas/stärkas.
- **Förändrad lagstiftning/regelverk** nämns av flera nämnder. Återkommande nämns att det ger en administrativ börda vid implementering, samt i vissa fall ökade kostnader.
- **Klimatomställningen** framhålls utifrån att förändrade arbetssätt krävs, samt att omställningen leder till ökade kostnader.
- **Säkerhet och beredskap** betonas av många. Detta utifrån att mer arbete på området krävs samt att detta kan vara resurskrävande.
- **Bostadsförsörjning, lokalförsörjning, samt ökade kostnader för underhåll** beskrivs som utmaningar av flera nämnder.
- **Att kommunen växer**, vilket kräver mer resurser på olika områden samt nya och utvecklade arbetssätt, framhålls som en utmaning samt till viss del en möjlighet.

Möjligheter

- **Att Umeå är, och bör förbli, positionerat** som b.la. utbildnings-, idrotts- och kulturkommun lyfts fram som positivt.
- **Den digitala omställningen**, i form av b.la. nya IT-system och arbetssätt, ses som en möjlighet. Till exempel som hjälpmedel i kompetensförsörjningsarbetet.
- **Ökad samverkan**, både internt i kommunen och med andra aktörer, framhävs som en möjlighet men till viss del också en utmaning.
- **Effektiviseringar**, som följer av b.la. av de två punkterna ovan, ses som möjligheter.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska, på samma sätt som övriga nämnder, med utgångspunkt i sitt grunduppdrag kortfattat beskriva för styrelsen väsentliga utmaningar och möjligheter på medellång sikt (3–5 år).

Utmaningar och möjligheter av kommungemensam karaktär kommer sammanställas när samtliga nämnder inkommit med sina beskrivningar. I denna bilaga beskrivs den utmaning respektive möjlighet som bedöms ha störst påverkan på kommunstyrelsens verksamheters förmåga och kapacitet i ett 3–5 årsperspektiv.

Arbetskraftsbrist

Ett flertal av kommunens verksamheter står idag inför väsentliga utmaningar inom kompetensförsörjningsområdet. Detsamma gäller idag även för enskilda delar av kommunstyrelsens verksamheter. Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen och prognos om ökande konkurrens om tillgänglig kompetens bedöms flertalet av kommunstyrelsens verksamheter befinna sig i en likartad situation inom en 3–5 årsperiod.

Då kommunstyrelsens verksamheter ansvarar för förvaltning och utveckling av ett flertal kommungemensamma funktioner, system och processer samt tillhandahåller specialiststöd/expertis inom sakområden som enskilda förvaltningar på egen hand inte kan tillgodose, kan framtida kompetensbrist inom kommunstyrelsens verksamheter ge negativ följdverkan för kommunen som helhet samt för övriga kommunala verksamheters kapacitet och förmåga.

Kommunstyrelsens analys som underlag för svar på tilläggsuppdraget 2023:1 indikerade att det inom ett antal yrkesgrupper finns tecken på svårighet att rekrytera och det förväntas kvarstå kommande fem år. Yrkesgrupperna är främst ekonomer, upphandlare, löneadministratörer/lönehandläggare, jurister och ingenjörer inom mark/fastighetskunskap.

Detta är påtagligt olika grupper gällande krav på utbildning, erfarenhet, möjlighet till utbildning på arbetsplatsen och konkurrerande arbetsmarknad. Insatser kring detta kommer säkerligen även omfatta mindre och större förslag på verksamhetsomställning för att klara grunduppdragen i en förändrad tillgång på arbetskraft med förväntad insats.

Finansiell kapacitet för att möta klimatutmaningarna

Kommunstyrelsen, tillsammans med tekniska nämnden, har huvudansvaret för att säkra finansieringen för att Umeås ska kunna möta klimatutmaningarna. Det handlar både om att minska utsläppen i enlighet med Umeås klimatmål och samtidigt klara av att hantera anpassningen till ett förändrat klimat. Att arbeta med både omställning och anpassning kommer kräva stora investeringar som både skyddar samhället mot extrema väder och bidrar till Umeås mål om klimatneutralitet. Om kommunen är framgångsrikt i sitt arbete innebär det långsiktiga minskade kostnader för skadehantering och försäkringspremier, samtidigt som återkommande besparingar och andra ekonomiska vinster bidrar till ökad ekonomisk stabilitet vilket skapa en mer hållbar och robust framtid.

I enlighet med Climate City Contract (CCC) och Umeås klimatfärdplan bedöms kommunen kunna finansiera 55 procent av klimatomställningen med interna medel, medan resterande 45 procent behöver komma från externa parter. För att nå detta samverkar Umeå med offentliga och privata aktörer samt internationella klimatfonder. Genom innovativa

finansieringsmodeller och klimatinvesteringsfonder, kan kommunen säkra nödvändiga externa resurser. Att mobilisera denna externa finansiering blir en stor utmaning för kommunstyrelsen de kommande åren. Det kräver strategiska partnerskap och effektiv allokering av medel för att balansera de interna resurserna och samtidigt allokera externa investeringar som kan stödja en framgångsrik klimatomställning och anpassning.

Säkerhet och beredskap

De yttre hoten har betydelse för säkerheten och beredskapen. Främmande makts systematiska säkerhetshotande verksamhet mot Sverige bedrivs brett. Liksom den organiserade brottslighetens utbredning, där utnyttjande av välfärdssystemet blir ett allt viktigare inslag i ekonomin. Säkerhetspolisen konstaterar att det finns kopplingar mellan grov organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism och terrorism. Hoten som riktar sig mot Sverige är komplexa. De går in i varandra och förstärks på så sätt. Samordning av kommunens verksamheter för att möta dessa hot är av stor vikt för att begränsa risker och konsekvenser. Att personer med kopplingar till organiserad brottslighet och främmande makt, hålls borta från den offentliga förvaltningen är avgörande för att värna om det demokratiska systemet. Regeringen ser därför över kommuners möjligheter att genomföra utökade bakgrundskontroller men även kommuners ansvar att skydda förtroendevalda för hot- våld och otillbörlig påverkan.

Under 2024 inträdde Sverige som fullvärdig medlem i Nato. Som medlem i Nato omfattas Sverige av de ömsesidiga försvarsgarantier som följer i nordatlantiska föredraget (artikel 5), vilket ska avskräcka antagonistiska aktörer från att använda sig av militära maktmedel mot Sverige. Medlemskapet ställer även krav (artikel 3) på att parterna, var för sig och tillsammans, upprätthåller och utvecklar sin individuella och kollektiva förmåga att stå emot ett väpnat angrepp. I detta resonemang ingår också förmåga till resiliens. Även om Natomedlemskapet kan verka avskräckande när det gäller fysiska angrepp så ökar hoten inom andra områden såsom desinformationskampanjer, risker för infiltration, cyberattacker mm.

Antalet cyberattacker har ökat under 2024 och drabbat aktörer inom vårt närområde. För att öka skyddet för information samt höja nivån för cybersäkerhet förväntas cybersäkerhetslagen träda i kraft under 2025. Lagen ställer högre krav på vår informationshantering, resiliens och incidentrapportering. Intern förankring av arbetssätt, metoder, kontinuitetshantering och incidentrapportering är viktiga områden för att bli effektivare i hantering av risker inom samtliga områden. I regeringens utredning för ny lagstiftning, kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig, ställs också krav på att kommunen ska kunna fullgöra sina författningsenliga uppgifter och upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter.

Datadriven kommun

Kommunstyrelsen och därmed kommunstyrelsens verksamheter ansvarar för förvaltning och utveckling av ett flertal kommungemensamma funktioner, system och processer. Att genomföra en systematisk översyn och utveckla dessa kommungemensamma processer och system bedöms utgöra en stor möjlighet för att öka kommunens kapacitet, förmåga och effektivitet. Nya arbetssätt som tillvaratar digitaliseringens möjligheter bedöms därför utgöra en väsentlig möjlighet i ett 3–5 års perspektiv.

Kommunen står inför stora utmaningar med bland annat kompetensförsörjning. Utvecklingen inom digitalisering, automation och AI går snabbt framåt. Verksamheterna i kommunen ser

en stor möjlighet i att nyttja denna typ av teknik. För att möjliggöra användning av den nya tekniken behöver kommunen ta sig an detta på ett strukturerat sätt. Det behöver sättas en styrmodell och en gemensam grund/plattform för datainsamling och hantering behöver byggas. Genom att skapa styrning i ett antal frågor och börja möjliggöra nyttjande av denna teknik är bedömningen att det i ett 3–5 års perspektiv kommer att underlätta för kommunen och dess verksamheter att möta den kompetensbrist som prognosticeras komma.

Positionering

Umeå är norra Sveriges största stad. Kommunen är den urbana noden i Arktis som under decennier varit en progressiv förebild kring jämställdhet, hållbarhet och innovation. Umeå är den akademiska och intellektuella motorn i Norrland – där föreningslivet har en självklar roll. Det är positioner som ska behållas och utvecklas. Under de senaste åren har blickar och investeringar riktats norrut. Främst mot grannkommuner som Sundsvall, Luleå och Skellefteå. Det är positivt för vår del av landet och det har varit bra för Umeå. Det har tydliggjort vår position som kommun, plats och arbetsgivare.

För att behålla och utveckla Umeås starka utgångsposition ska Stadsledningskontoret jobba med tydligare strategiska prioriteringar utifrån ett antal fokusområden. Dessa områden utgår från fyra viktiga inriktningar som tangerar vision, grunduppdrag, tilläggsuppdrag och program. Inom respektive rubrik ryms också lokala, regionala, nationella och internationella perspektiv.

- Umeås fortsatta befolkningsutveckling
- Näringslivsutveckling och investeringar
- Infrastrukturutveckling
- Starka civilsamhällen och kulturellt driven tillväxt.

Genom att tydliggöra våra prioriteringar, återkommande utvärdera och utveckla inriktning, så stärker vi Umeås position. Det utvecklar oss som kommun, plats och arbetsgivare.

Byggnadsnämnden

Utifrån nämndens grunduppdrag och omvärlden finns följande utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt.

Utmaningar och möjligheter

- Budget i balans – Byggnadsnämnden säkerställer en budget i balans 2026.
- Befolkningsmålet 2050 – Byggnadsnämnden skapar förutsättningar för att nå befolkningsmålet 2050 genom att volymen byggrätter i antagna detaljplaner överstiger 2 000 per år. För 2023 och 2024 nås målet.
- Handläggningstider detaljplaner – Byggnadsnämnden arbetar ned ärendebalansen för detaljplaner så att handläggningstiden därefter kan minska. Nuvarande ärendebalans medför att handläggningstiden kommer öka ytterligare innan den åter har förutsättningar att bli kortare.
- Planberedskap – Byggnadsnämnden säkerställer en planberedskap som möjliggör bostadsbyggande, etableringar och samhällsservice över tid. Kommunen är på god

väg mot en rimlig och god planberedskap. Därefter behöver planeringsmaskineriet rulla på över tid.
- Ekologisk hållbarhet – Inom ramen för grunduppdraget och nämndens rådighet så långt möjligt säkerställa den ekologiska hållbarheten i verksamheten.
- Säkerhet och beredskap – Förflyttning av positionerna för en bättre beredskap och ökad säkerhet.
- Kundperspektiv – Fortsatt arbete med resultaten från NKI-undersökningar och i ett kundperspektiv arbeta med utveckling och förbättringar.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden står inför såväl utmaningar som möjligheter under de kommande åren. För att kunna erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där särskilt barn och ungdomars delaktighet och utvecklingsmöjligheter prioriteras, krävs bland annat en strategisk planering av framtida behov och resurser samt en välfungerande samverkan, både internt och externt. Bland utmaningarna ingår behovet av underhåll för att säkerställa anläggningarnas standard, upprätthålla ett aktivt föreningsliv i hela Umeå kommun samt att hitta lösningar för kompetensförsörjning och bekämpning av välfärdsbrott.

Umeå är samtidigt en växande stad med många ideellt engagerade medborgare där fritidsnämnden möjliggör för föreningslivet att skapa ett brett utbud av aktiviteter som bidrar till en trygg och säker tillväxt för staden. Genom att satsa på ett starkt anläggningsbestånd och främja samverkan kan nämnden möta ökande behov och skapa förutsättningar för ett aktivt och jämlikt fritidsutbud i hela kommunen.

Utmaningar

- Underhåll för att bibehålla anläggningar och lokalers standard för att tillgängliggöra anläggningar för föreningar och medborgare i Umeå.
- Bibehålla simundervisningskapacitet med gamla badanläggningar med oklar livslängd.
- Bibehålla ett aktivt föreningsliv i hela Umeå kommun oavsett vad som händer i vår omvärld de närmaste åren.
- Klimatpåverkan kan minska möjligheten till vinteraktiviteter samt öka driftskostnaderna.
- Ökade eller förändrade krav på anläggningarna från specialförbund innebär kostnader.
- Risk att föreningar inte klarar av ökade driftskostnader för egna anläggningar.
- Välfärdsbrott inom området för bidrag till föreningslivet.
- Kompetensförsörjning inom ett fåtal befattningar som ger vissa utmaningar att rekrytera personal med rätt kompetens utan att kvaliteten på verksamheten påverkas negativt. Gäller främst idrottsplatsarbetare, badpersonal och fritidsledare.
- Kompetensutmaningar och avsaknad av specifika utbildningar för roller som badmästare, badtekniker och badvärd, i kombination med en tuff konkurrenssituation om kvalificerad arbetskraft, utgör en central utmaning för Umeå kommuns badanläggningar.
- Umeå kommuns mål att växa till 200 000 invånare kräver mer resurser för att möta ett ökat behov inom samtliga av nämndens verksamheter.

- Samverkan internt med andra förvaltningar, kan försvåras av stuprörstänk.

Möjligheter

- Ett rikt, jämlikt, jämställt föreningsliv med många ideellt engagerade medborgare.
- Att Umeå ska växa tryggt och säkert med ett brett fritidsutbud.
- Bra anläggningsbestånd med bra spridning i hela Umeå kommun, närhetsprincip.
- God kompetens och mod i Umeå med föreningsliv och näringsliv som vågar satsa.
- Umeå som idrotts- och utbildningsstad.
- Samverkan internt med andra förvaltningar.
- Umeå är en växande stad.

För- och grundskolenämnden

Utmaningar

Ändamålsenliga lokaler för att möta behovet av plats i förskola och skola

Det finns behov av att tillskapa nya förskoleavdelningar i vissa områden i kommunen. Den största utmaningen är att möta vårdnadshavarnas behov av förskoleplatser inom rimligt geografiskt avstånd. Det får till följd att vårdnadshavare inte får sitt förstahandsval av förskola och därmed byter förskola för sitt barn då förskoleplats erbjuds närmare barnets hem.

Inom grundskolan finns idag brist på elevplatser i de lägre åldrarna inom flera delar av kommunen. En utmaning för Umeå kommun är att hinna projektera och färdigställa beslutade skollokaler i takt med det behov av elevplatser som finns, enligt för- och grundskolenämndens beslut om skolstruktur. Planering för nya framtida behov av skolor behöver göras i god tid, då behov av elevplatser identifierats/uppstår. Det i sig innebär ett stort behov av samverkan mellan kommunala funktioner som ansvarar för delarna i kommunens samhällsplanering.

Flera förskolor och grundskolor är inte tillgänglighetsanpassade och riskerar att inte leva upp till diskrimineringslagens krav på tillgänglighet. Det finns också behov att ersätta tillfälliga lokaler med permanenta samt bygga om äldre och mindre funktionella lokaler i enlighet med förskolans och grundskolans funktionsprogram.

Särskilt stöd i kommunal resursskola

Särskilt stöd ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart omotiverat. Företrädesvis ges det särskilda stödet inom den elevgrupp som eleven tillhör.

Elever som får undervisning i resursskola är i behov av särskilt stöd inom ramen för åtgärdsprogram, vilket förutsätter resurser till en högre personaltäthet med särskild kompetens. Antalet elever i resursskola väntas öka från en låg nivå till en högre, då platserna är fyllda. Detta kräver på sikt ökade ekonomiska resurser allt eftersom elevplatserna fylls.

Stärka skolnärvaron

Närvaro i förskolan och skolan är en viktig förutsättning för barns och elever att nå målen med utbildningen, såväl kunskapsmässigt som socialt. Skolfrånvaron är sedan pandemin

fortsatt hög och därmed en utmaning. Arbetet med att främja skolnärvaro samt förebygga och åtgärda skolfrånvaron är ett långsiktigt arbete som involverar hela styrkedjan.

Hot, våld och säkerhet

Den organiserade brottsligheten, ökad tillgång till narkotika samt hot och våld påverkar också barn och ungas vardag, där barn och unga riskerar att bli såväl förövare som offer. Tillgång till droger tillsammans med hot och våld är en utmaning för skolornas verksamhet, vilket kräver resurser i form av kompetensutveckling och bemanning.

Digital teknik i förskola och skola

Tillgång till digitala verktyg och digitala lärresurser är en viktig förutsättning för att bedriva en likvärdig undervisning med god kvalitet. Genom att barn och elever får möjlighet att utveckla sin digitala kompetens stärks deras förmåga och förståelse för hur, när och varför digitala verktyg ska användas. Digitaliseringen är en utmaning för det demokratiska uppdraget, dels i form av tillgång till digitala resursen, dels i form av kunskap om hur resurserna ska användas utifrån ett kritiskt förhållningssätt. Ny teknik och digitalisering skapar möjligheter att utforma och möta framtidens behov i undervisningen, vilket förutsätter tillgången till en digital infrastruktur och kunskap om användningsområde.

Kompetensförsörjningsutmaning

Inom för och grundskolenämndens område konstateras stora rekryteringsbehov de närmsta åren. Nämndens kompetensförsörjningsplan visar ett rekryteringsbehov av 2 445 medarbetare fram till år 2032. Att kompetensförsörja, dvs att attrahera, rekrytera och behålla, har med åren blivit alltmer utmanande och förklaringarna är flera.

Främst handlar det om den demografiska utvecklingen, där det finns färre personer i arbetsför ålder på arbetsmarknaden parallellt med att antalet barn och elever i nämndens verksamheter ökar. Andra orsaker är att för få personer ansöker till och slutför utbildning som lärare och att rörligheten på arbetsmarknaden har ökat. Skollagens krav på legitimation i anställning, bidrar till krav på långsiktighet i kompetensförsörjningsplaneringen särskilt vad gäller bristyrken. Utvecklingen visar en allt större utmaning i att rekrytera behöriga lärare särskilt till områden utanför centrum.

Även ledarförsörjningen inom nämndens område är att betrakta som en utmaning, där det är särskilt svårt att rekrytera rektorer med erfarenhet. Ett gott chefs- och ledarskap är en förutsättning för en verksamhet med hög kvalitet. Chefer ska skapa förutsättningar för goda resultat och en arbetsmiljö som uppmuntrar medarbetare till samverkan, kreativitet och medskapande. Uppdraget som rektor är arbetsvärderat som kommunens mest komplexa chefsuppdrag och innefattar dessutom ett arbetsmiljöansvar där inte bara medarbetare utan även alla barn och elever omfattas. Arbetet med att nå riktmärket för antal medarbetare per chef är av stor vikt för våra chefers arbetsmiljö och förutsättningar, men det kräver ekonomiska resurser och är därför fortsatt att betrakta som en utmaning för nämnden.

För- och grundskolenämnden får riktade statsbidrag kopplat till anställningar och löner för lärare; i huvudsak lärarlönelyft och karriärvägar. Dessa statsbidrag är sedan flera år inarbetade i nämndens lönestruktur. Om möjligheten att erhålla statsbidraget framgent skulle upphöra så riskerar det att leda till en oerhörd ekonomisk belastning och negativ påverkan på kompetensförsörjningen.

De främsta utmaningarna för kompetensförsörjning är:

- att attrahera och rekrytera utbildad personal inom de områden där det för närvarande och under de närmaste åren finns brister i relation till avgångar,
- att utveckla och behålla personal genom att skapa en god arbetsmiljö med såväl kollegialt samarbete, möjligheter till professionsutveckling samt tillgång till stödjande funktioner,
- att fortsätta arbetet med att nå riktmärket för antal medarbetare per chef är av stor vikt för våra chefers arbetsmiljö och förutsättningar, men det kräver ekonomiska resurser och är därför att betrakta som en utmaning för nämnden.

Möjligheter

Verksamheterna och skolformerna inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde visar god måluppfyllelse. Förutsättningarna för god undervisningskvalitet och omsorg bygger på en hög andel behörig och legitimerad personal. Det finns en väl utbyggd mötes- och nätverksorganisation som bidrar till skolutveckling på de olika nivåerna i styrkedjan. Styrkedjan verkar som en stödkedja, då tilliten inom och mellan verksamheter och skolformer är väl fungerande.

Det systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs inom styrkedjan pekar på områden som fungerar väl samt områden som är i behov av utveckling. Det i sig ger möjligheter för fortsatt utveckling av kvaliteten i de verksamheter och skolformer som nämnden ansvarar för.

Med god tillgång till en samlad elevhälsa, där professionerna tillsammans med skolpersonal samverkar, stärks det ömsesidiga sambandet mellan hälsa och lärande genom ett förbyggande och främjande arbete med barn och elever.

Samverkan med högskola och universitet bidrar till att utbildningen utvecklas utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Utmaningar

Övergripande utmaningar inom nämndens verksamhetsområde är brist på kommunal finansiering och kortsiktig finansiering från staten inom vuxenutbildning och arbetsmarknad och integration som är svår att nyttja optimalt. Underskott på gymnasieplatser kommer medföra att vi inte kommer kunna tillgodose det behov av platser som elevuppgången medför och för att säkerställa tillgång på gymnasieplatser behöver Vasaskolan bli färdig i tid.

Ökad genomströmning

Fler elever behöver få förutsättningar att nå kunskapsmålen i skolan och få en genomgången gymnasieexamen. Genomströmningen behöver öka, avbrott minska och elevernas frånvaro minska, en utmaning är ungas psykiska mående som ofta leder till problematisk skolfrånvaro. Den psykiska ohälsan ligger utanför skolans handlingsutrymme. Elevens hela livssituation, frånvaro, skolresultat och socioekonomiska förutsättningar behöver stå i centrum när skolfrånvaron ska utredas. Vi ser en ökad andel ungdomar som väljer att avbryta sina gymnasiestudier, hoppar av individuella programmet eller inte uppnår en gymnasieexamen därmed ökar utmaningen för det kommunala aktivitetsansvaret att säkerställa insatser som

förbereder fler elever för att återuppta sina studier i gymnasieskolan, inom vuxenutbildning eller folkhögskola.

En utmaning är att introduktionsprogrammen tar emot ett ökat antal elever från grundskolan som saknar grundläggande behörighet till gymnasiet och att få dessa elever behöriga till gymnasiet. En annan utmaning har det kommunala aktivitetsansvaret som behöver säkerställa insatser som förbereder fler elever för att återuppta sina studier i gymnasieskolan.

Hot, våld och säkerhet

Den organiserade brottsligheten, ökad tillgång till narkotika samt hot och våld påverkar också ungas vardag, är resurskrävande och en utmaning mot skolornas verksamhet. Både när det gäller kompetensutveckling och bemanning. Viktigt och utmanande är att ha möjlighet att fortsätta detta arbete.

Lokalförsörjningsfrågan

Lokalförsörjningsfrågan är fortsatt en stor utmaning. Umeå Kommuns gymnasieskolor har ett snabbt ökande elevunderlag och därför behöver det beredas plats för fler elevplatser. De planerade skollokalerna behöver finnas tillgängliga i tid för att elever att kunna få sitt val till gymnasieutbildning tillgodosedd. Unga riskerar att stå utan gymnasieplats eller att inte få sitt förstahandsval och det kan i sin tur kan innebära att de slås ut från samhället och är på sikt ett hot mot Umeås tillväxt. Rätten att lyckas i utbildning är den enskilt starkaste skyddsfaktorn för att unga ska kunna påverka sin framtid och få ett självständigt vuxenliv.

Omvärld och Lagstiftning

Vi är en del av en föränderlig värld. Utmanande är migrationspolitikens snabba förändringar, där till exempel villkoren för ukrainare berörs samt bostäder till nyanlända. En stor del av den verksamhet som bedrivs inom nämndens område styrs av lagar. Nya lagar och snabba, omfattande förändringar som till exempel GY25 samt digitala nationella prov ställer krav på flexibilitet och snabba förändringar. Införandet av GY25 kommer innebära dubbla eller “trippla” system under flera år med behov av omfattande kompetensutveckling för personalen. En utmaning blir medarbetares upplevda arbetsbelastning i implementering av det nya systemet. Förändringar inom andra myndigheter är också utmanande för våra verksamheter.

Digitalisering

IT-säkerhet med ökad hotbild är en utmaning för alla våra verksamheter. Digital delaktighet är grundläggande för att kunna delta och verka i ett demokratiskt samhälle. I skolan läggs grunden för detta. En utmaning är att ge våra chefer och medarbetare den fortbildning som de behöver för att kunna använda och nyttja ny AI-teknik och annan digitalisering som på sikt kommer kunna skapa möjligheter att utforma framtidens verksamheter inom nämndens område. En stor utmaning är AI där lagstiftning försvårar användandet och riktlinjer, resurser och kompetens saknas.

Samhällets behov av arbetskraft

Dimensionering och förändringar på arbetsmarknaden kräver flexibilitet och omställning för att klara kompetensförsörjningen. En utmaning är att förebygga utanförskap för osynliga grupper för att minska risk för utanförskap. En föränderlig omvärld och en förändrad

migrations-politik medför utmaningar. Även arbetsmarknadstorgen utmanas av ökningen av unga och den målgruppens ökande psykiska ohälsa.

En annan utmaning är att få fler att välja yrkesprogram på gymnasiet eller som vuxenutbildning för att kunna tillgodose näringslivets och samhällets behov av arbetskraft. En utmaning är att finna former för att kunna bredda rekrytering för individer som saknar gymnasiebetyg och/eller har låga språkkunskaper och/eller funktionsnedsättningar att komma in på arbetsmarknaden och på sikt kunna försörja sig själva samt ge förutsättningar för nyanlända och de som står utanför arbetsmarknaden att bli anställningsbara och självförsörjande.

Återbruk

Inom enheten Arenor för prövning återfinns Returbutiken som även bidar till Umeå kommuns lokala miljömål och avfallsplan genom samarbete med Vakin för att ta emot återbrukade produkter som Returbutiken säljer. Returbutiken möjliggör även arbetsprövningsplatser för deltagare i behov av arbetslivsinriktad rehabilitering. En utmaning är även här att klara ökade uppdrag inom till exempel cirkulär ekonomi, återbruk och byggåterbruk med minskade resurser och en osäker finansiering.

Kompetensförsörjning

Befolkningsprognos genomförd i Umeå kommun våren 2024 visar ett behov av att fram till år 2034 rekrytera 691 medarbetare till gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens område. Kompetensförsörjningen har blivit alltmer utmanande och förklaringarna är flera. Främst handlar det om den demografiska utvecklingen, där det finns färre personer i arbetsför ålder på arbetsmarknaden parallellt med att antalet elever och deltagare i nämndens verksamheter ökar. Andra orsaker är att för få personer ansöker till och slutför utbildning som lärare och att rörligheten på arbetsmarknaden har ökat. Skollagens krav på legitimation i anställning bidrar således till krav på långsiktighet i kompetensförsörjningsplaneringen särskilt vad gäller bristyrken. Inom gymnasieutbildningens område finns inte riktade statsbidrag att tillgå i samma omfattning som till grundskolans verksamhet, vilket innebär att strategiska kompetensförsörjningssatsningar måste prioriteras inom nämndens ram.

Ett gott chefs- och ledarskap är en förutsättning för en verksamhet med hög kvalitet. Chefer ska skapa förutsättningar för goda resultat och en arbetsmiljö som uppmuntrar medarbetare till samverkan, kreativitet och medskapande. Uppdraget som rektor är arbetsvärderat som kommunens mest avancerade chefsuppdrag och innefattar ett arbetsmiljöansvar där inte bara medarbetare utan även alla elever omfattas. Att fortsätta arbetet med att nå riktmärket för antal medarbetare per chef är av stor vikt för våra chefers arbetsmiljö och förutsättningar, men detta påverkar budget och är därför att betrakta som en utmaning för nämnden.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får riktade statsbidrag kopplat till anställningar och löner för lärare; i huvudsak lärarlönelyft och karriärvägar. Dessa statsbidrag är sedan flera år inarbetade i nämndens lönestruktur och om möjligheten att erhålla statsbidraget framgent skulle upphöra, så riskerar det att leda till en oerhörd ekonomisk belastning och negativ påverkan på kompetensförsörjningen.

Sammanfattningsvis visar förvaltningens kompetensförsörjningsprogons för perioden 2024-2034, att behov av åtgärder för omställning behöver vidtas för att säkerställa grunduppdrag och personalförsörjning.

Kortsiktiga planeringsförutsättningar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är en nämnd som till stor del får sin finansiering genom statsbidrag. Statsbidragen riktar sig främst till den kommunala vuxenutbildningen, arbetsmarknad och integration. Att bygga verksamhet på statsbidrag i stor omfattning är utmanande och medför en svårighet att skapa en stabil organisation med stabila planeringsförutsättningar på sikt. Därför är det av stor vikt att den kommunala finansieringen från Kommunfullmäktige är tillräckligt stor för att nämnden ska ges förutsättningar att långsiktigt styra verksamheten och utföra sitt grunduppdrag över tid.

Möjligheter

Umeå gymnasieskolor och vuxenutbildningar har möjligheten att erbjuda attraktiva utbildningar för kommunens ungdomar och för ungdomar från kranskommunerna samt vuxna. Vi har goda förutsättning att erbjuda en bra kvalitet i undervisningen med hög andel behöriga och legitimerade pedagoger och andra yrkesprofessioner som verkar i gymnasieskolan och inom vuxenutbildningens verksamheter.

En möjlighet inom området strategisk kompetensförsörjning är det strategiska partnerskap som utbildningsförvaltningen och Lärarhögskolan har tecknat för att utveckla formerna för långsiktig utveckling.

Förvaltningen deltar i det kommungemensamma brottsförebyggande arbetet Umeå växer tryggt och säkert. Till exempel har trygghets- och säkerhetssystemet CoSafe införts. Säkerhetssamordnare arbetar brottsförebyggande i skolmiljöerna. Insatserna kännetecknas av samverkan samt tidiga insatser och långsiktigt arbete.

Deltagande i SKR:s utvecklingsprogram för fullföljd utbildning, Up2 fortsätter 2024 – 2025. Där fokus i förändringsarbetet kommer vara att hitta vägar att bryta mönster hos elever med problematisk skolfrånvaro för att minska studieavbrott samt vägar tillbaka efter studieavbrott.

Regionalt samarbete i länet mellan kommuner gällande yrkesvux möjliggör att kompetensförsörjning för företag och organisationer inom Umeå kommun och regionen stärks på kort och på lång sikt. Det möjliggör för vuxna att kompetensväxla eller byta yrkesinriktning till förmån för arbete för att tillgodose samhällets behov av arbetskraft där det råder brist på personal.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett väl utvecklat samarbete med andra myndigheter och förvaltningar samt ett nära samarbete med näringsliv. Samverkan och samarbete med Arbetsförmedling, Försäkringskassa, Socialtjänst och Kriminalvården gör det möjligt att hitta former för individer som saknar gymnasiebetyg och/eller har låga språkkunskaper och/eller funktionsnedsättningar att komma in på arbetsmarknaden och kunna försörja sig själv.

Individ- och familjenämnden

Omställningsarbete till förändrad lagstiftning

De närmsta åren väntas lagändringar och reformer som får betydande påverkan på socialtjänstens verksamheter. För att stärka förutsättningarna att möta förändringarna i tid krävs ett omställningsarbete. Detta samtidigt som behovet av socialtjänstens insatser hos barn och unga fortsätter öka i hög takt. Den ökande psykiska ohälsan i samhället medför också ett större behov av välfungerande samarbete med regionen och andra aktörer.

Den nya socialtjänstlagen lägger fokus vid förebyggande arbete och att vara en lätt tillgänglig socialtjänst, samt lyfter fram möjligheten att i större utsträckning tillhandahålla insatser utan föregående beslutsprövning. Lagändringar väntas även inom missbruksvården, då Samsjuklighetsutredningen förändrar huvudmannaskapet för vården för personer med skadligt bruk och beroende. Utöver detta väntas även förändringar gällande huvudmannaskapet inom personlig assistans. Båda förändringarna kommer påverka nämndens ansvarsområde och därmed verksamheter. Utmaningen blir att hantera ett omställningsarbete för att anpassa verksamheterna till förändrade uppdrag och samtidigt uppfylla grunduppdraget utifrån den nuvarande ekonomiska situationen.

Förutsättningar för nämndens ekonomi

Svensk ekonomi befinner sig i dagsläget i en lågkonjunktur och de långsiktiga effekter av den inflation som drabbade världsekonomin under perioden 2022–2024, och kommer påverka köpkraften hos offentlig sektor under lång tid.

Dessa händelser kan komma att påverka lönerörelsen under en lång tid framåt med högre krav från arbetstagare och arbetstagarorganisationer vilket kommer innebära att en större del av nämndens budget potentiellt under lång sikt kommer gå till personalkostnader.

De förändrade reglerna för dygnsvila och de förändrade personalbehoven till följd förändrat regelverk har drabbat nämnden under 2024. Löpande uppdateringar av regelverket som gjorts under 2024 riskerar att påverka nämndens ekonomiska läge de kommande åren.

Den nya socialtjänstlagen kommer att förändra hur socialtjänster arbetar och kostnadsbilden kommer förändras åt det negativa hållet utifrån preliminär analys. I och med att den nya lagstiftningen ska börja gälla sommaren 2025 kommer det bli förändringar och påverkan under lång tid framöver.

Assistansutredningen är en lagändring som ska vara kostnadsneutral enligt propositionen men nämnden ser en risk för ökade kostnader när lagändringen träder i kraft.

Brist på ändamålsenliga lokaler

Nämndens behov av ändamålsenliga lokaler kan inte tillgodoses i tillräckligt hög utsträckning. Det låga inflödet av nya lokaler påverkar nämndens förutsättningar att uppfylla sitt grunduppdrag, framförallt gällande verkställighet av beslut om boende enligt LSS. För att lösa utmaningen med leverans av lokaler pågår ett intensivt arbete med tekniska nämnden. Det ska dock understrykas att en stor del av utmaningarna ligger utanför nämndens egen rådighet. När behov av lokaler uppstår med kort varsel av olika skäl är utmaningen än större.

Brister i lokalförsörjningsprocessen påverkar bland annat nämndens möjlighet att, inom rimlig tid, verkställa beslut om särskilt boende och daglig verksamhet enligt LSS samt möjligheten att säkerställa en god arbetsmiljö för personal.

Inom nämndens egna processer pågår ett omfattande utvecklingsarbete. Några exempel är effektivare matchning av brukare till boendeplatser, fortsatt utveckling av prognosverktyg och utredning av flexibla arbetsplatser.

Kompetensförsörjningskrisen

Nämnden har en utmanande personalförsörjningssituation att hantera under perioden 2024–2034. Nuvarande prognos påvisar en omfattande brist på undersköterskor på nationell och regional nivå där kommunen konkurrerar om kompetensen från såväl andra kommuner och regioner som privat sektor. Personalen är mer rörlig på arbetsmarknaden idag och byter arbetsgivare oftare än tidigare. Andelen som väljer att sluta i kommunen har ökat se senaste åren och inom de närmsta 10 åren är prognosen att 58 procent förväntas sluta på egen begäran inom funktionshinderomsorgen. Tillsammans med pensionsavgångar visar prognosen att totalt 83 procent av de stora yrkesgrupperna inom funktionshinderomsorgen kommer att sluta inom en 10 års period. Även inom myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg kommer personalomsättningen vara hög, där kommer den största utmaningen vara möjligheten att rekrytera erfaren personal med rätt kompetens.

Detta scenario ställer stora krav på nämnden att arbeta med flera olika åtgärder för att både rekrytera nya medarbetare men framför allt att lyckas behålla medarbetare. Friskfaktorer, utbildning, omställning och utvecklande av ny teknik (digitalisering) är exempel på viktiga områden att fortsätta arbeta med i nämnden och i samarbete med andra förvaltningar i kommunen.

Byte av verksamhetssystem

Från år 2023 och efterföljande år har införandet av nytt processtöd och planeringsverktyg betydande påverkan på verksamheterna. Införandet bedöms vara mycket resurskrävande och verksamheterna kommer att befinna sig i en omställningsfas under några års tid. En stor utmaning kommer att vara att klara verksamheternas grunduppdrag samtidigt som resurser måste avsättas för att övergå till nya system successivt. Varje medarbetare kommer behöva utbildning och kunskap för att kunna använda de nya systemen, och utbildningen kommer ta tid och resurser från grunduppdraget. En stor del av verksamheterna kommer även behöva kompetensutveckling i nya arbetssätt, framför allt IBIC, individens behov i centrum.

Kulturnämnden

Kulturkommunen Umeå. Umeå är en kulturkommun där medborgarna visar hög nöjdhet i undersökningar och kommunen har ett gott rykte såväl nationellt som internationellt. De goda effekterna av kulturhuvudstadsåret och väl fungerande verksamheter talar för att Umeå har goda möjligheter att fortsatt vara en kommun där kulturen får stå i centrum och vara en naturlig del av samhällsbildningen.

Samverkan. En ökad samverkan mellan förvaltningar och nämnder ger möjlighet att utveckla kulturnämndens uppdrag.

Genom **kulturlöftet** skapas stora möjligheter till ökad samverkan mellan utbildnings- och kulturförvaltning, något som kan ge ringar på vattnet även utanför skoltid. Ett exempel är utökad samverkan kring After School (lågtröskelverksamhet i estetiska ämnen förlagd på skolor under elevernas fritid) samt undervisning i musik på och i nära anslutning till lektionstid.

Ökad efterfrågan i samband med att Umeå växer. Med ökade aktiviteter i olika stadsdelar, kommundelar och byar till följd av inriktningsmålen, skapas också en ökad efterfrågan på kulturnämndens olika verksamheter. Nya områden tillkommer där unga människor växer upp och behöver fysiska platser för att kunna ägna sig åt meningsfulla kulturaktiviteter. För att lyckas med denna utmaning behövs fler bibliotek och scener. Bibliotek och kulturella mötesplatser är viktiga i arbetet för att Umeå ska fortsätta växa tryggt och säkert.

Till exempel saknas ett folkbibliotek i de östra stadsdelarna som byggs ut i högt tempo och beräknas få 15 000 invånare inom några år. Förändringarna på Mariehem är ett annat exempel på en förskjutning av bebyggelse och lokala centrumbildningar. Utvecklingen av orter och byar längs med Botniabanan, såsom Sävar bör vara del av en kulturell tillväxt. Ytterligare folkbibliotek, gärna kombinerade folk- och skolbibliotek där så är möjligt, bör tillkomma i och med att Umeå växer, så att alla medborgares möjlighet att nyttja bibliotek och andra kulturella mötesplatser tillgodoses.

I väntan på att ytterligare folkbibliotek tillkommer bör befintliga bibliotek med särskilt hög användning, framför allt Ålidhemsbiblioteket förstärkas med utökade personalresurser.

Sänkta statsbidrag. Regeringen aviserar i budget 2025 och i planen framåt förändringar av medel inom flera kulturområden, bland annat till bibliotek. Inom kulturnämndens verksamheter finns flera projekt som erhåller statsbidrag från Kulturrådet och Kungliga biblioteket. Avvecklingen av stödet Stärkta bibliotek påverkar bibliotekens möjlighet att utforska och utveckla nya metoder för att kunna komma alla kommunens medborgare till nytta, även nya och ovana biblioteksanvändare. De sänkta statsbidragen till studieförbunden kan få negativa konsekvenser för kulturnämndens verksamhetsområde då det finns många kulturverksamheter och kulturaktiviteter som har grund i samarbete med de olika studieförbunden.

Kulturens roll i stadsomvandlingen kan stärkas. Kulturförvaltningen kan tidigare än i dag göras delaktig i arbetet med översiktsplaner och detaljplanering när det gäller såväl exteriör kulturell gestaltning som planering för bibliotek, scener och kulturrum. Genom framtagandet av en konstpolicy ser vi både möjligheter och utmaningar på sikt. Gestaltad livsmiljö som begrepp behöver inkluderas i strategisk planering och i de förvaltningsövergripande processerna så att arbetet tydligt kan struktureras och formuleras. Detta för att trygga konstens roll i det offentliga rummet i en accelererad stadsomvandling. Kontspolicyn kan komma att belysa områden inom bevarandefrågor och stadsmiljö som tidigare inte hanterats av förvaltningen, som ansvar för underhåll av monument. Kopplat till detta behöver förvaltningen även analysera vilka ekonomiska resurser som behöver tillföras – såväl sett till kompetens och personal som till drift och underhåll. En kartläggning av det nya uppdragets omfattning och konsekvenser behöver genomföras.

Minskade intäkter för uthyrning av scener på Väven på grund av ändrade konsumtionsmönster postpandemi och i spåret av de senaste årens lågkonjunktur kan på sikt få konsekvenser för Vävens intäktskrav och uthyrningsverksamhet. Föreningar och kulturaktörer kan komma att avstå från att arrangera program på grund av för högt ekonomiskt risktagande då biljettförsäljningen är svår att förutse. Sänkta statliga anslag till civilsamhället och föreningslivet kan också komma att påverka uthyrningsstatistiken då färre föreningar, studieförbund och organisationer kan bedriva verksamhet i samma omfattning som idag.

Många verksamheter i Väven har mycket teknik och utrustning som installerades 2014. Tekniken är en förutsättning för programverksamheten i Väven. Ett ökat tillskott av investeringsmedel, för att klara av utbyte av ålderdomlig teknik, är en förutsättning för att Väven ska kunna fortsätta att vara en attraktiv plats för kulturevenemang.

Ökade kostnader utan tillskott av medel medför minskade möjligheter för biblioteken att förmedla samma nivå av medier och aktiviteter, vilket riskerar att kvaliteten försämras.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Utifrån nämndens grunduppdrag och omvärlden finns följande utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt.

Utmaningar och möjligheter

- Små avlopp – Arbetet med åtgärder kopplat till små avlopp inom kommunen
- Dagvatten – Tillsynen över utsläppen av avloppsvatten som avvattnas från detaljplanelagd mark inom kommunen.
- Vattenmyndighetens åtgärdsprogram – Andelen sjöar i Umeå som idag uppfyller målen inom vattenförvaltningen är 52 % och för vattendragen är andelen 31 % som uppfyller målen. Samordnade insatser behövs för de vattenförekomster som inte uppfyller kraven. Nämnden har kompetens och tillsynsuppdrag i geografin vilket gör att nämnden skulle kunna samordna insatserna. Dylikt uppdrag ligger utanför nuvarande grunduppdrag. Möjligheten behöver börja med en analys hur ett arbete som detta skulle kunna genomföras och finansieras.
- Debitering per årsarbetskraft – Antalet debiterade timmar per årsarbetskraft ska öka för att inte tillsyn enligt miljöbalken ska finansieras med skattemedel om så inte särskilt beslutats. Detta skapar möjlighet att förstärka bland annat det förebyggande arbetet.
- Säkerhet och beredskap – Förflyttning av positionerna för en bättre beredskap och ökad säkerhet.
- Kundperspektiv – Fortsatt arbete med resultaten från NKI-undersökningar och i ett kundperspektiv arbeta med utveckling och förbättringar.

Personalnämnden

Personalnämnden inte har någon personal eller verksamhet. Därför har nämnden inte tagit fram någon beskrivning av utmaningar och möjligheter.

Tekniska nämnden

Umeå utsågs 2024 till bästa stad att leva i och vi ska fortsätta det goda arbetet så att Umeå även fortsättningsvis är en fantastisk stad att bo, leva och verka i. Vi har ett bra utgångsläge och många styrkor och möjligheter, men trots det saknas inte utmaningar under de kommande åren.

Tekniska nämndens grunduppdrag, *att leverera en välfungerande stad till Umeåborna*, är en viktig del av arbetet för att Umeå ska vara en riktigt bra stad att leva i. Behoven är många och att få resurserna att räcka till och göra kloka prioriteringar är en evig utmaning.

Prognoserna pekar på att kommunens tillväxt minskar och vi behöver hitta en bra balans mellan att dels skapa förutsättningar för tillväxt med även väga av mot de behov som prognoserna pekar på. Bostadsbyggandet behöver ta fart igen och nämnden ska bidra i det arbetet. Stadens offentliga miljöer, våra parker och grönområden, påverkar valet av bostadsort och de behöver fortsätta utvecklas för att Umeå ska vara ett attraktivt val när man väljer bostadsort, lika väl som attraktiva skollokaler och en god offentlig service.

Vi står också inför demografiska förändringar, med en åldrande befolkning och lägre födslotal. Det påverkar behoven av välfärdstjänster, t ex kopplat till lokaler och service men i förlängningen också arbetsmarknaden. Att ha god beredskap och en ökad flexibilitet i stadens lokalbehov behövs mer än någonsin.

Framtidens kompetensförsörjning utmanar, där stora pensionsavgångar och en alltmer rörlig arbetsmarknad innebär att vi riskerar att kunskap försvinner. För att attrahera och behålla talanger måste Umeå positionera sig som en attraktiv arbetsgivare, särskilt inom områden med traditionellt låga löner och status - eller inom kompetensområden där det råder stor konkurrens på arbetsmarknaden. Vi behöver erbjuda goda villkor, bra utvecklingsmöjligheter och kontinuerlig kompetensutveckling.

Framtiden kräver hållbara städer i flera perspektiv, samhället behöver vara robust och ha förmåga att hantera förändringar och utmaningar så att människors hälsa och egendom skyddas. Klimatförändringarna blir alltmer påtagliga, med kraftiga väderomslag och riklig nederbörd, snö och halka om vartannat samt större översvämningar. Här krävs både ett offensivt klimatarbete så att vårt klimatavtryck minskar, exempelvis genom att bygg- och anläggningsmetoder utvecklas och genomförande av energieffektivisering i befintligt bestånd, parallellt med goda strategier och genomförandekraft i klimatanpassningen. Vi behöver arbeta fram nya metoder och åtgärder - vilka måste beaktas i stadens planering så att vi får rimliga förutsättningar för drift och underhåll av framtidens, mer robusta, stadsmiljöer. Vi ska också ge medborgarna förutsättningar för en hållbar livsstil.

Otryggheten ökar i samhället och påverkar många områden. Cybersäkerhet är ett prioriterat område där vi ser allt fler IT-attacker och intrång i IT-miljöer mot svenska företag, myndigheter och kommuner. Vi måste säkerställa att våra teknologiska lösningar erbjuder ett effektivt skydd.

Samhällets civila beredskap behöver öka och måste prioriteras de kommande åren. De senaste åren har förvaltningen, men också kommunen i stort, drabbats av många oväntade händelser och vi behöver ha en bättre gemensam beredskap för att hantera samhällsstörningar av olika slag.

Nya och/eller förändrade lagar, förordningar eller EU-direktiv ökar kraven på nämndens verksamheter, exempelvis införande av gränsvärden för nyproduktion av byggnader. Samtidigt skapar detta även möjligheter för innovation och utveckling av nya teknologier som kan leda till en grönare och mer hållbar framtid.

Ökade krav måste kunna mötas även med mindre resurser, där omställning i olika perspektiv är en del av lösningen. Även om prisökningstakten dämpats, så har vi fortsatt en påtagligt högre prisnivå. Här krävs ett fortsatt fokus på en effektiv resursanvändning samt ökat användande av alternativa finansieringskällor, såsom partnerskap med andra aktörer och nyttjande av statliga och europeiska medel för olika områden inom vår verksamhetsutveckling.

För att möta framtidens utmaningar behöver vi utveckla våra arbetssätt - genom omställning, digitalisering och ökad samverkan. Både inom och mellan olika förvaltningar samt med externa aktörer. Genom ett systematiskt arbetssätt baserat på fakta och vedertagna arbetsmodeller strävar vi efter uthållighet, kvalitet och effektivitet i skötsel och underhåll av Umeås infrastruktur och utomhusmiljöer samt i den service vi erbjuder.

Vi behöver ha mod att anta nya arbetssätt och nya samarbetsformer, men även sluta med det som inte tillför värde/nytta i tillräcklig mängd, oavsett om det avser arbetssätt eller service. Genom att anta ett proaktivt förhållningssätt, vara adaptiva för ny teknik och med ständigt ökande innovationskraft kan vi ta tillvara möjligheterna med hållbar förvaltning och utveckling, och därmed skapa värde för alla Umeås invånare.

Det framtida samhället är komplext och dynamiskt. Vi behöver balansera många perspektiv, ha högt tempo när det behövs men även skapa tid för analys och eftertanke. Flexibilitet blir viktigt och samarbete likväl som kloka avvägningar kommer bidra till att vi löser utmaningarna.

Valnämnden

Valnämnden har en liten organisation med få medarbetare. Efter valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige hösten 2026 dröjer det till våren 2029 innan nästa val äger rum. Då är det val till Europaparlamentet.

Kompetensförsörjning

En utmaning för nämnden är att säkerställa kompetensförsörjningen under mellanvalsperioden samtidigt som medarbetarna behöver komplettera med andra arbetsuppgifter. Om vi har ett osäkert parlamentariskt läge i Sverige kan det finnas en risk för extraval under perioden. Ett väl sammanhållet valkansli med hög kompetens är en förutsättning för att möta de utmaningar som valadministrationen står inför. Kraven på valadministrationen ökar hela tiden. En hög grad av professionalitet skapar möjligheter för organisationen att klara de ökade kraven.

Säkerhet

Läget i omvärlden påverkar också verksamheten lokalt. Arbetet med valsäkerhet behöver hela tiden utvecklas. Spridning av falsk information och otillbörlig informationspåverkan är endast två av de utmaningar som valadministrationen riskerar att ställas inför allt oftare.

Valmyndigheten pekar i sin erfarenhetsrapport från EU-valet på att det finns delar i valprocessen som riskerar att skada förtroendet för svenska valsystemet. Det man framför allt lyfter fram är det stora antalet incidenter som rör valsedelssystemet. Det är en utmaning på lokal nivå i val- och röstningslokaler.

Lokaler

Lokalfrågor är en stor utmaning för valnämnden. Regelverken kring valförfarandet samt ökande behov av valmaterial på grund av allt fler valdistrikt ställer krav på såväl val- och röstningslokaler som på valnämndens verksamhetslokal. Även väljarnas ändrade beteende med en ständigt ökande förtidsröstning är en utmaning.

Äldrenämnden

Den demografiska utvecklingen möts med förebyggande insatser

För att möta den demografiska utvecklingen med en kraftig ökning av antalet äldre under planeringsperioden behöver äldrenämnden med samarbetsparter kraftsamla tillsammans. Det handlar primärt om att ge förutsättningar för den äldre att leva ett självständigt liv längre i det egna hemmet och fördröja behovet av omfattande vård och omsorg. När en större andel äldre ska bo kvar hemma längre så behövs satsningar på förebyggande arbete, mötesplatser och aktiviteter för äldre, men också trygga och tillgängliga bostäder och bostadsområden, goda kommunikationer och närhet till en bra samhällsservice. Det behövs även en stor variation av bostäder för olika faser i livet i olika prisnivåer. Ett bra exempel på att samverkan mellan flera aktörer behövs är kommunens bostadsförsörjningsprogram 2022–2030 som har ett stort fokus på äldre personer och tillgänglighet i bostäder.

Äldreomsorgens satsning kring Seniortorget har som syfte är att ge inspiration och information om seniorlivet. Genom Seniortorget har kommunen möjlighet att arbeta mer förebyggande och evidensbaserat.

En särskild äldreomsorgsmottagning startade upp i oktober 2024. Här ska information kunna ges i en mängd frågor som är viktiga för kommunens äldre invånare och personal inom

hemtjänst och hemsjukvård kan hjälpa äldre som redan har insatser att snabbt få kontakt vid ex förändrade behov. Syftet är också att tidigt kunna ge rätt information och hänvisningar för att stötta ett självständigt liv.

Kompetensförsörjning och ökad attraktivitet som arbetsgivare

En större andel äldre och samtidigt en lägre andel i den arbetsföra befolkningen innebär utmaningar för såväl samhällsekonomin som för kompetensförsörjningen inom vård och omsorg. Bristen på personal och ökande behov inom vård och omsorg är kännbar och samtidigt är arbetslösheten rekordlåg. Bedömningen är att staten, kommuner och regioners samt näringslivets behov av arbetskraft inte kommer att kunna tillgodoses då behovet är större än tillgången på personer i arbetsför ålder.

Äldreomsorgens kompetensförsörjningsplan (2023–2025) utgör en grund för arbetet med verksamhetens behov av personal och kompetens. Arbetet fortsätter med aktivitetsplaner kopplat till kompetensförsörjningsplanen i syfte att tydliggöra och konkretisera insatserna som görs för att möta kompetensförsörjningsutmaningen. Fler ska välja att söka sig till nämndens verksamheter men också välja att stanna kvar vilket betyder att arbetet ska vara attraktivt och att samarbetet som utvecklats med relevanta utbildningssamordnare och andra viktiga aktörer behöver fortsätta.

För att tackla kompetensförsörjningsutmaningen behövs ett parallellt arbete med att ställa om verksamheterna, arbeta mer förebyggande, vara en attraktiv arbetsgivare så att medarbetare trivs och vill stanna kvar likväl som att locka potentiella medarbetare. Fler personer behöver utbildas och/eller vidareutbildas inom vård- och omsorgsyrket för att säkerställa kvalitet i verksamheten. Den statliga satsningen ”Äldreomsorgslyftet” är förlängt till 2026 och fortsätter därmed att ge möjlighet att utbilda medarbetare till undersköterska på betald arbetstid.

Fler personer ska bo hemma längre vilket kräver förändringar inom hemtjänst och hemsjukvård. Det krävs kontinuerlig kompetensutveckling vilket också kan ge möjlighet till karriärvägar inom vård- och omsorg. Den framtida kompetensförsörjningen kommer dock inte enbart kunna lösas genom en ökad utbildningsvolym. Digitalisering och automatisering av vissa arbetsuppgifter tillsammans med omställning till att arbeta mer förebyggande och hållbart är nödvändigt för att klara framtidens vård- och omsorg.

Äldreomsorgen behöver även arbeta vidare med att minska sjukfrånvaron samt arbeta för en långsiktig och hållbar arbetsmiljö genom delaktighet. Utifrån nämndens strategi och prioriterad process Kompetensförsörjning fortsätter arbetet.

Digital transformation skapar möjligheter till omställning

För en ökad digitalisering och användning av välfärdstekniska lösningar så finns ett antal utmaningar, inte minst gällande ekonomiska resurser och personalresurser vid införande av nya lösningar. För att möjliggöra en transformation i önskvärd takt behöver tillräckliga resurser avsättas såväl i äldreomsorgens verksamheter men även i centrala stödfunktioner i kommunen. För ökad digitalisering behövs inte bara nya system, utan även teknisk utrustning för ökad mobilitet, exempelvis smarta telefoner och plattor till medarbetarna men också en

digital infrastruktur som stöttar äldreomsorgens projekt. Medarbetarnas vana och vilja att använda allt fler tekniska hjälpmedel i sin arbetsvardag behöver också stimuleras. Äldrenämnden ser goda möjligheter med att samla digitala insatser i den särskilda enhet – Digital vård - och omsorg där målbilden är en tvärprofessionell enhet vars uppdrag är att utföra digitala insatser och åtgärder till den äldre, samt att bistå verksamheternas personal med rådgivning och stöd via digitala kanaler. Genom en dedikerad utförarenhet minskas den annars tids- och resurskrävande omställningen då merparten av medarbetare skall förändra sitt arbetssätt, utbildas, anskaffa behörigheter med mera.

En utmaning för fortsatt digitalisering är att lagstiftningen i vissa avseenden är otydlig eller inte utvecklas i tillräcklig takt för att den tekniska utvecklingen ska kunna omsättas i verksamheten. Den utmaningen delar nämnden med andra verksamheter, både lokalt och nationellt. Den av Regeringen tillsatta utredningen kring välfärdteknik för personer med nedsatt beslutsförmåga förväntas redovisas i april 2025.

Bilden av äldreomsorgen är grundläggande för omställningen

Samhället förändras och utmaningarna leder till att verksamheten förändras. Vård - och omsorgsboende har nu få likheter med de ålderdomshem som många fortfarande ser framför sig vilket gör att förväntningarna på verksamheten blir något annat än den verksamhet som bedrivs idag. Idag bor vi i mycket högre utsträckning hemma, självständigt eller med olika former av vård - och omsorgsinsatser – en riktning som beslutats sedan flera år och inte bara i Umeå. En person som idag flyttar in på vård - och omsorgsboende har behov om omfattande insatser dygnet runt. Det innebär också att hemtjänsten och hemsjukvården förändras.

Hälsofrämjande och förebyggande arbete blir alltmer nödvändigt under åren framåt för att bromsa behovsökningarna kopplat till den demografiska utvecklingen. Utifrån äldreomsorgens utmaningar är det tydligt att vi inte kan fortsätta bedriva äldreomsorg på samma sätt som tidigare och att olika aktörer i samhället behöver hjälpas åt.

Dialog och kommunikation med invånare och samverkansparter krävs för att öka förståelsen för de förändringar som behöver göras för en hållbar äldreomsorg - nu och framåt.

Brand- och räddningsnämnden

En av de största utmaningarna är kompetensförsörjning då det behöver fyllas på med personal utifrån att Umeå växer samt att krav och uppdrag förändras relaterat till tidigare händelser, klimatförändringar, omvärldssituationen, säkerhetsläget, arbetstidsdirektivet m.m. Det är framförallt under den kommande tre års perioden som behovet av nyrekrytering är som störst. Det kan även bli en utmaning att behålla befintlig personal då det under samma period kommer ske stora förändringar inom organisationen.

En annan utmaning gäller bemanningen vid deltidsstationerna. Förutom svårigheterna att rekrytera personal är det även i vissa fall svårigheter att bibehålla personalen över tid. Som en följd av att deltidsbrandmän generellt stannar i sin anställning kortare tid än tidigare måste utbildning av nya deltidsbrandmän ske mer frekvent. Det finns även behov av att

utveckla och arbeta med andra arbetssätt och metoder, både för att kunna rekrytera och bibehålla personal.

Förändringarna i Lag om skydd mot olyckor har inneburit att kravet på kommunernas tillsynsverksamhet samt utvärdering och uppföljning av olyckor och insatser har ökat. Vidare ställs högre krav på att erfarenheter från den förebyggande tillsynsverksamheten återförs till räddningstjänstverksamheten och vice versa. Syftet är att det förebyggande skyddet i samhället ska öka samt att räddningsinsatserna ska bli effektivare. Åtgärder har vidtagits inom dessa områden för att kunna svara upp mot de krav som ställs i lagen men ytterligare åtgärder behöver genomföras.

Projektering och byggandet av den andra stationen i Umeå tätort samt anpassning av organisation och arbetssätt kommer att vara mer resurskrävande allteftersom projektet fortskrider. Lokalfrågan är redan idag en faktor att ta hänsyn till vid rekrytering. Nuvarande station i Umeå tätort byggs om för att få mer utrymme för kontorsplatser för de rekryteringar som pågår nu men lokalfrågan är fortsatt en stor utmaning.

Möjligheter på 3-5 års sikt är att det förväntas komma mer uppdrag och medel när det gäller räddningstjänst under höjd beredskap. Detta innebär ökade resurser och en ökad förmåga inför nuvarande och kommande uppdrag. Det kommer dock bli en utmaning att både planera för räddningstjänst under höjd beredskap och att förbereda personalen genom övning och utbildning samtidigt som kraven på den fredstida verksamheten ökar.

En annan möjlighet är den ökade förmågan för räddningsinsatser som den andra brandstationen i Umeå tätort medför. Den förändring och anpassning av organisationen som också genomförs bör ge avsevärt bättre möjligheter att bedriva verksamhet.

IT-nämnden

Nämnden har inte tagit fram någon beskrivning av utmaningar och möjligheter.

PA-nämnden

En förutsättning för nämndens arbete framgent är att upphandling sker och nytt avtal för leverans av support, underhåll och utveckling för Personaladministrativt system kommer på plats from 2027-01-01.

Den förstudie som presenterats i slutet av 2024 ger vidare underlag för målbild och möjliga steg för PA-nämnden utifrån kommunernas behov av HR-systemstöd idag och i framtiden. Förstudien belyser möjligheter för utökad samverkan inom fler HR-systemområden och möjligheter i att nyttja nuvarande system än bättre samt paketera det för en bättre helhetsupplevelse. Dessa resultat bör tas om hand för att skapa bättre leverans till kommunernas verksamheter och användare.

Då kommunerna står inför likartade utmaningar på kompetensförsörjningsområdet likväl som på området för digital omställning, har PA-nämnden möjlighet att bidra till digitala steg

och minskad manuell hantering på fler områden och samverka på fler sätt än idag. Behovet av effektiva, enkla, enhetliga och säkra HR-systemstöd ökar, vilket också framkommer i genomförd förstudie. Detta är möjliggörande för ökad effektivitet och samnyttjande av resurser och kompetens, men innebär också kostnadsökningar för nämnden. Om samverkan och systemflora utökas under kommande år behöver resurser och ekonomiska medel i motsvarande grad förflyttas till gemensam finansiering.

Överförmyndarnämnden

Rekrytering

Överförmyndarnämnden har ansvar för att rekrytera gode män och förvaltare inom hela Umeåregionen. Överförmyndarnämnden har idag ca. 1200 gode män och förvaltare i Umeåregionen men det täcker inte behovet. Godmanskapet är i grunden ett lekmannauppdrag och bygger på ideella krafter från kommunens medborgare. De ärenden vi får in blir mer och mer komplicerade, vilket i sin tur kräver större erfarenhet från våra gode män och förvaltare. I kranskommunerna är utmaningarna påtagliga att hitta gode män.

Umeå kommun har fem förvaltartjänster som tar de mest komplicerade uppdragen. Örnsköldsviks kommun har en förvaltarenhet. Målgruppen yngre har de senaste åren ökat. Många gånger är det svåra uppdrag som kräver erfarna förvaltare. Fortsätter trenden finns sannolikt behov av att anställa fler professionella förvaltare.

Digitalisering

Överförmyndarnämndens tillsyn utövas genom granskning av gode männens och förvaltarnas redovisningshandlingar. Det sker vanligtvis genom manuell granskning då vi inte har digitalt automatiserat stöd. Sedan 2020 har överförmyndarnämnden ett e-system där ställföreträdaren kan lämna in sin redovisning digitalt. I dessa ärenden granskar verksamheten redovisningshandlingarna elektroniskt. Ambitionen med en digital granskning är att förkorta handläggningstiderna och effektivisera verksamheten.

Överförmyndarnämnden har idag inga möjligheter att digitalt skicka sekretesshandlingar till kommunmedborgare och myndigheter utan skickar via post. Det innebär stora portokostnader och längre handläggningstider.

Såväl för vår myndighet samt för gode män och förvaltare och de huvudmän som har ställföreträdarskap efterfrågas en ökad digitalisering som motverkar utanförskap för de mest utsatta.

Ny lagstiftning

Regeringen beslutade 2019 att göra en översyn av reglerna för god man och förvaltare. Inga lagförslag presenterades under förra mandatperioden. Nuvarande regering har gett ett uppdrag till Justitiedepartementet att ta fram underlag för att kunna besluta om utveckling inom lagområdet. Däribland finns utredning om förslaget på att flytta beslutanderätten av otvistiga godmanskap från tingsrätten till överförmyndarna. Det innebär ökade krav på överförmyndare och verksamheten bör expandera vid en sådan förändring.

Nettokostnadsavvikelser och nettokostnadsjämförelser

Nämnd	Sid nr
Nettokostnadsavvikelser	
För- och grundskolenämnd	1–10
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	11–15
Individ- och familjeomsorgsnämnd	16–22
Äldrenämnd	23–30
Nettokostnadsjämförelser	
Fritidsnämnd	31–35
Kulturnämnd	36–40

Analys av nettokostnadsavvikelse, förskola, grundskola och fritidshem.

Bakgrund

Som en del i planeringsprocessen ska berörda nämnder analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Analyserna utgör ett analysunderlag i planeringsprocess för 2026.

Centrala tillämpningsanvisningar för analys av nettokostnadsavvikelse har tagits fram, vilka ligger till grund för analysen.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

För- och grundskolenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för följande verksamheter; förskola, fritidshem och grundskola.

Nettokostnadsavvikelsen för förskola, fritidshem och grundskola inkluderar även kostnader som ligger **utanför** för- och grundskolenämndens ansvarsområde, exempelvis kostnader för lokaler, måltider, vissa IT-kostnader som ingår i lärverktyg m.m.

Utifrån givna anvisningar ska inte några kvalitetsmått ingå i analysen, om höga eller låga kostnader motsvaras av hög/låg kvalité kommenteras därför inte.

I kommungruppen större stad har ytterligare två städer tillkommit under år 2022, Kalmar och Kristianstad.

Förskola

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

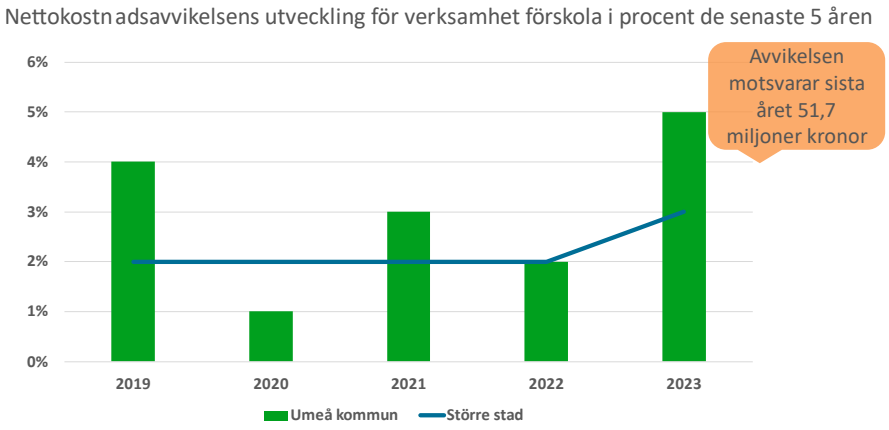

Källa: Kolada

Diagram 2

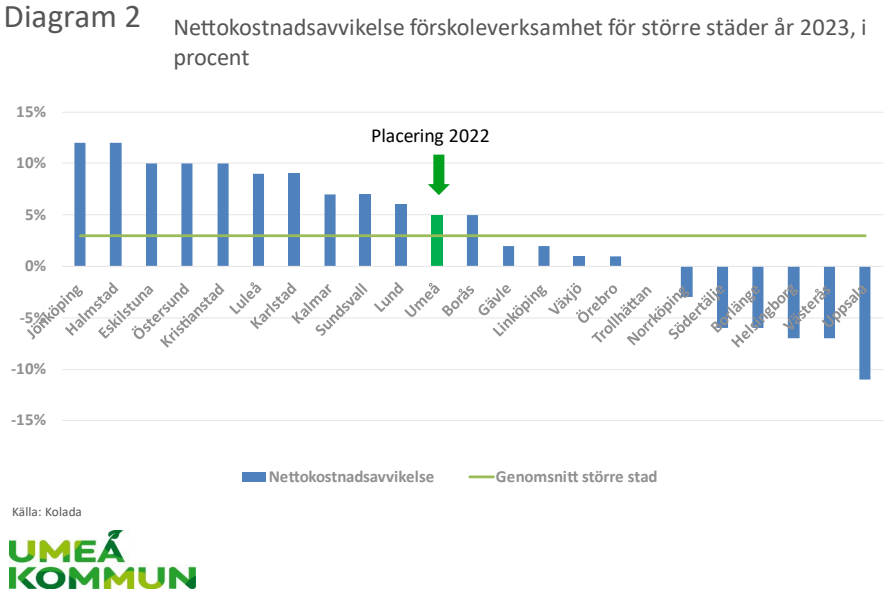

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för förskola har för Umeå Kommun varierat en del de senaste åren, där man haft en nedåtgående trend från år 2019 med undantag från år 2020 då avvikelsen var låg. För 2023 har däremot nettokostnadsavvikelsen ökat till ungefär 5% vilket motsvarar 51,7 mnkr och ligger ungefär 2 % över större stad. Det betyder att kostnaden för kommunens förskola är något högre än

vad Umeå Kommun förväntas kosta med tanke på strukturen. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider m.m. Nettokostnadsavvikelsen för förskola inkluderar även öppen förskola vilket inte omfattas av nämndens uppdrag.

Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2023 i procent och vi kan då se att Umeå Kommun ligger något över genomsnittet för större stad. Umeå kommun ligger på ungefär samma placering bland större städer 2022 trots en högre nettokostnadsavvikelse år 2023.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet förskola i procent de senaste 5 åren

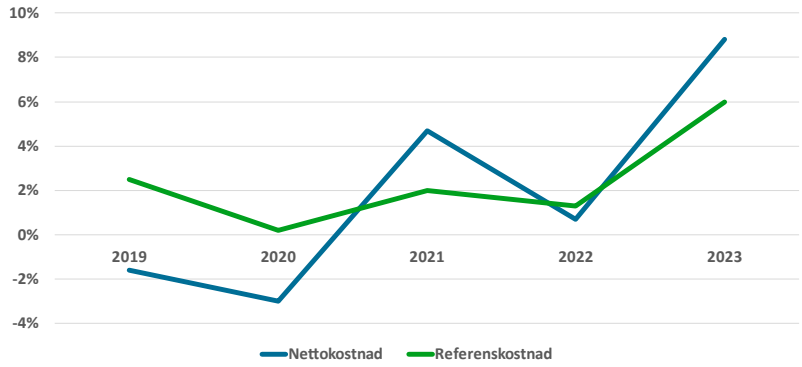

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet förskola, i procent de senaste 5 åren

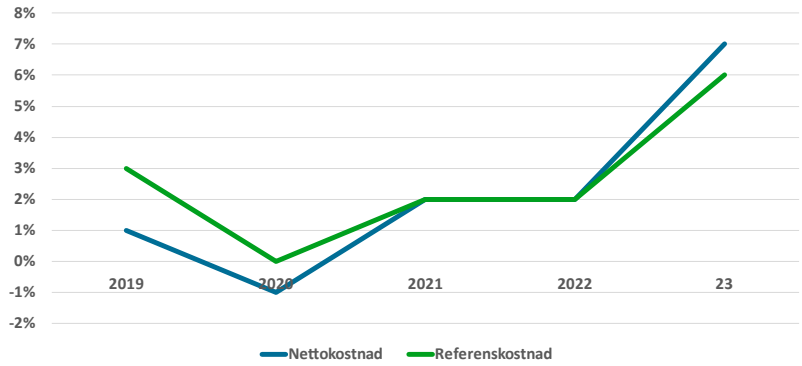

Källa: Kolada

Nettokostnaden har utvecklats i en högre takt än referenskostnaden för år 2023 för Umeå Kommun (diagram 3). Även referenskostnaden har utvecklats i en högre takt jämfört med 2022 för Umeå Kommuns men är lägre än nettokostnaden. Vilket indikerar att del av den ökning som skett i nettokostnadsavvikelsen beror på att Umeå Kommun haft en högre kostnadsutveckling än referenskostnaden.

För större stad (diagram 4) ser vi samma trend med en ökning av både referenskostnaden och nettokostnadens utveckling men där ökning i nettokostnaden inte varit lika kraftig som för Umeå kommun.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

Andel av populationen för verksamhet förskola i jämförelse med större stad

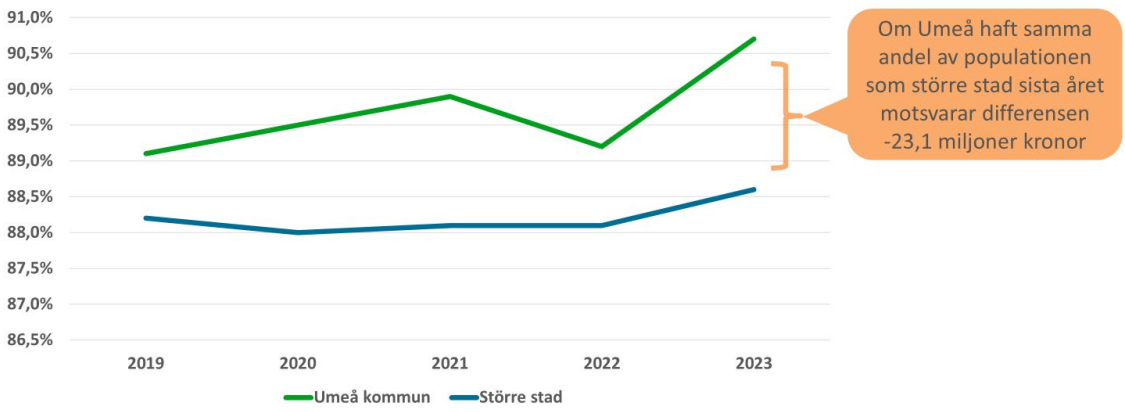

Källa: Kolada

Umeå Kommun har en högre andel av populationen i förskola i jämförelse med större stad de senaste åren och för 2023 har skillnaden mellan Umeå kommun och större stad ökat ytterligare. Då nettokostnadsavvikelsen inte tar hänsyn till andel av populationen inom förskola bedöms detta var del i förklaringen till att nettokostnadsavvikelsen ökat för kommunen jämfört med större stad. Hade Umeå Kommun haft samma andel av befolkningen i åldersgruppen som större stad hade Umeå Kommun haft 23,1 mnkr i lägre kostnader.

Fritidshem

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

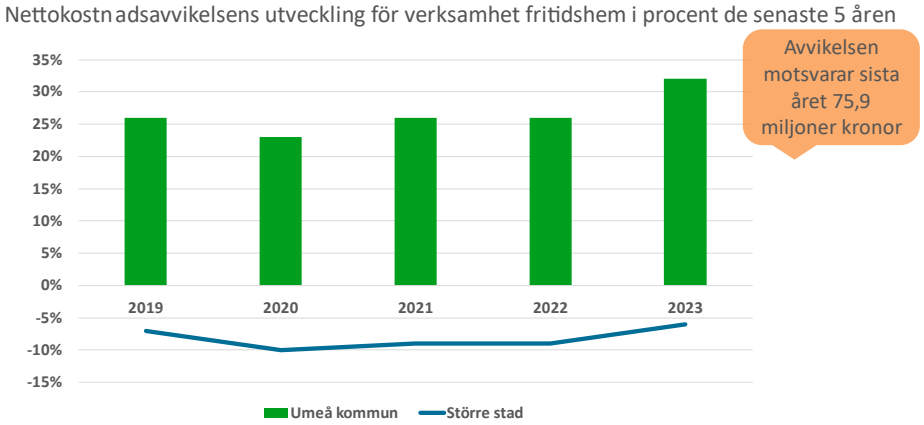

Källa: Kolada

Diagram 2 Nettokostnadsavvikelse fritidshemsverksamhet för större städer år 2023, i procent

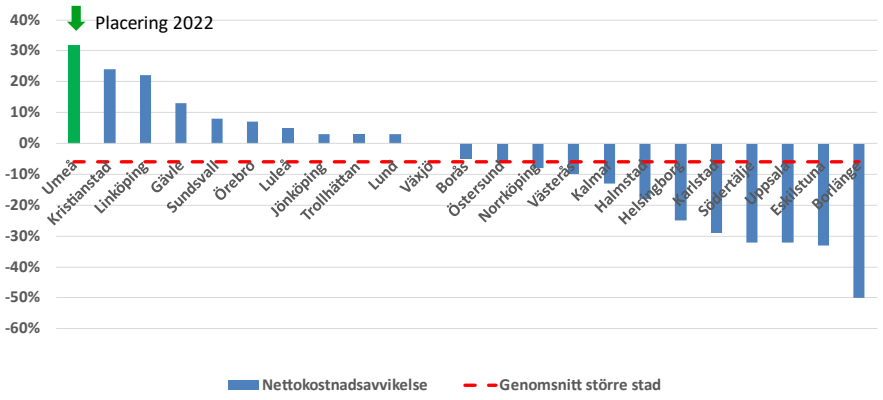

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för fritidshem har för Umeå Kommun minskat något de senaste åren, däremot för år 2023 ser vi en ökning. Umeå kommunen har högre kostnader för fritidshem än förväntat med tanke på strukturen. År 2023 motsvarar avvikelsen 75,9 miljoner kronor för Umeå Kommun. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler och måltider. Det sker även en del fördelningar av personal som

arbetar mot flera verksamheter förskoleklass, grundskola och fritidshem vilket skulle kunna påverka nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2023 i procent Umeå Kommun har högre nettokostnadsavvikelse än genomsnittet bland samtliga större städer. Även för år 2022 har Umeå Kommun högst avvikelse.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet fritidshem i procent de senaste 5 åren

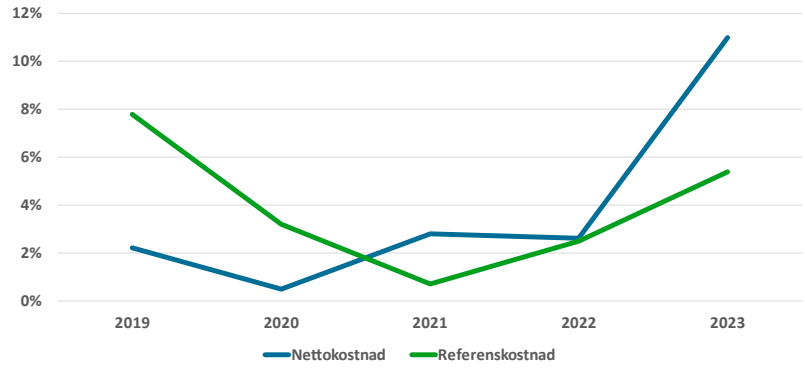

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet fritidshem, i procent de senaste 5 åren

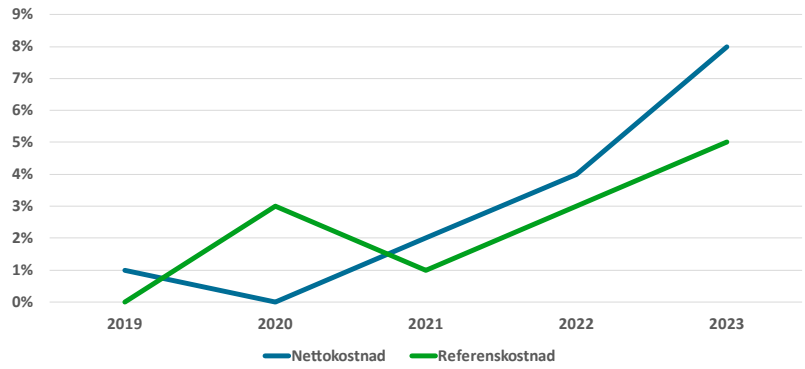

Källa: Kolada

För Umeå Kommun har referenskostnadens utveckling ökat till år 2023 men ligger under nettokostnadens utveckling. Nettokostnadens utveckling har ökat kraftigt från år 2022 till år 2023. Att nettokostnaden ökat för kommunen i högre takt än referenskostnaden är en förklaring till att nettokostnadsavvikelsen för kommunen har ökat vad gäller fritidshem.

För större stad ser vi samma trend som för Umeå Kommun, alltså att nettokostnadens utveckling har ökat mer än referenskostnaden.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

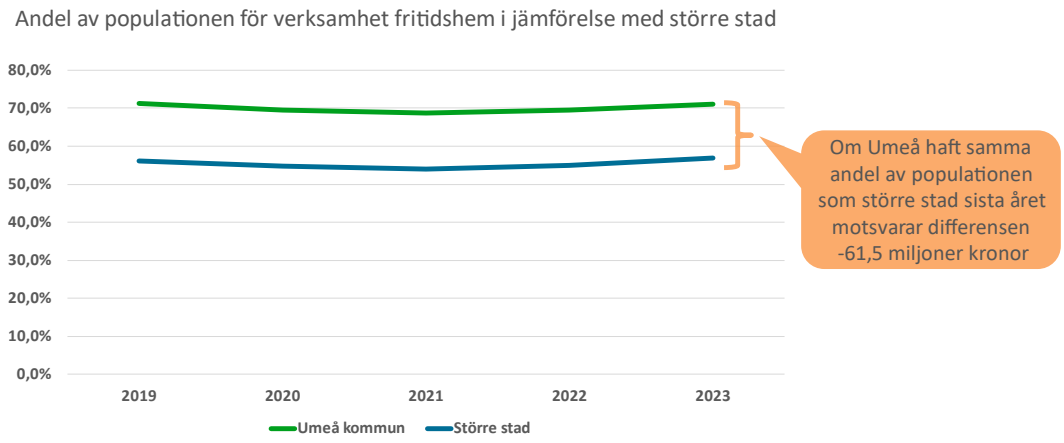

Källa: Kolada

Umeå Kommun har en högre andel av populationen i fritidshem i jämförelse med större stad de senaste åren. År 2023 har differensen ökat marginellt mellan kommunen och större stad. Då nettokostnadsavvikelsen inte tar hänsyn till andel av populationen inom fritidshem är detta en av förklaringarna till att Umeå kommun har en hög nettokostnadsavvikelsen för fritidshem. Hade Umeå Kommun haft samma andel av befolkningen i åldersgruppen som större stad hade Umeå Kommun haft 61,5 mnkr i lägre kostnader.

Grundskola

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för verksamhet grundskola i procent de senaste 5 åren

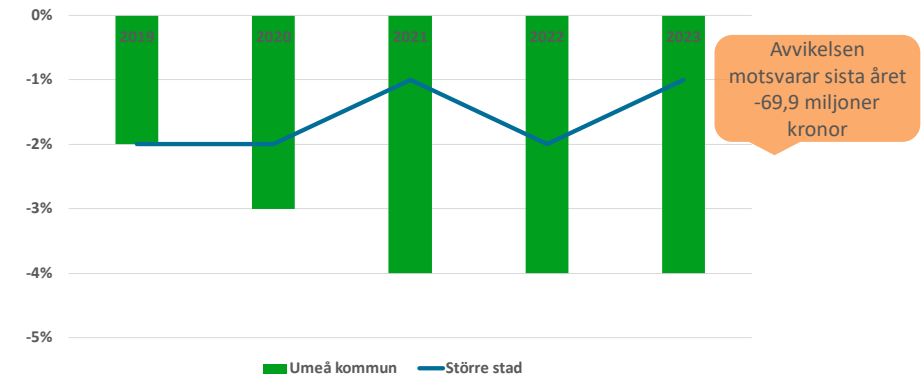

Källa: Kolada

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse grundskoleverksamhet för större städer år 2023, i procent

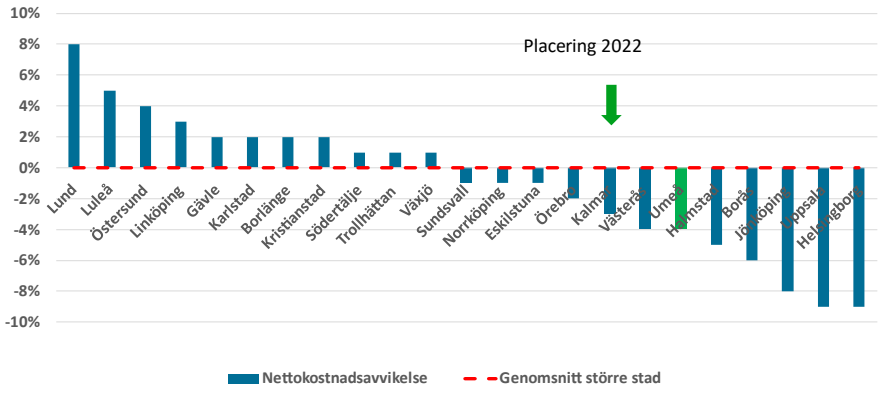

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för grundskola har för Umeå Kommun minskat de senaste åren. Från år 2019 syns en minskning av nettokostnadsavvikelsen där avvikelsen för grundskolan år 2023 är ungefär -4 % och lägre än större stad. Jämfört med år 2022 så ligger nettokostnadsavvikelsen kvar på samma nivå år 2023 för kommunen. Avvikelsen för större stad har däremot ökat och ligger på ungefär -1 %. Det betyder att kommunens kostnad för grundskola är lägre än vad Umeå Kommun förväntas kosta med tanke på strukturen. År 2023 motsvarar avvikelsen -69,9 miljoner kronor för Umeå Kommun.

I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider och lärverktyg. Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2023 i procent och Umeå Kommun ligger under genomsnittet bland större stad för år 2023 och har ungefär samma placering som 2022.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet grundskola i procent de senaste 5 åren

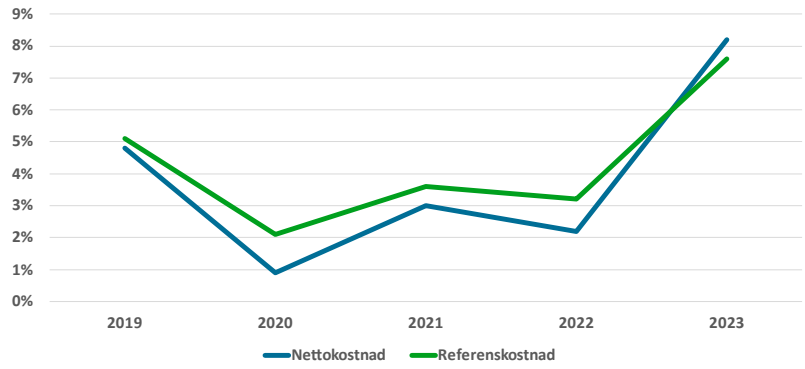

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet grundskola, i procent de senaste 5 åren

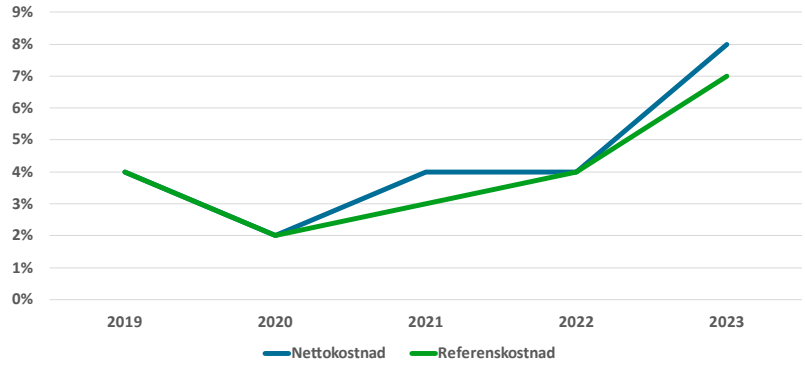

Källa: Kolada

Diagram 3 illustrerar att skillnaden mellan referenskostnaden och nettokostnaden för Umeå Kommun blir större och att nettokostnaderna utvecklas i en högre takt än referenskostnaden. För större stad (diagram 4) har nettokostnaden utvecklats i högre takt än referenskostnaden för år 2023.

Att någon förändring i nettokostnadsavvikelsen för kommunen inte sker mellan år 2022 och år 2023 förklaras av att nettokostnaden och referenskostnaden för större stad utvecklats i samma takt.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

För grundskola redovisas inte andel av populationen då 100 % av befolkningen i åldersgruppen förväntas befinna sig i grundskolans verksamhet.

Analys av nettokostnadsavvikelse, gymnasieskola.

Bakgrund

Som en del i planeringsprocessen ska berörda nämnder analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Analyserna utgör ett analysunderlag i planeringsprocess för 2026.

Centrala tillämpningsanvisningar för analys av nettokostnadsavvikelse har tagits fram, vilka ligger till grund för analysen.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för verksamheten gymnasieskola. Nettokostnadsavvikelsen för gymnasieskola inkluderar även kostnader som ligger **utanför** gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområde, exempelvis kostnader för lokaler, måltider, vissa IT-kostnader som ingår i lärverktyg.

Utifrån givna anvisningar ska inte några kvalitetsmått ingå i analysen, om höga eller låga kostnader motsvaras av hög/låg kvalité kommenteras därför inte.

I kommungruppen större stad har ytterligare två städer tillkommit under år 2022, Kalmar och Kristianstad.

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

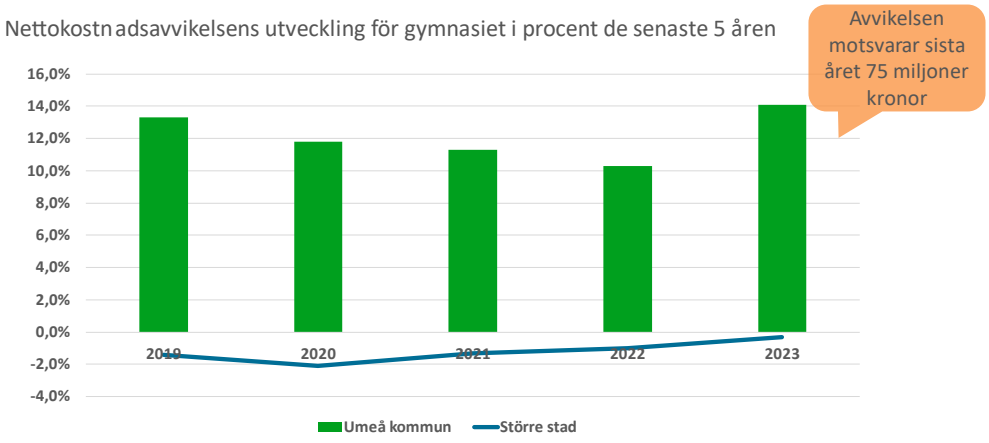

Källa: Kolada

Diagram 2 Nettokostnadsavvikelse gymnasiet för större städer år 2022, i procent

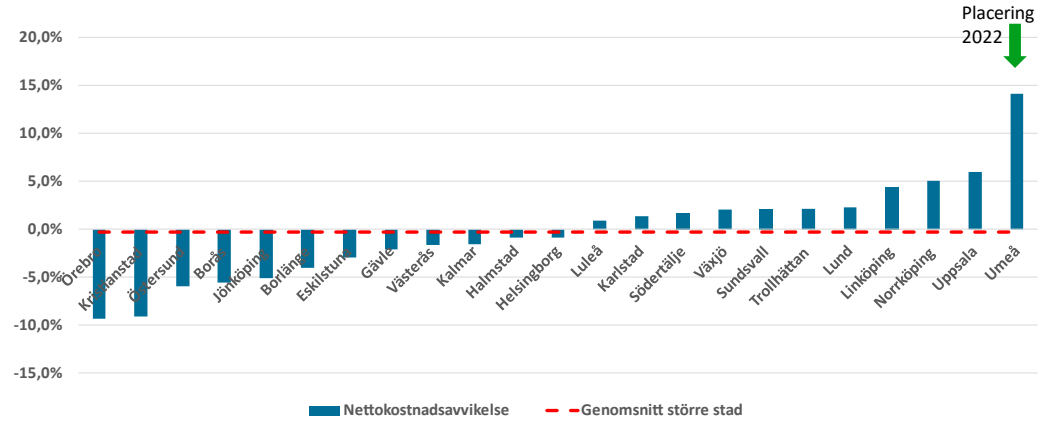

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för Umeå Kommun har varierat under de senaste 5 åren. Från år 2019 syns dock en succesiv minskning av nettokostnadsavvikelsen med undantag för år 2023 då nettokostnadsavvikelsen ökat markant. År 2023 motsvarar avvikelsen 75 miljoner kronor för Umeå Kommun. Vilket betyder att kostnaden för kommunens gymnasieskola är högre än den förväntade kostnaden med tanke på strukturen och att den har ökat år 2023 jämfört med år 2022. Ett brett programutbud, där flertalet program med höga kostnader erbjuds bland annat, naturbruksprogram, idrottsprogram, estetiska program m.fl. Höga ambitioner och en stor andel av elever med examen

efter 4 år medför en högre kostnad i jämförelse med strukturen och gruppen större städer som ligger på en nettokostnadsavvikelse under den förväntade. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider och lärverktyg.

Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2023 i procent, Umeå Kommun har en hög avvikelse jämfört med större stad och högst nettokostnadsavvikelse bland samtliga större städer. Även år 2022 hade Umeå Kommun högst avvikelse.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för gymnasiet Umeå Kommun i procent de senaste 5 åren

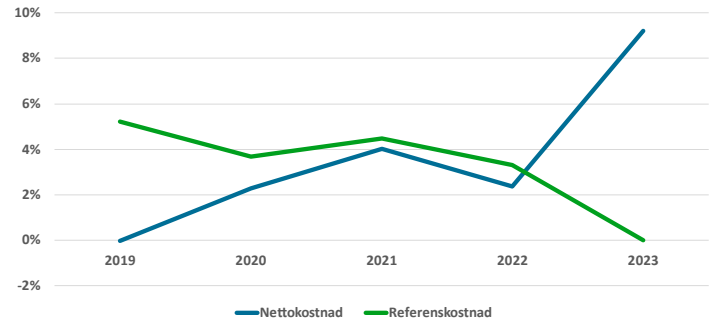

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för gymnasiet, i procent de senaste 5 åren

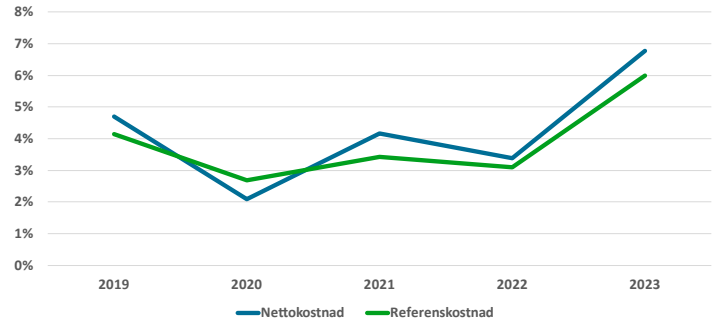

Källa: Kolada

Utvecklingen av nettokostnaden för Umeå Kommun har varierat de senast 5 åren med en markant ökning från år 2022 till år 2023. Tidigare år har nettokostnaden legat under referenskostnaden men

år 2023 har nettokostnaden ökat medan referenskostnaden sjunkit. Vilket innebär att Umeå Kommun har en högre kostnadsutveckling.

Utvecklingen av nettokostnaden för större stad har varierat mellan åren. Även för större stad har nettokostnaden ökat år 2023. För större stad har referenskostnadens utveckling de senaste åren varit relativt stabil med undantag för år 2023 då även referenskostnaden ökat. För år 2023 har utvecklingen av nettokostnaden för större stad varit ungefär i nivå med referenskostnaden men nettokostnaden har utvecklats något mer än referenskostanden vilket innebär att kostnadsutvecklingen i större stad har varit högre än utvecklingen av referenskostnaden.

Nettokostnadsavvikelsens ökning beror på att Umeå Kommun har en högre kostnadsutveckling än den förväntade samt att man legat kvar på en hög kostnadsnivå trots att andelen av populationen närmat sig större stad.

I fördelningen från räkenskapssammandraget, RS det underlag som ligger till grund för uppgifterna i Kolada kan vi se att det är sådana kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde men som fördelas till gymnasiet som ökat i stor omfattning jämfört med år 2022. Som exempel har kostnaderna för IT ökat med ca. 50 % och måltidsservice med ca. 10 %, även fastighet har ökat relativt mycket med ca. 10 %. Gör vi en jämförelse i Kolada av kostnaden för undervisning ser vi att den ökat markant, del av den ökningen beror dock på att en justering har gjorts mellan övrigt och undervisning då vissa kostnader som borde legat på undervisning år 2022 legat i övrigt vilket är korrigerat till år 2023. Fördelningen som rättats till mellan kategorierna undervisning och övrigt påverkar dock inte den totala nettokostnaden.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

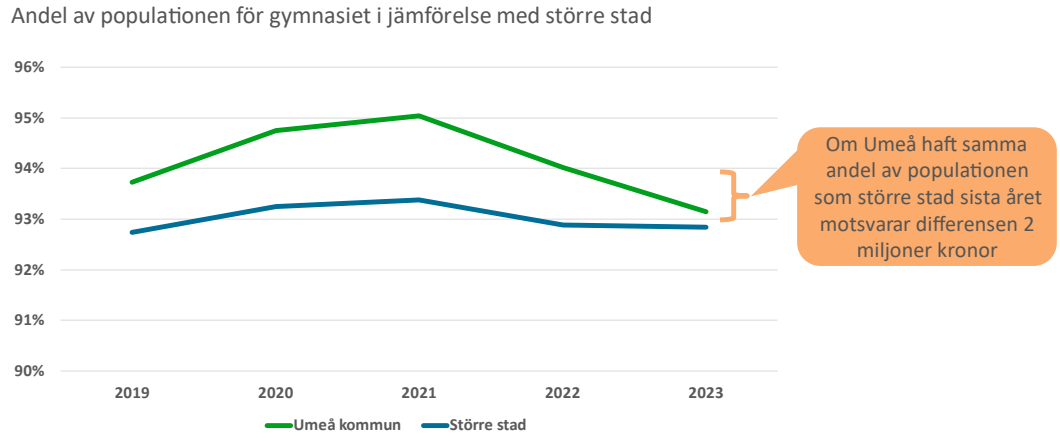

Källa: Kolada

Umeå Kommun har en högre andel av befolkningen i åldersgruppen som befinner sig i gymnasieskolan jämfört med större stad de senaste 5 åren. Andelen har dock minskar sedan 2021 och närmat sig samma andel som större stad. Hade Umeå Kommun haft samma andel av

populationen som större stad år 2023 hade Umeå Kommun haft lägre kostnader motsvarande ca. 2 mnkr.

Analys av nettokostnadsavvikelse

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav Kommunfullmäktige i uppdrag till berörda nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Dessa analyser har utgjort analysunderlag planeringsprocess för 2023. Uppdraget är därmed avslutat. Efter utvärdering av den nya planeringsprocessen ska dessa analyser fortsättningsvis utgöra ett analysunderlag som en del i ordinarie planeringsprocess.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Nettokostnadsjämförelse:

Jämförelse utifrån verksamhetens faktiska nettokostnader.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

Individ- och familjenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för följande verksamheter; individ- och familjeomsorg och LSS.

Analys av nettokostnadsavvikelse bör göras med viss försiktighet före och efter år 2019 då det nya kostnadsutjämningssystemet påverkar.

Individ- och familjeomsorg

Nettokostnadsavvikelse

Nettokostnad för individ- och familjeomsorg avser vård för vuxna med missbruksproblem, barn- och ungdomsvård, övrig vuxenvård, ekonomiskt bistånd samt familjerätt och familjerådgivning. Avser samtlig regi.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i procent de senaste 5 åren

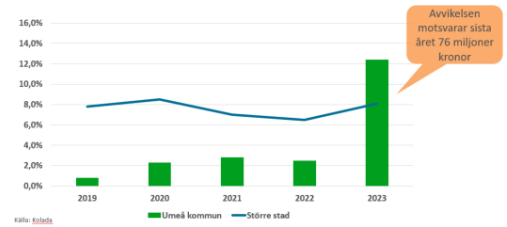

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse Individ- och Familjeomsorgen för större städer år 2023, i procent

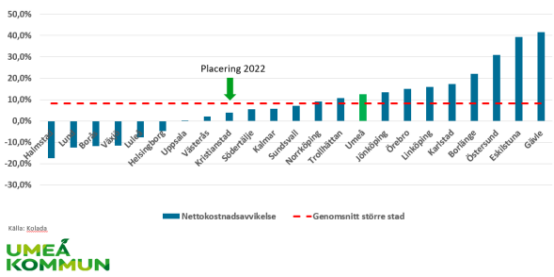

Nettokostnadsavvikelsen för individ- och familjeomsorgen har fluktuerat i en mindre skala mellan 2019-2022 och legat lägre i jämförelse med större stad under hela denna period. Dock ser vi ett trendbrott 2023 med en större ökning av nettokostnadsavvikelsen och för första gången under 5-årsperioden ligger Umeå Kommun högre än större stad. 2023 var nettokostnadsavvikelsen 12,4 %, motsvarande 76 Mkr.

Större stad har också ökat sin nettokostnadsavvikelse mellan 2022 och 2023, men inte i samma utsträckning. Efter två års minskad nettokostnadsavvikelse rör sig större stad nu också uppåt och ligger nu på samma nivåer som 2019. 2023 är nettokostnadsavvikelsen 8,1 %, motsvarande 48 mkr för större stad. Däremot tar man en närmare titt på respektive stad, så är det en stor spridning i deras nettokostnadsavvikelse. Lägst har Halmstad på -17,5% och högst nettokostnadsavvikelse har Gävle på 41,6%.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i procent de senaste 5 åren, Umeå kommun

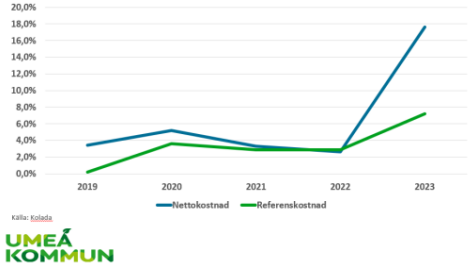

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för Individ- och Familjeomsorgen , i procent de senaste 5 åren

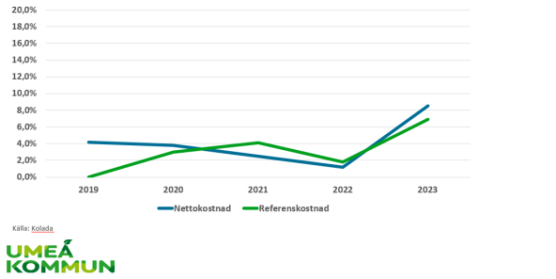

Sett över hela 5-årsperioden har referenskostnaden ökat i samma utsträckning för både Umeå Kommun och större stad. Med en större ökning mellan 2022 och 2023. För Umeå kommun ökade

referenskostnaden med 7,2% och för större stad 6,9%. Så det är inte pga. referenskostnaden som nettokostnadsavvikelsen har förändrats, utan det är pga. nettokostnaden.

Nettokostnaden för Umeå Kommun ökade med 17,6% mellan 2022 och 2023, medan större stad hade en ökning på 8,5%. Gapet mellan referenskostnaden och nettokostnaden är större för Umeå Kommun 2023 än för större stad. Därav att Umeå Kommuns nettokostnadsavvikelse (som visualiseras i diagram 1) ökade markant mellan åren, medan större stad hade en svagare ökning. Umeå kommuns nettokostnadsökning beror framför allt på ökade kostnader inom barn och ungdomsvård och vuxna missbruksvård och då mer specifikt inom köp av verksamhet. Huvudorsakerna till det är ett ökat inflöde, dyrare placeringar och mer komplexa behov.

Andel av populationen

Diagram 5

Andel av populationen som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, jämförelse med större stad

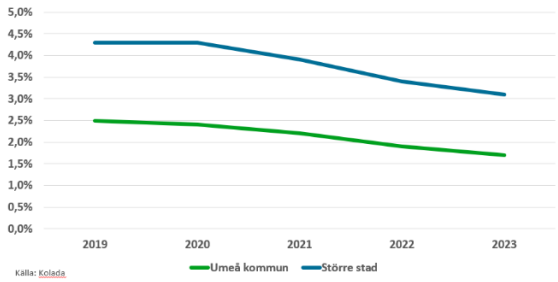

UMEÅ KOMMUN

Vid analys av population har urvalet gjorts utifrån de faktorer som kommunen bör följa upp utifrån Agenda 2030 samt vedertagna effektivitets mått i Kolada. Parametern som jämförs är andelen invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, jämförelse med Större stad.

Umeå kommun har under hela perioden haft en lägre andel invånare som erhållit ekonomiskt bistånd.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Diagram 6

Nettokostnadens utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

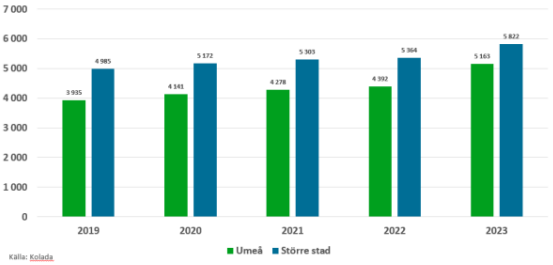

UMEÅ KOMMUN

Diagram 7

Procentuell avvikelse i nettokostnad för Individ- och familjeomsorgen jämfört med större stad de senaste 5 åren

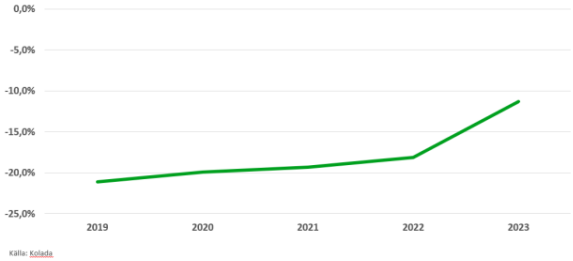

UMEÅ KOMMUN

Diagram 8

Nettokostnad Individ- och Familjeomsorgen för större städer år 2023, kr/invånare

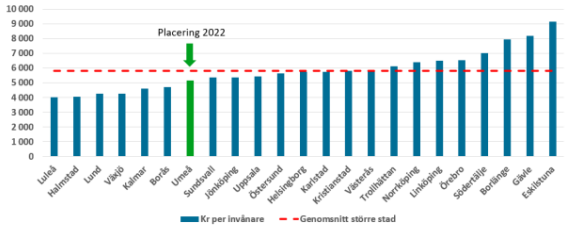

UMEÅ KOMMUN

Nettokostnadens utveckling de senaste åren i kr/invånare visar att Umeå Kommuns individ- och familjeomsorg har en lägre kostnad per invånare jämfört med större stad mellan 2019 och 2023. För Umeå Kommun har nettokostnaden ökat under 5-årsperioden med 1,228 kr/invånare, att jämföra med större stad som ökat med 838 kr/invånare.

Den procentuella avvikelsen i nettokostnad för individ- och familjeomsorgen jämfört med större stad de senaste 5 åren visar att nettokostnaden för Umeå Kommun har ökat i större utsträckning än för kommungruppen större stad. Speciellt 2023, där den procentuella avvikelsen mellan Umeå Kommun och större stad minskade i en större utsträckning.

Referenskostnad relativt kostnad per invånare.

Diagram 8 visar att nämndens nettokostnad per invånare ligger bland de lägsta i gruppen större stad samtidigt som nettokostnadsavvikelsen ligger bland de högre i gruppen större stad.

Denna skillnad uppkommer till stor del på grund av referenskostnaden och vad Umeå kommun förväntas ha för några kostnader inom IFO området.

Referenskostnaden för IFO området baseras på följande faktorer.

Referenskostnaden bygger på nettokostnaden för individ- och familjeomsorg i riket, andel lågutbildade 20-40-åringar födda i Sverige, tätortsbefolkningen, andel boende i flerfamiljshus byggda 1965-75, andel barn och unga 0-19 år i hushåll med låg inkomststandard då ekonomiskt bistånd exkluderas, ohälsotal, korrigering för gränspendling till Danmark och Norge samt löner för kommunalt anställda. Uppgifter för låg inkomststandard bygger på föregående års utfall.

Tittar man på Umeå kommun så ser man att tex hushåll med låg inkomststandard ligger Umeå på 1,2% för senaste siffrorna medan rikssnittet och större stad ligger på 1,7%.

Umeå kommun ligger även lågt i andel mottagare av ekonomiskt bistånd samt hushåll med barn som mottagit ekonomiskt bistånd under det senaste året.

Dessa faktorer påverkar den referenskostnad Umeå kommun ställs mot vilket påverkar nettokostnadsavvikelsen där Umeå genom ett långt och aktivt arbete mot fattigdom och utanförskap förväntas kosta mindre.

De stora kostnadsökningar nämnden kämpade med under 2023 och fortfarande kämpar med på IFO området påverkar nettokostnadsavvikelsen samt att eftersläpningen av referenskostnaden ökar på nettokostnadsavvikelsen i procent.

Jämför man med Uppsala så har Uppsala en nettokostnadsavvikelse på 0,3% men deras nettokostnad per invånare uppgår till 5 419 kronor jämfört med Umeås kostnad om 5 163 kronor per invånare.

Dessa reflektioner speglas i R12 gruppen av ekonomichefer inriktade mot socialtjänst där man ser att referenskostnaden för IFO området är svårt att beräkna och leder till svängningar i avvikelser genom hur svår social utsatthet är att beräkna.

LSS

Nettokostnadsavvikelse

Avser insatser som ges med stöd av LSS, assistansersättning enligt SFB och HSL (hemsjukvård) i samband med LSS-insatser. Gäller följande insatser: Rådgivning och annat personligt stöd (råd och stöd), personlig assistans enligt LSS och assistansersättning enligt SFB, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice i hemmet, korttidsvistelse utanför hemmet, korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år, boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdom, boende i bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna samt daglig verksamhet.

Diagram 1

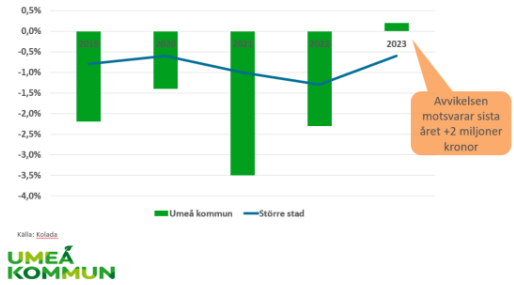

Diagram 2

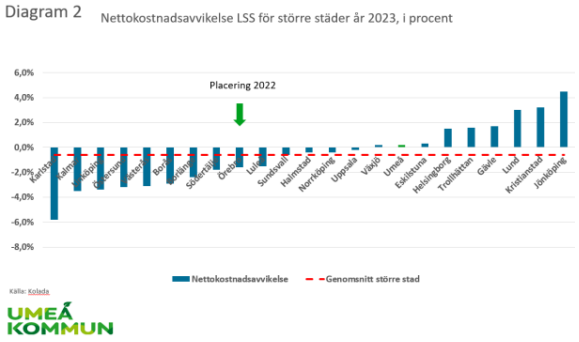

Nettokostnadsavvikelsen har fluktuerat en aning under perioden för Umeå Kommun, medan Större stad legat mer konstant kring -0,6% och -1,0% varje år. Umeå Kommun har haft en lägre nettokostnadsavvikelse än Större stad alla år utom 2023. Ett negativt värde innebär att det är ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat.

Nettokostnadsavvikelsen på 0,2% för Umeå Kommun 2023 motsvarar 2 Mkr och för större stad motsvarar nettokostnadsavvikelsen på -0,6%, -4 Mkr. Inom LSS:en så är det inte lika stora variationer mellan de olika städerna inom gruppen större stad. Lägst har Karlstad på -5,8% och högst har Jönköping på 4,5%. Samtliga städer ligger väldigt nära vad de statiskt förväntas kosta.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för LSS i procent de senaste 5 åren

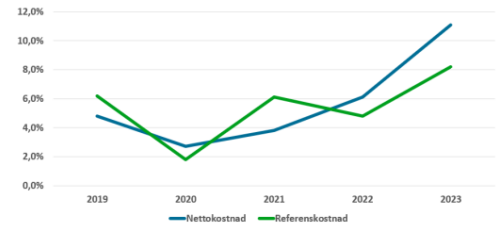

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för LSS, i procent de senaste 5 åren

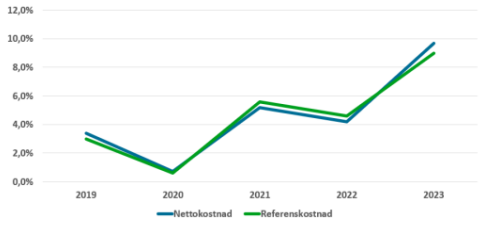

Källa: Kolada

Sett över perioden har referenskostnaden för både Umeå Kommun och större stad följt varandra i stor utsträckning. Nettokostnaden däremot har ökat lite mer över 5-årsperioden för Umeå Kommun än större stad och därav att av Umeå Kommun nu har en högre nettokostnadsavvikelse än större stad (som visualiseras i diagram 1). Utvecklingen av netto- och referenskostnaden för större stad har varit samstämd under hela perioden, därav att deras nettokostnadsavvikelse också varit rätt konstant över perioden.

Andel av populationen

Diagram 5

Andel av populationen för LSS i jämförelse med större stad - Invånare med insatser enligt LSS, andel

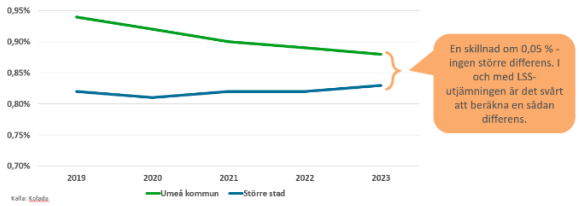

Källa: Kolada

Vid analys av population har urvalet gjorts utifrån de faktorer som kommunen bör följa upp utifrån Agenda 2030 samt vedertagna effektivitets mått i Kolada. Parametern som jämförs är andelen invånare med insats enligt LSS, jämförelse med större stad.

Umeå kommun har en något högre andel invånare med insats enligt LSS än större stad. 2023 är skillnaden 0,05 %. I och med LSS-utjämningsystemet så ska i teorin detta balanseras ut inom Sverige. För att exemplifiera detta visas nedan en tabell av LSS-utjämning, kronor per invånare, jämfört med större stad för samma tidsperiod.

LSS-utjämning kommunen, kr/inv	2019	2020	2021	2022	2023
Större stad	585	642	627	616	736
Umeå Kommun	904	1053	1210	1314	1618

Analys av nettokostnadsjämförelse

Diagram 6 Nettokostnadens utveckling för LSS i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

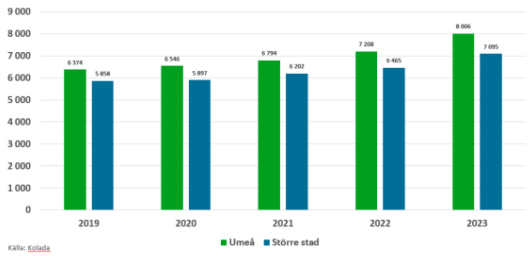

Källa: Kolada

UMEÅ KOMMUN

Diagram 7 Procentuell avvikelse i nettokostnad för LSS jämfört med större stad de senaste 5 åren

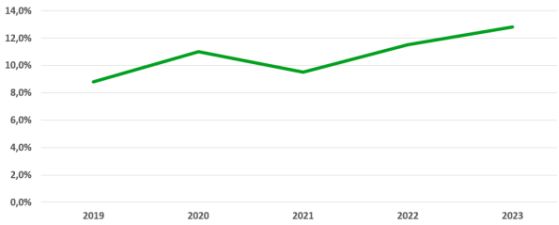

Källa: Kolada

UMEÅ KOMMUN

Diagram 8 Nettokostnad LSS för större städer år 2023, kr/invånare

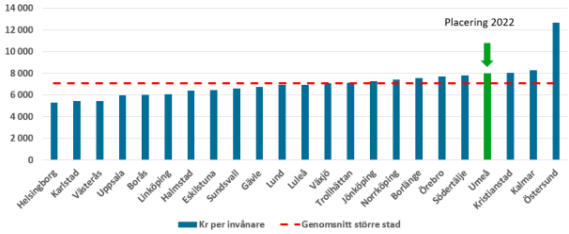

Källa: Kolada

UMEÅ KOMMUN

Nettokostnaden har ökat under dessa år med drygt 5,9% per år i Umeå kommun och 5,0 % i större stad. Den procentuella avvikelsen jämfört med större stad har ökat varje år, förutom 2021 där större stad hade en högre nettokostnadsökning än Umeå Kommun.

Sammanfattning

Inom nämndens verksamheter ses nettokostnadsavvikelser för individ- och familjeomsorg och LSS. För individ- och familjeomsorgen inklusive försörjningsprocesserna var nettokostnadsavvikelsen 2023 12,4% eller 76 Mkr. En större avvikelse än tidigare år, och beror framför allt på ökade kostnader inom barn och ungdomsvård och vuxna missbruksvård. Orsakerna till de ökade kostnaderna är ett ökat inflöde, dyrare placeringar och mer komplexa behov.

Större stad hade en lägre nettokostnadsavvikelse än Umeå Kommun, på 8,1%. Om Umeå skulle haft samma procentuella avvikelse som snittet i större stad skulle det innebära att avvikelsen skulle minska från 76 Mkr till 48 Mkr.

För LSS inklusive försörjningsprocesserna var nettokostnadsavvikelsen 2023, 0,2% eller 2 Mkr. Där Umeå kommun kostnadsmässigt ligger väldigt nära vad som är statistiskt förväntat. Om Umeå skulle haft samma procentuella avvikelse som snittet i större stad skulle det innebära att avvikelsen skulle minska till -4 Mkr.

Analys av nettokostnadsavvikelse 2019 – 2023, Äldreomsorgen

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav Kommunfullmäktige i uppdrag till berörda nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Dessa analyser har utgjort analysunderlag planeringsprocess för 2023. Uppdraget är därmed avslutat. Efter utvärdering av den nya planeringsprocessen ska dessa analyser fortsättningsvis utgöra ett analysunderlag som en del i ordinarie planeringsprocess.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Nettokostnadsjämförelse:

Jämförelse utifrån verksamhetens faktiska nettokostnader.

Tillämpningsanvisning för analys av nettokostnadsavvikelse och nettokostnadsjämförelse

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser ska göras där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys av nettokostnadsavvikelse

Ansvaret att rapportera analys av nettokostnadsavvikelse åvilar den nämnd som har grunduppdraget enligt reglementet. Analys ska ske i samverkan med berörda nämnder.

För- och grundskolenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelser för följande verksamheter; förskola, fritidshem och grundskola

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelser för verksamheten gymnasieskola

Individ- och familjenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelser för verksamheterna individ- och familjeomsorg och LSS

Äldrenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelser för verksamheten äldreomsorg

I analyserna av dessa verksamheter ska följande analysområden ingå:

- **Nettokostnadsavvikelse**

-utveckling senaste 5 åren

-jmf större stad

-diagram 1 och 2 (se bilaga)

- **Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling**

-utveckling senaste 5 åren

-jmf större stad

-diagram 3 och 4 (se bilaga)

- **Andel av population där så är möjligt utifrån Kolada**

-utveckling senaste 5 åren

-utvalda andelstal

-jmf större stad

-diagram 5 (se bilaga)

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad. Beskriv väsentliga händelser som har påverkat utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen jämfört med större stad. Som stöd används diagram 1 och 2, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av trender.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Analysen ska visa om nettokostnadsavvikelsens utveckling beror på nettokostnadsutvecklingen i egen verksamhet eller beror på förändringar i referenskostnad. Analysen ska även innehålla analys av större stads utveckling av samma parametrar. Som stöd används diagram 3 och 4, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av utvecklingen.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad. Om andel av population saknas i Kolada får andra typer av officiella nationella data som förstärker analysen användas. Där andel avviker positivt eller negativt gentemot större stad ska de ekonomiska effekterna av denna differens bedömas.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Ansvaret att rapportera analys av nettokostnadsjämförelse åvilar den nämnd som har grunduppdraget enligt reglementet. Analys ska ske i samverkan med berörda nämnder.

Fritidsnämnden ska rapportera nettokostnadsjämförelser för fritidsverksamheten.

Kulturnämnden ska rapportera nettokostnadsjämförelser för kulturverksamheten.

I analyserna av dessa verksamheter ska följande ingå:

- **Nettokostnadsjämförelse**

-utveckling senaste 5 åren (kr och %-fördelning)

-jmf större stad

-diagram 6, 7 och 8 (se bilaga)

Syftet med analysen är att jämföra verksamhetens nettokostnadsutveckling med större stad. En beskrivning av faktiska eller bedömda orsaker av utvecklingen hos några större städer ska ingå. Analyserna syftar till att visa på i vilken riktning verksamheten rör sig relativt större stad över tid. Som stöd används diagram 6, 7 och 8, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av utvecklingen. Fokus ska ligga på väsentliga orsaker till utvecklingen över tid.

Nettokostnadsavvikelse - Äldreomsorgen

Äldrenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för verksamheten äldreomsorg Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorg inkluderar kostnader för särskilt boende, ordinärt boende och öppen verksamhet äldreomsorg.

Analys av nettokostnadsavvikelse bör göras med viss försiktighet, då det nya kostnadsutjämningssystemet påverkar jämförbarheten åren före och efter 2019.

Diagram 1
Nettokostnadsavvikelsens utveckling för Äldreomsorg i procent de senaste 5 åren

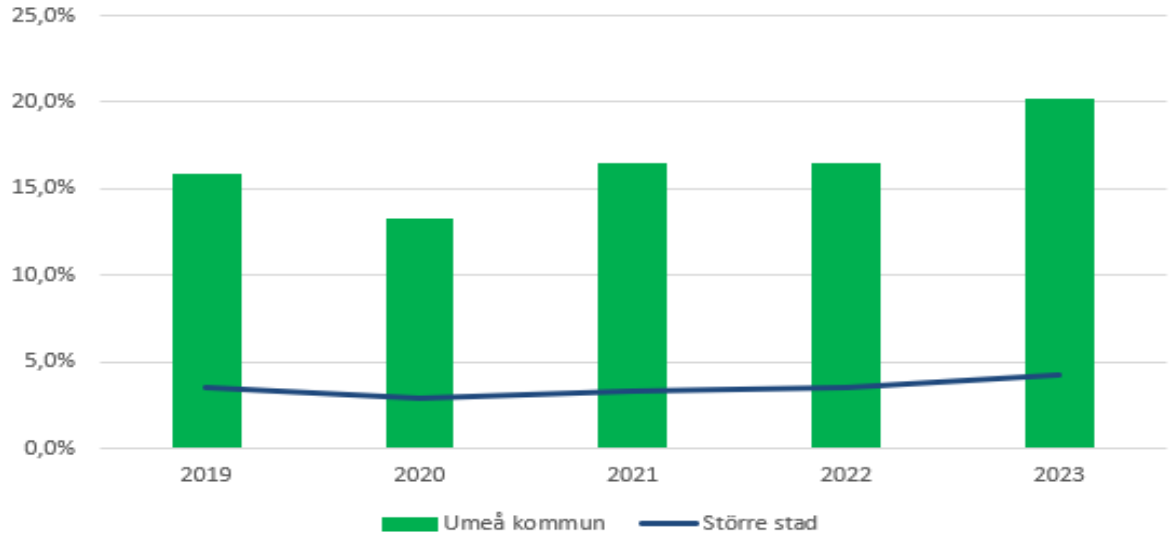

Nettokostnadsavvikelsen för Umeå Kommun har varierat under de senaste 5 åren. År 2023 motsvarar avvikelsen 265 miljoner kronor för Umeå Kommun. Vilket betyder att kostnaden för kommunens äldreomsorg är högre än den förväntade kostnaden med tanke på strukturen. År 2022 var den redovisade avvikelsen 197 miljoner kronor, en negativ utveckling med 68 miljoner mellan de två senaste åren.

Diagram 2
Nettokostnadsavvikelse Äldreomsorg för större städer år 2023, i procent

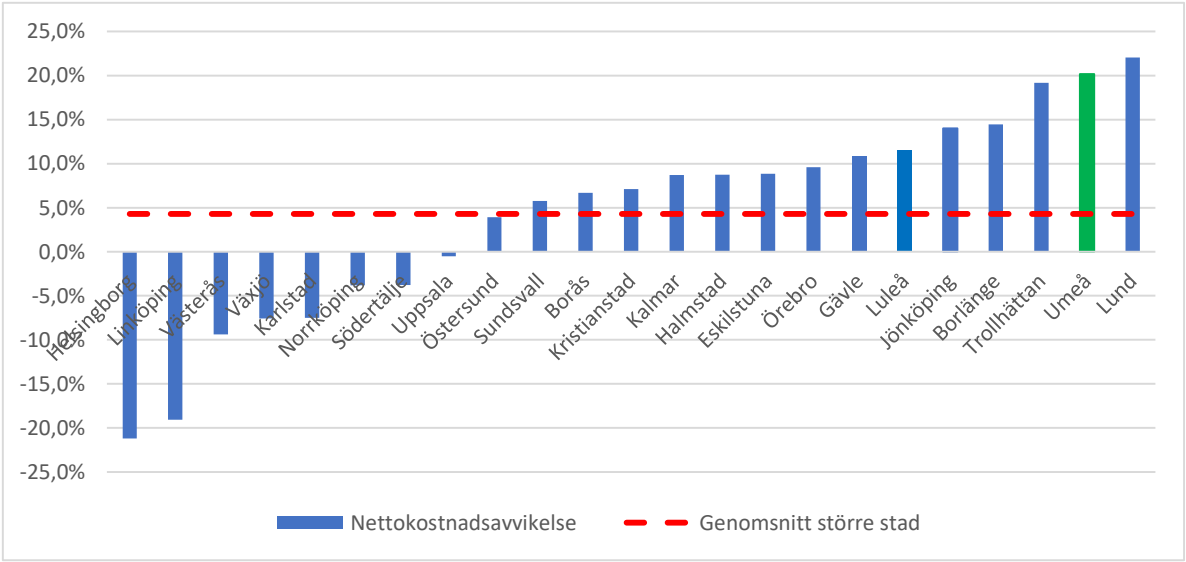

Nettokostnadsavvikelsen har ökat i genomsnitt mellan 2019 och 2023 med 31 Mnkr. När vi gör jämförelsen av nettokostnadsavvikelsen gentemot större stad ser vi att dessa följer ungefär liknande utveckling, dock ligger Umeå Kommuns nettokostnadsavvikelse markant högre jämfört med större stad. De senaste två åren 2022 till 2023 har nettokostnadsavvikelsen förändrats från 16,4% till 20,2%, en försämring med 3,8%.

Gruppen större stad ökade också sin nettokostnadsavvikelse mellan 2022 o 2023 men ligger under Umeå. De ökade från 3,5% år 2022 till 4,3% år 2023, dvs 5 Mnkr i genomsnitt under 2019 till 2023, att jämföras med Umeås 31 Mnkr. Den genomsnittliga utvecklingen för större städer har till skillnad från Umeås stannat av medan Umeå ökar.

Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2023 i procent och vi kan då se att Umeå Kommun placerar sig i den kvartilen med högre avvikelse med våra 20,2%. Den kommun som har högst är Lund med 22,0% och den som har lägst är Helsingborg med -21,2%.

I förhållande till 2022 så har Umeå försämrat nettokostnadsavvikelsen 2023, vid jämförelse med gruppen större stad. Kommunens placering har försämrats. En orsak till den större avvikelsen återfinns till viss del i att Umeå under de senare åren uppfyllt villkoren för prestationsbidrag som inneburit att kostnaderna har ökat inom samtliga verksamheter.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för Umeå, ÄO i procent de senaste 5 åren

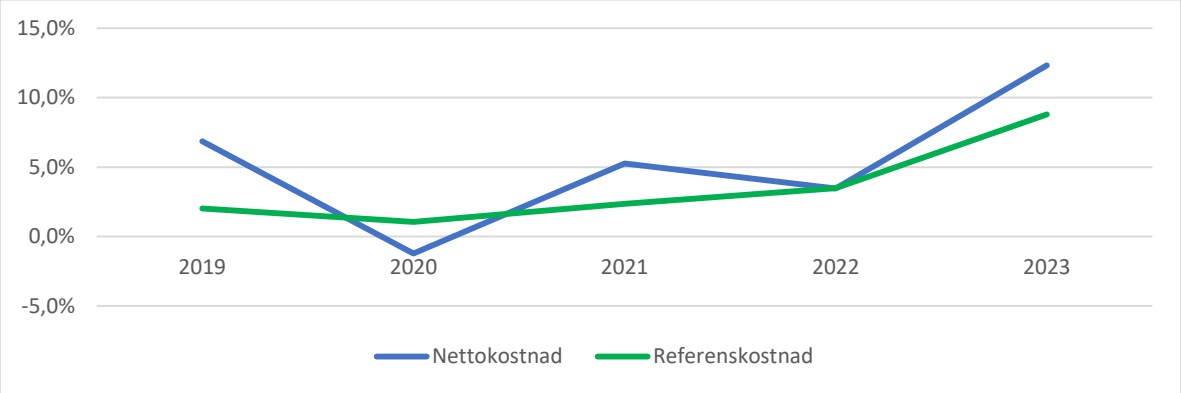

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för ÄO, i procent de senaste 5 åren

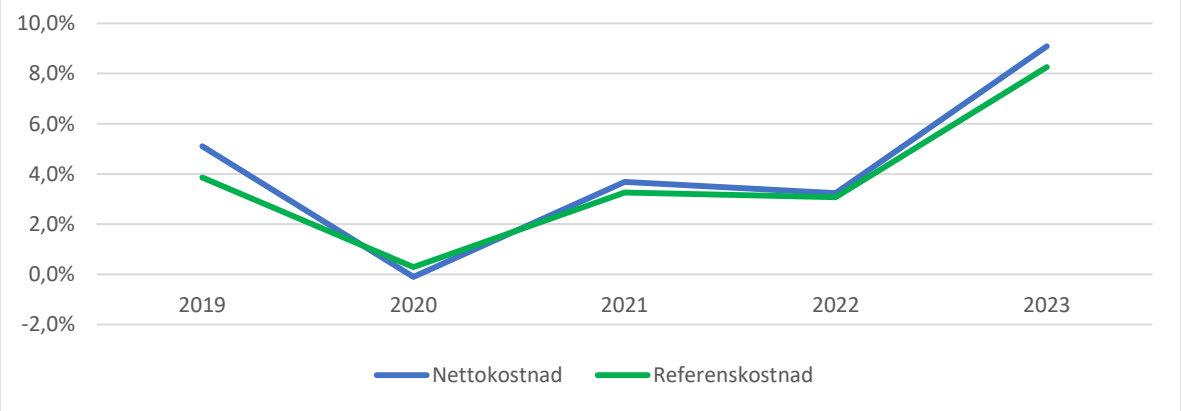

Utvecklingen av nettokostnaden för Umeå Kommun har varierat kraftigt under perioden. Trenden över tid är att utvecklingen ligger runt 5%. Det är en ökning det senaste året som ger en högre trendutveckling. Nettokostnaden är bruttokostnaden minus bruttointäkt, det vill säga vad verksamheten har kostat per invånare. Det har varit en stor rörlighet på nettokostnaden utifrån grafen och i kronor är det en förhållandevis markant ökning mellan 2022 då det var 10 562 kr/invånare och 2023 då det hade ökat till 11 864 kr/invånare, en ökning med 8,9% eller 1 302 kr, att jämföras med nettokostnadens ökning mellan 2022 och 2023 som uppgick till 354 kr.

Referenskostnadens utveckling har varit relativt konstant under perioden, en minskning mellan 2019 och 2020. Under perioden 2019 till 2023 har utvecklingen varit 3,5% i snitt per år. Trenden är att utvecklingen av referenskostnaden de senaste 3 åren, är något ökande.

Utvecklingen av nettokostnaden för kommungruppen större stad har däremot i större utsträckning följt samma utveckling som gruppens referenskostnad. 2023 ökade större stads referenskostnad med 8,3% medan Umeås ökade med 8,8%. Vi kan se att kommungruppen har en Corona effekt 2020.

Med fokus på referenskostnaden dvs. en tänkt kostnadsnivå 2023 utifrån modellen;

Umeå kommun	9 873 kr per invånare
Större stad	12 033 kr per invånare

Ser vi en skillnad på 2 160 kr per invånare eller omräknat för Umeå med Umeås befolkningsmängd år 2023 som är 133 091 personer i olika åldrar, ger det en skillnad på 287 miljoner kronor. Referenskostnaden för Umeå är lägre än för gruppen större stad.

Andel av populationen

Diagram 5
Andel av populationen 65+ i äldreomsorg - särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende i jämförelse med större stad

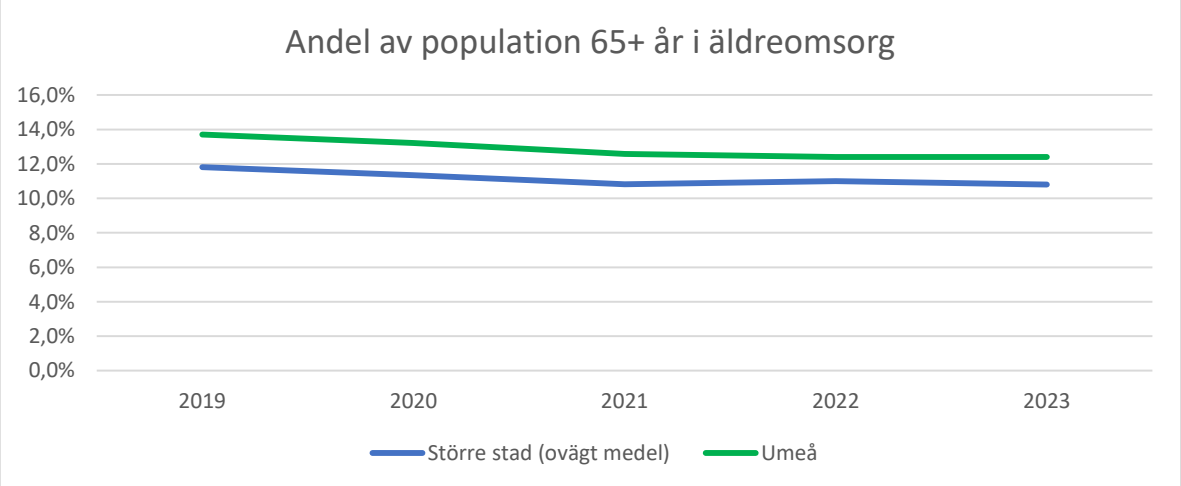

Parametern som jämförs är andelen invånare 65+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende i jämförelse med större stad. Alla kommuner utgår ifrån Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och Sjukvårdslagen, vilken reglerar kommunernas äldreomsorg och annan socialtjänst. Umeå kommun har en högre andel invånare 65+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende än större stad. I snitt under femårsperioden är skillnaden 1,7 %. Senaste året är skillnaden lika som under de tre sista åren fram till 2023, 1,6%.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Diagram 6

Nettokostnadens utveckling för Äldreomsorg i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

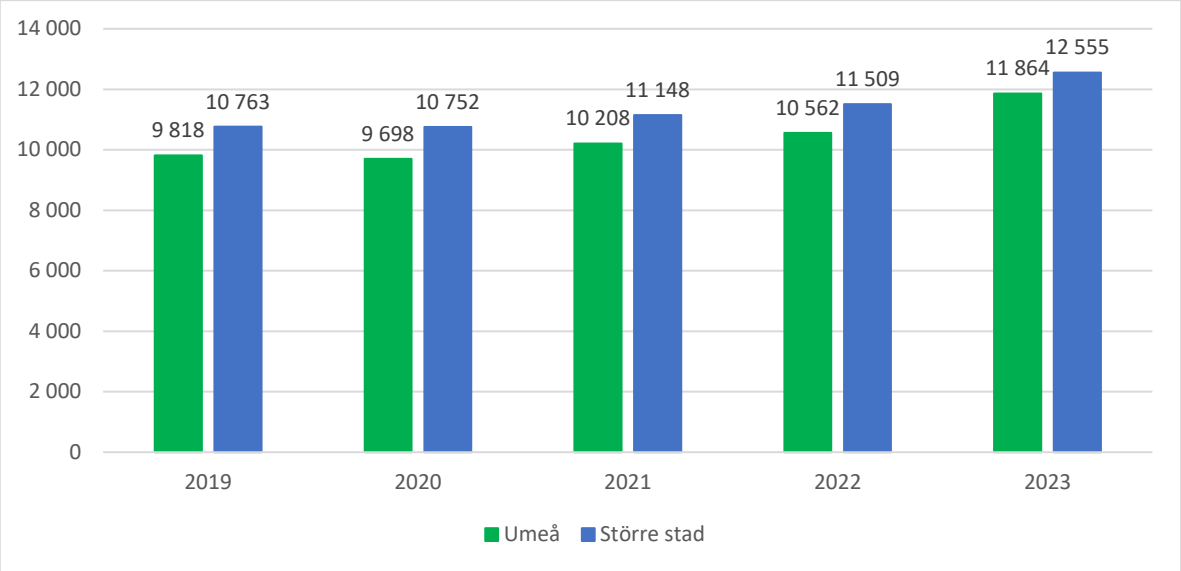

Nettokostnadens utveckling de senaste åren i kr/invånare visar att Umeå Kommuns äldreomsorg har lägre kostnad per invånare jämfört med större stad. 2023 var äldreomsorgsverksamheten 691 kronor billigare per invånare jämfört med nettokostnaden i kr/invånare för gruppen större städer. Kostnadsökningen har varit liknande från 2019 till 2023 både för Umeå Kommun och större stad. Den procentuella skillnaden mellan Umeå och gruppen större stad, är relativt konstant fram till 2022 medan det mellan 2022 och 2023 är en ökad nettokostnad för såväl Umeå som gruppen större stad och en skillnad på 3,2%. Umeå har mellan år 2022 och 2023 en ökad nettokostnad för äldreomsorg per invånare med 12,3% medan gruppen större stad har 9,1% i ökad nettokostnad.

Diagram 7

Procentuell avvikelse i nettokostnad för Äldreomsorg jämfört med större stad de senaste 5 åren

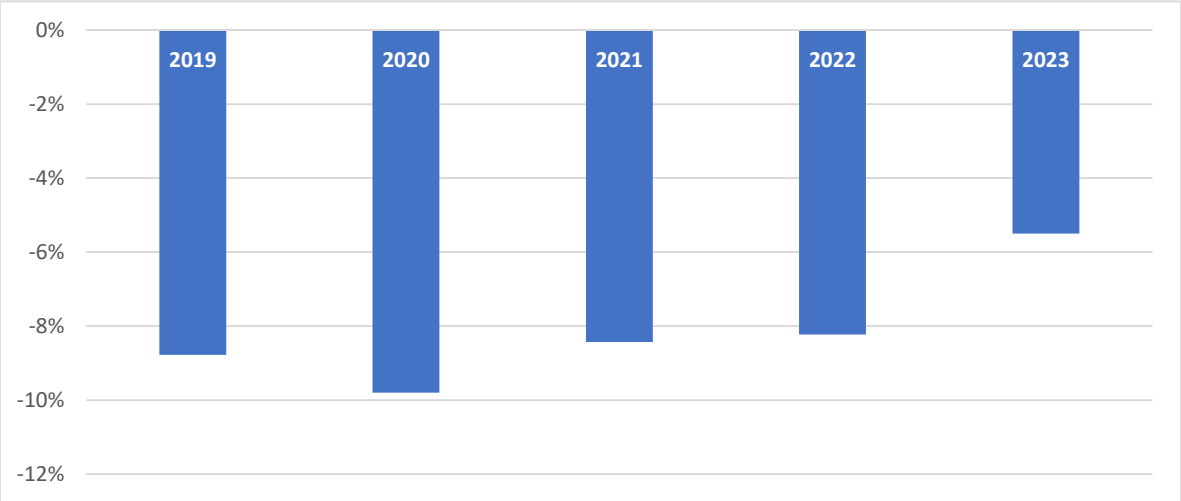

Den procentuella avvikelsen mellan Umeå och gruppen större städer har minskat mellan 2022 och 2023. Från att under perioden 2019 till 2022 legat på ett genomsnitt om 8,8% i avvikelse från större stad redovisas nu en avvikelse om 5,5%. Det betyder att Umeås nettokostnad i kr/invånare ökar och större städer i snitt bromsas in.

Diagram 8

Nettokostnad Äldreomsorg för större städer år 2023, kr/invånare

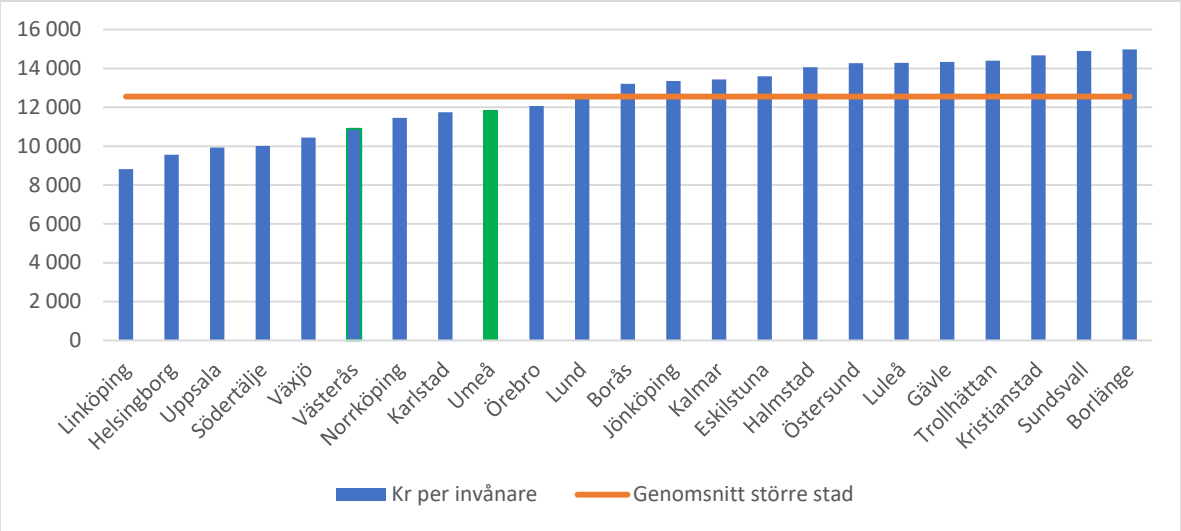

Vid jämförelse med större stad och år 2023 så ligger Umeå kommun på samma placering som år 2022. Borlänge är den kommun med högst nettokostnad per invånare med 14 981 kr per invånare, vilket är 3 117 kr mer per invånare än Umeå kommun.

Sammanfattande analys

För Umeås äldreomsorg var nettokostnadsavvikelsen 2023, 20,2 % eller 265 miljoner kronor.

Utvecklingen under de senaste 5 åren visar på en minskad avvikelse mot större stad.

I analysen av äldreomsorgens avvikelse handlar det främst om att Umeå har en något högre andel invånare 65 år eller äldre med insatser i särskilt boende eller hemtjänst i ordinärt boende. Nettokostnaden per invånare för kommunens äldreomsorg är lägre än genomsnittet för större städer. Men sett till kostnad kronor per invånare 80+ i särskilt boende och hemtjänst i ordinärt boende, är kostnaden i Umeå högre jämfört mot större stad, 15,7% för särskilt boende och 12,5% för hemtjänst i ordinärt boende.

Umeås kostnad per brukare i särskilt boende år 2023 placerar sig något över genomsnittet för större stad och det omvända gäller för hemtjänst i ordinärt boende. Andel invånare över 65 år och äldre i särskilt boende är lika som andelen i snitt för större stad. För hemtjänst i ordinärt boende är andelen betydligt högre i Umeå än genomsnittet för större stad. Det betyder att fler invånare i Umeå har hemtjänst i ordinärt boende än i jämförelsegruppen större stad. Skulle Umeå ha samma andel brukare i äldreomsorgen som genomsnittet i gruppen större stad år 2023 med egen kostnad per brukare skulle kostnaden per invånare för hemtjänst i ordinärt boende vara lägre.

En fortsatt förflyttning av kommunens insatser behöver ske från vård- och omsorgsboende till hemtjänst men framför allt till förebyggande insatser för att garantera en långsiktigt hållbar äldreomsorg där medborgare över 65 år har god hälsa och ett tryggt åldrande i det egna hemmet. För att lyckas med det behöver verksamheten även fortsätta med införandet av digital omställning och trygghetsskapande teknik.

Nettokostnadsjämförelse fritidsverksamhet

Bakgrund

Nettokostnadsjämförelsen görs årligen som en del i Umeå kommuns ordinarie planeringsprocess.

Uppgifterna är hämtade från kolada.se samt SCB.se. Kolada är dock inte standardiserat när det gäller fritidsverksamhet, vilket gör det svårt att göra korrekta jämförelser utan att gå djupare och se till strukturen inom respektive kommun.

Nettokostnadsjämförelsen baseras på utvecklingen senaste 5 åren. Jämförelser görs mot gruppen ”större stad”, vilket är kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten. I gruppen ingår 23 st kommuner, dessa är:
Borlänge, Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Kalmar,Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Lund, Norrköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro, Östersund.

Nettokostnad Umeå kommun

Av Umeå kommuns totala nettokostnad 2023 (66 103 kr/inv) avsåg 3,7% fritidsverksamhet, vilket motsvarar 2 469 kr/invånare. Åren innan (2019–2022) har andelen varierat något, som lägst 3,5% och som högst 3,9%.

I Umeås nettokostnad för fritidsverksamhet ingår förutom intäkter och kostnader i fritidsnämndens redovisning, även delar som finns under tekniska nämnden (lokaler, städ, IT) samt kommunstyrelsen (kapitalkostnader, kommungemensamma kostnader).

	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
antal invånare	128 901	130 224	130 997	132 235	133 091
nettokostnad mnkr	262,2	257,2	288,7	307,2	328,6
nettokostnad, kr/inv	2 034	1 975	2 204	2 323	2 469

Umeås nettokostnad för fritidsverksamhet år 2023 var 2 469 kr/invånare (328,6 mnkr) och fördelades enligt nedan:

- Intäkter -657 kr/inv (-87,4 mnkr)
- Personalkostnader 791 kr/inv (105,2 mnkr)
- Lämnade bidrag 242 kr/inv (32,3 mnkr)
- Lokalkostnader 1 117 kr/inv (148,7 mnkr)
- Övriga kostnader 975 kr/inv (129,8 mnkr)

Intäkterna sjönk under pandemin (minskad uthyrning av idrottsanläggningar och färre besökare på baden innebar uteblivna intäkter). År 2022 ökade intäkterna till samma nivå

som innan pandemin, och år 2023 har de ökat ytterligare, från -75,8 mnkr (2022) till -87,4 mnkr (2023). Detta kan förklaras av att fritidsnämnden erhöll medfinansiering (ca -10 mnkr) för arrangemanget SM-veckan sommar under 2023.

Personalkostnader, lämnade bidrag samt lokalkostnader har inga större förändringar under de senaste 5 åren. Personalkostnaderna minskade en aning under pandemin då viss verksamhet stod tillbaka, även under 2022 var personalkostnaderna lite lägre än normalt (95,2 mnkr). Till 2023 har det ökat till 105,2 mnkr (varav ca 1 mnkr i ökning är kopplat till SM-veckan). Lämnade bidrag ökade från 30,8 mnkr (år 2022) till 32,3 mnkr (år 2023) varav ca 1,5 mnkr är kopplat till SM-veckan. Lokalkostnader är den post med minst förändring mellan åren, från 147 mnkr (år 2022) till 148,7 mnkr (år 2023).

Övriga kostnader har däremot ökat en hel del. Åren 2019–2021 var kostnaden runt 74 mnkr (kostnaderna var lägre under pandemin då vissa verksamheter var stängda). Till 2022 ökade det till 110 mnkr och till 2023 har det ökat ytterligare till 129,8 mnkr. Av dessa är ca 13 mnkr kopplat till SM-veckan. I övriga kostnader ingår bl a kapitalkostnader (avskrivningar på gjorda investeringar), verksamhetskostnader i form av inköp av varor och tjänster, fördelade kommungemensamma kostnader för städ, IT mm.

Nettokostnad per verksamhet

Fritidsverksamheten är indelad i tre verksamheter (idrotts- och fritidsanläggningar, fritidsgårdar samt allmän fritidsverksamhet). Fördelningen av kostnader mellan dessa visas nedan där procent inom parentes visar föregående års andel. Vid jämförelse mot större stad hade Umeå något lägre procentuell andel för idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar medan allmän fritidsverksamhet var något högre.

	Umeå	Större stad
Idrotts- och fritidsanläggningar	67% (69%)	70% (67%)
Fritidsgårdar	13% (13%)	14% (16%)
Allmän fritidsverksamhet	20% (18%)	16% (17%)

Idrotts- och fritidsanläggningar

Idrottsanläggningar, kr/inv	2019	2020	2021	2022	2023
Större stad	1 174	1 250	1 254	1 322	1 481
Umeå	1 379	1 344	1 507	1 605	1 654
Diff i kr	205	94	253	283	173
Diff i %	17%	8%	20%	21%	12%

Umeås nettokostnad per invånare gällande drotts- och fritidsanläggningar är högre jämfört med större stad. Nettokostnaden för idrotts- och fritidsanläggningar i Umeå har ökat med 20% mellan åren 2019–2023, motsvarande ökning för större stad är 26%.

Det är dock svårt att jämföra nettokostnaden med andra kommuner då vissa kommuner har sina anläggningar i bolag, vilket innebär att kostnaden inte ingår i kommunernas nettokostnad som presenteras på kolada.se. Ett rimligt antagande till varför Umeå har en hög nettokostnad är att Umeå har ett brett utbud av anläggningar. Umeå har en mångfald av föreningsliv, både bredd och elit, vilket fordrar bra anläggningar sommar som vinter. Det finns ett starkt elitidrottsgymnasium samt idrottshögskola, dessa samt idrottsförbunden ställer också höga krav på anläggningarna.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdar, kr/inv	2019	2020	2021	2022	2023
Större stad	271	264	275	299	307
Umeå	279	263	291	308	315
Diff i kr	8	-1	16	9	8
Diff i %	3%	0%	6%	3%	3%

Umeås nettokostnad per invånare gällande fritidsgårdar är relativt lika större stad. Mellan åren 2019 till 2023 har både Umeås och större stads nettokostnad ökat med 13%.

Umeå har 13 mötesplatser för ungdomar samt 1 för vuxna med funktionsnedsättning. Hur många mötesplatser och/eller öppettider andra kommuner har finns inte angivet i Kolada varför det är svårt att jämföra nettokostnaden. Fritidsgårdar är inte alltid organiserade under fritidsverksamhet, i vissa kommuner kan de tillhöra andra verksamheter så som utbildningsförvaltning eller socialförvaltning, vissa kommuner har även föreningsdrivna fritidsgårdar.

Allmän fritidsverksamhet

Allmän fritidsverksamhet, kr/inv	2019	2020	2021	2022	2023
Större stad	301	298	346	344	333
Umeå	376	368	407	410	500
Diff i kr	75	70	61	66	167
Diff i %	25%	23%	18%	19%	50%

I Umeå kommuns kostnader för allmän fritidsverksamhet ingår tex marknadsföring, IT-utveckling, personalkostnader för föreningsbyrå/stab samt all utbetalning av föreningsstöd. Mellan åren 2019–2023 har Umeå höjt nettokostnaden för allmän fritidsverksamhet med 33%. Motsvarande ökning för större stad är endast 11%. 2023 anordnade Umeå SM-veckan sommar, och kostnaderna för detta arrangemang bokfördes på fritidsnämnden under allmän fritidsverksamhet, vilket kan förklara ökningen från året innan.

Att jämföra nettokostnaden med andra kommuner blir även i detta fall svårt då uppgifterna i Kolada inte visar nog mycket information om andra kommuners organisation eller struktur

gällande föreningsstöd. I Umeå betalar föreningar subventionerad taxa för att nyttja anläggningarna och samtidigt kan de söka aktivitetsstöd som för år 2023 uppgick till 14 kr/deltagare och tillfälle. Vissa andra kommuner har i stället 0-taxa, vilket innebär att föreningar nyttjar anläggningarna gratis, men då är också aktivitetsstödet lägre. Exempelvis har Luleå kommun 0-taxa och ett aktivitetsstöd på 5 kr/deltagare och tillfälle (år 2023). Detta innebär att Umeå har högre intäkter, men samtidigt högre kostnad för aktivitetsstöd.

Nettokostnad fritidsverksamhet, jämförelse

De senaste fem åren har Umeå haft en högre nettokostnad per invånare jämfört med gruppen större stad.

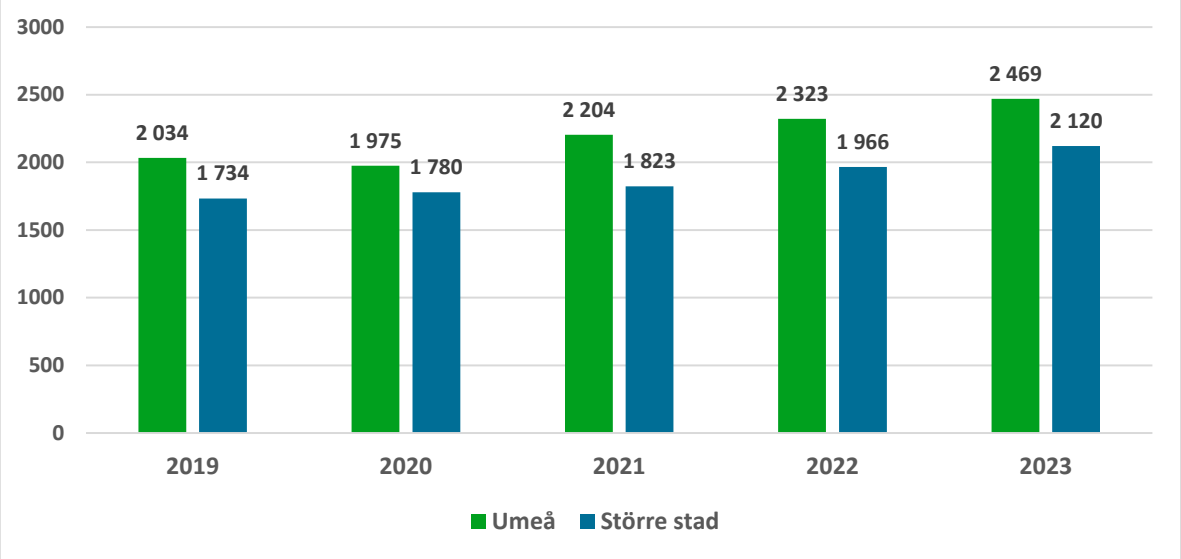

Umeås nettokostnad har ökat med 21% under perioden, från 2 034 kr/invånare till 2 469 kr/invånare. Motsvarande ökning för gruppen större stad är 22%. Den procentuella avvikelsen mellan Umeå och större stad har minskat en aning, från att Umeå var 17% högre år 2019 till att vara 16% högre år 2023. Avvikelsen år 2023 motsvarar 48 mnkr.

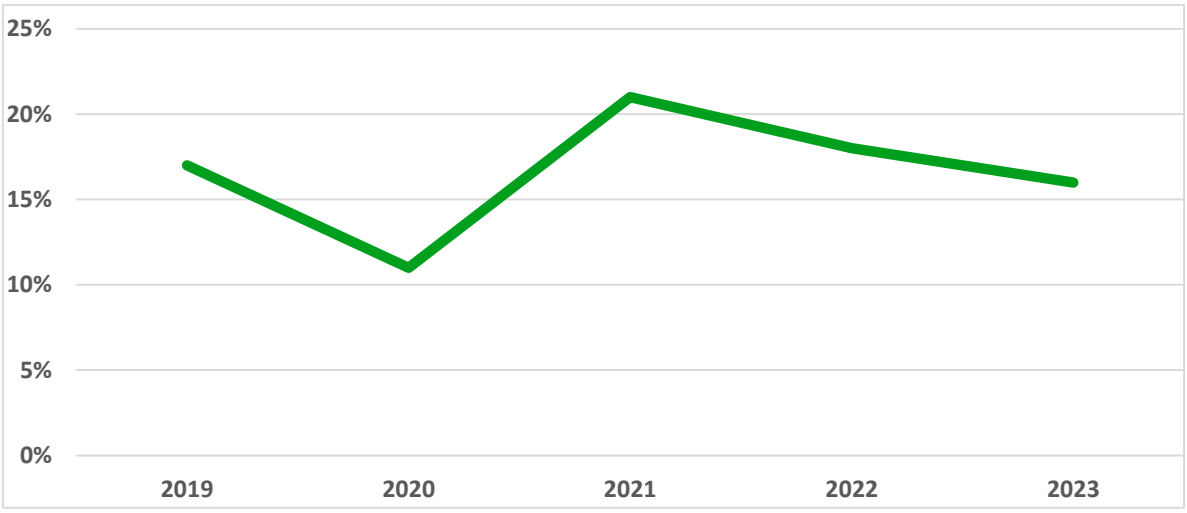

Av de 23 kommuner som ingår i gruppen större stad var det endast fyra som hade en högre nettokostnad för fritidsverksamhet än Umeå år 2023 (året innan var det tre kommuner med högre kostnad). Lägst nettokostnad för fritidsverksamhet hade Jönköping med 1 483 kr/invånare, högst hade Luleå med 3 313 kr/invånare. Genomsnittet för gruppen större stad var 2 120 kr/invånare.

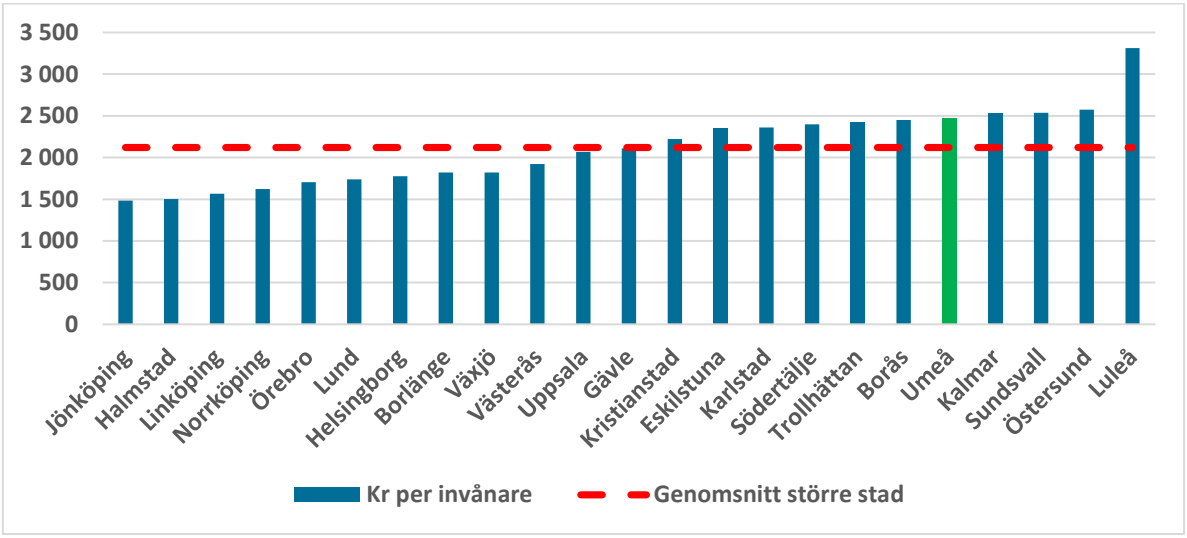

Att göra en korrekt jämförelse är svår, kostnader beror som tidigare nämnts i rapporten, på hur kommunerna är organiserade, om anläggningar redovisas i kommunen eller i bolag, struktur för föreningsstöd osv.

Ett kallare klimat kan vara en orsak till högre nettokostnad, bl a ställs krav från elitidrottsförbund på säsongslängder, vilket tex kan innebära att konstgräsplaner behöver värmas upp tidig vår/sen höst till höga kostnader. Med ett kallare klimat kommer också ett ökat behov av inomhusanläggningar. En annan faktor som kan påverka nettokostnaden är avstånd till andra kommuner. Långa avstånd ger inte samma möjlighet att nyttja andra kommuners anläggningar, behovet ökar då att bygga egna kostsamma anläggningar. Detta kan vara förklaringar till varför de nordliga kommunerna (Umeå, Sundsvall, Östersund och Luleå) har en högre nettokostnad för fritidsverksamhet.

Nettokostnadsjämförelse kulturverksamhet

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav kommunfullmäktige i uppdrag till berörda nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Dessa analyser har utgjort analysunderlag för planeringsprocessen fram till år 2023. Uppdraget är därmed avslutat. Efter utvärdering av den nya planeringsprocessen ska dessa analyser fortsättningsvis utgöra en del i den ordinarie planeringsprocessen.

- Uppgifterna är hämtade från kolada.se, förutom uppgifter om kostnadsslag och intäkter som hämtats från scb.se. Uppgifterna beskrivs i kronor per invånare (kr/inv.), procent och miljoner kronor (mnkr).
- Ingen kontakt med några kommuner har gjorts för att ytterligare jämföra redovisningen av kulturnettokostnader.
- Kulturverksamhet är till stora delar en frivillig verksamhet som påverkas av befolkningstillväxt, men inte i samma utsträckning som exempelvis äldreomsorg och skola.
- Kulturverksamhet utgörs av allmän kultur, bibliotek, musik- och kulturskola samt stöd till studieorganisationer.
- Kommungruppen större stad består av totalt 23 städer. Umeås närmsta kuststäder Örnsköldsvik och Skellefteå ingår inte i denna grupp.
- Lokalkostnader på 5 stadsdelsbibliotek har för år 2023 redovisats på ett felaktigt sätt, totalt 1,6 mnkr (12 kr/inv.) för höga lokalkostnader för bibliotek.

Nettokostnader/invånare Umeå 2023

Nettokostnaden uppgick 2023 till **2 779 kr/inv. (-369,9 mnkr).** Den fördelades per verksamhet enligt följande:

- Allmän kultur **1466 kr/inv. (-195,1 mnkr)**
- Bibliotek **903 kr/inv. (-120,2 mnkr)**
- Musik-och kulturskola **339 kr/inv. (-45,1 mnkr)**
- Stöd till studieorganisationer **71kr/inv. (-9,5 mnkr)**

Den fördelades per kostnadsslag/intäkt enligt följande:

- Lämnade bidrag **842 kr/inv. (-112,0 mnkr)**
- Personalkostnader **881 kr/inv. (-117,3 mnkr)**
- Lokaler **824 kr/inv. (-109,6 mnkr)**
- Övriga kostnader[1] **396 kr/inv. (-52,7 mnkr**
- Intäkter **– 163 kr/inv. (21,8 mnkr)**

1 Dessa kostnader utgörs av kapitalkostnader (avskrivningar på gjorda investeringar på exempelvis Väven), köp av huvudverksamhet (Jazzfestivalen), inköp av varor (exempelvis böcker, förbrukningsmaterial) och tjänster (exempelvis artistgager, bemanningstjänster), samt fördelade kommungemensamma kostnader för städ, IT, och stödfunktioner för ekonomi, personal och kommunikation.

Nettokostnaderna för kulturverksamhet år 2023 fördelades mellan kommunens nämnder procentuellt på följande sätt:

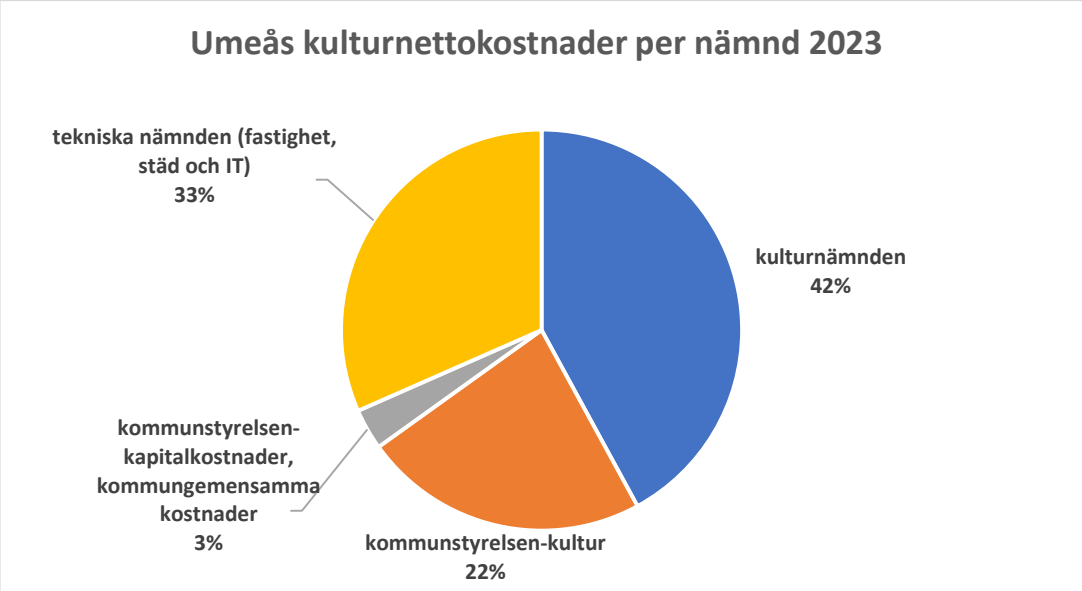

Nettokostnadsutveckling 2019 – 2023

- Umeå har högst nettokostnader för kulturverksamhet i jämförelse med större städer. Nettokostnaderna har ökat med 8 % under perioden från 2 579 kr/inv. till 2 779 kr/inv. Motsvarande siffra för gruppen större städer är en ökning med 12 %. Trollhättan samt städerna efter Norrlandskusten är de städer näst efter Umeå med högst nettokostnad.

- Umeås nettokostnader för kulturverksamhet var 83% (avvikelsen motsvarar cirka 167 mnkr) högre än gruppen större stad år 2023. 2019 var den skillnaden 90% högre i Umeå.

- Lämnade bidrag till kulturbolag, föreningar, festivaler, studieorganisationer och stipendiater är de kostnader som avviker mest. År 2023 hade Umeå 210 % högre kostnader för lämnade bidrag. Avvikelsen motsvarar cirka 76 mnkr. 2019 var den siffran 218 %. Kommunstyrelsen lämnade 2023 bidrag på 81,1 mnkr till Norrlandsoperan, Umeå Folkets hus (inklusive Guitars), Västerbottens museum och Bildmuséet. Kulturnämnden lämnade bidrag på 30,9 mnkr.

- Lokalkostnaderna var 185 % högre i Umeå år 2023 vilket motsvarar cirka 71 mnkr. Motsvarande siffra 2019 var 177 %. Umeås lokalkostnader utgörs av Väven, alla folkbibliotek, Sveriges depåbibliotek och lånecentral samt Kulturskolan (delar av Hamnmagasinet och Midgårdskolan). Kvaliteten på redovisningen har under denna period förbättrats då samtliga folkbibliotek som är integrerade i skolor numera redovisas som en kulturkostnad och inte som en skolkostnad. Ett rimligt antagande är att Umeås höga lokalkostnader beror på att många av de jämförande kommunerna saknar ett kulturhus av Vävens storlek. Under 2022 infördes dessutom ett nytt regelverk för redovisning av fastigheter. Vävens kostnader ökade från -75,5 mnkr 2021 till -90,6 mnkr 2022, -10,2 mnkr av den ökningen kan kopplas till det nya regelverket för redovisning av fastigheter. År 2023 uppgick lokalkostnaderna för Väven

till -95,2 mnkr vilket utgör cirka 26% av de totala kulturnettokostnaderna och 87% av de totala lokalkostnaderna. Lokalkostnader för 5 stadsdelsbibliotek har för år 2023 redovisats på ett felaktigt sätt, totalt 1,6 mnkr (12 kr/inv.) för höga lokalkostnader för bibliotek.

- Personalkostnader, var år 2023 18 % högre i Umeå vilket motsvarar cirka 18 mnkr. Motsvarande siffra 2019 var 15 %. PO-pålägget har ökat med 24% och lönerna har ökat med 11% under tidsperioden.

- Övriga kostnader och intäkter var sammanräknat 7% högre för Umeå år 2023. Motsvarande siffra år 2019 var 52%. Minskningen över åren beror på att kapitalkostnaderna minskat, då de initiala investeringar som gjordes på IT och teknik i Väven med fem års avskrivning inte längre genererar några kapitalkostnader. Ytterligare en förklaring är att biblioteken under denna period har upphört med att köpa in personal från bemanningsföretag och i stället upprättat en vikariepool, vilket genererat personalkostnader i stället för köp av tjänst. Eventuella finansiella intäkter som tillfaller Umeå kommun från det delägda intressebolaget Väven i Umeå AB redovisas inte som en intäkt under kulturverksamhet.

- Uppdelat per verksamhet avviker Umeås kostnad för allmän kultur jämfört med större städer mest, 114% högre år 2023. Motsvarande siffra 2019 var 138%. Musik-och kulturskola är den verksamhet som avviker minst, år 2023 18%, motsvarande siffra 2019 var 8%.

- Kulturverksamhetens andel av Umeå kommuns totala nettokostnader har sedan 2019 minskat från 4,6% till 4,2%. För gruppen större stad har andelen minskat från 2,4% till 2,3%

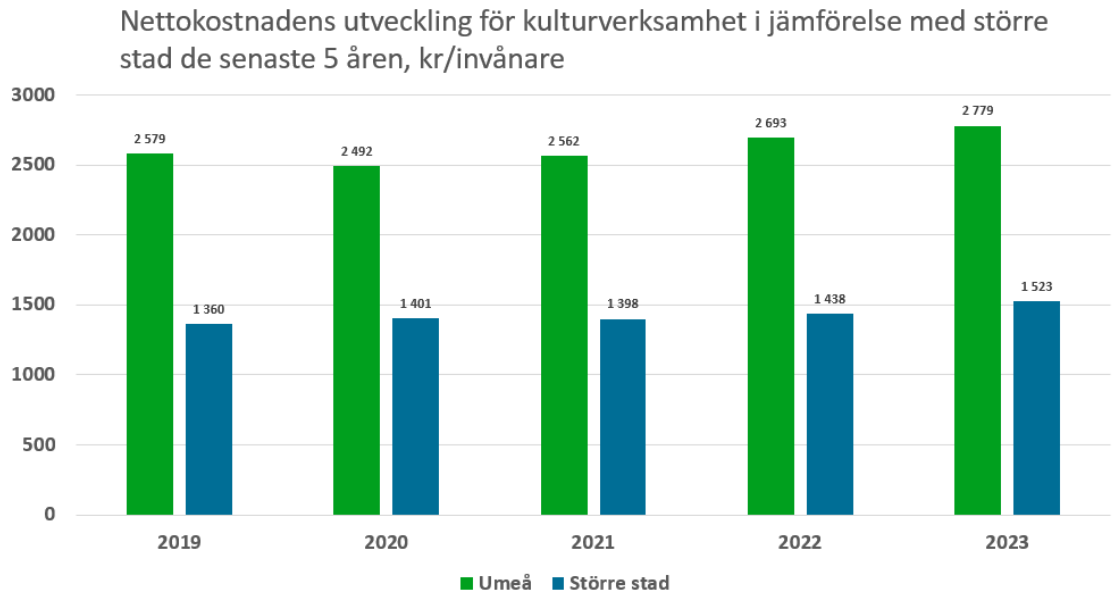

Källa: Kolada

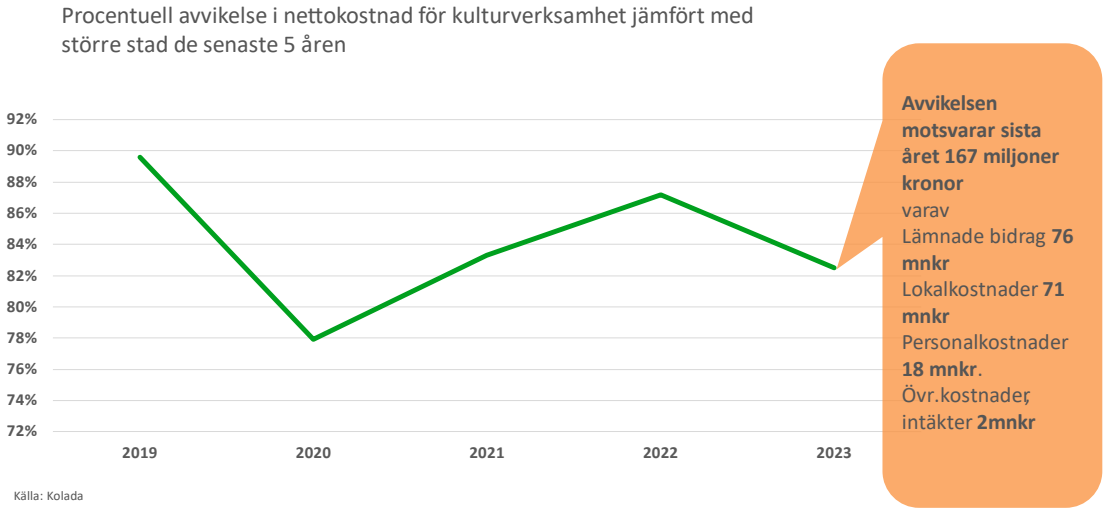
Procentuell avvikelse i nettokostnad för kulturverksamhet jämfört med större stad de senaste 5 åren
92%
90%
88%
86%
84%
82%
80%
78%
76%
74%
72%
2019
2020
2021
2022
2023
Avvikelsen motsvarar sista året 167 miljoner kronor
varav
Lämnade bidrag 76 mnkr
Lokalkostnader 71 mnkr
Personalkostnader 18 mnkr.
Övr.kostnader, intäkter 2mnkr
Källa: Kolada
UMEÅ KOMMUN

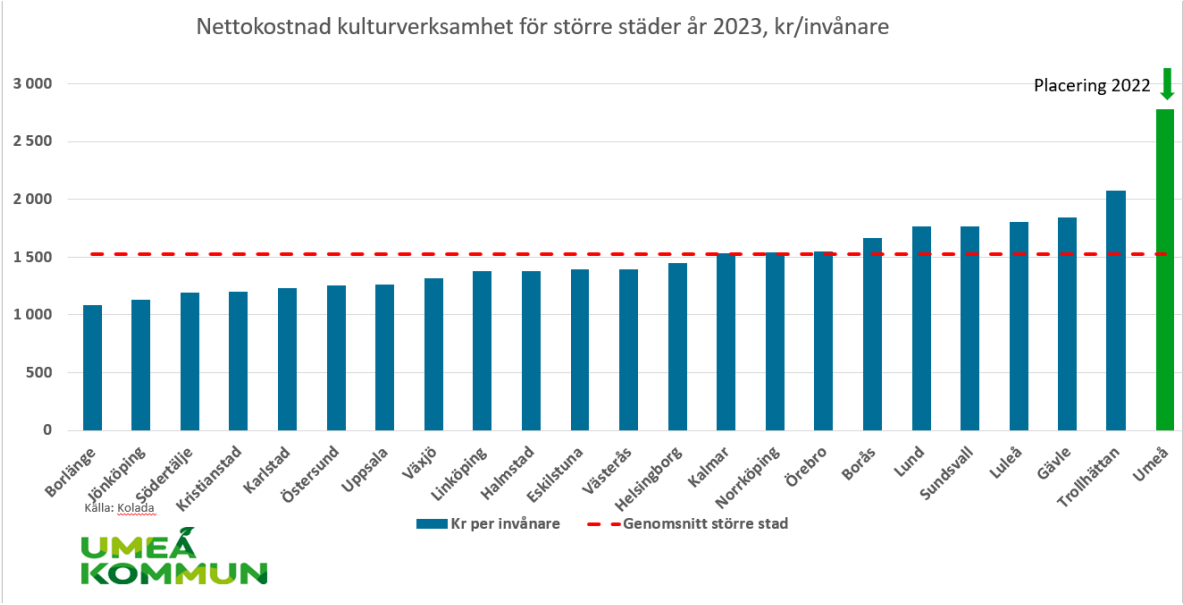
Nettokostnad kulturverksamhet för större städer år 2023, kr/invånare
Placering 2022
3 000
2 500
2 000
1 500
1 000
500
0
Borlänge
Jönköping
Södertälje
Kristianstad
Karlstad
Östersund
Uppsala
Växjö
Linköping
Halmstad
Eskilstuna
Västerås
Helsingborg
Kalmar
Norrköping
Örebro
Borås
Lund
Sundsvall
Luleå
Gävle
Trollhättan
Umeå
Kr per invånare
Genomsnitt större stad
Källa: Kolada
UMEÅ KOMMUN

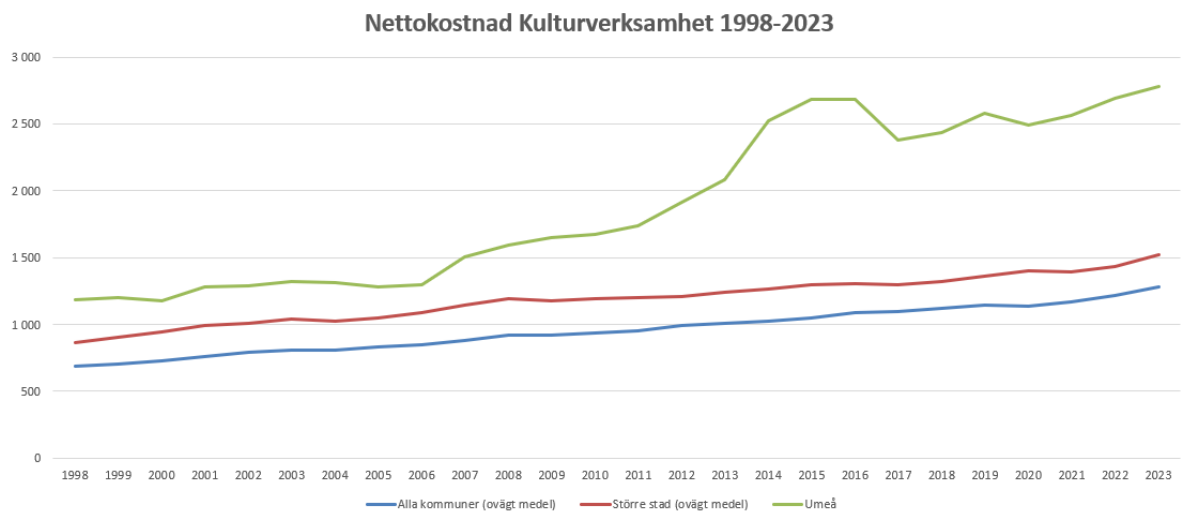
Nettokostnad Kulturverksamhet 1998-2023
3 000
2 500
2 000
1 500
1 000
500
0
1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023
Alla kommuner (ovägt medel)
Större stad (ovägt medel)
Umeå

Förslag till investeringsbudget 2026 och plan 2027-2029

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Teknisk nämnd		**1 080 871**	**991 735**	**864 732**	**1 084 789**	**4 022 127**
Fastigheter		**792 144**	**672 832**	**475 771**	**840 614**	**2 781 361**
Brand- och räddningsnämnd		112 441	69 000	0	0	**181 441**
Brandstation Signalvägen, funktioner maa höjd beredskap	Nytt	15 000	14 000	0	0	**29 000**
Brandstation Umeå Östra	Påbörjad	97 441	55 000	0	0	**152 441**
Fritidsnämnd		10 000	0	224	229	**10 453**
Ram lokalanpassningar Fritid	Årligt ramanslag (reinvestering)	0	0	224	229	**453**
Umeå Arena tillbyggnad isgrop, klimatanp	Nytt	10 000	0	0	0	**10 000**
För- och grundskolenämnd		205 137	262 801	235 425	375 474	**1 078 837**
För- och grundskolegårdar solskydd, belysning, lek	Årligt ramanslag (reinvestering)	3 300	3 300	3 366	3 433	**13 399**
Förskola Aspgärdan 6 avd	Ej påbörjad	29 000	31 100	0	0	**60 100**
Förskola Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 000	25 400	**26 400**
Förskola Rödåsel 2 avd	Påbörjad	20 000	0	0	0	**20 000**
Förskola Storsjö 1 avd	Ej påbörjad	0	5 000	0	0	**5 000**
Förskola Stöcke 6 avd ny	Ej påbörjad	1 000	20 000	41 100	0	**62 100**
Förskola Yttersjö 4 avd	Nytt	2 000	20 000	23 000	0	**45 000**
Förskolor med kök, 10 avd per år	Ej påbörjad	0	0	20 500	94 500	**115 000**
Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum	Påbörjad	36 000	3 000	0	0	**39 000**
Hedlundaskolan F-6 utbyggnad till två paralleller	Påbörjad	34 187	7 000	0	0	**41 187**
Innertavle ersätt en byggnad för åk 4-5	Påbörjad	19 000	0	0	0	**19 000**
Obbola skola F-9 utbyggnad till två paralleller	Påbörjad	0	43 000	55 000	0	**98 000**
Ram anpassningar förskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	550	550	561	572	**2 233**
Ram anpassningar grundskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 100	1 100	1 122	1 144	**4 466**
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6	Ej påbörjad	50 000	75 000	0	0	**125 000**
Sjöfruskolan utemiljö	Påbörjad	5 000	0	0	0	**5 000**

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	1 000	20 000	40 776	118 224	**180 000**
Umeå Kommun paviljong (UKP)	Påbörjad	3 000	0	0	0	**3 000**
Volym/ombyggnad grundskolor	Ej påbörjad	0	33 751	36 000	118 900	**188 651**
Volym/ombyggnation förskolor	Ej påbörjad	0	0	13 000	13 300	**26 300**
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		25 300	41 100	30 000	78 600	**175 000**
Ram anpassningar Gym-Vux	Påbörjad	7 100	1 100	1 122	0	**9 322**
Vasaskolan gymn elevökn	Påbörjad	18 200	40 000	20 000	52 800	**131 000**
Volym/ombyggnation gymnasieskolor	Ej påbörjad	0	0	8 878	25 800	**34 678**
Individ- och familjenämnd		198 077	118 941	38 438	115 607	**471 062**
Annan boendeform 6 pl vart 2:a år	Nytt	0	0	0	24 600	**24 600**
Anp ny lokal för daglig verksamhet etapp 1	Nytt	10 000	0	0	0	**10 000**
Anp ny lokal för daglig verksamhet etapp 2	Nytt	0	0	0	12 000	**12 000**
Daglig verksamhet Magistervägen	Påbörjad	30 000	35 000	0	0	**65 000**
Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan	Påbörjad	46 000	0	0	0	**46 000**
Gruppboende 2024, 3	Ej påbörjad	0	10 000	7 000	0	**17 000**
Gruppboende Cirkelpassaren barn	Påbörjad	8 000	0	0	0	**8 000**
Gruppboende Gimoplan	Påbörjad	10 000	8 864	0	0	**18 864**
Gruppboende Holmsund 2 plan	Ej påbörjad	25 000	20 000	1 000	0	**46 000**
Gruppboende Komministern	Påbörjad	1 000	0	0	0	**1 000**
Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	0	0	49 200	**49 200**
Gruppboenden Tomtebogård 2 plan	Påbörjad	30 000	4 000	0	0	**34 000**
Kontor socialtjänstpersonal Magistervägen	Nytt	20 000	23 000	0	0	**43 000**
Korttidsboende, ersätta Älgvägen	Ej påbörjad	0	0	12 000	0	**12 000**
Korttidsboende, ny	Nytt	0	0	0	11 000	**11 000**
Ram anp DV, anp LSS-boende mm	Årligt ramanslag (reinvestering)	18 077	18 077	18 438	18 807	**73 398**
Kulturnämnden		47 490	990	1 010	15 405	**64 895**
Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	0	14 375	**14 375**
Kulturskola	Påbörjad	46 500	0	0	0	**46 500**
Ram anpassning/renovering bibliotek	Årligt ramanslag (reinvestering)	990	990	1 010	1 030	**4 020**
Teknisk nämnd		171 200	166 500	153 064	146 077	**636 841**

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Driftkontor TN kv Schablonen 8, 11	Nytt	10 000	15 000	0	0	**25 000**
Förstärkning tak snölaster	Nytt	10 000	10 000	5 000	5 000	**30 000**
Kök ramanslag	Årligt ramanslag (reinvestering)	8 800	11 000	11 220	11 444	**42 464**
Lokalanpassning ej spec.	Årligt ramanslag (reinvestering)	22 000	22 000	22 440	22 889	**89 329**
Lokaloptimeringar TN	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 100	2 200	2 244	2 289	**7 833**
Nolia arena, inred nytt våningsplan	Nytt	13 000	0	0	0	**13 000**
Nya kök ÄO, gymn, grundskolor	Ej påbörjad	0	0	11 600	0	**11 600**
Reinvesteringar, pågående och generella	Årligt ramanslag (reinvestering)	77 000	77 000	78 540	80 111	**312 651**
Åtgärdsprogram Bygg och anläggning Fastighetsinvesteringar klimat	Ej påbörjad	5 000	5 000	0	0	**10 000**
Åtgärdsprogram Energi Fastighetsinvesteringar (lönsamma)	Årligt ramanslag (reinvestering)	12 100	12 100	11 220	11 444	**46 864**
Åtgärdsprogram Transporter Laddinfrastruktur tjänstefordon	Påbörjad	5 500	5 500	5 800	5 900	**22 700**
Ökad civilberedskap	Påbörjad	6 700	6 700	5 000	7 000	**25 400**
Äldrenämnd		22 500	13 500	17 610	109 222	**162 832**
Ram anpassning kommunala lokaler och boenden	Årligt ramanslag (reinvestering)	5 500	5 500	5 610	5 722	**22 332**
Solgården VOB, anpassningar	Nytt	17 000	8 000	0	0	**25 000**
Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa, del av VOB	Ej påbörjad	0	0	2 000	19 600	**21 600**
Sävar Vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	0	10 000	83 900	**93 900**
Gator och vägar		**182 378**	**239 226**	**292 335**	**146 517**	**860 455**
Teknisk nämnd		182 378	239 226	292 335	146 517	**860 455**
Bro över Stationsentré	Ej påbörjad	0	23 264	23 264	0	**46 528**
Cykelparkering Umeå Ö och Umeå C	Ej påbörjad	6 000	0	0	0	**6 000**
Djupbäcken Klimatanpassning	Ej påbörjad	17 500	20 000	20 000	0	**57 500**
Fordon 7 år	Årligt ramanslag (reinvestering)	7 700	7 700	7 854	8 011	**31 265**
GC-bro Sävarån	Ej påbörjad	0	6 000	6 000	10 000	**22 000**
Hissjövägen	Ej påbörjad	0	0	5 000	5 000	**10 000**
Humleparken inkl. GC	Nytt	0	500	6 000	0	**6 500**
Järnvägspassage Holmsund	Ej påbörjad	3 000	20 000	30 000	0	**53 000**
Kollektivtrafiknod Trandansen	Ej påbörjad	0	0	15 000	0	**15 000**
Kommun-& stadsdelssatsningar	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 200	2 244	2 289	**8 933**
Kontaktvägen	Nytt	500	2 000	10 000	7 500	**20 000**

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Kungsgatan	Ej påbörjad	6 000	0	0	0	**6 000**
Norra Obbolavägen	Ej påbörjad	6 000	1 405	3 595	0	**11 000**
Renmarkstorget	Påbörjad	6 079	5 000	0	0	**11 079**
Skolgatan Väst på stan	Nytt	250	0	0	0	**250**
Skolgatan Öst på stan	Nytt	250	0	0	0	**250**
Skravelsjövägen i Röbäck	Nytt	0	500	2 000	12 500	**15 000**
Snötipp	Ej påbörjad	0	0	9 000	0	**9 000**
Sopkärl	Nytt	2 500	2 500	2 500	0	**7 500**
Storgatan Väst på stan	Nytt	250	0	0	2 000	**2 250**
Storgatan Öst på stan	Nytt	250	0	0	0	**250**
Säkra anläggningarnas standard	Årligt ramanslag (reinvestering)	68 559	68 559	69 930	71 328	**278 375**
Tegsbron	Ej påbörjad	0	0	0	5 000	**5 000**
Tvärån Klimatanpassning	Ej påbörjad	17 500	20 000	20 000	0	**57 500**
Utredningar inför investeringar	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 100	1 100	1 122	1 144	**4 466**
Viadukt Tomternavägen	Ej påbörjad	0	11 258	11 258	0	**22 516**
Väg 503	Påbörjad	10 000	19 500	19 500	0	**49 000**
Ålidhem stadsmiljö Gata	Ej påbörjad	0	1 000	3 000	0	**4 000**
Åtgärdsprogram Framkomlighetshöjande Kollektivtrafik	Ej påbörjad	3 750	3 750	3 750	0	**11 250**
Åtgärdsprogram Transporter Klimatanpassning	Årligt ramanslag (reinvestering)	12 100	12 100	11 220	11 444	**46 864**
Åtgärdsprogram Transporter Trafiksäkerhet och Hållbara färdsätt	Årligt ramanslag (reinvestering)	10 890	10 890	10 098	10 300	**42 178**
IT		**80 820**	**54 258**	**71 008**	**72 428**	**278 513**
Teknisk nämnd		80 820	54 258	71 008	72 428	**278 513**
Bildskärman och tillbehör	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 824	2 824	2 498	2 548	**10 694**
Datorer Umeå Kommun	Årligt ramanslag (reinvestering)	37 258	21 181	28 463	29 033	**115 934**
Ram It FG	Årligt ramanslag (reinvestering)	15 079	11 162	15 792	16 108	**58 140**
Ram It GY	Årligt ramanslag (reinvestering)	19 967	13 399	14 236	14 521	**62 123**
Ram It infrastruktur	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 593	4 593	7 069	7 210	**23 464**
Skrivare som tjänst	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 100	1 100	2 950	3 009	**8 158**
Parker		**19 800**	**19 800**	**18 586**	**19 383**	**77 569**
Teknisk nämnd		19 800	19 800	18 586	19 383	**77 569**

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Gatuträd	Årligt ramanslag (reinvestering)	660	660	673	687	**2 680**
Lekparker	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 400	4 400	4 488	4 578	**17 866**
Olofsdals park	Ej påbörjad	0	0	4 000	0	**4 000**
Parker	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 400	4 400	4 488	4 578	**17 866**
Skog	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 200	2 244	2 289	**8 933**
Strandprom Alla broar runt	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 200	2 244	2 289	**8 933**
Torpardungen	Nytt	0	0	0	4 505	**4 505**
Utredningar allmänt	Årligt ramanslag (reinvestering)	440	440	449	458	**1 787**
Vänortsparken	Nytt	500	5 500	0	0	**6 000**
Ålidhem stadsmiljö Park	Ej påbörjad	5 000	0	0	0	**5 000**
Övriga		**5 730**	**5 620**	**7 032**	**5 847**	**24 229**
Teknisk nämnd		5 730	5 620	7 032	5 847	**24 229**
Fastighet Inredning/ utrustning	Årligt ramanslag (reinvestering)	440	330	337	343	**1 450**
Inventarier Nya kök ÄO, gymn, grundskolor	Ej påbörjad	0	0	1 300	0	**1 300**
Maskiner (elektronik/digitalisering) MS	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 000	1 000	1 020	1 040	**4 060**
Ram Städ	Årligt ramanslag (reinvestering)	3 790	3 790	3 866	3 943	**15 389**
Volym och arbetssätt MS	Årligt ramanslag (reinvestering)	500	500	510	520	**2 030**
Kommunstyrelsen		**66 267**	**71 656**	**24 951**	**25 450**	**188 324**
IT		**4 400**	**4 400**	**4 488**	**4 578**	**17 866**
Kommunstyrelsen		4 400	4 400	4 488	4 578	**17 866**
Digitaliseringsreserv	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 400	4 400	4 488	4 578	**17 866**
Kraft		**23 629**	**20 018**	**19 201**	**19 585**	**82 434**
Kommunstyrelsen		23 629	20 018	19 201	19 585	**82 434**
Förnyelse Kraftverk	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 265	0	3 359	3 427	**11 051**
Investeringsprogram bygg	Årligt ramanslag (reinvestering)	0	0	53	54	**107**
Investeringsprogram damm	Årligt ramanslag (reinvestering)	14 502	13 364	9 861	10 058	**47 786**
Vidmakthållande Kraftverk	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 422	1 422	2 121	2 163	**7 128**
Övriga invest. Stornorrfors	Årligt ramanslag (reinvestering)	3 441	5 232	3 806	3 882	**16 361**
Övriga		**38 238**	**47 238**	**1 262**	**1 287**	**88 025**
Kommunstyrelsen		38 238	47 238	1 262	1 287	**88 025**

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Investeringsreserv	Årligt ramanslag (reinvestering)	1 238	1 238	1 262	1 287	**5 025**
Muddring av farleden	Ej påbörjad	32 000	46 000	0	0	**78 000**
Säkerhet och beredskap	Ej påbörjad	5 000	0	0	0	**5 000**
Äldrenämnd		**24 437**	**22 437**	**28 626**	**20 222**	**95 722**
Övriga		**24 437**	**22 437**	**28 626**	**20 222**	**95 722**
Äldrenämnd		24 437	22 437	28 626	20 222	**95 722**
Digitalisering, ny	Ej påbörjad	1 300	1 100	6 800	600	**9 800**
Inventarier/digitalisering extern förhyrning, ny	Ej påbörjad	3 737	3 737	3 800	767	**12 041**
Inventarier/Digitalisering/Hjälpmedel re	Årligt ramanslag (reinvestering)	19 400	17 600	18 026	18 855	**73 881**
För- och grundskolenämnd		**19 320**	**17 420**	**21 888**	**34 262**	**92 891**
Övriga		**19 320**	**17 420**	**21 888**	**34 262**	**92 891**
För- och grundskolenämnd		19 320	17 420	21 888	34 262	**92 891**
Inv Fsk Aspgärdan 6 avd	Ej påbörjad	0	1 800	0	0	**1 800**
Inv Fsk Rödåsel, 2 avd	Ej påbörjad	600	0	0	0	**600**
Inv Fsk Storsjö 1 avd	Ej påbörjad	0	300	0	0	**300**
Inv Fsk Stöcke ny 6 avd	Ej påbörjad	0	0	2 100	0	**2 100**
Inv Fsk Yttersjö 4 avd	Nytt	0	0	2 100	0	**2 100**
Inv Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum	Ej påbörjad	1 400	0	0	0	**1 400**
Inv Hedlundaskolan bef skola/matsal	Ej påbörjad	3 400	0	0	0	**3 400**
Inv Innertavle ersätt en byggnad för åk 4-5	Ej påbörjad	500	0	0	0	**500**
Inv Obbola skola F-9 utbyggnad till två paralleller	Ej påbörjad	0	0	800	0	**800**
Inv Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6	Ej påbörjad	0	2 000	0	0	**2 000**
Inv Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	0	0	0	2 500	**2 500**
Inventarier Förskolor med kök, 10 avd per år	Ej påbörjad	0	-100	-1 900	7 300	**5 300**
Inventarier Renovering/ombyggnation förskolor	Ej påbörjad	0	0	3 000	3 000	**6 000**
Inventarier Volym/ombyggnation grundskolor	Ej påbörjad	0	0	2 100	7 500	**9 600**
IT-åtgärder	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 420	2 420	2 468	2 518	**9 826**
Reinvesteringsmedel inventarier förskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	4 400	4 400	4 488	4 578	**17 866**
Reinvesteringsmedel inventarier grundskola	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 600	6 600	6 732	6 867	**26 799**
Brand- och räddningsnämnd		**47 582**	**550**	**14 344**	**14 631**	**77 107**

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Övriga		**47 582**	**550**	**14 344**	**14 631**	**77 107**
Brand- och räddningsnämnd		47 582	550	14 344	14 631	**77 107**
Anläggning av nya brandposter	Årligt ramanslag (reinvestering)	550	550	561	572	**2 233**
Ram	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 532	0	13 783	14 059	**34 374**
Utrustning Brandstation Holmsund	Påbörjad	6 500	0	0	0	**6 500**
Utrustning och inv Brandstation Umeå Östra	Ej påbörjad	34 000	0	0	0	**34 000**
Fritidsnämnd		**15 700**	**15 700**	**15 826**	**16 143**	**63 369**
Övriga		**15 700**	**15 700**	**15 826**	**16 143**	**63 369**
Fritidsnämnd		15 700	15 700	15 826	16 143	**63 369**
Reinvesteringar enl utbytesplan	Årligt ramanslag (reinvestering)	9 400	9 400	9 400	9 588	**37 788**
Utbyte konstgräsplaner	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 300	6 300	6 426	6 555	**25 581**
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		**10 000**	**21 000**	**12 900**	**15 120**	**59 020**
Fastigheter		**4 000**	**0**	**0**	**0**	**4 000**
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		4 000	0	0	0	**4 000**
Forslunda stall och grishus	Påbörjad	4 000	0	0	0	**4 000**
Övriga		**6 000**	**21 000**	**12 900**	**15 120**	**55 020**
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		6 000	21 000	12 900	15 120	**55 020**
Inv Vasaskolan gymn elevökn	Ej påbörjad	0	15 000	0	2 000	**17 000**
Inventarier Volym/ombyggnation gymnasieskolor	Ej påbörjad	0	0	6 900	7 000	**13 900**
Reinvesteringsmedel	Årligt ramanslag (reinvestering)	6 000	6 000	6 000	6 120	**24 120**
Individ- och familjenämnd		**15 254**	**19 926**	**9 251**	**11 639**	**56 070**
Övriga		**15 254**	**19 926**	**9 251**	**11 639**	**56 070**
Individ- och familjenämnd		15 254	19 926	9 251	11 639	**56 070**
Inv Gruppboende Cirkelpassaren barn	Ej påbörjad	650	0	0	0	**650**
Inv Gruppboende Komministern	Ej påbörjad	420	0	0	0	**420**
Inv Gruppboende Tomtebogård 2 plan	Ej påbörjad	840	0	0	0	**840**
Inv Korttidsvistelse, ersätta Älgvägen	Ej påbörjad	418	0	0	0	**418**
Inventarier Annan boendeform 6 pl	Nytt	0	0	0	700	**700**
Inventarier Daglig verksamhet etapp 1	Nytt	1 500	0	0	0	**1 500**
Inventarier Daglig verksamhet etapp 2	Nytt	0	0	0	1 600	**1 600**

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Inventarier Daglig verksamhet Magistervägen	Nytt	0	7 000	0	0	**7 000**
Inventarier förtätning Masen 9, förhyrt	Nytt	800	0	0	0	**800**
Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl	Nytt	0	840	0	0	**840**
Inventarier Gruppboende Malmen 27 2pl	Nytt	650	0	0	0	**650**
Inventarier Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	0	350	260	**610**
Inventarier kontor socialtjänstpersonal Magistervägen	Nytt	0	2 000	0	0	**2 000**
Inventarier ombyggnation servicelägenheter, förhyrda	Nytt	500	0	0	0	**500**
Inventarier Servicelägenheter, förhyrda	Nytt	360	360	0	0	**720**
Inventarier Socialtjänstens Hus	Ej påbörjad	0	1 000	0	0	**1 000**
Inventarier SOL-boenden, förhyrda	Nytt	1 500	0	0	0	**1 500**
Inventarier Utökning CMV (Centrum Mot Våld), förhyrt	Nytt	800	0	0	0	**800**
Investering inventarier ny	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 746	4 656	4 749	4 844	**16 996**
Investering inventarier re	Årligt ramanslag (reinvestering)	3 300	3 300	3 366	3 433	**13 399**
Investering teknik	Årligt ramanslag (reinvestering)	770	770	785	801	**3 127**
Kulturnämnden		**6 850**	**4 850**	**4 947**	**13 708**	**30 355**
Övriga		**6 850**	**4 850**	**4 947**	**13 708**	**30 355**
Kulturnämnden		6 850	4 850	4 947	13 708	**30 355**
Inventarier Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	0	8 663	**8 663**
Inventarier Kulturskolan	Nytt	2 000	0	0	0	**2 000**
Konst	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 200	2 200	2 244	2 289	**8 933**
Kultur reinvestering/ kostnadsbesparande	Årligt ramanslag (reinvestering)	2 650	2 650	2 703	2 757	**10 760**
Valnämnd		**500**	**500**	**510**	**520**	**2 030**
Övriga		**500**	**500**	**510**	**520**	**2 030**
Valnämnd		500	500	510	520	**2 030**
Utrustning	Årligt ramanslag (reinvestering)	500	500	510	520	**2 030**
Byggnadsnämnd		**470**	**470**	**479**	**489**	**1 907**
Övriga		**470**	**470**	**479**	**489**	**1 907**
Byggnadsnämnd		470	470	479	489	**1 907**
Utrustning	Årligt ramanslag (reinvestering)	470	470	479	489	**1 907**
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		**282**	**282**	**287**	**293**	**1 143**

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2026-2029
Övriga		**282**	**282**	**287**	**293**	**1 143**
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		282	282	287	293	**1 143**
Inventarier	Årligt ramanslag (reinvestering)	282	282	287	293	**1 143**
Totalsumma		**1 287 532**	**1 166 525**	**998 742**	**1 237 267**	**4 690 066**

10-årigt investeringsunderlag 2026-2035

Nämnd	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034	Plan 2035	Summa 2026-2035
Brand- och räddningsnämnd	**160 022**	**69 550**	**14 344**	**14 631**	**14 924**	**15 222**	**70 527**	**102 837**	**154 154**	**16 477**	**632 688**
Fastigheter, ny	112 441	69 000	0	0	0	0	50 000	75 000	100 000	0	**406 441**
Övriga, ny	40 500	0	0	0	0	0	5 000	12 000	38 000	0	**95 500**
Övriga, reinv	7 082	550	14 344	14 631	14 924	15 222	15 527	15 837	16 154	16 477	**130 748**
Byggnadsnämnd	**470**	**470**	**479**	**489**	**498**	**508**	**519**	**529**	**540**	**550**	**5 051**
Övriga, reinv	470	470	479	489	498	508	519	529	540	550	**5 051**
Fritidsnämnd	**25 700**	**15 700**	**16 050**	**16 372**	**82 099**	**17 033**	**17 373**	**17 811**	**87 567**	**18 531**	**314 236**
Fastigheter, ny	10 000	0	0	0	63 900	0	0	0	67 900	0	**141 800**
Fastigheter, reinv	0	0	224	229	233	238	243	338	345	351	**2 202**
Övriga, ny	0	0	0	0	1 500	0	0	0	1 500	0	**3 000**
Övriga, reinv	15 700	15 700	15 826	16 143	16 466	16 795	17 131	17 473	17 823	18 179	**167 235**
För- och grundskolenämnd	**224 457**	**280 221**	**257 313**	**409 736**	**467 334**	**472 614**	**539 442**	**385 868**	**469 221**	**287 199**	**3 793 406**
Fastigheter, ny, f-9	145 187	181 751	131 776	237 124	233 280	218 530	255 160	194 480	231 920	167 676	**1 996 884**
Fastigheter, ny, fsk	55 000	76 100	98 600	133 200	193 600	215 600	229 800	151 400	196 500	77 900	**1 427 700**
Fastigheter, reinv, f-9	1 100	1 100	1 122	1 144	1 167	1 191	1 214	1 239	1 264	1 289	**11 830**
Fastigheter, reinv, fsk	3 850	3 850	3 927	4 006	4 086	4 167	4 251	4 336	4 422	4 511	**41 405**
Övriga, ny, f-9	5 300	2 000	2 900	10 000	8 200	7 800	17 000	8 100	8 300	6 000	**75 600**
Övriga, ny, fsk	600	2 000	5 300	10 300	12 760	10 800	17 200	11 200	11 400	14 100	**95 660**
Övriga, reinv, f-9	9 020	9 020	9 200	9 384	9 572	9 764	9 959	10 158	10 361	10 568	**97 007**
Övriga, reinv, fsk	4 400	4 400	4 488	4 578	4 669	4 763	4 858	4 955	5 054	5 155	**47 320**
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	**35 300**	**62 100**	**42 900**	**93 720**	**39 742**	**40 467**	**41 394**	**42 125**	**43 057**	**43 892**	**484 697**
Fastigheter, ny	29 300	41 100	30 000	78 600	26 300	26 800	27 400	27 900	28 500	29 000	**344 900**
Övriga, ny	0	15 000	6 900	9 000	7 200	7 300	7 500	7 600	7 800	8 000	**76 300**
Övriga, reinv	6 000	6 000	6 000	6 120	6 242	6 367	6 494	6 625	6 757	6 892	**63 497**
Individ- och familjenämnd	**213 331**	**138 867**	**47 689**	**127 246**	**103 443**	**107 642**	**98 592**	**112 144**	**86 388**	**133 294**	**1 168 636**

Nämnd	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034	Plan 2035	Summa 2026-2035
Fastigheter, ny	180 000	100 864	20 000	96 800	73 200	76 800	66 200	80 100	54 400	99 300	**847 664**
Fastigheter, reinv	18 077	18 077	18 438	18 807	19 183	19 567	19 958	20 357	20 764	21 180	**194 407**
Övriga, ny	8 438	11 200	350	2 560	1 800	1 830	2 800	1 860	1 200	2 590	**34 628**
Övriga, reinv	6 816	8 726	8 901	9 079	9 260	9 446	9 634	9 827	10 024	10 224	**91 937**
Kommunstyrelsen	**66 267**	**71 656**	**24 951**	**25 450**	**25 959**	**26 479**	**27 008**	**27 548**	**28 099**	**28 661**	**352 079**
IT, reinv	4 400	4 400	4 488	4 578	4 669	4 763	4 858	4 955	5 054	5 155	**47 320**
Kraft, reinv	23 629	20 018	19 201	19 585	19 977	20 376	20 784	21 200	21 624	22 056	**208 450**
Övriga, ny	37 000	46 000	0	0	0	0	0	0	0	0	**83 000**
Övriga, reinv	1 238	1 238	1 262	1 287	1 313	1 340	1 366	1 394	1 421	1 450	**13 309**
Kulturnämnden	**54 340**	**5 840**	**5 957**	**29 113**	**24 260**	**6 321**	**6 448**	**6 577**	**21 963**	**32 002**	**192 820**
Fastigheter, ny	46 500	0	0	14 375	14 663	0	0	0	15 255	15 560	**106 352**
Fastigheter, reinv	990	990	1 010	1 030	1 051	1 072	1 093	1 115	1 137	1 160	**10 647**
Övriga, ny	2 000	0	0	8 663	3 400	0	0	0	0	9 600	**23 662**
Övriga, reinv	4 850	4 850	4 947	5 046	5 147	5 250	5 355	5 462	5 571	5 682	**52 159**
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	**282**	**282**	**287**	**293**	**299**	**305**	**311**	**317**	**323**	**330**	**3 029**
Övriga, reinv	282	282	287	293	299	305	311	317	323	330	**3 029**
Teknisk nämnd	**459 927**	**485 403**	**542 025**	**390 252**	**430 258**	**440 095**	**447 497**	**452 067**	**460 308**	**441 737**	**4 549 568**
Fastigheter, ny	50 200	42 200	27 400	17 900	12 100	15 000	12 600	0	13 100	0	**190 500**
Fastigheter, reinv	121 000	124 300	125 664	128 177	130 741	133 356	136 023	138 743	141 518	144 348	**1 323 870**
Gator och vägar, ny	79 829	136 677	189 867	42 000	80 077	81 579	77 111	94 673	81 266	70 000	**933 079**
Gator och vägar, reinv	102 549	102 549	102 468	104 517	106 607	108 740	110 914	113 133	115 395	117 703	**1 084 575**
IT, reinv	80 820	54 258	71 008	72 428	73 876	75 354	76 861	78 398	79 966	81 566	**744 534**
Parker, ny	5 500	5 500	4 000	4 505	4 416	4 505	10 595	4 687	4 780	4 780	**53 267**
Parker, reinv	14 300	14 300	14 586	14 878	15 175	15 479	15 788	16 104	16 426	16 755	**153 791**
Övriga, ny	0	0	1 300	0	1 300	0	1 400	0	1 400	0	**5 400**
Övriga, reinv	5 730	5 620	5 732	5 847	5 964	6 083	6 205	6 329	6 456	6 585	**60 551**
Valnämnd	**500**	**500**	**510**	**520**	**531**	**541**	**552**	**563**	**574**	**586**	**5 377**
Övriga, reinv	500	500	510	520	531	541	552	563	574	586	**5 377**
Äldrenämnd	**46 937**	**35 937**	**46 236**	**129 444**	**167 664**	**39 992**	**99 532**	**172 784**	**122 445**	**30 428**	**891 399**
Fastigheter, ny	17 000	8 000	12 000	103 500	92 900	13 000	72 000	144 700	74 500	1 200	**538 800**

Nämnd	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033	Plan 2034	Plan 2035	Summa 2026-2035
Fastigheter, reinv	5 500	5 500	5 610	5 722	5 837	5 953	6 072	6 194	6 318	6 444	**59 150**
Övriga, ny	5 037	4 837	10 600	1 367	49 782	1 798	1 614	1 830	20 947	1 690	**99 502**
Övriga, reinv	19 400	17 600	18 026	18 855	19 145	19 241	19 846	20 060	20 680	21 094	**193 947**
Totalsumma	**1 287 532**	**1 166 525**	**998 742**	**1 237 266**	**1 357 011**	**1 167 220**	**1 349 195**	**1 321 169**	**1 474 639**	**1 033 687**	**12 392 988**

Bilaga till investeringsplanen 2026 – 2035

Inför budgetåret 2026 har Umeå kommun beslutat om en reviderad arbetsmodell där Tekniska nämnden arbetar fram ett planeringsunderlag till verksamhetsnämnderna som sedan respektive nämnd yttrar sig om under vårens process. Underlaget har arbetats fram i samverkan med tjänstepersoner i nämnderna och dialogmöte har genomförts med respektive nämnds presidium.

Arbetet har präglats av betydande revidering av befolkningsprognosen vilket har lett till behov av omprövning av ett antal budgetposter. Arbetet fortsätter med att fördjupa analyserna inför yttrandena i mars. Om förutsättningarna ändras igen så behöver investeringsplanen återigen anpassas. När förutsättningarna ändras snabbt blir osäkerheten stor och att ha en god (plan-)beredskap samt att skapa flexibilitet blir viktigt. För kommunen behöver en klok avvägning ske mellan aktuella prognoser och att skapa förutsättningar för att nå kommunens mål.

Fastighetsinvesteringar

Brand- och räddningsnämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Ny – Brandstation Signalvägen funktioner maa av krav på höjd beredskap** – 15 mnkr 2026 och 14 mnkr behövs 2027 för att utöka lokaler och funktioner för fler utryckningsfordon, arbetsplatser mm med anledning av förhöjda krav kring samhällets civila beredskap samt kunna tillskapa funktioner för en bättre arbetsmiljö för utryckningspersonal i enlighet med “Friska brandmän”.
- **Tidsförskjutning - Brandstation Norr –** Projektet föreslås byta namn till Brandstation Umeå Östra för att spegla det kommande namnet på brandstationen. 28 mnkr föreslås flyttas från år 2026 till 2027 för att följa byggplanen bättre på grund av försening av utbyggnad av infrastrukturen i området.
- **Tidsförskjutning – Brandstation ny –** Projektet med nästa nya brandstation flyttas fram 3 år och planeras bli klart till 2034. 50 mnkr flyttas från 2029 till 2032, 75 mnkr från 2030 till 2033 och 100 mnkr från 2031 till 2034.
- **Tidsförskjutning – Utrustning och inv ny Brandstation –** 5 mnkr flyttas från 2029 till 2032, 12 mnkr från 2030 till 2033 och 38 mnkr från 2031 till 2034 för att följa byggplanerna.

Fritidsnämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Tidsförskjutning - Fritidsgård –** Projektet föreslås flyttas fram i tid. Ena fritidsgården med 4,1 mnkr flyttas från 2029 till 2030 och den andra med 4,4 mnkr flyttas från 2032 till 2034.
- **Tidsförskjutning - Idrottsplats/hall -** Projektet föreslås flyttas fram i tid. Ena idrottsplatsen/hallen med 59,8 mnkr flyttas från 2029 till 2030 och den andra med 63,5 mnkr flyttas från 2032 till 2034.

- **Ny – Umeå Arena tillbyggnad isgrop, klimatanpassning –** 10 mnkr behövs 2026 för en tillbyggnad för en isgrop för ismaskinerna att tömma snön i. Det skulle leda till en väsentlig vattenbesparing och ett bra miljöval då man idag fyller maskinen cirka 20 gånger per/dygn med 800 liter vatten. Detta vatten skulle man kunna återvinna tillbaka till ismaskinerna. Det medför också att ismaskinerna skulle slippa åka utanför arenabyggnaden för att släppa av snön och då minska slitaget på ismaskinerna. Man kommer även slippa hantering av snö med lastmaskin utanför arenan.
- **Tidsförskjutning - Inventarier Fritidsgård –** Medel för inventarierna till nya fritidsgårdar flyttas från 2029 till 2030 med 0,5 mnkr och från 2032 till 2034 med 0,5 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Förändrat - Inventarier Idrottsplats/hall -** Medel för inventarierna till nya idrottsplatser/hallar behöver ökas på grund av generella prisökningar med 0,4 mnkr per objekt. Dessutom föreslås medel flyttas från 2029 till 2030 med 0,5 mnkr och från 2032 till 2034 med 0,5 mnkr för att följa byggplanerna. Ny summa för inventarier blir då 1 mnkr år 2030 respektive på 2034.

För- och grundskolenämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

Den förändrade befolkningsprognosen påverkar antalet barn i kommunen. Störst påverkan har prognosen på de yngsta barnen inom förskolan men succesivt påverkas också antalet barn i äldre åldersgrupper. Under året har för-och grundskolenämnden beslutat om en ny förskolestruktur som nu succesivt lyfts i förslag till investeringsplan, för vidare beredning inom ramen för budgetprocessen. Det längre perspektivet präglas av en större osäkerhet och ändras behoven behöver planen revideras igen.

Trots färre barn finns områden där det är brist på plaster, främst på landsbygden. Det har också skett en kraftig utbyggnad av förskolan under ett antal år och där finns behov av att ersätta tillfälliga lösningar som skapats genom åren när vi haft platsbrist där tillfälliga bygglov gäller maximalt i 15 år.

I detta underlag hanteras enligt instruktionerna enbart namngivna projekt vilket innebär att ospecificerade ramar inte ändrats även där projekt förskjutits, detta hanteras i yttrandena i mars och det ger mer tid att fördjupa analyserna.

Aktuella förändringar och nya projekt;

- **Tidsförskjutning - Förskola Hörnefors 4 avd** – Programarbete klart. Projektering och entreprenad är framskjuten till 2032. 2 mnkr på 2024 och 20 mnkr på 2025 ligger kvar i planen, medan 19,4 mnkr flyttas från 2026 till 2032. Volymökning 3 avd då 1 avd förhyrd paviljong på förskolan Paletten avvecklas när den nya förskolan är klar.
- **Tidsförskjutning - Förskola Innertavle 4 avd** – Projektet är framflyttat 2 år och väntas klar 2030. Istället för helt ny plats planeras nu för utökning på befintlig tomt. Volymökning 1 avd då förhyrd, äldre paviljong på förskolan Brännan 2 avd och villaförskolan på Tränset 1 avd avvecklas.
- **Tidsförskjutning - Förskolan Lövö 4 avd** – Programarbete klart, utfördes under 2024. Projektet är framflyttat till 2030 då förutsättningarna i Holmsund behöver utredas mer innan

beslut kan fattas. Projektet planeras inte leda till volymökning då tillfälliga avdelningar på Sandvik skola avvecklas.

- **Tidsförskjutning - Förskola Metallurgen 8 avd** – Bostadsbyggandet i området har lägre takt och därför avvaktas projektet i dgasläget. Projektering klar, utfördes under 2023 - 2024. Entreprenaden är nu framskjuten 6 år och väntas klar 2035. Volymökning 4 avd då förskolan Växthuset 4 avd planeras avvecklas för att ge plats för framtida exploatering.
- **Tidsförskjutning - Förskola Olofsdal 8 avd** – Projektet är framflyttat 2 år och väntas klar 2032. Volymökning 4 avd då förskolan Snöflingan 4 avd i förhyrda paviljonger ska avvecklas.
- **Tidsförskjutning - Förskolan Storsjö 1 avd** – Projektet är framflyttat 1 år från 2026 till 2027 med 5 mnkr. Projektet leder inte till en volymökning då tillfälliga avdelningar på Sandvik skola avvecklas.
- **Tidsförskjutning - Förskola Tomtebo Strand 6 avd** – Projektet är framflyttat 4 år och påbörjas 2030 istället för 2026 och förväntas klar till år 2032. Volymökning 6 avd.
- **Förändring – Förskolestruktur 16 avd** – 28,4 mnkr flyttas från 2027 till projekt Förskola Yttersjö 4 avd där nya förskoleplatser behövs.
- **Förändring - Förskolor med kök 12 avd per år** – 16,6 mnkr flyttas från 2028 till projektet Förskola Yttersjö (etapp1) år 2028 för att delfinansiera den och 32,2 mnkr flyttas från 2029 till 2035. Budgeterade medel bedöms räcka till 10 avd/år från 2029 istället för 12 avdelningar och namnet ändras motsvarande. Planering pågår för de områden där platser saknas, bygglov går ut samt där dåliga lösningar behöver ersättas. Gäller bland annat Tavelsjö, Hissjö, Sörmjöle och Yttersjö etapp 2. Samplanering behöver ske med skollokalerna.
- **Ny – Förskola Yttersjö 4 avd –** Nytt projekt förlagt under åren 2026–2028. Medel tas från ”Förskolestruktur 16 avd” med 28,4 mnkr samt ”Förskolor med kök 12 avd per år” med 16,6 mnkr, totalt 45 mnkr. Volymökning 1 avd då 3 avd i 3 befintliga byggnader ersätts med en ny byggnad.
- **Förändring - Volym/ombyggnation förskolor spec** – Medel för 2035 läggs till med 14,9 mnkr för att fortsätta ramen. Delfinansierar behov enligt ovan.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Hörnefors 4 avd** - Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2026 till 2032 med 1,4 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Innertavle 4 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2028 till 2030 med 1,2 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Lövö 4 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2026 till 2030 med 1,06 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Metallurgen 8 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2029 till 2035 med 2,4 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Olofsdal 8 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2030 till 2032 med 2,8 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Storsjö 1 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2026 till 2027 med 0,3 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Tomtebo Strand 6 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2028 till 2032 med 2,1 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Förändring – Inventarier Förskolor med kök, 12 avd per år** – 0,1 mnkr från 2027 och 2 mnkr från 2028 flyttas till Inventarier Förskola Yttersjö 4 avd 2028. 8,2 mnkr är inlagda för att fortsätta ramen för 2035. Projektnamnet förslås bytas till Inventarier Förskolor med kök, 10 avd per år.
- **Ny – Inventarier Förskola Yttersjö 4 avd –** Medel flyttas från ”Inventarier Förskolor med kök, 12 avd per år” med 2,1 mnkr och läggs in på 2028 för att följa byggplanerna.

- **Förändrat - Inventarier Renovering/ombyggnation förskolor** – 3,5 mnkr läggs till år 2035 för att fortsätta ramen.
- **Tidsförskjutning - Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum** – Förskjuter 3 mnkr från år 2026 till 2027 för att finansiera eftersläpande kostnader i projektet. Planerat inflyttningsdatum ändras inte.
- **Tidsförskjutning - Grundskola ny (1 ny vart 3:e år)** – Behovet av nya skolor är kopplade till nya stadsdelar, bostadsbyggande och tillväxt. Här finns en osäkerhet då befolkningsprognoserna ändrats mycket de senaste åren, men när bostadsbyggandet och tillväxten ökar då behövs skolorna. För de närmaste åren bedöms att projekten kan senareläggs under prognosperioden. 33,676 mnkr flyttas därför från 2029 till 2035.
- **Tidsförskjutning - Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6** – Projektet är förändrat (etappindelat) och etapp 1 består nu av att bygga en parallell F-3 som ersätter dagens skolbyggnad som är i dåligt skick. I projektet skapas förutsättningar för att i etapp 2 komplettera med en parallell åk 4 – 6 samt mindre idrottshall. 50 mnkr flyttas från 2028 till 2030 för etapp 2.
- **Förändring - Volym/ombyggnad grundskolor spec** – Umeå kommun har ett stort antal grundskolor och de behöver utvecklas, byggas om och renoveras för att vara funktionella. Behoven varierar mellan skolorna och arbete pågår med utredning och prioritering innan projekten kan namnsättas. Några kommer vara i behov av medel 2027 – 2028.
  Aktuella skolor som utreds är
  - Brännland skola (ersätta paviljong mm).
  - Grubbeskolan 6 paralleller åk 7 - 9
  - Hissjö skola, ersätta paviljong, samplaneras med förskolans behov.
  - Backens skola (ersätta paviljong).
  - Sofiehemsskolan (tillgänglighet mm).
  - Resursskola (långsiktigt behov, ersätta paviljong)
  - Röbäck skola (ersätta paviljong).

  Föreslås att flytta 34 mnkr från Volymbehov Norra och -0,249 mnkr från Volymbehov Västra 2027 till det här projektet år 2027.
- **Förändring - Volymbehov Norra** – Medel för det här projektet föreslås läggas ihop med Volym/ombyggnad grundskolor med 34 mnkr år 2027. Posten utgår ur underlaget.
- **Förändring - Volymbehov Västra** – De medel som blev kvar -0,249 mnkr förslås läggas ihop med Volym/ombyggnad grundskolor år 2027. Posten utgår ur underlaget.
- **Tidsförskjutning - Inv Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6** – Medel för inventarierna till skolan flyttas från 2028 till 2027 med 2 mnkr och 0,5 mnkr flyttas till 2030 för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning - Inventarier Grundskola ny (1 ny vart 3:e år)** - Medel för inventarierna till ny skola flyttas från 2029 till 2035 med 6 mnkr.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden – förändrade investeringar

Befolkningsprognosens förändring påverkar GVNs behov, men på lite längre sikt. De närmaste åren fortsätter antalet elever att öka men samtidigt pågår projektet “1 000 nya gymnasieplatser” som kommer färdigställas de närmaste åren.

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Tidsförskjutning - Ny gymnasieskola** – Projektet med att bygga en ny gymnasieskola är framflyttat bortanför planperioden - 2035 så därför tas 120 mnkr bort från 2029, 280 mnkr från 2030 och 400 mnkr från 2031. Sammanlagt 800 mnkr som skjuts på framtiden.
- **Tidsförskjutning - Vasaskolan gymn elevökn** – Om- och tillbyggnaden av Vasaskolan kommer att utföras i två etapper där idrottshallen kommer att utföras i ett senare skede än om- och tillbyggnationen av själva skolan. Idrottshallen ryms inte på skoltomten och ny detaljplan behövs för att byggnationen ska kunna genomföras. Därför föreslås 61,8 mnkr flyttas från 2026 till 2030 med 9 mnkr och med 52,8 mnkr till 2031, samt flyttar 11 mnkr från 2028 till 2030. Redan beslutade medel från 2024 kommer att ombudgeteras till 2025 och 2026 då projektet har försenats.
- **Förändring – Volym/ombyggnation gymnasieskolor** – Lägger till 29 mnkr år 2035 för att fortsätta ramen för det.
- **Tidsförskjutning - Inv Vasaskolan gymn elevökn** - Medel för inventarierna till skolan flyttas från 2028 till 2029 med 2 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning - Inventarier Ny gymnasieskola** - Medel för inventarierna till ny gymnasieskola flyttas från 2029 bortanför 2035 med 25,7 mnkr.
- **Förändringar – Inventarier Volym/ombyggnation gymnasieskolor** – 8 mnkr läggs in 2035 för att fortsätta ramen.

Individ- och familjenämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Förändringar – Daglig verksamhet** – På Magistervägen planeras en större enhet och för daglig verksamhets tillkommande behov förordas inte som tidigare att bygga ytterligare en stor enhet för daglig verksamhet utan istället fler mindre lokaler. Föreslås att anpassa befintliga/inköpta fastigheter för att tillgodose verksamhetens ökade behov av daglig verksamhet. Indelas i 4 etapper över den kommande 10-årsperioden. Från år 2028 föreslås 10 mnkr flyttas till etapp 1 år 2026, 12 mnkr till etapp 2 år 2029, 14 mnkr till etapp 3 år 2032 och 16 mnkr till etapp 4 år 2035. Kvarvarande medel på 2028, 3,4 mnkr, 49,55 mnkr år 2029, 52,6 mnkr år 2032 och 53,65 mnkr år 2033 kan därmed utgå. Ersätts av följande, mindre projekt.
- **Ny – Anpassning ny lokal för Daglig verksamhet etapp 1 –** Volymökning/utökat lokalbehov för daglig verksamhet gör att 10 mnkr behövs 2026 för att anpassa en befintlig lokal för ny verksamhet. Medel föreslås tas ur Daglig verksamhet år 2028.
- **Ny – Anpassning ny lokal för Daglig verksamhet etapp 2 –** Volymökning/utökat lokalbehov för daglig verksamhet behöver 12 mnkr år 2029 för anpassningar. Medel föreslås tas ur Daglig verksamhet år 2028.
- **Ny – Anpassning ny lokal för Daglig verksamhet etapp 3 –** Volymökning/utökat lokalbehov för daglig verksamhet behöver 14 mnkr år 2032 för anpassningar. Medel föreslås tas ur Daglig verksamhet år 2028.
- **Ny – Anpassning ny lokal för Daglig verksamhet etapp 4 –** Volymökning/utökat lokalbehov för daglig verksamhet behöver 16 mnkr år 2035 för anpassningar. Medel föreslås tas ur Daglig verksamhet år 2028.
- **Daglig verksamhet Magistervägen –** Tidsplanen är förskjuten så därför behöver 35 mnkr flyttas från 2026 till 2027.

- **Ny – Kontor socialtjänstpersonal Magistervägen –** På Magistervägen kan byggnaden kompletteras med ett till våningsplan, plan 5. Bedöms bli en kostnadseffektiv lösning. Kan möjliggöra kontorsytor för socialtjänstpersonal där IFN anser att volymbehovet för den verksamheten har ökat, alternativt kan andra lokaler lämnas. Totalt behövs 43 mnkr varav 20 mnkr år 2026 och 23 mnkr år 2027.
- **Förändring – Gruppboende p 801593 och p 801609 –** Projekt Gruppboende 801593 och Gruppboende 801609 föreslås slås ihop till ett byggprojekt och byta namn till ”Gruppboende Holmsund 2 plan”. Fastigheten byggs som två separata gruppboenden i två plan. Projektet föreslås tidigareläggas för att möte de behov som finns. Från projekt 801593 flyttas 22 mnkr från år 2028 till 2026 och från projekt 801609 flyttas 23 mnkr från 2029 till 2026 med 3 mnkr och till 2027 med 20 mnkr.
- **FÖRÄNDRAT – Gruppboende p 801594 och p 801595 –** Projekt Gruppboende 801594 och Gruppboende 801595 föreslås slås ihop till ett byggprojekt och byta namn till ”Gruppboende Malmen 27 2 plan”, fastigheten byggs som två separata gruppboenden i två plan. Projektet föreslås tidigareläggas för att möte det behov som finns. Från projekt 801594 flyttas 23 mnkr från år 2028 till 2026 och från projekt 801595 flyttas 23 mnkr från 2028 till 2026.
- **Gruppboende 2024, 3 p 801589** – Medel föreslås skjutas fram med 7 mnkr från 2026 till 2028 i väntan på att infrastruktur på planerat område ska bli klart.
- **Förändrat - Gruppboende Cirkelpassaren barn** – Projektet behöver utökas för att kompensera tidigare års kostnadsökningar. År 2026 förslås 8 mnkr läggas till på grund av detta och då får projektet en totalbudget motsvarande övriga gruppboenden.
- **Förändrat - Gruppboenden 2 per år –** Ramen för nya gruppboenden förslås fortsätta med 55,5 mnkr år 2035.
- **Tidsförskjutning - Gruppboende Tomtebogård 2 plan –** 1 mnkr föreslås flyttas från 2026 till 2027.
- **Tidsförskjutning - Korttidsboende, ersätta Älgvägen –** 12 mnkr föreslås flyttas från 2027 till 2028.
- **Ny – Korttidsboende, ny –** Nytt korttidsboende behöver byggas för att svara upp mot kommande volymökningar. Sammanlagt behövs 34 mnkr fördelat med 11 mnkr år 2029 och 23 mnkr år 2030.
- **Ny – Annan boendeform 6 pl vart 2:a år** – Nya boendeplatser som till exempel barnboenden med 6 platser behöver tillskapas vart andra år. Kostnaden för den här typen av boende motsvarar kostnaden för gruppboende inom LSS, vilket skulle innebära att 24,6 mnkr 2029, 25,6 mnkr år 2031, 26,7 mnkr år 2033 och 27,8 mnkr år 2035.
- **Förändring – Inventarier Daglig verksamhet -** medel flyttas ut till de olika etapperna av anpassningar för daglig verksamhet med 1,5 mnkr från 2029 till 2026 för etapp 1, 1,6 mnkr till 2029 för etapp 2, från 2033 flyttas 1,7 mnkr för etapp 3 till 2032 och 1,8 mnkr för etapp 4 till 2035. Kvarvarande medel kan tas bort (0,2 mnkr år 2029 och 0,1 mnkr år 2033).
- **Ny – Inventarier ny lokal för daglig verksamhet etapp 1** – 1,5 mnkr behövs för inventarier år 2026 och medel kan tas ur ”Inventarier Daglig verksamhet” från 2029.
- **Ny – Inventarier ny lokal för daglig verksamhet etapp 2** – 1,6 mnkr behövs för inventarier år 2029 och medel kan tas ur ”Inventarier Daglig verksamhet” från 2029.
- **Ny – Inventarier ny lokal för daglig verksamhet etapp 3** – 1,7 mnkr behövs för inventarier år 2032 och medel kan tas ur ”Inventarier Daglig verksamhet” från 2033.
- **Ny – Inventarier ny lokal för daglig verksamhet etapp 4** – 1,8 mnkr behövs för inventarier år 2035 och medel kan tas ur ”Inventarier Daglig verksamhet” från 2033.
- **Ny – Inventarier Daglig verksamhet Magistervägen** - 7 mnkr behövs för inventarier år 2027.

- **Ny – Inventarier kontor socialtjänstpersonal Magistervägen** – 2 mnkr behövs för inventarier år 2027.
- **Ny – Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl** – 0,84 mnkr behövs för inventarier år 2027 och medel kan tas ur ”Inventarier Gruppboenden 2 per år” från 2028.
- **Ny – Inventarier Gruppboende Malmen 27 2 pl** – 0,65 mnkr behövs för inventarier år 2026 och medel kan tas ur ”Inventarier Gruppboenden 2 per år” från 2028. Gruppboendet är planerat att bli ett förstärkt serviceboende.
- **Ny – Inventarier Korttidsboende ny** – 0,7 mnkr behövs för inventarier år 2030.
- **Förändrat - Inventarier Gruppboenden 2 per år –** Medel för år 2035 läggs till ramen med 1,2 mnkr. 0,65 mnkr flyttas från 2028 till Inventarier Gruppboende Malmen 27 år 2026 och 0,84 mnkr flyttas till Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl år 2027.
- **Ny** – **Inventarier annan boendeform** – 0,7 mnkr behövs 2029, 0,73 mnkr 2031, 0,76 mnkr 2033 och 0,79 mnkr 2035 för inventarier.
- **Ny – Inventarier Servicelägenheter, förhyrda** – 0,36 mnkr behövs för inventarier år 2026, 0,36 mnkr år 2027
- **Ny – Inventarier SOL-boenden, förhyrda** – 1,5 mnkr behövs för inventarier år 2026
- **Ny – Inventarier ombyggnation servicelägenheter, förhyrda** – 0,5 mnkr behövs för inventarier år 2026
- **Ny – Inventarier Utökning CMV (Centrum Mot Våld), förhyrt** – 0,8 mnkr behövs för inventarier år 2026
- **Ny – Inventarier förtätning Masen 9, förhyrt** – 0,8 mnkr behövs för inventarier år 2026
- **Förändrat – Inventarier Socialtjänstens hus** – även 1 mnkr behövs för inventarier år 2027 för den andra etappen av ombyggnation och anpassningar av Socialtjänstens hus.

Kulturnämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Tidsförskjutning – Bibliotek** – 14,375 mnkr för bibliotek flyttas från 2028 till 2029, 14,663 mnkr från 2029 till 2030, 15,255 mnkr från 2031 till 2034 och 15,56 mnkr från 2032 till 2035. 16,189 mnkr flyttas från 2034 utanför planperioden.
- **Tidsförskjutning - Kulturskolan –** 26,5 mnkr föreslås flyttas från år 2027 till 2026, då den nya tidplanen visar att projektet är färdigställt år 2026.
- **Tidsförskjutning – Inventarier Bibliotek –** 3,4 mnkr flyttas från 2028 till 2030, 6 mnkr från 2029 till 2035, 3,6 mnkr från 2031 till 2035 och 3,9 mnkr från 2034 flyttas utanför planperioden, för att följa byggplanerna.
- **Ny – Inventarier Kulturskolan –** 2 mnkr behövs för inventarier år 2026.

Tekniska nämnden – förändrade tidplaner investeringar, nya investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Ny - Nolia Arena, färdigställande av våningsplan –** 13 mnkr föreslås avsättas 2026 för att färdigställa våningsplan 4 för att inrymma 800 m2 administrativa kontorslokaler. Kontorslokalerna är billiga per kvadratmeter att färdigställa i relation till nyproduktion eller att hyra in motsvarande lokaler. Lokalerna skulle klara lösa ett antal volymbehov som finns i

olika verksamheter och därmed minska behovet av ytterligare förhyrningar eller så kan befintliga förhyrningar lämnas.

- **Ny - Förstärkning tak pga snölaster** – Ett arbete har initierats för att säkerställa att tak på verksamhetslokaler klarar snölaster enligt dagens krav och byggnorm och det minskar även behovet av snöskottning. Ett antal tak behöver åtgärdas och därför föreslås medel avsättas med 10 mnkr år 2026, 10 mnkr 2027, 5 mnkr 2028 och 5 mnkr 2029.
- **NY – Driftkontor mm TN kv Schablonen 8, 11** – Nuvarande fastighet för parkdriftens driftkontor, Österteg 2:43, kommer exploateras och fastigheten måste lämnas. Ersättningslokaler behövs därför för verksamheten samt även för Gator och parkers nuvarande ytor och upplag på godsbangården som behöver flyttas inom några år. Kraftig expansion av Teg/Ön/Röbäck väntas under den kommande 10 års perioden vilket kräver lokaler och ytor för tekniska nämndens verksamheter. En byggnation på Schablonen 8 och 11 skulle kunna delas upp i två etapper varav etapp 1 behöver 10 mnkr 2026 och 15 mnkr 2027. Etapp 2 kan byggas 2031 och behöver då 15 mnkr.
- **Förändrat – Ökad civilberedskap** – 7 mnkr föreslås läggas in år 2029 då behoven ökar och bedöms kvarstå även det året.

Äldrenämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

Gruppen äldre ökar mycket och enligt befolkningsprognosen kommer ökningen att fortsätta. Samtidigt ändras beteendena också där benägenheten att söka en plats på ett boende minskar. För vård- och omsorgsboendena finns just nu inte platsbrist men samtidigt finns en osäkerhet hur beteendena förändras framöver. Därför är en god planberedskap viktig.

När färre söker plats på boenden ökar andra behov av stöd och service, t ex hemtjänst och daglig verksamhet, vilket också måste lösas. Utbyggnadsordningen för nya boenden är också osäker.

- **Ny – Solgården VOB, anpassningar** – 17 mnkr 2026 och 8 mnkr 2027 behövs för att anpassa Solgårdens vård- och omsorgsboende. Anpassningar/tillbyggnad gäller främst hygienutrymmen och personalytor etc.
- **Tidsförskjutning – Tomtebo strand Vård-och omsorgsboende 90 pl -** Projektet är framflyttat 4 år på grund av Äldrenämndens minskade behov av ytterligare platser de närmaste åren. Ny planerad inflyttning 2034.
- **Ny - Tomtebo strand dagverksamhet dementa, del av VOB –** 0,9 mnkr 2031, 5,7 mnkr 2032, 11,4 mnkr 2033, 5,9 mnkr 2034 och 0,1 mnkr 2035. Sammanlagt behövs 24 mnkr och planerad inflyttning kan ske 2034.
- **Tidsförskjutning - Sävar Vård- och omsorgsboende 60 pl –** Projektet är framflyttat 2 år på grund av detaljplaneprocessens tidplan. Planerad inflyttning planeras till 2030. Detta är ersättningsboende för Bruksbackens vård-och omsorgsboende.
- **Ny - Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa, del av VOB -** Projektet är framflyttat 2 år på grund av detaljplaneprocessens tidplan. Planerad inflyttning planeras till 2030.
- **Borttag - Vård-och omsorgsboende 90 pl -** 86 mnkr 2029, 134,96 mnkr 2030, 22,49 mnkr 2031, 70,207 mnkr 2032, 140,413 mnkr 2033, samt 24,348 mnkr 2034 plocka bort från planen, sammanlagt 478,821 mnkr under 2026 - 2035. Detta boende är inte längre aktuellt då behoven uppfylls med projekt som redan finns namngivna.

- **Borttag - Inv Vård- och omsorgsboende 90 pl n –** 17,5 mnkr 2030 och 18,5 mnkr 2033 föreslås tas bort ur planen.
- **Tidsförskjutning - Inv/utrustning Hagaborg vård- och omsorgsboende** – 28,8 mnkr flyttas från 2029 till 2030.
- **Tidsförskjutning - Inv/utrustning Sävar vård- och omsorgsboende 60 pl** – 15 mnkr flyttas från 2028 till 2030.
- **Ny - Inv/utrustning Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa –** 4,5 mnkr år 2030 behövs för inventarier.
- **Tidsförskjutning - Inv/utrustning Tomtebo strand vård- och omsorgsboende 90 pl** – 16,8 mnkr flyttas från 2030 till 2034.
- **Ny - Inv/utrustning Tomtebo strand dagverksamhet dementa –** 2,5 mnkr behövs 2034 för inventarier.
- **Förändring - Inventarier/digitalisering extern förhyrning, ny** – 0,87 mnkr behövs 2035 för att fortsätta ramen.

Total summering förändring fastigheter

Totalt har fastighetsinvesteringar inklusive inventarier för 906,3 mnkr tagits bort eller flyttats ur planperioden 2026 - 2029 och 43,3 mnkr har förskjutits i tid till eller tillkommit som nya delar under 2030 - 2035. Den sammanlagda förändringen år 2026–2035 blir då -863,0 mnkr.

Gator och parker

Omfördelade medel 160,1 mnkr för perioden 2026–2035

- **NY – Renmarkstorget –** Utökning av befintlig budget för 2026–2027, medel taget 2029 från ”Gatuprojekt nya” med 11,1 mnkr.
- **NY – Kontaktvägen –** Nytt projekt, medel taget 2029 från ”Gatuprojekt nya” med 20 mnkr.
- **NY – Humleparken inkl. GC –** Nytt projekt, medel taget 2029 från ”Gatuprojekt nya” med 6,5 mnkr.
- **NY – Storgatan öst på stan –** Nytt projekt, medel taget 2029–2033 från ”Gatuprojekt nya” med 20,3 mnkr.
- **NY – Storgatan väst på stan –** Nytt projekt, medel taget 2029–2031 från ”Gatuprojekt nya” med 20,3 mnkr.
- **NY – Skolgatan väst på stan –** Nytt projekt, medel taget 2029–2032 från ”Gatuprojekt nya” med 20,3 mnkr.
- **NY – Skolgatan öst på stan –** Nytt projekt, medel taget 2029–2034 från ”Gatuprojekt nya” med 20,3 mnkr.
- **NY – Skravelsjövägen i Röbäck –** Nytt projekt, medel taget 2029–2031 från ”Gatuprojekt nya” med 25,0 mnkr.
- **NY – Vänortsparken –** Nytt projekt, medel taget 2029 från ”Gatuprojekt nya” med 6,0 mnkr.
- **NY – Döbelns park –** Nytt projekt, medel taget 2032 från ”Gatuprojekt nya” med 6,0 mnkr.
- **NY – Torpardungen –** Nytt projekt, medel taget 2029 från ”Parkprojekt nya” med 4,5 mnkr.

Tillkommande 7,5 mnkr för perioden 2026–2035

- **NY – Sopkärl –** Nytt projekt, medel finns ej i befintliga ramar, lagkrav finns för att byta ut sopkärl

Total summering förändring gator och parker

Totalt har 0 mnkr tagits bort ur planperioden 2026–2029 och 0 mnkr har förskjutits i tid till 2030–2035, 7,5 mnkr har tillkommit som nytt behov för sopkärl på grund av ändrade lagkrav.

Externförhyrningar - beskrivning/motivering

Nämnd	Avtals-period	Starttid-punkt	Belopp avtals-period mnkr	Årsbelopp mnkr	Hyresobjekt
IFN	10 år	2026-01-01	13,5	1,35	Renovering/uppgradering inkl sprinkler i bef gruppboenden
IFN	10 år	2026-01-01	18,0	1,8	Servicelägenheter 10+1
IFN	10 år	2026-01-01	24,0	2,4	SoL-boende ca 30 platser anpassning
IFN	10 år	2026-01-01	11,0	1,1	Anp ombyggnad till servicelägenheter
IFN	10 år	2026-04-01	16,5	1,65	Vale 17, ny entré etapp 1
ÄN	10 år	2026-01-01	11,0	1,1	Dagverksamhet dementa, okänt
ÄN	10 år	2026-01-01	11,0	1,1	Dagverksamhet dementa, okänt
ÄN	10 år	2026-01-01	11,0	1,1	Hemtjänst Ålidhem, ist för Historiegränd
ÄN	10 år	2026-01-01	17,0	1,7	Hemtjänst, Berghem/nedre Haga 6:6A
ÄN	10 år	2026-01-01	23,5	2,35	Hemtjänst, ny lokal för Natt och larm/anp hemtjänst city
			156,5	**15,65**	

- **IFN – Renovering/uppgradering inkl sprinkler i befintliga gruppboenden** – Tillkommande hyreskostnader för befintliga förhyrda gruppboenden i behov av renovering och uppgradering av t ex sprinklers pga nya lagkrav bedöms under en 10-årig avtalsperiod kosta 13,5 mnkr extra.
- **IFN - Servicelägenheter 10+1 –** externförhyrning från 2026-01-01 med 10-årig avtalsperiod bedöms kosta totalt 18 mnkr under avtalsperioden. Integrerad boendeform i hyreshus som Umeå Kommun inte kan bygga själva.
- **IFN – SoL-boenden ca 30 platser –** Ett befintligt vård- och omsorgsboende på Tomtebo som ÄN beslutat att lämna anpassas till SOL-boende för IFN. Anpassningen innebär ett hyrestillägg för befintlig externförhyrning från 2026-01-01 med 10-årig avtalsperiod som bedöms kosta 24 mnkr under avtalsperioden.
- **IFN – Anpassning ombyggnad till servicelägenheter** – Tillkommande hyreskostnader för befintliga förhyrda lägenheter för att de ska kunna användas som servicelägenheter bedöms under en 10-årig avtalsperiod kosta 13,5 mnkr extra.
- **IFN – Socialtjänstens hus, Vale 17 –** tillkommande hyreskostnad på nödvändig anpassning av befintlig förhyrning från 2026-04-01 för ny entré (säkerhetslösning) etapp 1 under en 10-årig avtalsperiod kommer kosta 16,5 mnkr under avtalsperioden.

- **ÄN – Dagverksamhet dementa** – två nya lokaler för dagverksamhet för dementa (grupp 1 och 2) behövs för att ersätta Hemgårdens dagverksamhet från 2026-01-01 till en hyreskostnad på 11 mnkr vardera under en 10-årig avtalsperiod.
- **ÄN – Hemtjänst, Ålidhem ist för Historiegränd** – befintlig hemtjänstlokal på Historiegränd behöver lämnas på grund av arbetsmiljökrav och ersättas av nya lokaler från 2026-01-01 till en hyreskostnad på 11 mnkr under en 10-årig avtalsperiod.
- **ÄN – Hemtjänst, Berghem/nedre Haga pga 6:6A** – lägenhetslokal på Istidsgatan behöver lämnas då det inte uppfyller arbetsmiljökraven (6:6A) och ersättas av nya lokaler från 2026-01-01 till en hyreskostnad på 17 mnkr under en 10-årig avtalsperiod. (istidsgatan kommer att användas för annan verksamhet.
- **ÄN – Hemtjänst, ny lokal för natt och larm/anpassa hemtjänstens lokal city –** hemtjänst city behöver ny lokal som natt och larm använt på Öbacka (rätt placering och uppfyller arbetsmiljökrav) och natt och larm behöver en större lokal som inte är lika lägeskritisk. Lokalen på Öbacka behöver anpassas för att kunna användas för det nya ändamålet. Rockaden kan ske från 2026-01-01 och kan kosta totalt 23,5 mnkr under en 10-årig avtalsperiod. Umeå Kommun har ingen egen tomt för ändamålet.

Bilaga till investeringsplanen 2026 - 2035

Inför budgetåret 2026 har Umeå kommun beslutat om en reviderad arbetsmodell där Tekniska nämnden arbetar fram ett planeringsunderlag till verksamhetsnämnderna som sedan respektive nämnd yttrar sig om under vårens process. Underlaget har arbetats fram i samverkan med tjänstepersoner i nämnderna och dialogmöte har genomförts med respektive nämnds presidium.

Arbetet har präglats av betydande revidering av befolkningsprognosen vilket har lett till behov av omprövning av ett antal budgetposter. Arbetet fortsätter med att fördjupa analyserna inför yttrandena i mars. Om förutsättningarna ändras igen så behöver investeringsplanen återigen anpassas. När förutsättningarna ändras snabbt blir osäkerheten stor och att ha en god (plan-)beredskap samt att skapa flexibilitet blir viktigt. För kommunen behöver en klok avvägning ske mellan aktuella prognoser och att skapa förutsättningar för att nå kommunens mål.

Brand- och räddningsnämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Ny – Brandstation Signalvägen funktioner maa av krav på höjd beredskap** – 15 mnkr 2026 och 14 mnkr behövs 2027 för att utöka lokaler och funktioner för fler utryckningsfordon, arbetsplatser mm med anledning av förhöjda krav kring samhällets civila beredskap samt kunna tillskapa funktioner för en bättre arbetsmiljö för utryckningspersonal i enlighet med "Friska brandmän".
- **Tidsförskjutning - Brandstation Norr –** Projektet föreslås byta namn till Brandstation Umeå Östra för att spegla det kommande namnet på brandstationen. 28 mnkr föreslås flyttas från år 2026 till 2027 för att följa byggplanen bättre på grund av försening av utbyggnad av infrastrukturen i området.
- **Tidsförskjutning – Brandstation ny –** Projektet med nästa nya brandstation flyttas fram 3 år och planeras bli klart till 2034. 50 mnkr flyttas från 2029 till 2032, 75 mnkr från 2030 till 2033 och 100 mnkr från 2031 till 2034.
- **Tidsförskjutning – Utrustning och inv ny Brandstation –** 5 mnkr flyttas från 2029 till 2032, 12 mnkr från 2030 till 2033 och 38 mnkr från 2031 till 2034 för att följa byggplanerna.

Fritidsnämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Tidsförskjutning - Fritidsgård –** Projektet föreslås flyttas fram i tid. Ena fritidsgården med 4,1 mnkr flyttas från 2029 till 2030 och den andra med 4,4 mnkr flyttas från 2032 till 2034.
- **Tidsförskjutning - Idrottsplats/hall -** Projektet föreslås flyttas fram i tid. Ena idrottsplatsen/hallen med 59,8 mnkr flyttas från 2029 till 2030 och den andra med 63,5 mnkr flyttas från 2032 till 2034.
- **Ny – Umeå Arena tillbyggnad isgrop, klimatanpassning –** 10 mnkr behövs 2026 för en tillbyggnad för en isgrop för ismaskinerna att tömma snön i. Det skulle leda till en väsentlig vattenbesparing och ett bra miljöval då man idag fyller maskinen cirka 20 gånger per/dygn med 800 liter vatten. Detta vatten skulle man kunna återvinna tillbaka till ismaskinerna. Det medför också att ismaskinerna skulle slippa åka utanför arenabyggnaden för att släppa av

snön och då minska slitaget på ismaskinerna. Man kommer även slippa hantering av snö med lastmaskin utanför arenan.

- **Tidsförskjutning - Inventarier Fritidsgård –** Medel för inventarierna till nya fritidsgårdar flyttas från 2029 till 2030 med 0,5 mnkr och från 2032 till 2034 med 0,5 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Förändrat - Inventarier Idrottsplats/hall -** Medel för inventarierna till nya idrottsplatser/hallar behöver ökas på grund av generella prisökningar med 0,4 mnkr per objekt. Dessutom föreslås medel flyttas från 2029 till 2030 med 0,5 mnkr och från 2032 till 2034 med 0,5 mnkr för att följa byggplanerna. Ny summa för inventarier blir då 1 mnkr år 2030 respektive på 2034.

För- och grundskolenämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

Den förändrade befolkningsprognosen påverkar antalet barn i kommunen. Störst påverkan har prognosen på de yngsta barnen inom förskolan men successivt påverkas också antalet barn i äldre åldersgrupper. Under året har för- och grundskolenämnden beslutat om en ny förskolestruktur som nu successivt lyfts i förslag till investeringsplan, för vidare beredning inom ramen för budgetprocessen. Det längre perspektivet präglas av en större osäkerhet och ändras behoven behöver planen revideras igen.

Trots färre barn finns områden där det är brist på plaster, främst på landsbygden. Det har också skett en kraftig utbyggnad av förskolan under ett antal år och där finns behov av att ersätta tillfälliga lösningar som skapats genom åren när vi haft platsbrist där tillfälliga bygglov gäller maximalt i 15 år.

I detta underlag hanteras enligt instruktionerna enbart namngivna projekt vilket innebär att ospecificerade ramar inte ändrats även där projekt förskjutits, detta hanteras i yttrandena i mars och det ger mer tid att fördjupa analyserna.

Aktuella förändringar och nya projekt;

- **Tidsförskjutning - Förskola Hörnefors 4 avd** – Programarbete klart. Projektering och entreprenad är framskjuten till 2032. 2 mnkr på 2024 och 20 mnkr på 2025 ligger kvar i planen, medan 19,4 mnkr flyttas från 2026 till 2032. Volymökning 3 avd då 1 avd förhyrd paviljong på förskolan Paletten avvecklas när den nya förskolan är klar.
- **Tidsförskjutning - Förskola Innertavle 4 avd** – Projektet är framflyttat 2 år och väntas klar 2030. Istället för helt ny plats planeras nu för utökning på befintlig tomt. Volymökning 1 avd då förhyrd, äldre paviljong på förskolan Brännan 2 avd och villaförskolan på Tränset 1 avd avvecklas.
- **Tidsförskjutning - Förskolan Lövö 4 avd** – Programarbete klart, utfördes under 2024. Projektet är framflyttat till 2030 då förutsättningarna i Holmsund behöver utredas mer innan beslut kan fattas. Projektet planeras inte leda till volymökning då tillfälliga avdelningar på Sandvik skola avvecklas.
- **Tidsförskjutning - Förskola Metallurgen 8 avd** – Bostadsbyggandet i området har lägre takt och därför avvaktas projektet i dgasläget. Projektering klar, utfördes under 2023 - 2024. Entreprenaden är nu framskjuten 6 år och väntas klar 2035. Volymökning 4 avd då förskolan Växthuset 4 avd planeras avvecklas för att ge plats för framtida exploatering.

- **Tidsförskjutning - Förskola Olofsdal 8 avd** – Projektet är framflyttat 2 år och väntas klar 2032. Volymökning 4 avd då förskolan Snöflingan 4 avd i förhyrda paviljonger ska avvecklas.
- **Tidsförskjutning - Förskolan Storsjö 1 avd** – Projektet är framflyttat 1 år från 2026 till 2027 med 5 mnkr. Projektet leder inte till en volymökning då tillfälliga avdelningar på Sandvik skola avvecklas.
- **Tidsförskjutning - Förskola Tomtebo Strand 6 avd** – Projektet är framflyttat 4 år och påbörjas 2030 istället för 2026 och förväntas klar till år 2032. Volymökning 6 avd.
- **Förändring – Förskolestruktur 16 avd** – 28,4 mnkr flyttas från 2027 till projekt Förskola Yttersjö 4 avd där nya förskoleplatser behövs.
- **Förändring - Förskolor med kök 12 avd per år** – 16,6 mnkr flyttas från 2028 till projektet Förskola Yttersjö (etapp1) år 2028 för att delfinansiera den och 32,2 mnkr flyttas från 2029 till 2035. Budgeterade medel bedöms räcka till 10 avd/år från 2029 istället för 12 avdelningar och namnet ändras motsvarande. Planering pågår för de områden där platser saknas, bygglov går ut samt där dåliga lösningar behöver ersättas. Gäller bland annat Tavelsjö, Hissjö, Sörmjöle och Yttersjö etapp 2. Samplanering behöver ske med skollokalerna.
- **Ny – Förskola Yttersjö 4 avd –** Nytt projekt förlagt under åren 2026–2028. Medel tas från ”Förskolestruktur 16 avd” med 28,4 mnkr samt ”Förskolor med kök 12 avd per år” med 16,6 mnkr, totalt 45 mnkr. Volymökning 1 avd då 3 avd i 3 befintliga byggnader ersätts med en ny byggnad.
- **Förändring - Volym/ombyggnation förskolor spec** – Medel för 2035 läggs till med 14,9 mnkr för att fortsätta ramen. Delfinansierar behov enligt ovan.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Hörnefors 4 avd** - Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2026 till 2032 med 1,4 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Innertavle 4 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2028 till 2030 med 1,2 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Lövö 4 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2026 till 2030 med 1,06 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Metallurgen 8 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2029 till 2035 med 2,4 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Olofsdal 8 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2030 till 2032 med 2,8 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Storsjö 1 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2026 till 2027 med 0,3 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning** - **Inv Fsk Tomtebo Strand 6 avd** – Medel för inventarierna till nya förskolan flyttas från 2028 till 2032 med 2,1 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Förändring – Inventarier Förskolor med kök, 12 avd per år** – 0,1 mnkr från 2027 och 2 mnkr från 2028 flyttas till Inventarier Förskola Yttersjö 4 avd 2028. 8,2 mnkr är inlagda för att fortsätta ramen för 2035. Projektnamnet förslås bytas till Inventarier Förskolor med kök, 10 avd per år.
- **Ny – Inventarier Förskola Yttersjö 4 avd –** Medel flyttas från ”Inventarier Förskolor med kök, 12 avd per år” med 2,1 mnkr och läggs in på 2028 för att följa byggplanerna.
- **Förändrat - Inventarier Renovering/ombyggnation förskolor** – 3,5 mnkr läggs till år 2035 för att fortsätta ramen.
- **Tidsförskjutning - Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum** – Förskjuter 3 mnkr från år 2026 till 2027 för att finansiera eftersläpande kostnader i projektet. Planerat inflyttningsdatum ändras inte.

- **Tidsförskjutning - Grundskola ny (1 ny vart 3:e år)** – Behovet av nya skolor är kopplade till nya stadsdelar, bostadsbyggande och tillväxt. Här finns en osäkerhet då befolkningsprognoserna ändrats mycket de senaste åren, men när bostadsbyggandet och tillväxten ökar då behövs skolorna. För de närmaste åren bedöms att projekten kan senareläggs under prognosperioden. 33,676 mnkr flyttas därför från 2029 till 2035.
- **Tidsförskjutning - Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6** – Projektet är förändrat (etappindelat) och etapp 1 består nu av att bygga en parallell F-3 som ersätter dagens skolbyggnad som är i dåligt skick. I projektet skapas förutsättningar för att i etapp 2 komplettera med en parallell åk 4 – 6 samt mindre idrottshall. 50 mnkr flyttas från 2028 till 2030 för etapp 2.
- **Förändring - Volym/ombyggnad grundskolor spec** – Umeå kommun har ett stort antal grundskolor och de behöver utvecklas, byggas om och renoveras för att vara funktionella. Behoven varierar mellan skolorna och arbete pågår med utredning och prioritering innan projekten kan namnsättas. Några kommer vara i behov av medel 2027 – 2028.
  Aktuella skolor som utreds är
  - Brännland skola (ersätta paviljong mm).
  - Grubbeskolan 6 paralleller åk 7 - 9
  - Hissjö skola, ersätta paviljong, samplaneras med förskolans behov.
  - Backens skola (ersätta paviljong).
  - Sofiehemsskolan (tillgänglighet mm).
  - Resursskola (långsiktigt behov, ersätta paviljong)
  - Röbäck skola (ersätta paviljong).

  Föreslås att flytta 34 mnkr från Volymbehov Norra och -0,249 mnkr från Volymbehov Västra 2027 till det här projektet år 2027.
- **Förändring - Volymbehov Norra** – Medel för det här projektet föreslås läggas ihop med Volym/ombyggnad grundskolor med 34 mnkr år 2027. Posten utgår ur underlaget.
- **Förändring - Volymbehov Västra** – De medel som blev kvar -0,249 mnkr förslås läggas ihop med Volym/ombyggnad grundskolor år 2027. Posten utgår ur underlaget.
- **Tidsförskjutning - Inv Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6** – Medel för inventarierna till skolan flyttas från 2028 till 2027 med 2 mnkr och 0,5 mnkr flyttas till 2030 för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning - Inventarier Grundskola ny (1 ny vart 3:e år)** - Medel för inventarierna till ny skola flyttas från 2029 till 2035 med 6 mnkr.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden – förändrade investeringar

Befolkningsprognosens förändring påverkar GVNs behov, men på lite längre sikt. De närmaste åren fortsätter antalet elever att öka men samtidigt pågår projektet “1 000 nya gymnasieplatser” som kommer färdigställas de närmaste åren.

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Tidsförskjutning - Ny gymnasieskola** – Projektet med att bygga en ny gymnasieskola är framflyttat bortanför planperioden - 2035 så därför tas 120 mnkr bort från 2029, 280 mnkr från 2030 och 400 mnkr från 2031. Sammanlagt 800 mnkr som skjuts på framtiden.
- **Tidsförskjutning - Vasaskolan gymn elevökn** – Om- och tillbyggnaden av Vasaskolan kommer att utföras i två etapper där idrottshallen kommer att utföras i ett senare skede än om- och tillbyggnationen av själva skolan. Idrottshallen ryms inte på skoltomten och ny detaljplan

behövs för att byggnationen ska kunna genomföras. Därför föreslås 61,8 mnkr flyttas från 2026 till 2030 med 9 mnkr och med 52,8 mnkr till 2031, samt flyttar 11 mnkr från 2028 till 2030. Redan beslutade medel från 2024 kommer att ombudgeteras till 2025 och 2026 då projektet har försenats.

- **Förändring – Volym/ombyggnation gymnasieskolor** – Lägger till 29 mnkr år 2035 för att fortsätta ramen för det.
- **Tidsförskjutning - Inv Vasaskolan gymn elevökn** - Medel för inventarierna till skolan flyttas från 2028 till 2029 med 2 mnkr för att följa byggplanerna.
- **Tidsförskjutning - Inventarier Ny gymnasieskola** - Medel för inventarierna till ny gymnasieskola flyttas från 2029 bortanför 2035 med 25,7 mnkr.
- **Förändringar – Inventarier Volym/ombyggnation gymnasieskolor** – 8 mnkr läggs in 2035 för att fortsätta ramen.

Individ- och familjenämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Förändringar – Daglig verksamhet** – På Magistervägen planeras en större enhet och för daglig verksamhets tillkommande behov förordas inte som tidigare att bygga ytterligare en stor enhet för daglig verksamhet utan istället fler mindre lokaler. Föreslås att anpassa befintliga/inköpta fastigheter för att tillgodose verksamhetens ökade behov av daglig verksamhet. Indelas i 4 etapper över den kommande 10-årsperioden. Från år 2028 föreslås 10 mnkr flyttas till etapp 1 år 2026, 12 mnkr till etapp 2 år 2029, 14 mnkr till etapp 3 år 2032 och 16 mnkr till etapp 4 år 2035. Kvarvarande medel på 2028, 3,4 mnkr, 49,55 mnkr år 2029, 52,6 mnkr år 2032 och 53,65 mnkr år 2033 kan därmed utgå. Ersätts av följande, mindre projekt.
- **Ny – Anpassning ny lokal för Daglig verksamhet etapp 1 –** Volymökning/utökat lokalbehov för daglig verksamhet gör att 10 mnkr behövs 2026 för att anpassa en befintlig lokal för ny verksamhet. Medel föreslås tas ur Daglig verksamhet år 2028.
- **Ny – Anpassning ny lokal för Daglig verksamhet etapp 2 –** Volymökning/utökat lokalbehov för daglig verksamhet behöver 12 mnkr år 2029 för anpassningar. Medel föreslås tas ur Daglig verksamhet år 2028.
- **Ny – Anpassning ny lokal för Daglig verksamhet etapp 3 –** Volymökning/utökat lokalbehov för daglig verksamhet behöver 14 mnkr år 2032 för anpassningar. Medel föreslås tas ur Daglig verksamhet år 2028.
- **Ny – Anpassning ny lokal för Daglig verksamhet etapp 4 –** Volymökning/utökat lokalbehov för daglig verksamhet behöver 16 mnkr år 2035 för anpassningar. Medel föreslås tas ur Daglig verksamhet år 2028.
- **Daglig verksamhet Magistervägen –** Tidsplanen är förskjuten så därför behöver 35 mnkr flyttas från 2026 till 2027.
- **Ny – Kontor socialtjänstpersonal Magistervägen –** På Magistervägen kan byggnaden kompletteras med ett till våningsplan, plan 5. Bedöms bli en kostnadseffektiv lösning. Kan möjliggöra kontorsytor för socialtjänstpersonal där IFN anser att volymbehovet för den verksamheten har ökat, alternativt kan andra lokaler lämnas. Totalt behövs 43 mnkr varav 20 mnkr år 2026 och 23 mnkr år 2027.
- **Förändring – Gruppboende p 801593 och p 801609 –** Projekt Gruppboende 801593 och Gruppboende 801609 föreslås slås ihop till ett byggprojekt och byta namn till ”Gruppboende

Holmsund 2 plan". Fastigheten byggs som två separata gruppboenden i två plan. Projektet föreslås tidigareläggas för att möte de behov som finns. Från projekt 801593 flyttas 22 mnkr från år 2028 till 2026 och från projekt 801609 flyttas 23 mnkr från 2029 till 2026 med 3 mnkr och till 2027 med 20 mnkr.

- **FÖRÄNDRAT – Gruppboende p 801594 och p 801595 –** Projekt Gruppboende 801594 och Gruppboende 801595 föreslås slås ihop till ett byggprojekt och byta namn till "Gruppboende Malmen 27 2 plan", fastigheten byggs som två separata gruppboenden i två plan. Projektet föreslås tidigareläggas för att möte det behov som finns. Från projekt 801594 flyttas 23 mnkr från år 2028 till 2026 och från projekt 801595 flyttas 23 mnkr från 2028 till 2026.
- **Gruppboende 2024, 3 p 801589** – Medel föreslås skjutas fram med 7 mnkr från 2026 till 2028 i väntan på att infrastruktur på planerat område ska bli klart.
- **Förändrat - Gruppboende Cirkelpassaren barn** – Projektet behöver utökas för att kompensera tidigare års kostnadsökningar. År 2026 förslås 8 mnkr läggas till på grund av detta och då får projektet en totalbudget motsvarande övriga gruppboenden.
- **Förändrat - Gruppboenden 2 per år –** Ramen för nya gruppboenden förslås fortsätta med 55,5 mnkr år 2035.
- **Tidsförskjutning - Gruppboende Tomtebogård 2 plan –** 1 mnkr föreslås flyttas från 2026 till 2027.
- **Tidsförskjutning - Korttidsboende, ersätta Älgvägen –** 12 mnkr föreslås flyttas från 2027 till 2028.
- **Ny – Korttidsboende, ny –** Nytt korttidsboende behöver byggas för att svara upp mot kommande volymökningar. Sammanlagt behövs 34 mnkr fördelat med 11 mnkr år 2029 och 23 mnkr år 2030.
- **Ny – Annan boendeform 6 pl vart 2:a år** – Nya boendeplatser som till exempel barnboenden med 6 platser behöver tillskapas vart andra år. Kostnaden för den här typen av boende motsvarar kostnaden för gruppboende inom LSS, vilket skulle innebära att 24,6 mnkr 2029, 25,6 mnkr år 2031, 26,7 mnkr år 2033 och 27,8 mnkr år 2035.
- **Förändring – Inventarier Daglig verksamhet -** medel flyttas ut till de olika etapperna av anpassningar för daglig verksamhet med 1,5 mnkr från 2029 till 2026 för etapp 1, 1,6 mnkr till 2029 för etapp 2, från 2033 flyttas 1,7 mnkr för etapp 3 till 2032 och 1,8 mnkr för etapp 4 till 2035. Kvarvarande medel kan tas bort (0,2 mnkr år 2029 och 0,1 mnkr år 2033).
- **Ny – Inventarier ny lokal för daglig verksamhet etapp 1** – 1,5 mnkr behövs för inventarier år 2026 och medel kan tas ur "Inventarier Daglig verksamhet" från 2029.
- **Ny – Inventarier ny lokal för daglig verksamhet etapp 2** – 1,6 mnkr behövs för inventarier år 2029 och medel kan tas ur "Inventarier Daglig verksamhet" från 2029.
- **Ny – Inventarier ny lokal för daglig verksamhet etapp 3** – 1,7 mnkr behövs för inventarier år 2032 och medel kan tas ur "Inventarier Daglig verksamhet" från 2033.
- **Ny – Inventarier ny lokal för daglig verksamhet etapp 4** – 1,8 mnkr behövs för inventarier år 2035 och medel kan tas ur "Inventarier Daglig verksamhet" från 2033.
- **Ny – Inventarier Daglig verksamhet Magistervägen** - 7 mnkr behövs för inventarier år 2027.
- **Ny – Inventarier kontor socialtjänstpersonal Magistervägen** – 2 mnkr behövs för inventarier år 2027.
- **Ny – Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl** – 0,84 mnkr behövs för inventarier år 2027 och medel kan tas ur "Inventarier Gruppboenden 2 per år" från 2028.
- **Ny – Inventarier Gruppboende Malmen 27 2 pl** – 0,65 mnkr behövs för inventarier år 2026 och medel kan tas ur "Inventarier Gruppboenden 2 per år" från 2028. Gruppboendet är planerat att bli ett förstärkt serviceboende.

- **Ny – Inventarier Korttidsboende ny** – 0,7 mnkr behövs för inventarier år 2030.
- **Förändrat - Inventarier Gruppboenden 2 per år –** Medel för år 2035 läggs till ramen med 1,2 mnkr. 0,65 mnkr flyttas från 2028 till Inventarier Gruppboende Malmen 27 år 2026 och 0,84 mnkr flyttas till Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl år 2027.
- **Ny** – **Inventarier annan boendeform** – 0,7 mnkr behövs 2029, 0,73 mnkr 2031, 0,76 mnkr 2033 och 0,79 mnkr 2035 för inventarier.
- **Ny – Inventarier Servicelägenheter, förhyrda** – 0,36 mnkr behövs för inventarier år 2026, 0,36 mnkr år 2027
- **Ny – Inventarier SOL-boenden, förhyrda** – 1,5 mnkr behövs för inventarier år 2026
- **Ny – Inventarier ombyggnation servicelägenheter, förhyrda** – 0,5 mnkr behövs för inventarier år 2026
- **Ny – Inventarier Utökning CMV (Centrum Mot Våld), förhyrt** – 0,8 mnkr behövs för inventarier år 2026
- **Ny – Inventarier förtätning Masen 9, förhyrt** – 0,8 mnkr behövs för inventarier år 2026
- **Förändrat – Inventarier Socialtjänstens hus** – även 1 mnkr behövs för inventarier år 2027 för den andra etappen av ombyggnation och anpassningar av Socialtjänstens hus.

Kulturnämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Tidsförskjutning – Bibliotek** – 14,375 mnkr för bibliotek flyttas från 2028 till 2029, 14,663 mnkr från 2029 till 2030, 15,255 mnkr från 2031 till 2034 och 15,56 mnkr från 2032 till 2035. 16,189 mnkr flyttas från 2034 utanför planperioden.
- **Tidsförskjutning - Kulturskolan –** 26,5 mnkr föreslås flyttas från år 2027 till 2026, då den nya tidplanen visar att projektet är färdigställt år 2026.
- **Tidsförskjutning – Inventarier Bibliotek –** 3,4 mnkr flyttas från 2028 till 2030, 6 mnkr från 2029 till 2035, 3,6 mnkr från 2031 till 2035 och 3,9 mnkr från 2034 flyttas utanför planperioden, för att följa byggplanerna.
- **Ny – Inventarier Kulturskolan –** 2 mnkr behövs för inventarier år 2026.

Tekniska nämnden – förändrade tidplaner investeringar, nya investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

- **Ny - Nolia Arena, färdigställande av våningsplan –** 13 mnkr föreslås avsättas 2026 för att färdigställa våningsplan 4 för att inrymma 800 m2 administrativa kontorslokaler. Kontorslokalerna är billiga per kvadratmeter att färdigställa i relation till nyproduktion eller att hyra in motsvarande lokaler. Lokalerna skulle klara lösa ett antal volymbehov som finns i olika verksamheter och därmed minska behovet av ytterligare förhyrningar eller så kan befintliga förhyrningar lämnas.
- **Ny - Förstärkning tak pga snölaster** – Ett arbete har initierats för att säkerställa att tak på verksamhetslokaler klarar snölaster enligt dagens krav och byggnorm och det minskar även behovet av snöskottning. Ett antal tak behöver åtgärdas och därför föreslås medel avsättas med 10 mnkr år 2026, 10 mnkr 2027, 5 mnkr 2028 och 5 mnkr 2029.
- **NY – Driftkontor mm TN kv Schablonen 8, 11** – Nuvarande fastighet för parkdriftens driftkontor, Österteg 2:43, kommer exploateras och fastigheten måste lämnas.

Ersättningslokaler behövs därför för verksamheten samt även för Gator och parkers nuvarande ytor och upplag på godsbangården som behöver flyttas inom några år. Kraftig expansion av Teg/Ön/Röbäck väntas under den kommande 10 års perioden vilket kräver lokaler och ytor för tekniska nämndens verksamheter. En byggnation på Schablonen 8 och 11 skulle kunna delas upp i två etapper varav etapp 1 behöver 10 mnkr 2026 och 15 mnkr 2027. Etapp 2 kan byggas 2031 och behöver då 15 mnkr.

- **Förändrat – Ökad civilberedskap** – 7 mnkr föreslås läggas in år 2029 då behoven ökar och bedöms kvarstå även det året.

Äldrenämnden – förändrade investeringar

Investeringsprojekt inom investeringsunderlag – beskrivning/motivering

Gruppen äldre ökar mycket och enligt befolkningsprognosen kommer ökningen att fortsätta. Samtidigt ändras beteendena också där benägenheten att söka en plats på ett boende minskar. För vård- och omsorgsboendena finns just nu inte platsbrist men samtidigt finns en osäkerhet hur beteendena förändras framöver. Därför är en god planberedskap viktig.

När färre söker plats på boenden ökar andra behov av stöd och service, t ex hemtjänst och daglig verksamhet, vilket också måste lösas. Utbyggnadsordningen för nya boenden är också osäker.

- **Ny – Solgården VOB, anpassningar** – 17 mnkr 2026 och 8 mnkr 2027 behövs för att anpassa Solgårdens vård- och omsorgsboende. Anpassningar/tillbyggnad gäller främst hygienutrymmen och personalytor etc.
- **Ny - Rehabilitering & korttidsvistelse ÄO 90 platser –** 7 mnkr 2029, 114 mnkr 2030 och 67 mnkr 2031 behövs. Planerad inflyttning 2031. Boendet behövs för den ökade äldre befolkningen och då fler väljer att bo hemma så länge som möjligt behövs stöd.
- **Tidsförskjutning – Tomtebo strand Vård-och omsorgsboende 90 pl -** Projektet är framflyttat 4 år på grund av Äldrenämndens minskade behov av ytterligare platser de närmaste åren. Ny planerad inflyttning 2034.
- **Ny - Tomtebo strand dagverksamhet dementa, del av VOB –** 0,9 mnkr 2031, 5,7 mnkr 2032, 11,4 mnkr 2033, 5,9 mnkr 2034 och 0,1 mnkr 2035. Sammanlagt behövs 24 mnkr och planerad inflyttning kan ske 2034.
- **Tidsförskjutning - Sävar Vård- och omsorgsboende 60 pl –** Projektet är framflyttat 2 år på grund av detaljplaneprocessens tidplan. Planerad inflyttning planeras till 2030. Detta är ersättningsboende för Bruksbackens vård-och omsorgsboende.
- **Ny - Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa, del av VOB -** Projektet är framflyttat 2 år på grund av detaljplaneprocessens tidplan. Planerad inflyttning planeras till 2030.
- **Borttag - Vård-och omsorgsboende 90 pl -** 86 mnkr 2029, 134,96 mnkr 2030, 22,49 mnkr 2031, 70,207 mnkr 2032, 140,413 mnkr 2033, samt 24,348 mnkr 2034 plocka bort från planen, sammanlagt 478,821 mnkr under 2026 - 2035. Detta boende är inte längre aktuellt då behoven uppfylls med projekt som redan finns namngivna.
- **Borttag - Inv Vård- och omsorgsboende 90 pl n –** 17,5 mnkr 2030 och 18,5 mnkr 2033 föreslås tas bort ur planen.
- **Ny - Inv Rehabilitering & korttidsvistelse ÄO 90 platser** – 17,5 mnkr behövs 2031 för inventarier.
- **Tidsförskjutning - Inv/utrustning Hagaborg vård- och omsorgsboende** – 28,8 mnkr flyttas från 2029 till 2030.

- **Tidsförskjutning - Inv/utrustning Sävar vård- och omsorgsboende 60 pl** – 15 mnkr flyttas från 2028 till 2030.
- **Ny - Inv/utrustning Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa –** 4,5 mnkr år 2030 behövs för inventarier.
- **Tidsförskjutning - Inv/utrustning Tomtebo strand vård- och omsorgsboende 90 pl** – 16,8 mnkr flyttas från 2030 till 2034.
- **Ny - Inv/utrustning Tomtebo strand dagverksamhet dementa –** 2,5 mnkr behövs 2034 för inventarier.
- **Förändring - Inventarier/digitalisering extern förhyrning, ny** – 0,87 mnkr behövs 2035 för att fortsätta ramen.

Gator och parker

Omfördelade medel 160,1 mnkr för perioden 2026-2035

- **NY – Renmarkstorget –** Utökning av befintlig budget för 2026-2027, medel taget 2029 från ”Gatuprojekt nya” med 11,1 mnkr.
- **NY – Kontaktvägen –** Nytt projekt, medel taget 2029 från ”Gatuprojekt nya” med 20 mnkr.
- **NY – Humleparken inkl. GC –** Nytt projekt, medel taget 2029 från ”Gatuprojekt nya” med 6,5 mnkr.
- **NY – Storgatan öst på stan –** Nytt projekt, medel taget 2029-2033 från ”Gatuprojekt nya” med 20,3 mnkr.
- **NY – Storgatan väst på stan –** Nytt projekt, medel taget 2029-2031 från ”Gatuprojekt nya” med 20,3 mnkr.
- **NY – Skolgatan väst på stan –** Nytt projekt, medel taget 2029-2032 från ”Gatuprojekt nya” med 20,3 mnkr.
- **NY – Skolgatan öst på stan –** Nytt projekt, medel taget 2029-2034 från ”Gatuprojekt nya” med 20,3 mnkr.
- **NY – Skravelsjövägen i Röbäck –** Nytt projekt, medel taget 2029-2031 från ”Gatuprojekt nya” med 25,0 mnkr.
- **NY – Vänortsparken –** Nytt projekt, medel taget 2029 från ”Gatuprojekt nya” med 6,0 mnkr.
- **NY – Döbelns park –** Nytt projekt, medel taget 2032 från ”Gatuprojekt nya” med 6,0 mnkr.
- **NY – Torpardungen –** Nytt projekt, medel taget 2029 från ”Parkprojekt nya” med 4,5 mnkr.

Tillkommande 7,5 mnkr för perioden 2026-2035

- **NY – Sopkärl –** Nytt projekt, medel finns ej i befintliga ramar, lagkrav finns för att byta ut sopkärl.

Externförhyrningar - beskrivning/motivering

Nämnd	Avtals-period	Starttid-punkt	Belopp avtals-period mnkr	Årsbelopp mnkr	Hyresobjekt
IFN	10 år	2026-01-01	13,5	1,35	Renovering/uppgradering inkl sprinkler i bef gruppboenden
IFN	10 år	2026-01-01	18,0	1,8	Servicelägenheter 10+1
IFN	10 år	2026-01-01	24,0	2,4	SoL-boende ca 30 platser anpassning
IFN	10 år	2026-01-01	11,0	1,1	Anp ombyggnad till servicelägenheter
IFN	10 år	2026-04-01	16,5	1,65	Vale 17, ny entré etapp 1
ÄN	10 år	2026-01-01	11,0	1,1	Dagverksamhet dementa, okänt
ÄN	10 år	2026-01-01	11,0	1,1	Dagverksamhet dementa, okänt
ÄN	10 år	2026-01-01	11,0	1,1	Hemtjänst Ålidhem, ist för Historiegränd
ÄN	10 år	2026-01-01	17,0	1,7	Hemtjänst, Berghem/nedre Haga 6:6A
ÄN	10 år	2026-01-01	23,5	2,35	Hemtjänst, ny lokal för Natt och larm/anp hemtjänst city
			156,5	**15,65**	

- **IFN – Renovering/uppgradering inkl sprinkler i befintliga gruppboenden** – Tillkommande hyreskostnader för befintliga förhyrda gruppboenden i behov av renovering och uppgradering av t ex sprinklers pga nya lagkrav bedöms under en 10-årig avtalsperiod kosta 13,5 mnkr extra.
- **IFN - Servicelägenheter 10+1 –** externförhyrning från 2026-01-01 med 10-årig avtalsperiod bedöms kosta totalt 18 mnkr under avtalsperioden. Integrerad boendeform i hyreshus som Umeå Kommun inte kan bygga själva.
- **IFN – SoL-boenden ca 30 platser –** Ett befintligt vård- och omsorgsboende på Tomtebo som ÄN beslutat att lämna anpassas till SOL-boende för IFN. Anpassningen innebär ett hyrestillägg för befintlig externförhyrning från 2026-01-01 med 10-årig avtalsperiod som bedöms kosta 24 mnkr under avtalsperioden.
- **IFN – Anpassning ombyggnad till servicelägenheter** – Tillkommande hyreskostnader för befintliga förhyrda lägenheter för att de ska kunna användas som servicelägenheter bedöms under en 10-årig avtalsperiod kosta 13,5 mnkr extra.
- **IFN – Socialtjänstens hus, Vale 17 –** tillkommande hyreskostnad på nödvändig anpassning av befintlig förhyrning från 2026-04-01 för ny entré (säkerhetslösning) etapp 1 under en 10-årig avtalsperiod kommer kosta 16,5 mnkr under avtalsperioden.
- **ÄN – Dagverksamhet dementa** – två nya lokaler för dagverksamhet för dementa (grupp 1 och 2) behövs för att ersätta Hemgårdens dagverksamhet från 2026-01-01 till en hyreskostnad på 11 mnkr vardera under en 10-årig avtalsperiod.
- **ÄN – Hemtjänst, Ålidhem ist för Historiegränd** – befintlig hemtjänstlokal på Historiegränd behöver lämnas på grund av arbetsmiljökrav och ersättas av nya lokaler från 2026-01-01 till en hyreskostnad på 11 mnkr under en 10-årig avtalsperiod.
- **ÄN – Hemtjänst, Berghem/nedre Haga pga 6:6A** – lägenhetslokal på Istidsgatan behöver lämnas då det inte uppfyller arbetsmiljökraven (6:6A) och ersättas av nya lokaler från 2026-01-01 till en hyreskostnad på 17 mnkr under en 10-årig avtalsperiod. (istidsgatan kommer att användas för annan verksamhet.
- **ÄN – Hemtjänst, ny lokal för natt och larm/anpassa hemtjänstens lokal city –** hemtjänst city behöver ny lokal som natt och larm använt på Öbacka (rätt placering och uppfyller arbetsmiljökrav) och natt och larm behöver en större lokal som inte är lika lägeskritisk.

Lokalen på Öbacka behöver anpassas för att kunna användas för det nya ändamålet. Rockaden kan ske från 2026-01-01 och kan kosta totalt 23,5 mnkr under en 10-årig avtalsperiod. Umeå Kommun har ingen egen tomt för ändamålet.

UMEÅ KOMMUN

Bilaga 7 - Nuläge inriktningsmål och program

- Program tillväxt
- Program social hållbarhet
- Program klimatneutralitet

Innehåll

Innehåll 2
Program tillväxt 3
Rekommendation 3
Nuläge och trend 5
Bedömning 5
Program social hållbarhet 7
Rekommendation 7
Nuläge och trend 8
Bedömning 9
Program klimatneutrala Umeå 2040 11
Rekommendation 11
Nuläge och trend 13
Bedömning 13

Program tillväxt

Rekommendation

Kommunen och de kommunala bolagen behöver förtydliga sin "samplanering" av investeringar

Förklaring: För att skapa stringens i planeringen behöver vi utveckla arbetssätt som optimerar resurser och ökar samsynen kring takten för hållbarhetsarbetet. Med förbättrade arbetssätt kan vi bättre precisera när, var och hur kommunkoncernens investeringar bör göras, vilket ökar träffsäkerheten och noggrannheten. Detta innebär att olika delar av planeringen samspelar på ett sätt som maximerar tillväxten från våra insatser. Exempelvis kan vi säkerställa tillräcklig bebyggelse för att stödja kollektivtrafikens utveckling. Genom förbättrad samplanering skapas en långsiktig hållbarhet i planeringen, vilket stärker Umeås förutsättningar till en hållbar utveckling.

Precisera och lyfta fram vad inom Attraktiva boendemiljöer som gör Umeå attraktivt

Förklaring: För att skapa en tydlighet i hur en ökad tillväxt av Umeås befolkning bidrar till att stärka kommunens attraktivitet, bör ett arbete att tydliggöra och precisera kommande samhällsinvesteringar som bidrar till Umeås fortsatta attraktivitet tas fram. Idag saknas en tydlig plan för att precisera vilka kvalitéer Umeå har, samt vilka storstadskvaliteter vi har inom räckhåll. Rent konkret kanske det handlar om nya mötesplatser eller en stadsteater? En sådan analys skulle bidra till att skapa konkreta gemensamma målbilder att samlas kring vilket bidrar till att förankra en förståelse kring och nytta av Umeås framtida tillväxt.

Stärka företagens förmåga att utvecklas efter inkubationsfasen genom insatser i den så kallade accelerationsfasen.

Förklaring: Den senaste utvärderingen av Umeå inkubatorverksamheter visar på att verksamheten håller en hög nivå i att lyckas starta upp företag, men lägre resultat i att få företag att växa i antal anställda. Detta innebär att företag i dagsläget har sämre förutsättningar att ta nästa steg i företagens tillväxtfas från få till flera anställda och därmed bidra till att bredda Umeås näringsliv. Här saknas en sammanhållen bild i form av ett gemensamt kunskapsunderlag; handlar det om fysiska åtgärder eller mer abstrakta åtgärder? Detta har potential att både stärka näringslivet och kvarstanning av studenter och därmed även Umeås fortsatta befolkningstillväxt.

Växla upp arbetet med att utveckla Universitetsstaden

Förklaring: Arbetet med Universitetsstaden har bidragit till att stärka områdets roll i Umeå och regionen. Det är ett av Norrlands absolut starkaste arbetsmarknadsområden och det finns ännu mera att göra här för att ta nästa steg. Detta innebär att vi bör växla upp arbetet med att utveckla Universitetsstaden både i fråga om fysisk stadsmiljö och mjukare faktorer för ett starkt och självklart centrum för Umeås fortsatta tillväxt. Genom nya arbetssätt i hur vi skapar transformation i större områden och samverkan med områdets aktörer kan vi skapa fler bostäder, verksamheter och bättre flöden till Umeås centrum.

Kunskapsunderlag för att skapa transparens kring vilka branscher Umeå kommun särskilt ska prioritera

Förklaring: För att på ett bättre sätt hantera utmaningar i prioriteringsarbetet av begränsad tillgång av mark och teknisk infrastruktur krävs en sammanhållen analys av vilka branscher Umeå bör ha ett särskilt fokus på. Detta innebär en gemensam bild över hur prioriteringar bör ske utifrån nyetableringar, tillväxt i befintliga företag eller möjliggöra omlokalisering av befintliga verksamheter för att åstadkomma önskad stadsutveckling. Genom nya kunskapsunderlag kompletteras bilden för att skapa tydlighet i planeringen.

Detta stärker det tidigare helhetstänket på sysselsättning på vår arbetsmarknad som vår framgångsfaktor, till att även bidra att fokusera när förutsättningarna med marktillgång är svårare.

Utvecklingsanslaget bör ses över för att tydligare möta Umeås framtida utmaningar

Förklaring: Kommunstyrelsens anslag för tillväxt ska bidra till att lägga grunden för långsiktig social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, hög attraktivitet och tillväxt med målet att nå 200 000 medborgare senast år 2050. Kriterier för anslaget ligger i linje med programmens syfte och fokusområden och kan tydligt bidra till ökat tillväxtfokus. Vi konstaterar dock att medel i Utvecklingsanslaget till stor del är upptecknat för de närmsta åren vilket medför att anslaget inte kan användas för att möta programmens utpekade behov och rekommendationer på ett effektivt sätt. Vi föreslår att Utvecklingsanslaget ses över för att tydligare kopplas till utpekade behov som lyfts i programmen.

Nuläge och trend

Inriktningsmål 1	Trend	Nuläge
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologiskt, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050		Mer arbete krävs
Fokusområden		
1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer		Mer arbete krävs
2. Universiteten som tillväxtmotorer		Enligt plan. Mer av det vi gör
3. Etableringar och företagens tillväxt		Enligt plan. Transformering från stor stad till storstad

= Positiv förändring

= Oförändrad eller marginell skillnad

= Negativ förändring

I kolumnen "Nuläge" anges hur nuläget bedöms. Bedömningen är antingen "Mer arbete krävs" eller "Enligt plan".

I kolumnen "Trend" har bedömning gjorts utifrån den statistiska förändringen fram till 2023 och ur ett längre perspektiv där möjligt. Även en tydlig positiv förändring (Grön) kan betyda att mer arbete krävs på grund av att förändringen är för långsam.

Bedömning

Planberedskapen för bostäder har förbättrats markant senaste tiden, men bostadsbyggandet ligger inte på de nivåer som behövs för önskad tillväxttakt, för närvarande till stor del på grund av konjunkturläget. Umeå är en attraktiv plats att bo och leva på, men tydligare preciserade delmål för vad en större stad ska "ha" skulle kunna leda till att Umeå tar ytterligare steg framåt/uppåt i attraktivitet. En högre grad av samsyn krävs också kring hur tillväxten ska åstadkommas i en tätare stad och i vilka steg transformationen mot ett långsiktigt hållbart samhällsbyggande kan ske.

Arbetet med att ta tillvara på tillväxtpotentialen som universiteten ger bedöms ha rätt inriktning och fokus, men samtliga insatser skulle behöva utökas. Det gäller såväl arbetet med studenternas kvarstanningsgrad och dess betydelse för hela regionens kompetensförsörjning som företagstillväxten och kommersialiseringen av forskning som kommer från universitetsmiljöerna.

Umeås företagstillväxt är god och arbetet med etableringar sker i god samverkan inom kommunkoncernen. På sikt bedöms dock mark och el bli begränsande faktorer vilket behöver adresseras. Parallellt med detta innebär resan mot en storstad att rollerna till viss del förändras och att vi kommer behöva hitta fler/andra sätt att arbeta med företagstillväxt och etableringar.

Sammanfattning delmål

Mål	**Delmål**	**Årets bedömning**
Befolkningsmål	Umeå har 200 000 invånare år 2050	Delvis
Bostadsbyggande	I Umeå byggs 2 000 bostäder per år	Nej
Attraktiva livsmiljöer	I Umeå byggs attraktiva livsmiljöer för kommuninvånarna	Delvis
Universiteten	I Umeå är Universiteten tillväxtmotorer	Ja
Företagens tillväxt	I Umeå skapas goda förutsättningar för sysselsättning och företagande	Ja
Etableringar	I Umeå driver nya etableringar tillväxt	Ja

Sammanfattningen, som tar upp och adresserar flera av de största globala utmaningarna, måste betraktas med både ett holistiskt perspektiv och stor försiktighet. Bedömningarna som presenteras innehåller vissa osäkerheter och är beroende av att fortsatta insatser och åtgärder genomförs fram till år 2050. Detta gäller även för de områden som redan till år 2024 har markerats som uppfyllda eller åtgärdade. För att göra dessa bedömningar har man använt ett brett spektrum av verktyg, inklusive indikatorer, rankingar, vetenskapliga studier, samarbeten och rapporter samt noggranna analyser. Dessutom har man jämfört med resultat och insatser från andra kommuner för att säkerställa relevans och trovärdighet. Den programansvarige chefen har en central roll i denna process, och samråder kontinuerligt med programstyrgruppen för att löpande stämma av och justera bedömningarna, baserat på nya insikter och utvecklingar. Detta samspel mellan bedömning och åtgärd är avgörande för att uppnå de långsiktiga målen för hållbar tillväxt och utveckling.

För mer information se www.umea.se/programtillvaxt

Program social hållbarhet

Rekommendation

För att möta den växande utmaningen med ungas psykiska ohälsa, särskilt bland tjejer, krävs ett förvaltningsövergripande samarbete. Genom att bygga en gemensam förståelse för problemets komplexitet och erkänna bristen på vedertagna förklaringsmodeller kan vi skapa en enad problembild. Detta är en avgörande förutsättning för att möjliggöra samordnade och effektiva åtgärder

Förklaring: Studier, inklusive rapporten *Unga 2022*, visar en oroande utveckling där ungas psykiska hälsa försämras, särskilt med en markant ökning av psykosomatiska besvär bland unga tjejer. Elevhälsans undersökningar bekräftar att även om yngre barn generellt mår bättre, sker en tydlig försämring i psykiskt välbefinnande redan från årskurs 7, med tjejer som särskilt utsatt grupp. Dessa insikter betonar vikten av att stärka och fokusera samverkan för att både förebygga och hantera dessa allvarliga hälsotrender.

I juli 2025 planeras den nya socialtjänstlagen att träda i kraft, vilket innebär ett utökat ansvar för att förebygga behovet av ingripande och omsorgskrävande insatser. Lagstiftningen ställer krav på utveckling av nya arbetssätt och ett stärkt samarbete över förvaltningsgränser. Ett exempel är området våld i nära relationer, där det gemensamma förebyggande arbetet behöver förstärkas för att möta de nya kraven.

Förklaring: Den nya socialtjänstlagen har som mål att förenkla regelverket och göra socialt stöd mer tillgängligt för medborgarna. Lagen syftar även till att stärka det förebyggande arbetet och ge kommunerna bättre möjligheter att möta individers och familjers behov. Ambitionen är att sänka trösklarna och nå invånarna i ett tidigt skede, innan problemen eskalerar. Då lagen betonar vikten av samarbete krävs ett gemensamt ansvarstagande inom kommunen, som sträcker sig över förvaltningsgränserna.

Nuläge och trend

Inriktningsmål 2	**Trend**	**Nuläge**
Umeå ska växa hållbart utan utsatta områden		Mer arbete krävs
Inriktningsmål 3		
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv		Enligt plan
Fokusområden		
1. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden *Negativ påverkan från organiserad brottslighet och våld i nära relationer men framsteg i samverkansarbetet.*		Mer arbete krävs
2. Umeå ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv *Jämställdhetsarbetet pågår och är väl inarbetat. Behov av nya goda exempel för att ej tappa position.*		Enligt plan
3. Barns uppväxtvillkor *Elever upplever minskade påverkansmöjligheter i skolan* *Många ungdomar mår dåligt och är stressade.* *Lägre andel barn i ekonomisk utsatthet än i riket, behöver bevakas.*		Mer arbete krävs
4. Boende och bebyggelsemiljö *Den aktualiserade och planeringsstrategin är antagen av KF. Bostadsförsörjningen är utmanande, andelen barnfamiljer och unga som lägger en större del av inkomsten på boendekostnader har ökat.*		Enligt plan
5. Arbete och försörjning *Positiv trend i arbetskraftsdeltagande. Ökat antal avhopp från gymnasiet. Utmaningar kvarstår men läget är gynnsamt.*		Mer arbete krävs

= Positiv förändring

= Oförändrad eller marginell skillnad

= Negativ förändring

I kolumnen "Lägesbild" anges hur nuläget bedöms. Bedömningen är antingen "Mer arbete krävs" eller "Enligt plan".

I kolumnen "Trend" har bedömning gjorts utifrån den statistiska förändringen. Även en tydlig positiv förändring (Grön) kan betyda att mer arbete krävs på grund av att förändringen är för långsam.

Bedömning

Umeå kommun har en stark position inom social hållbarhet. EU-kommissionen rankar övre Norrland som den mest socialt hållbara regionen i Europa enligt European Social Progress Index[1]. Sverige, och Umeå kännetecknas av hög tillit mellan människor. Det främjar deltagande i demokratiska processer och socialt engagemang. Samtidigt syns tendenser till splittring och ökade klyftor, det förebyggande arbetes betydelse är av största vikt för att minska dessa problem.

Kommunens arbete för social hållbarhet grundar sig i värden som trygghet, tillit och gemenskap. Segregation, där människor med olika förutsättningar lever åtskilda, utgör ett hot mot dessa värden. Umeå har generellt ett bra utgångsläge med låg brottslighet, låg upplevd otrygghet och hög tillit till myndigheter. Det finns inga stadsdelar i Umeå som klassats som utsatta av polisen.

Utmaningar kvarstår dock. Organiserad brottslighet är ett växande problem. Antalet ärenden gällande våld i nära relationer har också ökat, vilket kräver bättre samordning och ökade resurser. Kommunens styrmodell har dessutom gjort att jämställdhetsarbetet riskerar att bli mindre synligt och svårt att följa upp.

Vad gäller ungas livsvillkor ökar avhoppen från gymnasiet. Många avhopp kopplas till dåligt mående. Framför allt unga tjejer har ett dålig mående och tjejer på högstadiet har en relativt hög frånvaro. Barnfamiljer har dessutom fått det svårare ekonomisk under de senaste åren.

Kommunens arbetskraftsdeltagande är bra men det finns grupper som fortfarande har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Kompetensbristen i Umeå förblir också en utmaning. Kommunen arbetar för att minska antalet personer i långvarigt utanförskap men det behövs bättre kännedom om situationen för dem som varken arbetar, studerar eller är arbetssökande.

Umeå kommun strävar efter att vara en bra plats att växa upp på, där alla ska ha jämlika villkor oavsett bakgrund. Arbetet har fortgått under året för att främja trygga, tillgängliga och inkluderande boendemiljöer. Mycket pekar på att Umeå är en plats med goda förutsättningar att leva och verka. Umeå i en stark position, men fortsatt arbete behövs för att bibehålla och stärka kommunens sociala hållbarhet. Exempelvis finns det i dagsläget handlingsplaner för att motverka våld och barnfattigdom som inte är resurssatta.

[1] Inforegio - European Social Progress Index (europa.eu)

Figur 1. Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel, 2023 [2]

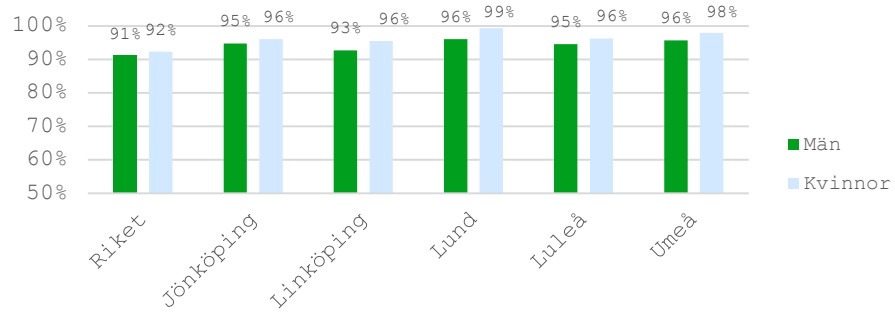

Källa: Medborgarundersökningen, SCB

Övergripande om social hållbarhet

Umeå kommun har en gynnsam position i arbetet med social hållbarhet. Övre Norrland, där Umeå är största stad, rankas av EU-kommissionen som den socialt mest hållbara regionen i Europa i sitt *European Social Progress Index*.

Sverige är även ett av de länder i världen med högst tillit mellan människor och Umeå ligger bra till i nationella mätningar. När tillitsgraden är hög märks det genom att fler deltar i påverkansprocesser som demokratiska val, föreningsliv och annat. Stora skillnader i livsvillkor mellan medborgare riskerar å andra sidan att leda till minskad tillit. Förebyggande arbete är därför av högsta vikt för att bibehålla en hög grad av tillit i hela kommunen.

Eftersom kommunkoncernen inte har egen rådighet över allas vårt välmående och de sociala strukturerna, är det viktigt och nödvändigt att fortsätta arbete för ökat samarbete med alla samhällsaktörer.

Figur 2. Sociala relationer och tillit - index 2023[3]

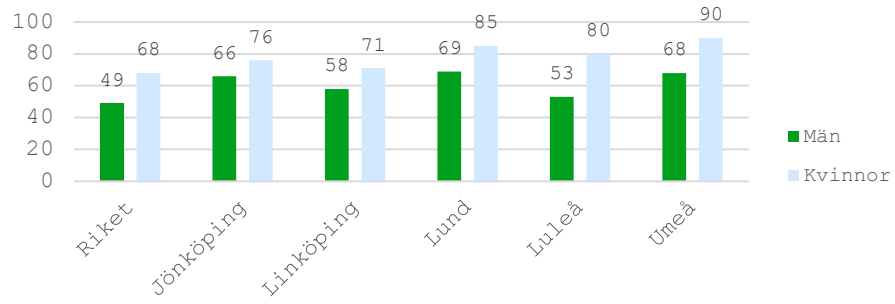

Källa: Tillväxtverkets beräkningar, baserat på uppgifter från MUCF och Fohm

För mer information se www.umea.se/programsocialhallbarhet

[2] Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan "Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?" i SCB:s medborgarundersökning.

[3] Indexet baseras på indikatorerna: Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, Invånare 16–84 år med avsaknad av emotionellt stöd och sammanvägs till ett nyckeltal på en skala från 0 till 100.

Program klimatneutrala Umeå 2040

Rekommendation

Accelerera finansieringen av klimatinvesteringar och utveckla portföljstyrning
Förklaring: För att påskynda klimatomställningen krävs samordning och optimering av resurser, där en nyckelmetod är portföljstyrning. Detta innebär att strategiskt hantera en samling projekt, program och initiativ som tillsammans bidrar till samhällsnytta och klimatomställning. Portföljstyrning omfattar även att identifiera och prioritera åtgärder som kompletterar varandra och kan driva förändring i komplexa system, exempelvis inom energi och transport. För att öka omställningstakten behöver resurser omfördelas och finansieringen utvecklas. Det kan innebära att prioritera om befintliga resurser till klimatomställning och samtidigt stärka extern finansiering för att möjliggöra större investeringar och stödja nya innovativa lösningar. Både finansiering och portföljstyrning kräver ett nära samarbete och samskapande mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå, vilket är avgörande för att uppnå effektiva och långsiktiga resultat.

Utveckla en strategi för att hantera kvarvarande utsläpp
Förklaring: Umeå bör ta fram en strategi för att hantera de kvarvarande utsläppen som inte kan elimineras helt, i samverkan med relevanta aktörer såsom partners i Umeå klimatfärdplan och industriella intressenter. Den behöver fokusera på investeringar i naturbaserade lösningar, kompensationsprojekt, koldioxidinfångning och andra innovativa metoder för att neutralisera utsläpp inom sektorer där fullständig utsläppsminskning är svår att uppnå på kort sikt.

Förstärk arbetet med beteendepåverkan för att nå ett ökat hållbart resande och skapa effektivare resursanvändning
Förklaring: Umeå behöver intensifiera arbetet med att påverka beteenden för att främja hållbara transportalternativ såsom cykling, gång och kollektivtrafik. Samtidigt är det avgörande att arbeta med effektivare resursanvändning för att minska konsumtionsbaserade utsläpp. Detta kräver långsiktig och riktad resurstilldelning till initiativ som mobility management, mobilitetshubbar samt bygg- och materialåterbruk för att säkerställa framdrift och öka omställningstakten. En framgångsrik strategi för detta arbete bör omfatta hela kommunkoncernen och inkludera samarbete med lokala aktörer och invånare. Arbetet kan innefatta utbildningskampanjer, hållbara upphandlingsstrategier, riktade policyinsatser samt incitament för återanvändning och reparation. Genom denna

helhetssyn kan Umeå stärka sin omställningskapacitet, optimera resursanvändningen och påskynda övergången till ett mer hållbart samhälle.

Främja synergieffekter från utveckling av infrastruktur och stadsutveckling
Förklaring: Umeå har genom stora logistikinvesteringar, såsom Umeå hamn, Dåvaterminalen och Norrbotniabanan, en unik möjlighet att förbättra hållbara gods- och persontransporter. För att maximera nyttan av dessa investeringar krävs strategier och åtgärder i samverkan med olika aktörer för att skapa synergieffekter. Dessutom bör kommunen främja urban och industriell symbios genom att kartlägga tillgång och efterfrågan av resurser som plast, energi och material samt utveckla nya affärsmodeller som möjliggör effektiv resursanvändning. Ett fokus på centralt beläget och hållbart bostadsbyggande är också avgörande för att minska energiförbrukning och transportbehov, vilket stärker stadens övergripande hållbarhet och resurseffektivitet.

Prioritera det interna arbetet där kommunkoncernen har rådighet samtidigt som förutsättningar skapas för marknadsdriven utveckling
Förklaring: Umeå bör prioritera klimatinsatser inom områden där kommunen har störst rådighet, särskilt inom transportsektorn, cirkulär ekonomi och hanteringen av kvarvarande utsläpp. Detta innebär att kommunkoncernen aktivt minskar sin klimatpåverkan genom sina kärnverksamheter och upphandlingar, såsom att ställa krav på fossilfria transporter och införa cirkulära upphandlingsmetoder. Samtidigt bör kommunen skapa förutsättningar som stöder en marknadsdriven omställning, genom att etablera incitament och partnerskap som främjar privata investeringar och innovationer. På detta sätt kan kommunen kombinera sin roll som förebild och aktör med att driva omställningen framåt genom reglering och samarbete.

Nuläge och trend

Inriktningsmål 4	Trend	Nuläge
Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040		Mer arbete krävs
Fokusområden		
Transporter		Mer arbete krävs
Bygg och anläggning		Mer arbete krävs
Energi, el och fjärrvärme		Mer arbete krävs
Cirkulär ekonomi		Mer arbete krävs
Övergripande insatser		Mer arbete krävs

= Positiv förändring

= Oförändrad eller marginell skillnad

= Negativ förändring

I kolumnen ”Lägesbild” anges hur nuläget bedöms. Bedömningen är antingen ”Mer arbete krävs” eller ”Enligt plan”.

I kolumnen ”Trend” har bedömning gjorts utifrån den statistiska förändringen från 2019 – 2022 och ur ett längre perspektiv där möjligt. Även en tydlig positiv förändring (Grön) kan betyda att mer arbete krävs på grund av att förändringen är för långsam.

Bedömning

Det är tydligt att omställning pågår men att takten behöver accelereras betydligt för att uppnå antagna klimatmål. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam och för att öka takten krävs arbete med både strukturella förändringar och förändrade beteendemönster.

Under perioden har Umeå arbetat med medskapande av åtgärder och projektportföljer baserat på tidigare arbete med scenario- och konsekvensanalyser och som tydliggör vad Umeå behöver göra för omställning av samhällssystemen. Umeå behöver fokusera arbetet i högre utsträckning på prioritering, finansiering och realisering av projekt för att accelerera omställningstakten.

Eftersom kommunkoncernen inte har egen rådighet över omställningen av samhällssystem behöver Umeå fortsätta sitt arbete med att öka samverkan och bygga partnerskap på alla nivåer, från lokala initiativ inom klimatfärdplanen till engagemang i internationella samarbeten som "Missionen för hundra klimatneutrala och smarta städer". Detta är avgörande för att uppnå stadens långsiktiga mål.

Med beslutet om ett inriktningsmål för ett klimatneutralt Umeå med tillhörande program har arbetet inom kommunkoncernen fått en plattform och strategisk inriktning att arbeta utifrån. Det har framför allt gett resultat inom de övergripande insatserna där följande arbeten särskilt kan nämnas: framtagande och inskickat klimatkontrakt till EU, inom klimatfärdplanen har en partnerskapsmodell och årlig uppföljning utvecklats och viktiga steg inom cirkulär ekonomi har tagits bland annat inom Umeå Eco Industrial park och byggåterbruk.

I det fortsatta arbetet är det viktigt att fokus läggs på prioritering, finansiering och genomförande av planerade och beslutade åtgärder för utsläppsminskning, samtidigt som det är viktigt med lärande för utveckling av nya åtgärder.

Territoriella utsläpp

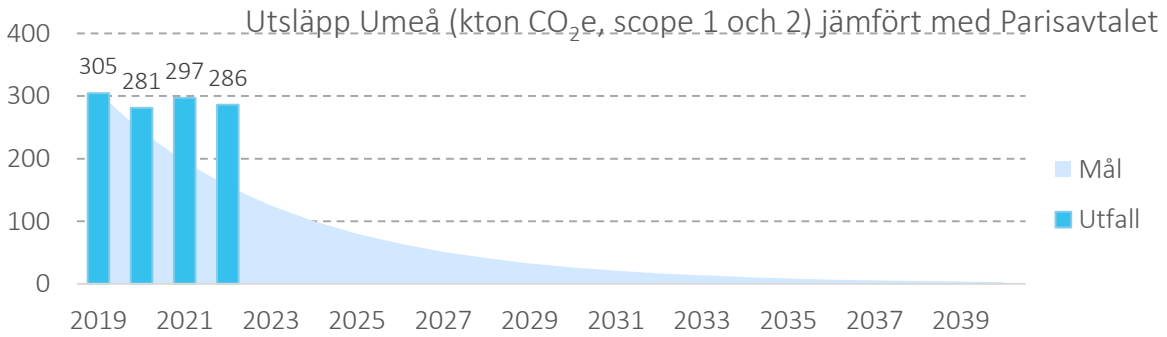

De sammanlagda utsläppen inom scope 1 och 2 i Umeå kommun uppgick år 2022 till 286 ton CO_2e. Det är en minskning jämfört med år 2021 men inte en minskning i den takt som Parisavtalet kräver. Vid en jämförelse av nationella emissionsdatabasens utsläppsdata har utsläppen i Umeå kommun minskat med 33 procent sedan 1990.

Kommunkoncernens utsläpp

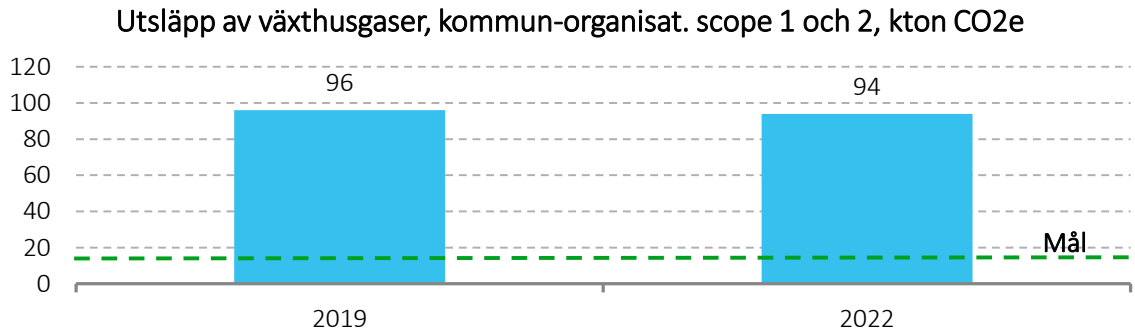

Under 2019 och 2022 har det genomförts beräkningar på kommunorganisationens utsläpp inom scope 1 och 2. År 2019 stod kommunen för 96 kton CO_2e. År 2022 hade utsläppen

visserligen minskat något, men inte i den takt som behövs för att nå målet om 14 kton CO_2e till 2025.

För mer information se www.umea.se/programklimatneutral

UMEÅ KOMMUN

Bilaga 8
Omställningsuppdraget 2023:1 - Nämndernas analyser

Byggnadsnämnden	1
Fritidsnämnden	5
För- och grundskolenämnden	11
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	29
Individ- och familjenämnden	42
Kommunstyrelsen	53
Kulturnämnden	66
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	72
Tekniska nämnden	75
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	105
Äldrenämnden	109
Överförmyndarnämnden	118

2024-09-06

Byggnadsnämnden - Analys personalförsörjning 2024–2034, tilläggsuppdrag 2023:1

Inledning

Denna analys av nämndens personalförsörjning under perioden 2024–2034 har arbetats fram genom beredning av stadsbyggnadsförvaltningens ledningsgrupp. Analysen har vidare samverkats med de fackliga organisationerna i FSG.

Nämndens verksamhet enligt grunduppdraget sker inom tre avdelningar; lantmäteri, detaljplanering och bygglov. Inom avdelningen bygglov hanteras även bostadsanpassning. Samtliga delar är väsentliga för utförande av grunduppdraget.

Detaljplanering

Avdelningen detaljplanering verkställer nämndens åtagande avseende detaljplanering. Inom avdelningen arbetar 29 (29,0 åa) per 240731. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Planarkitekt	22	22,0
Byggnadsantikvarie	1	1,0
Koordinatorer	2	2,0
Verksamhetsutvecklare	1	1,0
Chefer	3	3,0

Prognos över personalbehov inom detaljplanering

Prognosen för personalbehov under perioden 2024–2034 följer kommunens ambitionsnivå inom detaljplaneområdet. Volymerna i ansökningar om nya om detaljplan ser över tid relativt likartad ut även om volymerna sjunker i tider av lågkonjunktur. Verksamheten detaljplanering har de senaste 6–7 åren nästan fördubblat personalresurserna. Utifrån KF beslut om planeringsförutsättningar 2025 ligger prognosen 2034 i intervallet 6–10 årsarbetskrafter för avdelningen.

Prognos över personaltillgång inom detaljplanering

Prognosen över tillgången 2034 bedöms fortsatt som god. Den förstärkning som gjorts under de senaste 6–7 åren har kunnat ske utan några betydande svårigheter och bedömningen är att detta håller i sig fram till 2034.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång detaljplanering

Inget gap förutses.

Detaljplanering - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av analysen bedöms detaljplaneringen generellt sett ha goda förutsättningar till personalförsörjning under perioden.

Lantmäteri

Lantmäteri verkställer nämndens åtagande avseende geografisk information, mätverksamhet, fastighetsbildning mm. Inom lantmäteri arbetar *36* personer (*30,9* åa) per *240826*. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal åa
Kart- och GIS-ingenjör	11	7,8
Förrättningslantmätare	11	9,1
Mätningsingenjör	6	6
Systemutvecklare – Kart & GIS	3	3
Chef och ledning	5	5

Prognos över personalbehov inom lantmäteri

Prognos för personalbehov under perioden 2024–2034: Med en vändande konjunktur förväntas ärendemängden öka för nybyggnadskartor och husutsättningar i takt med att bygglovsärenden ökar. Även grundkartor för detaljplaner och fastighetsbildningsärenden väntas öka samtidigt som ärendena i en växande stad blir mer komplexa och arbetssätten påverkas av säkerhetsaspekter mm. vilket kräver mer handläggning per ärende. Det ökade behovet av geodata i olika tekniska tjänster som Lantmäteri tillhandahåller kommunens verksamheter kommer även det påverka personalbehovet. Prognosen för personalbehovet 2034 blir en ökning med ca 5-8 årsarbetare för avdelningen.

Prognos över personaltillgång inom lantmäteri

Prognosen över tillgången 2034 bedöms fortsatt som god.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång lantmäteri

Inget gap förutses.

Lantmäteri - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av analysen bedöms lantmäteri generellt sett ha goda förutsättningar till personalförsörjning under perioden.

Bygglov

Avdelningen bygglov verkställer nämndens åtagande avseende förhandsbesked och bygglov. Inom avdelningen (exkluderat enhet bostadsanpassning som redovisas separat) arbetar 32 personer (30,6 åa) per 2024-08-16. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Bygglovshandläggare	11	10,8
Byggnadsinspektör	10	8,8
Administratör	6	5,8
Chef och ledning	5	5

Prognos över personalbehov inom bygglov
Prognosen för personalbehov under perioden 2024–2034 utgår från bedömningen att en stabilisering av konjunktur kommer ske och med det en ökning av antalet bygglovsärenden till verksamheten från och med 2026. Verksamheten har under de senaste 4–5 åren minskat sin personalvolym med ca 6 åa maa ändrade arbetssätt samt lågkonjunktur och bedömer att behovet kommer att minska ytterligare med 1–2 åa det närmaste året. Med en bedömd ärendeökning vid en vändande konjunktur kommer personalbehovet att stabilisera sig runt den nivån det ligger idag dvs ca 30 åa.

Prognos över personaltillgång inom bygglov
Prognosen över tillgången 2034 bedöms fortsatt som god.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång bygglov
Inget gap förutses.

Bygglov - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning
Mot bakgrund av analysen bedöms bygglov generellt sett ha goda förutsättningar till personalförsörjning under perioden.

Bostadsanpassning

Enheten bostadsanpassning verkställer nämndens åtagande avseende bostadsanpassning. Inom verksamhet arbetar 4 personer (4 åa) per 2024-08-16. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Handläggare	3	3
Enhetschef / handläggare	1	1

Prognos över personalbehov inom bostadsanpassning
Prognosen för personalbehov under perioden 2024–2034 utgår från bedömningen att antalet ärenden kommer att öka inom verksamheten under perioden. Den demografiska utvecklingen samt en kommunal vilja om att medborgaren ska kunna bo och leva hemma gör att antalet ärenden troligen kommer att öka under de närmsta åren. Med en ökande ärendemängd bedöms behovet av resurser öka med ca 1 åa vilket innebär ett totalt behov av 5 åa inom verksamheten bostadsanpassning/handläggare.

Prognos över personaltillgång inom bostadsanpassning
Prognosen över tillgången 2034 bedöms fortsatt som god.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång bostadsanpassning
Inget gap förutses.

Universiteten i Umeå tillhandahåller många av de efterfrågade utbildningarna. Vi kan se en vikande trend gällande olika miljöutbildningar, inte bara i Umeå, utan även på övriga av landets universitet. Kompetensutveckling kan erhållas genom statliga myndigheter, som till exempel Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten.

Kompetensförsörjningsprognos 2024–2034

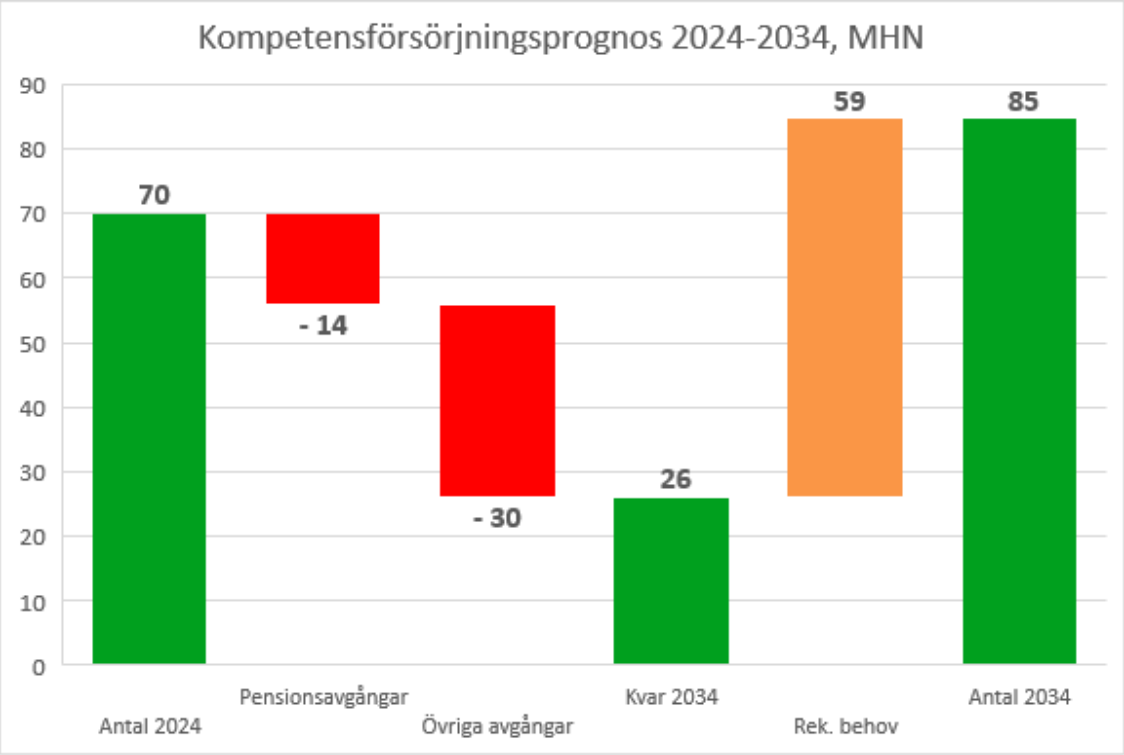

Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanfattande slutsatser

Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanfattande slutsatser baserat på analysen är att för perioden 2024–2034 kommer personalförsörjning kunna ske utan några betydande svårigheter. Inom några yrkesgrupper finns tendenser till svårigheter men Umeå har goda förutsättningar genom att vi är en större stad och en attraktiv arbetsgivare.

På längre sikt efter 2034 behövs sannolikt en än större samverkan mellan kommunerna för att tillsammans lösa uppgifterna.

Ny och förändrad lagstiftning ställer krav på fortlöpande uppdatering av kunskapsläget. Bland annat införlivas många EU-direktiv i svensk lagstiftning, vilket påverkar avdelningens arbete.

Kommunens tillväxt påverkar verksamheten inom flera områden. Antalet tillsynsobjekt och ärenden ökar, främst inom enheten Miljöskydd och Livsmedelssäkerhet och serveringstillstånd. Behovet av miljökompetens i planprocessen ökar genom högre tillväxttakt inom kommunal planering. Ökat antal kommuninvånare medför också att behovet av budget- och konsumentrådgivning ökar. Dessutom blir luftkvalitet, omgivningsbuller, energi- och klimatfrågor samt naturvårds- och vattenfrågor allt viktigare i en tät stad.

Fritidsnämnden - Analys personalförsörjning 2024-2034

Inledning

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning.
Fritidsnämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Fritidsnämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget. Fritidsnämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Fritidsnämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Fritidsnämnden har en viktig funktion för att skapa en meningsfull fritid som bidrar till en ökad generell folkhälsa och ungdomshälsa. Framför allt spelar möjlighet till förbättrad ungdomshälsa en central roll för att förebygga ungdomskriminalitet och minska utanförskap. De senaste åren har BRIS rapporterat om ett ökat antal samtal framför allt under somrarna då många normala skyddsnät i form av både organiserade aktiviteter, skola och rutiner pausas. Detta stämmer också väl överens med UmeBrås analys gällande gängens rekryteringsarbete där unga i utanförskap är i förhöjd risk att rekryteras till kriminella sammanhang. Föreningsbyrån inom fritidsnämnden spelar också en central roll i att skapa förutsättningar för föreningar att aktivera ungdomar och lotsa in dem i sunda sammanhang.

Nämnden har genom analyser av tidigare underlag för kompetensförsörjningsprognos, framtagna under 2023 samt i dialog mellan HR-chef, fritidsdirektör och verksamhetschefer tagit fram nedan rapport. För Fritidsnämnden finns inte underlag att inhämta från framtaget prognosverktyg. Nämnden har därför gjort en djupare analys av tidigare framtagna prognoser.

Verksamhet Bad

Verksamhet Bad verkställer Fritidsnämndens åtagande avseende bad- och träningsanläggningarna Navet, Storsjöhallen, Sävar simhall, Vallabadet, Hemgårdens bad och gym samt de tre tempererade utomhusbaden Umelagun, Obbolabadet och Vallabadets utomhusbad.

Inom avdelning Bad finns flera arbetsområden; badbevakning, simskola, simundervisning för skolklasser, drift av bassängerna, friskvård inom gym och gruppträning, behandlingar och andra tjänster, städ, försäljning samt restaurang. De flesta som arbetar inom bad jobbar med flera av dessa arbetsområden.

Inom verksamhet Bad arbetar *59* personer (*53,77* åa) per *20240808*. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Arbetsledare	8	8
Badmästare	5	5
Badvärd	27	24,85
Restaurangbiträde	8	7,17
Drifttekniker	4	4
Friskvårdsinstruktör	5	4,75

Prognos över personalbehov inom verksamhet Bad
Här redovisas sammanfattning av prognos över personalbehov 2024-2034 i verksamhet Bad (Fig.1).

	Antal 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar 2034	Rek. behov	Antal 2034	Volym-föränd.	Faktor	Medel-ålder
452013 Badmästare	7	-4	-2	1	6	7	0	1,00	52,0
452014 Friskvårdsarbete, badpersonal	36	-3	-32	1	35	36	0	1,00	35,5

Prognos över personaltillgång inom verksamhet Bad
Det finns inget som talar för att vi skulle sakna tillgång till kompetens inom verksamhet Bad. Badvärd rekryteras med gymnasiekompetens och vi har god tillgång till kvalificerad personal. Badmästare är en befattning med historiska utmaningar. Med vad vi nu vet kommer inga ytterligare badanläggningar byggas. Även om befolkningsmängden ökar ser vi i nu läget att dagens bemanningsnivåer kan anses rimliga även inom perioden.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång verksamhet Bad
Inget negativt gap bedöms finnas inom tidsperioden 2024-2034.

Verksamhet Bad – Slutsatser

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms verksamhet Bad generellt sett ha goda förutsättningar till personalförsörjning fram till 2034. Potentiellt kan visst behov finnas av att hitta lösningar för högre sysselsättningsgrad över förvaltningsgränserna. Inom förvaltningen har analys gjorts för att se över möjlighet till kombinationstjänster utan att hitta möjliga lösningar då behovet inom förvaltningens verksamhetsområden uppstår samma tider under dygnet och samma dagar under veckan.

Mot bakgrund av ovanstående är nämndens bedömning att det finns visst behov av att ställa om verksamhet Bad för att hitta ytterligare verksamheter att bemanna gemensamt för att skapa större tjänsteutrymme.

Verksamhet Drift

Verksamhet Drift verkställer Fritidsnämndens åtagande avseende drifthållande av kommunens friluftsanläggningar, idrottscentrum, skolidrottsplatser och idrottsanläggningar såsom konstgräsplaner, ishallar, skidspår, gymnastikhallar, skolidrottshallar med mera. Inom verksamhet Drift arbetar *56* personer (*55* åa) per *20240808*. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Fritidsassistent	5	5
Arbetsledare	6	5,5
Enhetschef	3	3
Fritidskonsulent	3	3
Idrottsplatsarbetare	39	38,5

Prognos över personalbehov inom verksamhet Drift
Här redovisas sammanfattning av prognos över personalbehov 2024-2034 i verksamhet Drift.

	Antal 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar 2034	Rek. behov	Antal 2034	Volym-föränd.	Faktor	Medel-ålder
151013 Handläggare, information/kommunikation	3	-1	0	2	1	3	0	1,00	49,0
521018 Park-/trädgårdsarbete	39	-11	-22	6	37	43	4	1,10	43,6

Prognos över personaltillgång inom verksamhet Drift
Personaltillgången inom verksamhet Drift bedöms vara god även framgent under tidsperioden. Bedömningen är en mindre utökning motsvarande fyra personer utifrån tillkommande anläggningar under tidsperioden. I den bedömning förvaltningen gjort har hänsyn tagits till viss automatisering av arbetsuppgifter.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång verksamhet Drift
Under tidsperioden bedömer verksamheten inte att det kommer finnas ett negativt gap.

Verksamhet Drift – Slutsatser

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms även verksamhet Drift generellt sett ha goda förutsättningar till personalförsörjning fram till 2034. Vissa utmaningar kan finnas då vi idag upplever att nyrekryterad personal inte stannar inom verksamheten lika länge som tidigare. Detta leder till att vi rekryterar oftare än tidigare och mer tid går till hantering för chefer. Verksamhet drift ser utmaningar i att medarbetare i högre utsträckning lämnar oss som arbetsgivare med hänvisning till att de erbjuds betydligt högre lön från privata aktörer.

Verksamhet Föreningsbyrå Stab

Verksamhet Föreningsbyrå Stab verkställer Fritidsnämndens åtagande avseende hantering av kommunens föreningsbidrag som syftar till att stötta kommunens föreningsliv. Inom verksamhet Föreningsbyrå Stab arbetar *14* personer (*13,5* åa) per *20240808*. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Ekonomiassistent	1	1
Fritidsassistent	1	1

Enhetschef	1	1
Fritidskonsulent	8	7,5
Kommunikatör	2	2
Nämndsekreterare	1	1

Prognos över personalbehov inom verksamhet Föreningsbyrå Stab
Här redovisas sammanfattning av prognos över personalbehov 2024-2034 i verksamhet Föreningsbyrå Stab.

	Antal 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar 2034	Rek. behov	Antal 2034	Volym-föränd.	Faktor	Medel-ålder
452010 Turism, rekreation och friluftskonsulent	13	-4	-6	3	10	13	0	1,00	45,8

Prognos över personaltillgång inom verksamhet Föreningsbyrå Stab
Prognosen för personaltillgång bedöms mycket god för perioden. Vi ser inga tendenser till en minskad tillgång på kandidater med adekvat kompetens.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång verksamhet Föreningsbyrå Stab
Under tidsperioden bedömer verksamheten inte att det kommer finnas ett negativt gap.

Verksamhet Föreningsbyrå Stab – Slutsatser

Föreningsbyrå Stab har under perioden 2019-2023 haft genomgående goda förutsättningar för personalförsörjning gällande fritidskonsulenter. Inget tyder på en minskad tillgång för framtida personalförsörjning.

Verksamhet Unga

Verksamhet Unga verkställer Fritidsnämndens åtagande avseende ungdomsfrågor som öppen verksamhet, lovverksamhet, arrangemang och områdesarbete. Fritidsgårdarna är ett exempel på vår öppna verksamhet som främst bedrivs på kvällstid.

För att skapa trygghet och ge bästa möjliga förutsättningar för goda livsvillkor deltar vi i kommunens områdesarbete genom lokala förebyggande råd. Vårt fokusområde är ungdomarnas delaktighet, en lärande verksamhet, i en mängd demokratiska processer.

Inom verksamhet Unga arbetar *49* personer (44,9 åa) per *20240808*. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Samordnare	3	3
Enhetschef	2	2
Fritidsledarassistent	6	3,31
Fritidsledare	35	33,22
Informatör	1	1

Prognos över personalbehov inom verksamhet Unga

	Ant 2024	Pensio avgångar	Övriga avgångar	Kv 2034	Rek. behov	Ant 2034	Volyn föränd.	Fakt	Mede ålder
452011 Fritidsledare	44	-8	-36	0	57	57	13	1,30	43,3

Utifrån prognosticerat behov med utbyggnad av antalet fritidsgårdar görs bedömningen att verksamheten under perioden 2024-2034 har en volymökning motsvarande 13 tillsvidareanställda fritidsledare. Det ger ett totalt rekryteringsbehov om 57 tillsvidareanställda fritidsledare.

Prognos över personaltillgång inom verksamhet Unga
Tillgången till kompetens för perioden 2024-2034 bedöms av verksamheten som god. I nuläget finns ingen utbildning som direkt anknyter till fritidsledarbefattningen. Detta gör att verksamheten rekryterar medarbetare med annan pedagogisk kompetens.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång verksamhet Unga
Fritidsnämnden ser inget negativt gap i personaltillgång under perioden 2024-2034.

Verksamhet Unga – Slutsatser

De utmaningar verksamheten ser är kopplat till att rekryteringar sker med en högre kompetensnivå än verksamheten och yrkesrollen kräver. Detta då det inte finns någon utbildning att tillgå som motsvarar fritidsledarrollen.

Fritidsnämndens sammanfattande slutsatser baserat på ovanstående prognoser/gapanalyser

Fritidsnämnden har en personalförsörjningssituation under perioden 2024-2034 som inte visar på någon betydande utmaning. Inom föreningsbyrån är tillgången på kompetens väldigt god och verksamheten kan välja bland olika utbildningsinriktningar utifrån inriktning på aktuell rekrytering.

Fritid drift ser vissa utmaningar som är kopplat mer till konkurrerande privat marknad för de befattningar som är mindre enkla att rekrytera. Dock ser nämnden inga betydande utmaningar i framtida kompetensförsörjning.

Fritid bad och fritid unga ser inga väsentliga utmaningar i kompetensförsörjning. De utmaningar som kan skönjas är kopplade till att det idag inte finns utbildning som motsvarar befattningen. För Fritid bad pågår ett arbete för att internt kunna utbilda och validera kompetens. För Fritid unga har kontakt tagits från utbildningsinstanser som vill påbörja dialog för att skapa utbildningar som bättre möter befattningens kompetensbehov.

Inom både avdelning Bad och avdelning Unga kan möjlighet finnas att hitta tänkbara samarbeten med andra förvaltningar där behovet finns på andra tider under dagen samt under andra dagar i veckan.

Mot bakgrund av ovanstående ser nämnden inget direkt behov av att arbeta fram förslag till inriktning för omställning för att möta prognosticerad brist på någon av nämndens yrkeskategorier.

UMEÅ KOMMUN

Rapport personalförsörjning 2024-2034
För- och grundskolenämnden

Dokumenttyp: Tilläggsuppdrag 2023:1 – Rapport personalförsörjning 2024-2034 FGN		
Dokumentansvarig: Åsa Bergström		**Beslutsdatum:** 2024-09-04
Beslutad av: Ann-Christine Gradin	**Version:** [1.0]	**Dnr:** SK-2024/00242

2024-09-03

1. Inledning

Mot bakgrund av KS beslut 2024-03-15 gällande arbetsgång och tidplan för nämndernas genomförande av Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag 2023:1 lämnar för- och grundskolenämnden, i enlighet med kommungemensam anvisning *steg 1 – problemförståelse*, följande avrapportering. Rapporten fokuserar i detta steg på analys/prognos av kompetensförsörjningssituationen samt bedömning av om det finns behov av inriktning för omställning av nämndens verksamheter.

1.1 Metod

Redovisad statistik i rapporten utgår ifrån Umeå kommuns nya prognosverktyg för kompetensförsörjning, som baserar sina uppgifter både från SCB:s statistik över trender och prognoser nationellt samt förvaltningarnas/Utbildningsförvaltningens årliga bedömning av framtida personalbehov 2024-2034. Rapporten innehåller även statistik baserad på pensionsavgångar och prognosticerade övriga avgångar samt befolkningsprognos 2024-2034.

Förvaltningens analys av prognosticerade personalbehov baserad på befolkningsprognos 2024-2034 har processats med respektive verksamhets ledningsgrupp. Underlag för rapport har tagits fram via förvaltningens HR-enhet varvid beredning och process skett i samråd med respektive verksamhetsföreträdare.

I uppdraget ingår att prognosticera ett årligt kompetensförsörjningsbehov på en tioårsperiod. Detta bedöms innehålla stora osäkerhetsfaktorer ju närmare år 2034 skattningarna görs. I de prognoser där verksamheten bidragit med skattningar har utgångspunkten för bedömningarna varit 1-4 år. Observera att statistiken från SCB i nuläget inte tar hänsyn till regionala skillnader vad gäller tillgång på kompetens.

I kommunens analysverktyg ingår enbart större yrkesgrupper. SCB:s rapport "Trender och prognoser 2023-2024" beskriver framtidsutsikter för 63 utbildningsgrupper. Umeå kommun har ungefär 150 AID-etiketter och alla av dem går inte att koppla mot någon av de 63 utbildningsgrupperna det innebär att det i huvudsak är de större yrkesgrupperna som finns i analysverktyget.

Analysverktyget möjliggör inte uppdelning mellan de yrkesgrupper som finns inom båda verksamheterna, det gäller barnskötare och förskollärare. Mot bakgrund av att de största behoven av barnskötare finns inom förskolans område har förvaltningen valt att redovisa barnskötare i analysdelen inom denna verksamhet. För uppdelning av barnskötare mellan förskolans verksamhet och grundskolans verksamhet, se tabell 1 och 2.

2024-09-03

1. För- och grundskolenämndens uppdrag

För- och grundskolenämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. För- och grundskolenämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem, se FGN verksamhetsplan 2024.

För- och grundskolenämnden ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med aktuell lagstiftning. För- och grundskolenämnden svarar för ledning, samordning och utveckling av det kommunala skolväsendet. Sedan 2020 gäller Barnkonventionen som svensk lag och är inkorporerad i skollag och läroplaner. Det innebär att ett barnrättsperspektiv alltid ska beaktas. Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Hög kompetens hos rektorer, förskollärare och lärare och övrig personal inom förskola och skola utgör en framgångsfaktor för barnens lärande, trygghet och trivsel i den pedagogiska verksamheten. Undervisningens kvalitet och utvecklingen av undervisningen i relation till barnens behov och förutsättningar bygger på en hög andel behörig och legitimerad personal. Med behörig och kompetent personal säkerställs att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Kompetensförsörjningen är därför en viktig förutsättning för bibehållen kvalitet i förskolan och skolan.

Totalt arbetar 3553 månadsavlönade tillsvidareanställda medarbetare inom nämndens område per 2024 -01-31. Totalt finns 41 olika yrkesgrupper inom nämndens område. I följande kompetensförsörjningsanalys belyses för- och grundskolenämndens större yrkesgrupper uppdelat per verksamhetsområde, vilka är svårrekryterade och/eller bedöms nödvändiga för att klara grunduppdraget. Förutom den stora gruppen lärare finns flera andra nyckelkompetenser av vikt för att klara grunduppdraget, men dessa redovisas inte i denna rapport.

2.1 Förskolans verksamhetsområde

Förskolans verksamhet verkställer För- och grundskolenämndens övergripande uppdrag och ansvar att alla barn mellan ett och fem år och som är folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg under den tid då vårdnadshavarna arbetar, är arbetssökande eller studerar.

I förskolans läroplan tydliggörs ansvaret för det pedagogiska innehållet i undervisningen och förskollärarens särskilda ansvar för undervisningen. Detta ställer höga krav på förskollärarens förmåga att handleda och driva utvecklingsarbete. Svårigheten att anställa förskollärare är påtaglig. Behovet av utbildade barnskötare har ökat då kompetensnivån blir viktig för att bidra i den planerade undervisningen.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Tabell 1. Kompetensförsörjningsprognos Förskola 2024-2034

	Antal 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar 2034	Rek. behov	Antal 2034	Volym-förändring	Tillgång nationell nivå 2034 (SCB)
Förskollärare	661	-125	-408	128	665	793	132	784*
Barnskötare	645	-110	-324	211	499	710	65	939*
Rektor	41	-12	-4	25	24	49	8	Uppgift saknas

**Nationell nivå utifrån SCB:s statistik visar tillgång på förskollärare och barnskötare inom hela nämndens område. Övriga siffror gäller enbart förskolans verksamhetsområde.*

I förskolans verksamhetsområde arbetar totalt cirka 1400 medarbetare 2024-01-31, vilket även inkluderar medarbetare inom lednings- och stödfunktioner. Tabell 1 redovisar kompetensförsörjningsprognos för perioden år 2024 - 2034 för yrkesgrupperna förskollärare och barnskötare samt rektorer, där kompetensförsörjningsutmaningen bedöms som störst.

2.2 Grundskolans verksamhetsområde

För- och grundskolenämnden har ett övergripande ansvar för att alla elever folkbokförda i kommunen har tillgång till samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. För- och grundskolenämnden ansvarar för kommunal förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. För- och grundskolenämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor.

För- och grundskolenämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Utbildningen ska främja varje barns och elevs utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Barn och elever ska ges ledning och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. I detta ingår en strävan att uppväga skillnader mellan barn och elevers olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, vilket ställer krav på kompetenta och utbildade lärare.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Tabell 2. Kompetensförsörjningsprognos inom Grundskola, Anpassad grundskola och Fritidshem 2024-2034

	Antal 2024	**Pensions-avgångar**	**Övriga avgångar**	**Kvar 2034**	**Rek. Behov**	**Antal 2034**	**Volym-förändring**	**Tillgång nationell nivå 2034 (SCB)**
Förskollärare	121	-52	-36	33	112	145	24	784*
Lärare grundskola åk F-3	306	-50	-104	152	215	367	61	306
Lärare grundskola åk 4-6	234	-48	-94	92	212	304	70	234
Lärare grundskola åk 7-9	255	-58	-82	115	217	332	77	262
Lärare praktiskt-estetiska ämnen	144	-43	-60	41	146	187	43	148
Modersmålslärare	66	-24	-24	18	55	73	7	68
Speciallärare	72	-22	-22	28	73	101	29	89
Specialpedagog	79	-43	-30	6	103	109	30	98
Lärare i fritidshem	241	-37	-104	100	189	289	48	254
Rektor	68	-17	-40	11	77	88	20	Uppgift saknas
Skolsköterska	28	-10	-18	0	34	34	6	32
Elevassistent	118	-22	-96	0	130	130	12	143
Barnskötare	131	-28	-94	9	135	144	13	939*

**Nationell nivå utifrån SCB:s statistik visar tillgång på förskollärare och barnskötare inom hela nämndens område. Övriga siffror gäller enbart grundskolans verksamhetsområde.*

I grundskolans verksamhetsområde arbetar ca 2000 medarbetare 2024-01-31, vilket även inkluderar medarbetare inom lednings- och stödfunktioner. De största yrkesgrupperna inom grundskolan är grundskollärare åk F-3, åk 4-6, åk 7-9 samt grundskollärare i praktiska/estetiska ämnen. Förutom den stora gruppen lärare finns flera andra nyckelkompetenser av vikt för att klara grunduppdraget, men dessa redovisas inte i denna rapport.

De yrkeskategorier som lyfts i analysen är följande:

- Förskollärare
- Barnskötare
- Grundskollärare F-3
- Grundskollärare 4-6
- Grundskollärare 7-9
- Grundskollärare praktiskt- estetiska ämnen
- Modersmålslärare
- Speciallärare
- Specialpedagog
- Lärare i fritidshem
- Rektor
- Skolsköterska

2024-09-03

2. GAP-analys - personalförsörjning FGN

Nedan analys redovisar kompetenstillgång och efterfrågan från år 2024 till år 2034 utifrån verksamhetens behov samt SCB: prognoser om personaltillgång på nationell nivå. Syftet är att ge en bild av nämndens framtida kompetensbalans.

3.1 Förskollärare

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av förskollärare perioden 2024-2034, se bilaga 1, diagram 2. Bland förskollärare bedöms situationen utmanande utifrån den prognostiserade bristande tillgången på nationell nivå. Med 784 förskollärare inom nämndens område år 2024 och en efterfrågan om 941 förskollärare år 2034 samt ingen förväntad ökning i tillgången enligt SCB på nationell nivå så framgår en betydande differens mellan tillgång och efterfrågan. Det råder en stor brist på legitimerade förskollärare.

Av de 661 förskollärare som är anställda inom förskolans verksamhet år 2024 så förväntas knappt 20 % att arbeta kvar i verksamheten som förskollärare år 2034, se tabell 1. Rekryteringsbehovet av förskollärare inom förskolans verksamhet uppgår således till 665 under prognosperioden.

3.2 Barnskötare

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av barnskötare perioden 2024-2034, se bilaga 1, diagram 3. Bland barnskötare framgår en ökning av både tillgång och efterfrågan under perioden 2024 till 2034.

Enligt SCB är tillgången år 2034 939 barnskötare. Det innebär att det på arbetsmarknaden skulle finnas cirka 20% fler barnskötare år 2034 jämfört med år 2024 och indikerar ett potentiellt överskott. Detta utgår dock ifrån SCBs nationella skattningar. Observeras bör att de tillgångar som SCB prognosticerar inte är anpassade till de regionala förutsättningar som finns på arbetsmarknaden i norra Sverige, där konkurrensen om arbetskraften från andra branscher exempelvis industrin är kännbar.

Trots SCBs prognos om överskott på arbetsmarknaden av barnskötare, gör förvaltningen bedömningen att det finns en fortsatt efterfrågan och framförallt behov av kompetenssatsningar för outbildade barnskötare.

3.3 Grundskollärare F-3

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av grundskollärare F-3 perioden 2024-2034, se bilaga 1, diagram 4 Inom nämndens område finns det år 2024 306 grundskollärare F-3. Det prognostiserade behovet från verksamheten uppgår år 2034 till 367, utökning av behovet uppgår då till 31. Verksamhetens egna prognoser påvisar att ungefär 40% av de befintliga grundskollärarna inom F-3 kommer att jobba kvar år 2034, se tabell 2. Rekryteringsbehovet under prognosperioden uppgår således till 213.

SCB:s prognoser visar på en relativt oförändrad tillgång under prognosperioden 2024-2034. Statistik gällande grundlärarexamina inom F-3 från Umeå universitet visar att under år 2023 utfärdades 36 examina med inriktning F-3. Utifrån det ökade efterfrågan samt den oförändrade tillgången på rikets nivå så finns det potentiell risk för brist av grundskollärare inom årskurserna F-3.

3.4 Grundskollärare 4-6

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av grundskollärare 4-6 perioden 2024-2034, se bilaga 1, diagram 5. Inom nämndens område finns det år 2024 234 grundskollärare i årskurserna 4-6. Verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 304, vilket innebär en ökning om 70 grundskollärare 4-6 år 2034. Verksamhetens egna prognoser påvisar att ungefär 30% av grundskollärarna inom 4-6 kommer att arbeta kvar år 2034, se tabell 2. Rekryteringsbehovet uppgår under därmed under prognosperioden till 212.

SCB:s prognoser visar en relativt oförändrad tillgång på rikets nivå under prognosperioden år 2024-2034. Statistiken gällande antal grundlärarexamina inom 4-6 från Umeå Universitet visar en relativt oförändrad bild av antalet examina från år 2017 till 2023. Under år 2023 utfärdades 26 examina med inriktning 4-6. Utifrån verksamhetens efterfrågan samt den oförändrade tillgången på rikets nivå så finns det risk för brist av grundskollärare inom årskurserna 4-6.

3.5 Grundskollärare 7-9

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av grundskollärare 7-9 perioden år 2024-2034, se bilaga 1, diagram 6. Inom nämndens område finns det år 2024 255 grundskollärare inom årskurserna 7-9. Verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 332. En skattad ökning av efterfrågan i Umeå kommun motsvarande 77 lärare under prognosperioden framgår. Verksamhetens egna prognoser visar på att ungefär 45% av de befintliga grundskollärarna inom 7-9 kommer att arbeta kvar år 2034 vilket resulterar i ett rekryteringsbehov om 217 under perioden 2024-2034, se tabell 2.

SCB:s prognoser påvisar en viss ökning av tillgången på ämneslärare på rikets nivå under prognosperioden. Ökningen gällande tillgången är dock inte i paritet med verksamhetens skattade behov.

Sedan 2015 har det skett en marginell ökning av antalet examina från Umeå Universitet som ämneslärare med inriktning 7-9 där 100 personer examinerades år 2023 från ämneslärarprogrammet, statistiken visar dock inte mot specifika ämnen. Lärarutbildningens nuvarande utformning innebär utmaningar för verksamhetens bemanning framförallt på mindre enheter och i vissa ämnen.

3.6 Grundskollärare praktisk/ estetiska ämnen

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av grundskollärare praktisk/estetiska ämnen perioden år 2024-2034, se bilaga 1, diagram 5. Inom nämndens område finns det år 2024 144 grundskollärare i praktisk/estetiska ämnen och det prognostiserade behovet uppgår år 2034 till 187, vilket indikerar behov av utökning av 43 lärare den kommande prognosperioden, se bilaga 1 diagram 7. Cirka 20% av de befintliga lärarna 2024 inom praktisk-estetiska ämnen i verksamheten

prognostiseras arbeta kvar 2034. Rekryteringsbehovet uppgår därmed till 146 under prognosperioden.

SCB:s prognoser nationellt påvisar en viss ökning av antalet examinerade lärare under prognosperioden. Ökningen gällande tillgången är dock inte i paritet med verksamhetens skattade

behov. Utifrån ovan statistik så prognostiseras en betydande brist av lärare inom praktisk-estetiska ämnen.

3.7 Modersmålslärare

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av modersmålslärare perioden år 2024-2034, se bilaga 1, diagram 8. Inom nämndens område finns det år 2024 66 modersmålslärare, verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 73 vilket är en ökning på 7. Verksamhetens egna prognoser visar att drygt 25% av de befintliga modersmålslärarna kommer att arbeta kvar år 2034 vilket resulterar i ett rekryteringsbehov om 55 under prognosperioden se bilaga 1 diagram 8.

SCB:s prognoser påvisar en viss ökning av tillgången på modersmålslärare på rikets nivå under prognosperioden. Ökningen gällande tillgången är dock inte i paritet med verksamhetens skattade behov. Utifrån den ökade efterfrågan, den interna personalomsättningen samt tillgången på rikets nivå så finns det risk för brist av modersmålslärare under prognosperioden.

3.8 Speciallärare

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av speciallärare perioden år 2024-2034, se bilaga 1, diagram 9. Inom nämndens område finns det år 2024 72 speciallärare. Verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 101, vilket är en ökning på 29. Verksamhetens egna prognoser visar att drygt 28% av de befintliga speciallärarna kommer att arbeta kvar år 2034, detta resulterar i ett rekryteringsbehov om 73 speciallärare under prognosperioden.

SCB:s prognoser påvisar en ökning av tillgången på speciallärare på rikets nivå under prognosperioden. Ökningen av tillgången bedöms dock inte i paritet med verksamhetens skattade behov.

Från 2028 kommer det krävas lärarlegitimation för att få undervisa i anpassad grundskola. För att bli legitimerad lärare i anpassad grundskola krävs vidareutbildning till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning (90 HP). På grund av stora utmaningar att rekrytera medarbetare med rätt utbildning behöver verksamheten rekrytera lärare som sedan får en möjlighet att vidareutbilda sig under pågående anställning.

3.9 Specialpedagoger

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av grundskollärare 7-9 perioden år 2024-2034, se bilaga 1, diagram 10. Inom FGN finns det år 2024 79 specialpedagoger, verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 109, vilket är en ökning på 30. Verksamhetens egna prognoser visar att nästan samtliga av de befintliga specialpedagogerna har slutat år 2034, detta resulterar i ett rekryteringsbehov om 103 specialpedagoger under prognosperioden se tabell 2.

SCB:s prognoser påvisar en ökning av tillgången på specialpedagoger på rikets nivå under prognosperioden. Ökningen gällande tillgången är dock inte i paritet med verksamhetens skattade behov och utifrån den prognostiserade personalomsättningen så finns stor risk för brist på specialpedagoger.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

3.10 Lärare i fritidshem

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av lärare i fritidshem perioden år 2024-2034, se bilaga 1, diagram 11. Inom verksamheten finns det år 2024 241 lärare i fritidshem. Verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 289 vilket är en ökning på 48. Verksamhetens egna prognoser visar att ca 20% av befintliga lärare i fritidshem kommer att arbeta kvar år 2034. Detta resulterar i ett rekryteringsbehov om 189 lärare i fritidshem under prognosperioden se tabell 2.

SCB:s prognoser påvisar en ökning av tillgången på lärare i fritidshem på rikets nivå under prognosperioden. Ökningen gällande tillgången är dock inte i paritet med verksamhetens skattade behov.

3.11 Rektorer

Uppgifter om tillgång på nationell nivå saknas då rektorsprogrammet som utbildningsgrupp inte finns i SCB:s statistik. Inom förskolans verksamhet finns det år 2024 41 rektorer, verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 49 vilket är en ökning på 8. Verksamhetens egna prognoser visar att cirka 60% av befintliga rektorer kommer att arbeta kvar år 2034, detta resulterar i ett rekryteringsbehov om 24 rektorer under prognosperioden, se tabell 1.

Inom grundskolans verksamhet finns det år 2024 68 rektorer, verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 88, vilket är en ökning på 20. Verksamhetens egna prognoser visar att 16% av befintliga rektorer kommer att arbeta kvar år 2034, detta resulterar i ett rekryteringsbehov om 77 rektorer under prognosperioden, se tabell 2.

För att anställas som rektor krävs enligt skollagen pedagogisk utbildning och erfarenhet. Det innebär att målgruppen som är möjlig att rekrytera från är mer begränsad än för andra chefsuppdrag i kommunen. Dessutom krävs enligt skollagen att en nyanställd rektor genomför det treåriga Rektorsprogrammet inom fyra år från anställningsstart.

Rekrytering av rektorer till för- och grundskolan är mycket utmanande. En förklaring är komplexiteten i rektorsuppdraget som innebär ett arbete med stark statlig styrning i kombination med den kommunala organisationens behov av ledning och styrning. Den arbetsvärdering som genomförs i Umeå kommun inom ramen för lönekartläggning visar att rollen som rektor bedömts ha högst svårighetsgrad i jämförelse med andra chefstjänster i kommunen.

Då förutsättningarna att rekrytera erfarna rektorer externt är mycket utmanande är det än viktigare med intern ledarförsörjning. För att förbereda lämpliga pedagoger för ett rektorsuppdrag har förvaltningen skapat ett förvaltningsspecifikt Traineeprogram för blivande skolledare.

3.12 Skolsköterskor

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av skolsköterskor perioden 2024-2034, se bilaga 1 diagram 12. Inom nämndens område finns år 2024 28 skolsköterskor, år 2034 bedöms behovet vara 34 stycken. Tabell 2 visar att ingen av nuvarande skolsköterskor arbetar kvar 2034 vilket innebär ett

rekryteringsbehov på 34. Skolsköterskorna bedöms svårrekryterade. För att anställas som skolsköterska krävs utbildning till sjuksköterska samt vidareutbildning med inriktning mot barn- eller

distriktsköterska. Sjuksköterskor med denna specialistkompetens anställs även inom gymnasieskolan och Region Västerbotten vilket gör att konkurrensen är stor.

Enligt SCB har antalet nybörjare på specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot barn och ungdom har ökat de senaste tio åren men har varit relativt stabilt under senare år. Under prognosperioden antas antalet nybörjare vara cirka 320 per år. Examensfrekvensen bedöms vara cirka 90 procent, vilket på sikt ger omkring 290 examinerade per år. SCB:s bedömning är att tillgången växa något kraftigare än efterfrågan under prognosperioden. Den samlade bedömningen nationellt är att dagens brist på specialistsjuksköterskor med inriktning mot barn och ungdom går mot ett mer balanserat arbetsmarknadsläge i slutet av prognosperioden. Detta tar dock inte hänsyn till regionala kompetensförsörjningsutmaningar i norra Sverige.

2024-09-03

4. Volymförändringar FGN

En befolkningsprognos är en uppskattning av framtida befolkningstillväxt baserat på nuvarande data och trender. Den kan inkludera faktorer som födelsetal, dödstal, invandring och utvandring. Inom Umeå kommun genomförs befolkningsprognoserna årligen varje vår via SLK och används för att planera för framtida behov inom olika områden. Befolkningsprognosen bidrar till att identifiera trender även vad gäller volymer av elever samt dess effekter på personalförsörjning.

Diagram 1 Befolkningsprognos 2024-2034 – förändringar volym barn- och elevantal

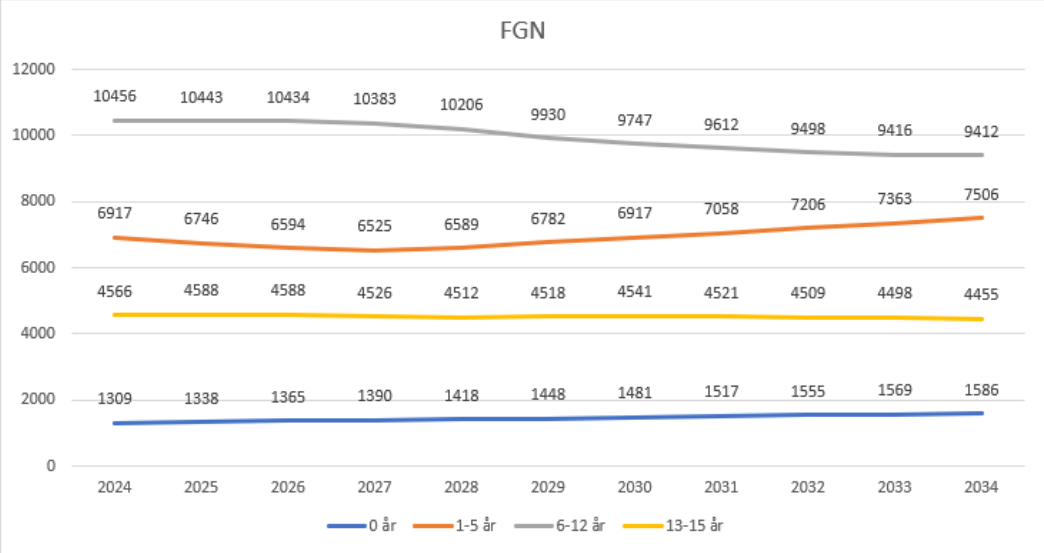

Diagram 1 baseras på befolkningsprognos genomförd 2024-2034 och redovisar förändringar av volymer i barn- och elevgrupperna 0-15 år. Här framgår en minskning av barn inom förskolans område mellan 2024-2027. Därefter prognosticeras volymerna av barn 1-5 år att öka igen.

Åldersgruppen 6-12 prognostiseras ha en stabilitet fram till år 2026 därefter ses en minskning i antalet barn i åldersgruppen fram till år 2034 vilket föranleder behov till eventuell omställning inom yrkeskategorier med koppling till åldersgruppen 6-12 år. Befolkningsprognosen påvisar i huvudsak en stabilitet i åldersgruppen 13-15. Vi kan konstatera att det finns stora osäkerheter i slutet av prognosperioden.

Mot bakgrund av det utmanande rekryteringsläget bland lärare är det viktigt att utarbeta strategier för omställning av kompetens. I de verksamheter där det under en period finns ett minskat barn-och elevantal eller bristande behörigheter behöver denna kompetens tas tillvara.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

5. Slutsatser personalförsörjning FGN

Vid analys av tillgång och efterfrågan för olika lärargrupper inom För- och grundskolenämndens område framgår en generellt sett likvärdig bild av en sammantaget större efterfrågan på lärarkompetenser än det finns tillgång. SCBs nationella statistik tar som nämnts ovan inte hänsyn till de regionala kompetensförsörjningsutmaningar som finns i norra Sverige.

Mot bakgrund av skollagens krav på legitimerad och behörig kompetens och att inflödet till lärarutbildningen/examinerade är lågt behöver adekvata omställningsåtgärder vidtas för att säkerställa verksamhetens mål, resultat och kvalitet.

Det blir än viktigare att identifiera åtgärder för att vara en attraktiv arbetsgivare och behålla medarbetare. Då lärarbristen är stor i regionen så konkurrerar Umeå kommun med andra skolhuvudmän, där det är ”arbetstagarens marknad” vilket bl a bidrar till ökad rörlighet, ökade krav på lön och övriga anställningsvillkor.

Utmaningen att klara kompetensförsörjningen visas i samtliga lärargrupper. Vidare bedöms också rekrytering av skolsköterskor och rektorer vara utmanande för nämndens område

Umeå kommun och utbildningsförvaltningen vidtar idag kompetensförsörjningsåtgärder för att attrahera nya medarbetare, se nämndens kompetensförsörjningsplan samt förvaltningens tillhörande aktivitetsplan. Umeå kommun behöver därutöver prioritera och vidta kompetensförsörjningsåtgärder som i större omfattning möjliggör både vidareutbildning av befintlig lärarkompetens samt som identifierar strategier för ställning av lärare till de skolformer där behov finns. Personalomställning i utbildningsförvaltningen behöver planeras i god tid då utbildningen till olika läraryrken tar flera år i anspråk.

För att attrahera och behålla behöriga lärare och klara kompetensförsörjningen finns därför ett behov av att utarbeta av strategier för omställning av kompetens inom de yrkesgrupper som under en period har ett minskat barn- och elevunderlag eller där det finns bristande behörigheter. Det är viktigt att ta hänsyn till budgetprocessens effekter på bemanningsplanering inom nämndens område, vilka starkt präglas av läsårstider och förändringar i volymer.

När det gäller ledarförsörjningen av rektorer konstateras att det är få sökande och mycket få med erfarenhet av tidigare uppdrag som rektor. Utmaningarna är störst inom grundskolans område.

För att attrahera och behålla nya rektorer till för- och grundskolans verksamheter krävs långsiktighet. Chefers arbetsbelastning och förutsättningar måste fortsatt ligga i fokus för att särskilt rektorer i högre grad ska kunna fokusera på huvuduppdraget. Handlingsplan för att nå riktmärket om 30 medarbetare per chef är prioriterat inom nämndens område. Behov av fortsatta satsningar på intern ledarförsörjning är av stor vikt.

2024-09-03

Bilaga 1

Diagram 2 Tillgång och efterfrågan - förskollärare 2024-2034

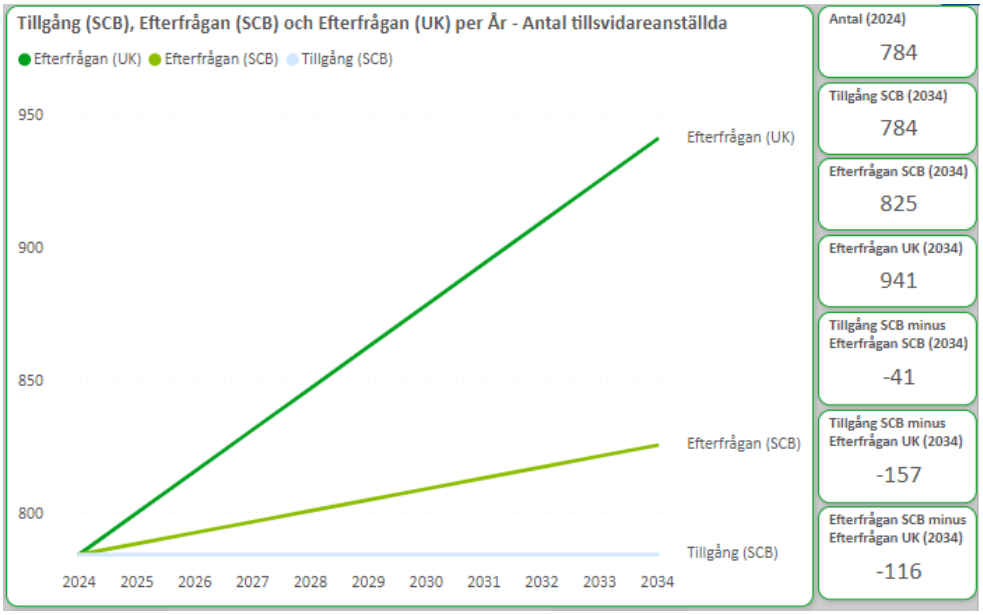

Diagram 3 Tillgång och efterfrågan - tillsvidareanställda barnskötare 2024-2034

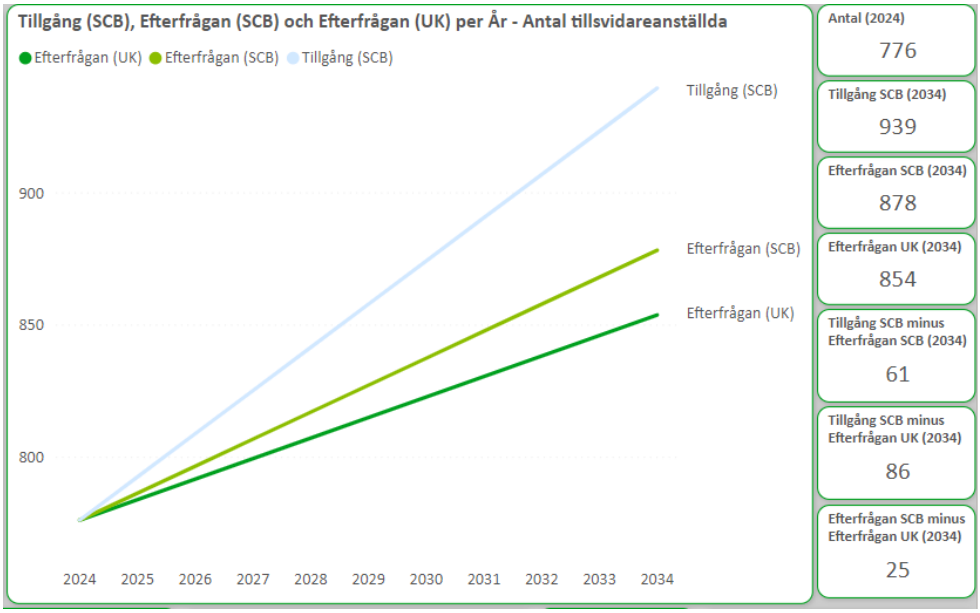

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Diagram 4 Tillgång och efterfrågan - grundskollärare F-3 2024-2034

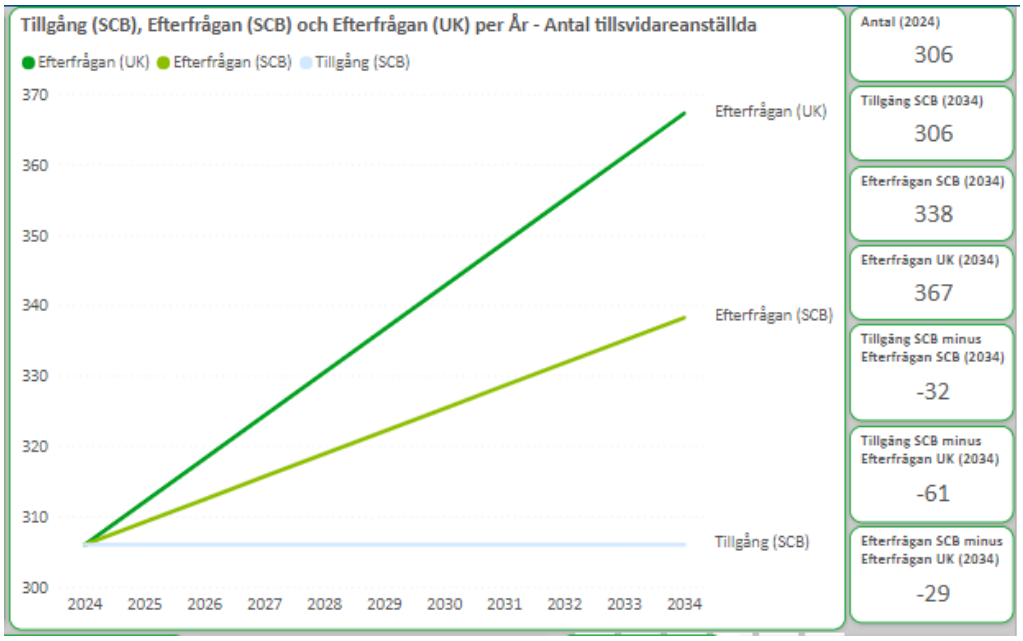

Diagram 5 Tillgång och efterfrågan - grundskollärare 4-6 2024-2034

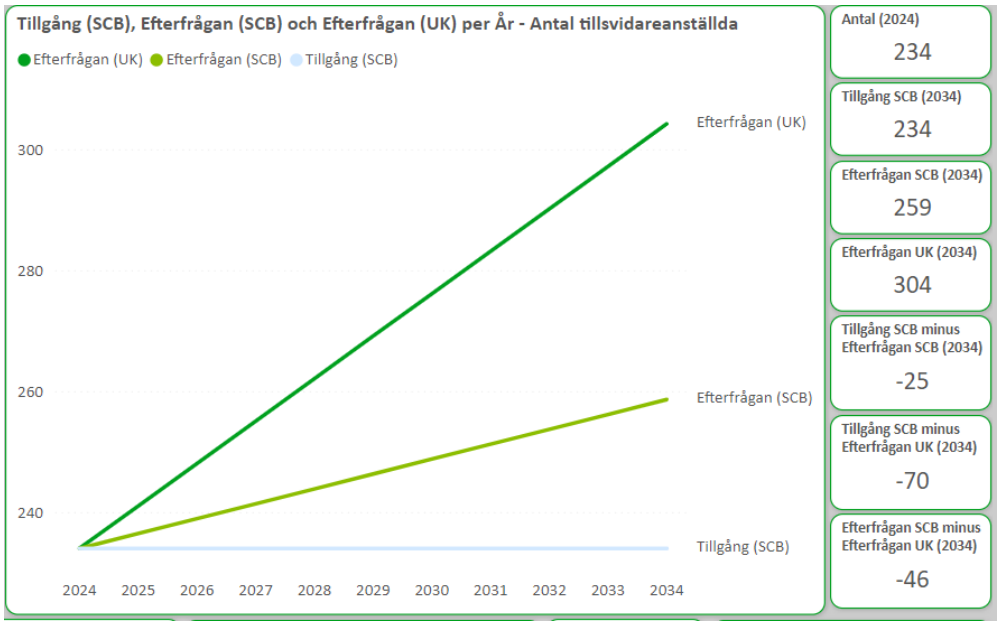

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Diagram 6 Tillgång och efterfrågan - grundskollärare 7-9 2024-2034

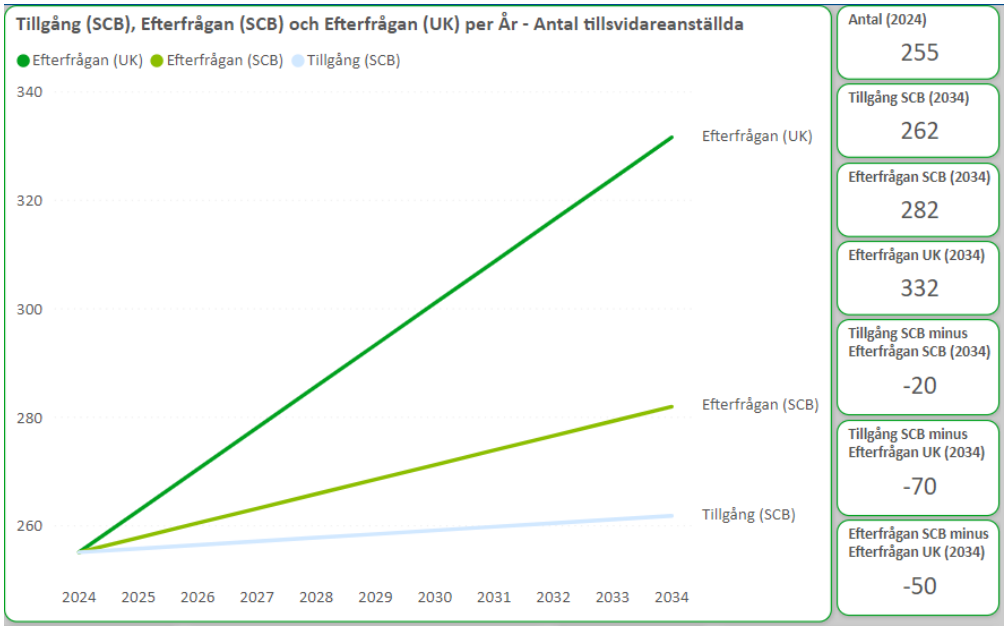

Diagram 7 Tillgång och efterfrågan - grundskollärare praktisk/estetiska ämnen 2024-2034

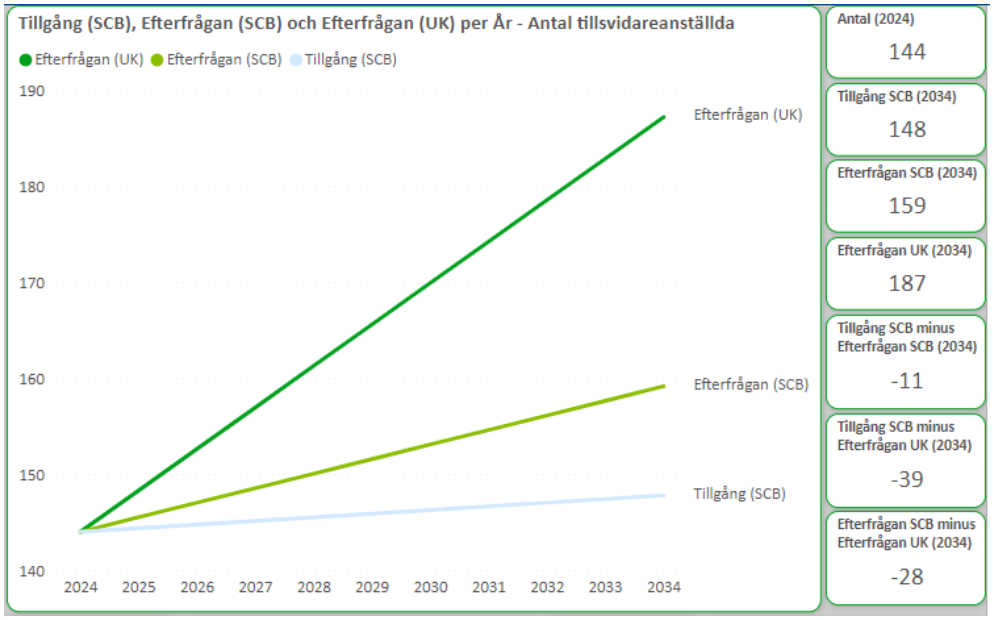

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Diagram 8 Tillgång och efterfrågan - modersmålslärare 2024-2034

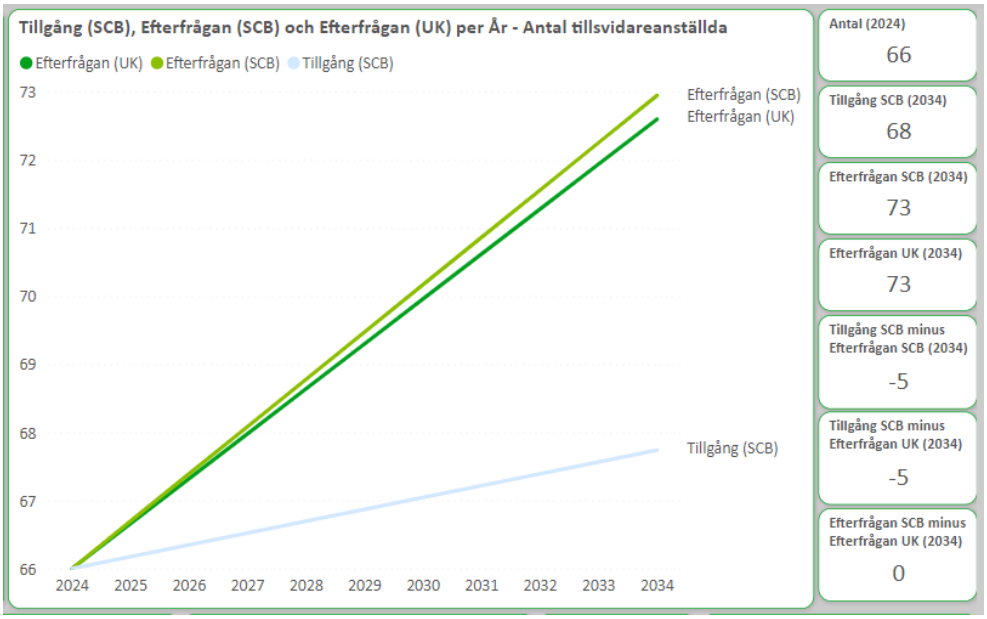

Diagram 9 Tillgång och efterfrågan - speciallärare 2024-2034

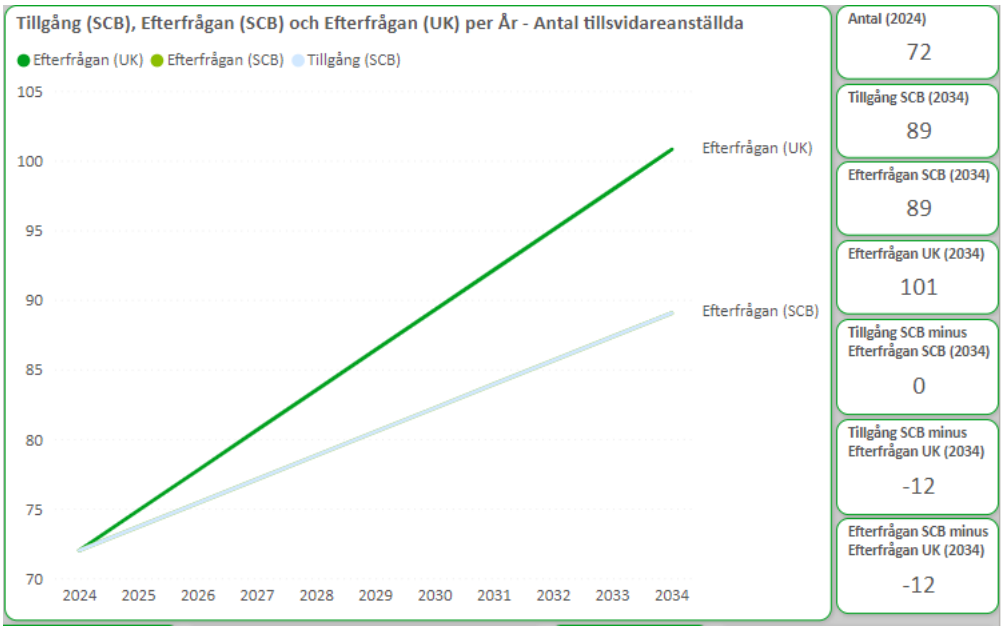

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Diagram 10 Tillgång och efterfrågan - Specialpedagog 2024-2034

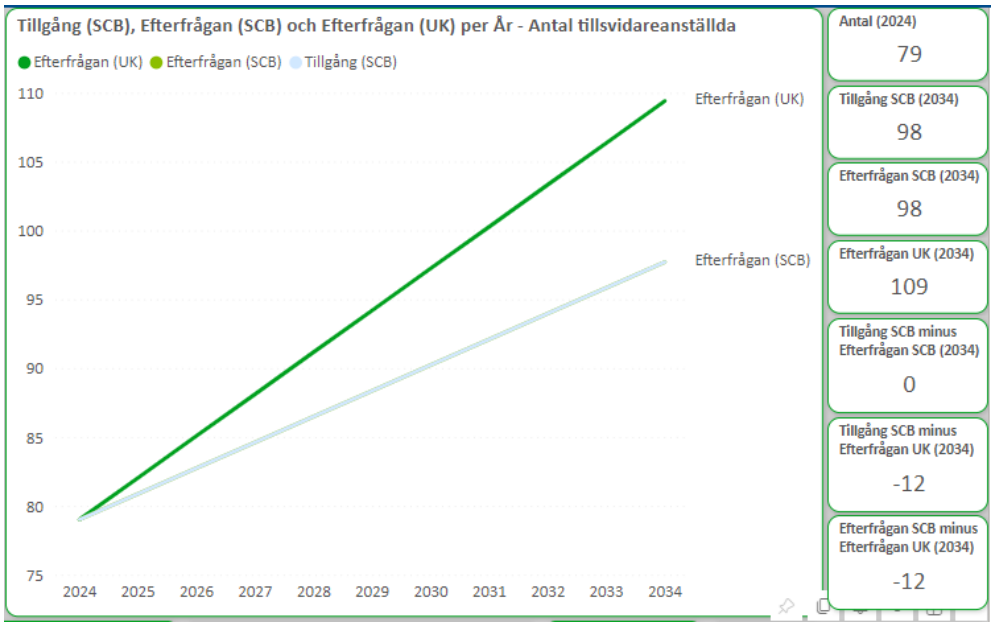

Diagram 11 Tillgång och efterfrågan – Lärare i fritidshem 2024-2034

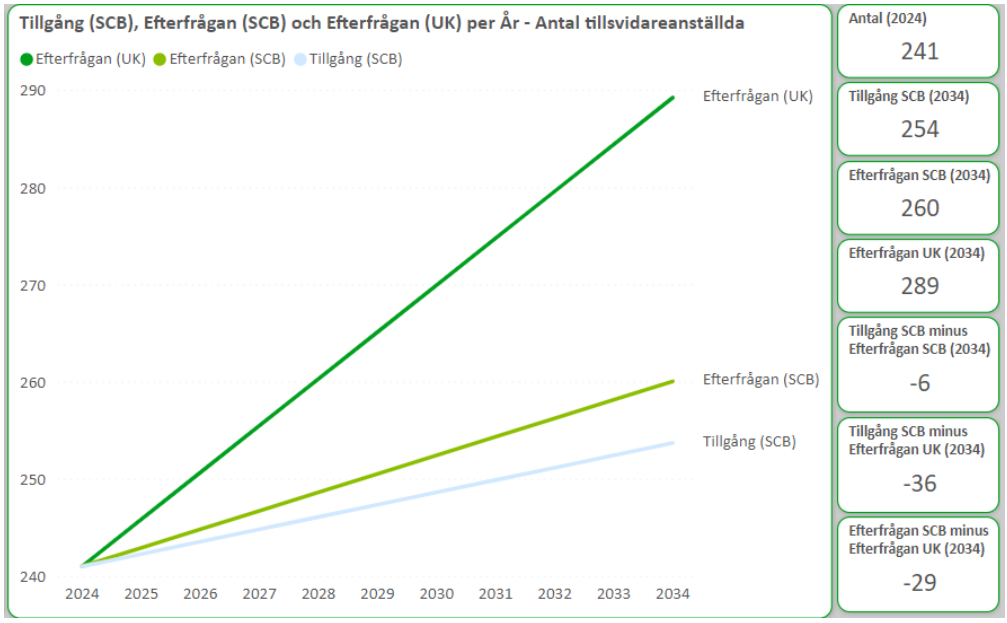

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Diagram 12 Tillgång och efterfrågan – Skolsköterska 2024-2034

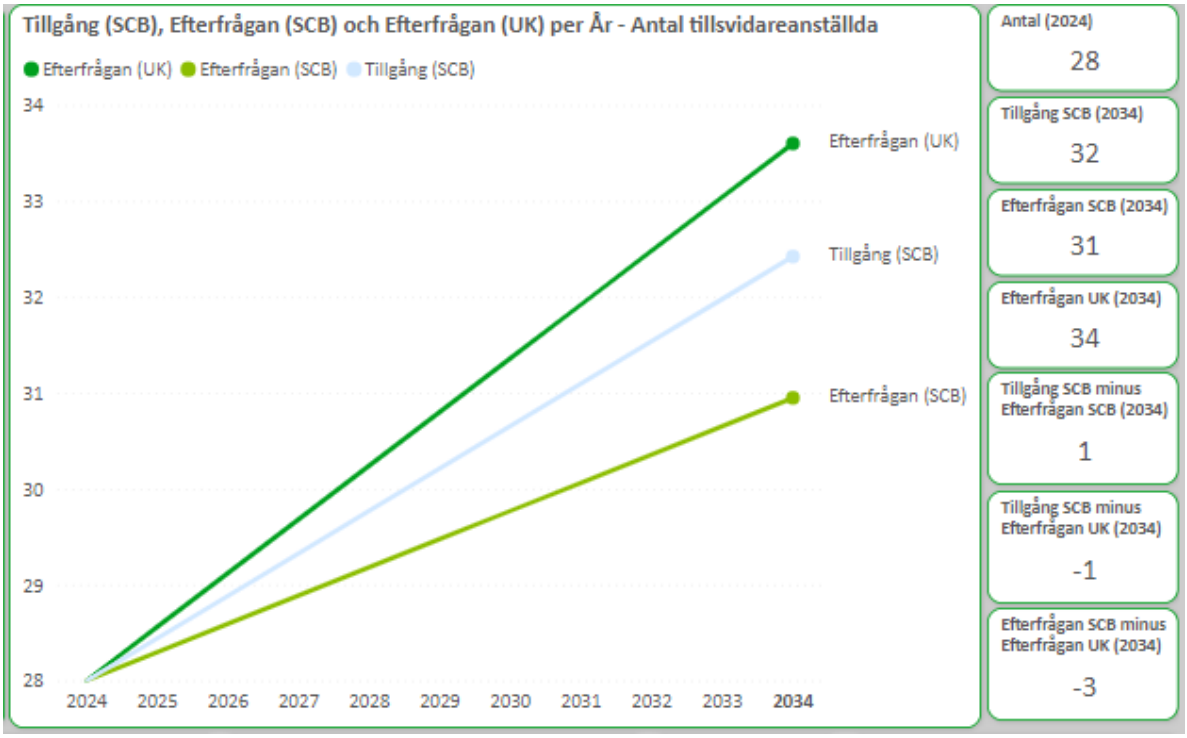

UMEÅ KOMMUN

Rapport personalförsörjning 2024-2034
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Dokumenttyp: Tilläggsuppdrag 2023:1 – Rapport personalförsörjning 2024-2034 GVN		
Dokumentansvarig: Åsa Bergström		**Beslutsdatum:** 2024-09-04
Beslutad av: Ann-Christine Gradin	**Version:** [1.0]	**Dnr:** SK-2024/00242

2024-09-03

1. Inledning

Mot bakgrund av KS beslut 2024-03-15 gällande arbetsgång och tidplan för nämndernas genomförande av Kommunfullmäktiges tilläggsuppdrag 2023:1 lämnar Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, i enlighet med kommungemensam anvisning *steg 1 – problemförståelse*, följande avrapportering. Rapporten fokuserar i detta steg på analys/prognos av kompetensförsörjningssituationen samt bedömning av om det finns behov av inriktning för omställning av nämndens verksamheter.

1.1 Metod

Redovisad statistik i rapporten utgår ifrån Umeå kommuns nya prognosverktyg för kompetensförsörjning, som baserar sina uppgifter både från SCB:s statistik över trender och prognoser nationellt samt förvaltningarnas/Utbildningsförvaltningens årliga bedömning av framtida personalbehov 2024-2034. Rapporten innehåller även statistik baserad på pensionsavgångar och prognosticerade övriga avgångar samt befolkningsprognos 2024-2034.

Förvaltningens analys av prognosticerade personalbehov baserad på befolkningsprognos 2024-2034 har processats med respektive verksamhets ledningsgrupp. Underlag för rapport har tagits fram via förvaltningens HR-enhet varvid beredning och process skett i samråd med respektive verksamhetsföreträdare.

I uppdraget ingår att prognosticera ett årligt kompetensförsörjningsbehov på en tioårsperiod. Detta bedöms innehålla stora osäkerhetsfaktorer ju närmare år 2034 skattningarna görs. Observera att statistiken från SCB i nuläget inte tar hänsyn till regionala skillnader vad gäller tillgång på kompetens.

I kommunens analysverktyg ingår enbart större yrkesgrupper. SCB:s rapport "Trender och prognoser 2023-2024" beskriver framtidsutsikter för 63 utbildningsgrupper. Umeå kommun har ungefär 150 AID-etiketter och alla av dem går inte att koppla mot någon av de 63 utbildningsgrupperna det innebär att det i huvudsak är de större yrkesgrupperna som finns i analysverktyget.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

1. Gymnasie- och vuxenutbildningens uppdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett samlat ansvar för den pedagogiska verksamheten inom gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, RH-gymnasium, kommunal vuxenutbildning samt ansvar för den verksamhet som arbetsmarknad och integration bedriver där mottagande av skyddsbehövande från Ukraina ingår. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska säkerställa att alla verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt, se GVN verksamhetsplan 2024.

Rätten att lyckas i utbildning är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för ett gott liv och för att kunna påverka sin framtid och delta i ett demokratiskt samhälle. Ett utbildningssystem med hög kvalitet är en viktig del för kommunens kompetensförsörjning och en genomförd gymnasieutbildning ger individen förutsättning till studier och/eller arbete.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet. Vidare har nämnden ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasienivå och som särskild utbildning samt svenska för invandrare (Sfi).

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med aktuell lagstiftning. Sedan 2020 gäller Barnkonventionen som svensk lag och är inkorporerad i skollag och läroplaner. Det innebär att ett barnrättsperspektiv alltid ska beaktas. Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla elevers lika värde.

Hög kompetens hos rektorer, lärare och övrig personal inom nämndens verksamhet utgör en framgångsfaktor för elevernas lärande, trygghet och trivsel i den pedagogiska verksamheten. Undervisningens kvalitet och utvecklingen av undervisningen i relation till elevernas behov och förutsättningar bygger på en hög andel behörig och legitimerad personal. Med behörig och kompetent personal säkerställs att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Kompetensförsörjningen är därför en viktig förutsättning för bibehållen kvalitet i verksamheten.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Tabell 1. Kompetensförsörjningsprognos inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens område 2024–2034, vissa yrkesgrupper

	Antal 2024	**Pensions-avgångar**	**Övriga avgångar**	**Kvar 2034**	**Rek. behov**	**Antal 2034**	**Volym-förändring**	**Tillgång nationell nivå 2034 (SCB)**
Gymnasielärare allmänna ämnen	237	-72	-50	115	169	284	47	243
Gymnasielärare praktiskt-estetiska ämnen	49	-14	-10	25	33	58	9	50
Gymnasielärare yrkesämnen	119	-33	-50	36	107	143	24	103
Speciallärare	8	-5	-3	0	10	10	2	10
Specialpedagog	30	-14	-4	12	24	36	6	37
Modersmålslärare	3	0	0	3	1	4	1	3
SFI-lärare	23	-8	-8	7	21	28	5	Uppgift saknas
Rektor	23	-6	-10	7	21	28	5	Uppgift saknas
Elevassistent	57	-14	-24	19	49	68	11	69
Arbetsmarknads-konsulent	36	-8	-10	18	25	43	7	Uppgift saknas
Integrations-handläggare	4	-3	-1	0	5	5	1	Uppgift saknas
Studie-och yrkesvägledare	26	-9	-6	11	20	31	5	Uppgift saknas
Skolsköterska	13	-5	-4	4	12	16	3	15

Totalt arbetar nästan 900 månadsavlönade tillsvidareanställda medarbetare inom nämndens område per 2024 -01-31. Totalt finns 52 olika yrkesgrupper inom nämndens område. I följande kompetensförsörjningsanalys belyses Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yrkesgrupper, vilka är svårrekryterade och/eller bedöms nödvändiga för att klara grunduppdraget. Förutom den stora gruppen lärare finns flera andra nyckelkompetenser av vikt för att klara grunduppdraget, men dessa redovisas inte i denna rapport.

De yrkeskategorier som särskilt lyfts i analysen är följande:

- Gymnasielärare allmänna ämnen
- Gymnasielärare praktiskt-estetiska ämnen
- Gymnasielärare yrkesämnen
- Speciallärare
- Specialpedagoger
- Skolsköterskor
- Rektor

2.1 Umeå gymnasieskolor uppdrag

Umeå gymnasieskolor har ett ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter. Verksamheten ska ge eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet.

I gymnasieskolans verksamhetsområde arbetar 598 medarbetare 2024-01-31. De största yrkesgrupperna inom gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola är gymnasielärare allmänna ämnen, praktiskt-estetiska och yrkesämnen.

2.2 Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen i Umeå kommun har i uppdrag att erbjuda undervisning i allmänna ämnen på grundläggande och gymnasial nivå, anpassad vuxenutbildning (AKV, tidigare kallad Lärvux), sfi, kombinationsutbildningar, yrkesvux inklusive lärlingsutbildning för vuxna samt Yrkeshögskola (YH). Yrkeshögskolan är som utbildningsform inte en del av skolväsendet utan styrs av Lag om yrkeshögskolan (2009:128). Vuxenutbildningen ansvarar även för det kommunala aktivitetsansvaret för unga 16-19 år som inte går i skola eller arbetar.

De delar av komvux som bedrivs i egen regi finns inom ramen för Umevux. Komvux använder sig också av utbildning hos upphandlade aktörer. Kommunen är huvudman för alla dessa verksamheter även i de fall där en extern anordnare bedriver undervisning och examination. De två verksamheterna, komvux och Yrkeshögskola har i uppdrag att bidra till arbetsmarknadens samt branschens behov av kompetens inom bristyrken.

I vuxenutbildningen verksamhetsområde arbetar 107 medarbetare 2024-01-31. De största yrkesgrupperna inom vuxenutbildningen är gymnasielärare allmänna ämnen, gymnasielärare yrkesämnen och SFI-lärare. Förutom lärare finns flera viktiga nyckelkompetenser t ex gymnasielärare praktiskt-estetiska ämnen, speciallärare, specialpedagoger och studie- och yrkesvägledare.

2.3 Arbetsmarknad och integration

Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen verksamhet ligger på mottagande av nyanlända/skyddsbehövande och arbetsmarknad- och studieinriktade insatser. Verksamheten bedrivs utifrån ett antal lagkrav; lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (2016:38), lagen om arbetslöshetsnämnd (1944:475) och det kommunala aktivitetsansvaret (2010:800). Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen ansvarar också för samordning i kommunen utifrån lagen om nationella minoriteter, minoritetsspråk samt uppdrag rörande utsatta EU- migranter (övergår till annan verksamhet 2024). Sedan 2022 har Arbetsmarknads- och integrationsavdelningen även ett uppdrag rörande skyddsbehövande från Ukraina utifrån massflyktsdirektivet. Dessa uppdrag lyder under kommunfullmäktige och tillhör inte gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområde.

Inom arbetsmarknad och integrations verksamhetsområde arbetar totalt 111 medarbetare 2024-01-31. De största yrkesgrupperna inom arbetsmarknad och integration arbetsmarknadskonsulenter och integrationshandläggare, förutom dessa finns flera andra viktiga nyckelkompetenser.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

2.4 Elevhälsa

Elevhälsan är en resurs i arbetet med att skapa en förebyggande och hälsofrämjande skolutveckling och har tillsammans med resten av gymnasieskolan ett ansvar att skapa goda lärandemiljöer. Elevhälsan ska bidra till att stärka elevernas utbildningsbehov och sambandet mellan elevers lärande, kunskapsutveckling, personliga utveckling och kvalité på undervisningen. Inom Elevhälsan arbetar totalt cirka 30 medarbetare bestående av kuratorer, skolsköterskor och psykologer.

2. GAP-analys - personalförsörjning GVN

Nedan analys visar diagram över kompetenstillgång och efterfrågan från år 2024 till år 2042 utifrån verksamhetens behov samt SCB: prognoser om personaltillgång på nationell nivå. Syftet är att ge en bild av nämndens framtida kompetensbalans.

3.1 Prognos - Gymnasielärare i allmänna ämnen

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av gymnasielärare i allmänna ämnen perioden 2024-2034, se bilaga 1, diagram 1. Inom verksamheten finns det år 2024 237 gymnasielärare allmänna ämnen. Verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 284. Verksamhetens egna prognoser visar på att ungefär 50% av befintliga gymnasielärare allmänna ämnen kommer att arbeta kvar år 2034 vilket resulterar i ett rekryteringsbehov om 107 under perioden 2024-2034.

SCB:s prognoser påvisar en viss ökning av tillgången på ämneslärare på rikets nivå under prognosperioden. Ökningen gällande tillgången är dock inte i paritet med verksamhetens skattade behov. Under 2023 examinerades 95 ämneslärare med behörighet att undervisa på gymnasienivå från Umeå Universitet. Statistiken visar dock inte fördelning av behörighet mot specifika ämnen.

3.2 Prognos - Gymnasielärare praktiskt-estetiska ämnen

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av gymnasielärare praktiskt-estetiska ämnen perioden 2024-2034, se bilaga 1, diagram 2. Inom verksamheten finns det år 2024 49 gymnasielärare i praktisk-estetiska ämnen. Det prognostiserade behovet uppgår år 2034 till 59, vilket indikerar en utökning av 10 lärare den kommande prognosperioden. Drygt hälften av de befintliga lärarna inom praktisk-estetiska ämnen i verksamheten prognostiseras arbeta kvar 2034. Rekryteringsbehovet uppgår därmed till 34 under prognosperioden.

SCB:s prognoser påvisar en viss ökning av antalet examinerade lärare under prognosperioden. Ökningen gällande tillgången bedöms inte i paritet med verksamhetens skattade behov. Utifrån ovan statistik så prognostiseras en betydande brist av gymnasielärare inom praktisk-estetiska ämnen.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

3.3 Prognos - Gymnasielärare yrkesämnen

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av gymnasielärare yrkesämnen perioden 2024-2034, se bilaga 1, diagram 3. Inom verksamheten finns det år 2024 119 gymnasielärare yrkesämnen anställda i Umeå kommun. Verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 143. Verksamhetens egna prognoser visar på att ungefär 30% av de befintliga gymnasielärare yrkesämnen kommer att arbeta kvar år 2034, vilket resulterar i ett rekryteringsbehov om 169 under perioden 2024-2034 (hänvisa).

SCB:s prognoser påvisar en stor brist av tillgången på ämneslärare på rikets nivå under prognosperioden. Under 2023 utfärdades 41 yrkeslärarexamina via Umeå universitet, dock går det inte att ange vilken inriktning som examen gett behörighet att undervisa i.

Yrkeslärare är en svårrekryterad grupp där konkurrensen med ex näringsliv och aktuella branscher påverkar förutsättningarna att rekrytera. Aktuell branschkunskap är av stor vikt för att kunna erbjuda eleverna en god kvalitativ utbildning och förståelse för blivande yrken. Allt högre lönenivåer i andra branscher på arbetsmarknaden bidrar yttermera till utmaningar att rekrytera.

3.4 Prognos – Speciallärare/specialpedagog

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av speciallärare och specialpedagoger perioden 2024-2034, se bilaga 1, diagram 4 och diagram 5. Inom nämndens område finns det år 2024 totalt 8 speciallärare och 30 specialpedagoger fördelat på gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildningen. Inom nämndens område prognostiseras år 2034 ett behov motsvarande 46 speciallärare/specialpedagoger.

Verksamhetens egna prognoser visar att 40% av de befintliga *specialpedagogern*a kommer att arbeta kvar år 2034, detta resulterar i ett rekryteringsbehov om 24 specialpedagoger under prognosperioden. Ingen av de befintliga speciallärarna kommer att arbeta kvar år 2034, vilket resulterar i ett rekryteringsbehov om 10 speciallärare under prognosperioden.

För att bli legitimerad lärare i anpassad gymnasieskola krävs vidareutbildning till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning (90 HP). Anpassad gymnasieskola står inför flera pensionsavgångar de kommande åren parallellt med att tillgången på utbildade speciallärare med inriktning utvecklingsstörning är mycket liten. Här krävs och genomförs satsningar på vidareutbildning för att säkerställa behörig personal vid legitimationskravets införande 2028. På grund av stora utmaningar att rekrytera medarbetare med rätt utbildning behöver verksamheten rekrytera lärare som sedan får en möjlighet att vidareutbilda sig under pågående anställning.

SCB:s prognoser påvisar en marginell ökning av tillgången på speciallärare och specialpedagoger på rikets nivå under prognosperioden. Ökningen gällande tillgången är dock inte i paritet med verksamhetens skattade behov. Det sker på nationell nivå, satsningar för att elever ska få ökad tillgång till speciallärare i skolan. Det kan medföra en högre efterfrågetillväxt än vad prognosen visar. Det finns enligt SCB en risk att den framtida tillgångsökningen inte räcker till för att möta efterfrågan.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

3.5 Prognos - Skolsköterskor

Analys har genomförts av tillgång och efterfrågan av skolsköterskor perioden 2024-2034, se bilaga 1 diagram 6. Inom nämndens område finns år 2024 13 skolsköterskor. 2034 bedöms behovet vara 16 stycken, och prognosen är att 4 skolsköterskor arbetar kvar från 2024. Skolsköterskorna bedöms svårrekryterade. För att anställas som skolsköterska krävs utbildning till sjuksköterska samt vidareutbildning med inriktning mot barn- eller distriktsköterska. Sjuksköterskor med denna specialistkompetens anställs även inom grundskolan och Region Västerbotten vilket gör att konkurrensen är stor.

Enligt SCB har antalet nybörjare på specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot barn och ungdom ökat de senaste tio åren, men har varit relativt stabilt under senare år. Under prognosperioden antas antalet nybörjare vara cirka 320 per år. Examensfrekvensen bedöms vara cirka 90 procent, vilket på sikt ger omkring 290 examinerade per år. SCB:s bedömning är att tillgången växer något kraftigare än efterfrågan under prognosperioden. Den samlade bedömningen

nationellt är att dagens brist på specialistsjuksköterskor med inriktning mot barn och ungdom går mot ett mer balanserat arbetsmarknadsläge i slutet av prognosperioden. Detta tar dock inte hänsyn till regionala kompetensförsörjningsutmaningar i norra Sverige.

3.6 Prognos - Rektorer

Inom nämndens område finns det år 2024 23 rektorer (inkluderat biträdande rektorer). Uppgifter om tillgång på nationell nivå saknas då rektorsprogrammet som utbildningsgrupp inte finns i SCB:s statistik. Verksamhetens prognostiserade behov uppgår år 2034 till 28, vilket är en ökning på 5 rektorer. Verksamhetens egna prognoser visar att ca 30% av befintliga rektorer kommer att arbeta kvar år 2034, detta resulterar i ett rekryteringsbehov om 21 rektorer under prognosperioden.

För att anställas som rektor krävs enligt skollagen pedagogisk utbildning och erfarenhet. Det innebär att målgruppen som är möjlig att rekrytera från är mer begränsad än för andra chefsuppdrag i kommunen. Dessutom krävs enligt skollagen att en nyanställd rektor genomför det treåriga Rektorsprogrammet inom fyra år från anställningsstart.

Rekrytering av rektorer inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens område har de senaste åren varit förhållandevis god, men i dag är det mer utmanande att rekrytera skolledare. En förklaring är komplexiteten i rektorsuppdraget som innebär ett arbete med stark statlig styrning i kombination med den kommunala organisationens behov av ledning och styrning. Den arbetsvärdering som genomförs i Umeå kommun inom ramen för lönekartläggning visar att rollen som rektor bedömts ha högst svårighetsgrad i jämförelse med andra chefstjänster i kommunen.

Då förutsättningarna att rekrytera erfarna rektorer externt är utmanande är det än viktigare med åtgärder för intern ledarförsörjning. För att förbereda lämpliga pedagoger för ett rektorsuppdrag har förvaltningen skapat ett förvaltningsspecifikt Traineeprogram för blivande skolledare.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

4. Volymförändringar GVN

En befolkningsprognos är en uppskattning av framtida befolkningstillväxt baserat på nuvarande data och trender. Den kan inkludera faktorer som födelsetal, dödstal, invandring och utvandring. Inom Umeå kommun genomförs befolkningsprognoserna årligen varje vår via SLK och används för att planera för framtida behov inom olika områden. Befolkningsprognosen bidrar till att identifiera trender även vad gäller volymer av elever samt dess effekter på personalförsörjning.

Diagram 6 Befolkningsprognos 2024-2034 – förändringar volym elevantal

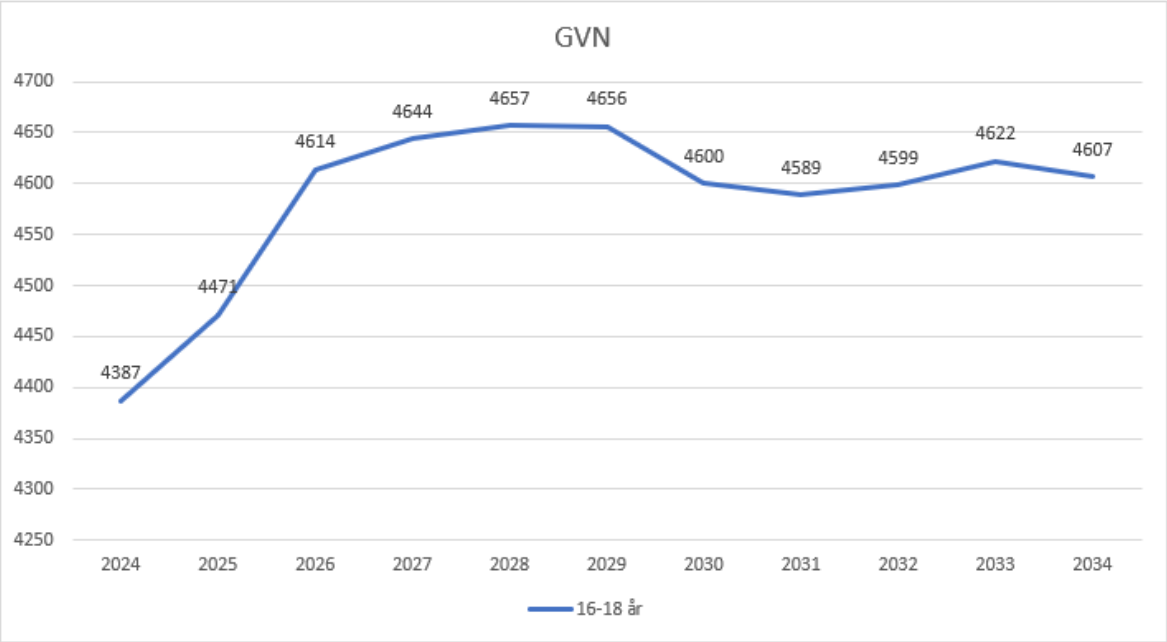

Diagrammet ovan baseras på den befolkningsprognos som genomfördes för perioden 2024-2034 och redovisar förändringar av volymer i elevgruppen 16-18 år. I åldersgruppen 16-18 år framgår en kontinuerlig volymökning över prognosperioden, vilket också bedöms påverka personalförsörjningen med ökade kompetensbehov.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

5. Slutsatser personalförsörjning GVN

Vid analys av tillgång och efterfrågan vad gäller personalförsörjning inom Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens område framgår en generellt sett likvärdig bild av en sammantaget större efterfrågan på lärarkompetenser än det finns tillgång.

Mot bakgrund av skollagens krav på legitimerad och behörig kompetens och att inflödet till lärarutbildningen/examinerade är lågt behöver adekvata omställningsåtgärder vidtas för att säkerställa verksamhetens mål, resultat och kvalitet.

Det blir än viktigare att identifiera åtgärder för att vara en attraktiv arbetsgivare och behålla medarbetare. Då lärarbristen är stor i regionen så konkurrerar Umeå kommun med andra skolhuvudmän, där det är ”arbetstagarens marknad” vilket bl a bidrar till ökad rörlighet, ökade krav på lön och övriga anställningsvillkor.

Störst utmaningar i kompetensförsörjningen visas i grupperna gymnasielärare allmänna ämnen med inriktning matematik, teknik och naturvetenskapliga ämnen samt moderna språk. Vidare bedöms också rekrytering av yrkeslärare, lärare praktiskt estetiska ämnen, speciallärare/specialpedagoger, skolsköterskor och rektorer vara utmanande för nämndens område.

Umeå kommun och utbildningsförvaltningen vidtar idag kompetensförsörjningsåtgärder för att attrahera nya medarbetare, se nämndens kompetensförsörjningsplan samt förvaltningens tillhörande aktivitetsplan. Umeå kommun behöver därutöver prioritera och vidta kompetensförsörjningsåtgärder som i större omfattning möjliggör både vidareutbildning av befintlig lärarkompetens samt som identifierar strategier för omställning av lärare till de skolformer där behov finns. Personalomställning i utbildningsförvaltningen behöver planeras i god tid då utbildningen till olika läraryrken tar flera år i anspråk.

För att attrahera och behålla behöriga lärare och klara kompetensförsörjningen finns därför ett behov av att utarbeta strategier för omställning av kompetens inom de yrkesgrupper som under en period har ett minskat elev- och deltagarunderlag eller där det finns bristande behörigheter.
Det är viktigt att ta hänsyn till budgetprocessens effekter på bemanningsplanering inom Utbildningsförvaltningens område, vilka starkt präglas av läsårstider och förändringar i volymer.

För att attrahera och behålla nya rektorer till gymnasieskolan och vuxenutbildningen krävs långsiktighet. Chefers arbetsbelastning och förutsättningar måste fortsatt ses över för att särskilt rektorer i högre grad ska kunna fokusera på huvuduppdraget. Handlingsplan för att nå riktmärket om 30 medarbetare per chef är prioriterat inom nämndens område. Behov av fortsatta satsningar på intern ledarförsörjning är av stor vikt.

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Bilaga 1

Diagram 1 Tillgång och efterfrågan – Gymnasielärare allmänna ämnen 2024-2034

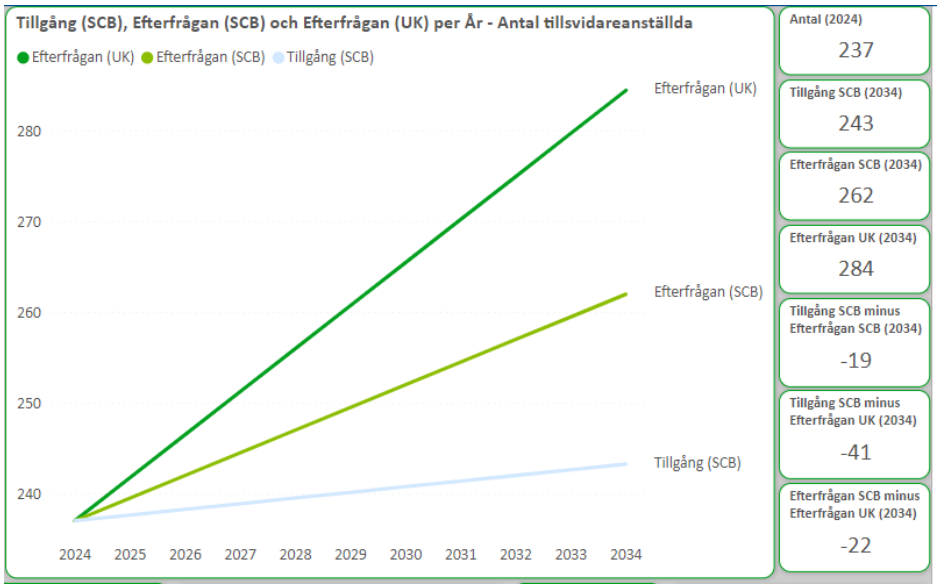

Diagram 2 Tillgång och efterfrågan – Gymnasielärare praktiskt estetiska ämnen 2024-2034

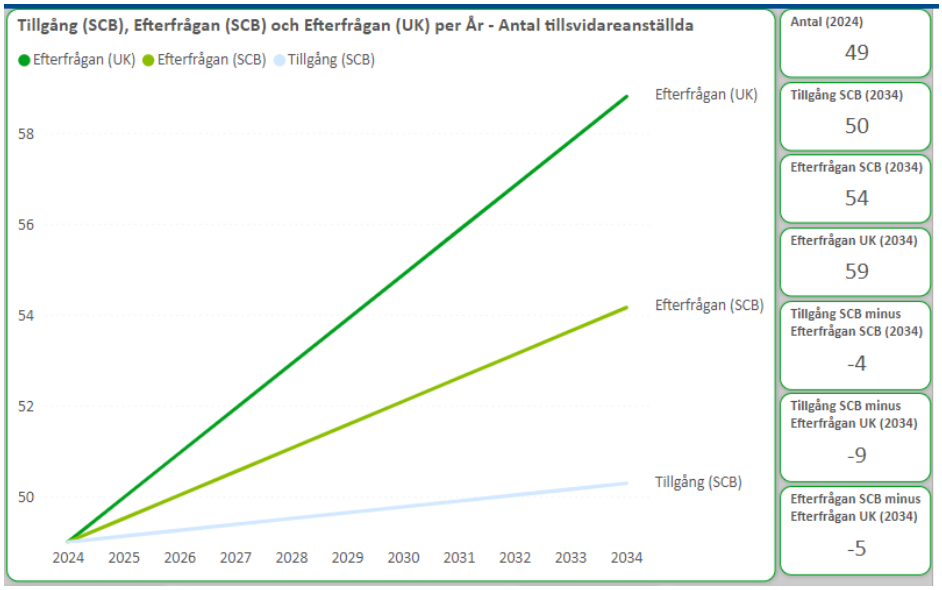

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Diagram 3 Tillgång och efterfrågan – Gymnasielärare yrkesämnen 2024-2034

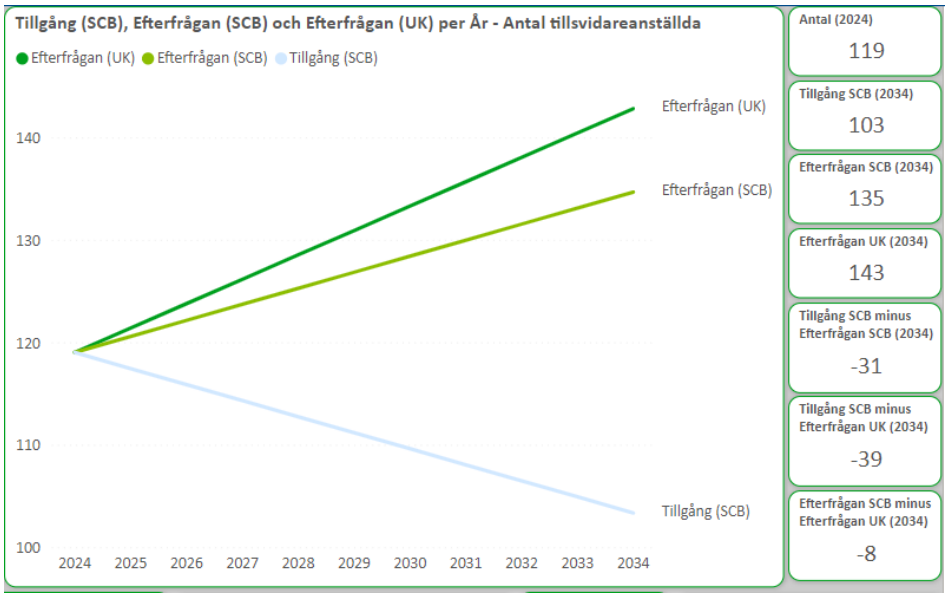

Diagram 4 och 5 Tillgång och efterfrågan – Speciallärare(v) och specialpedagog (h) 2024-2034

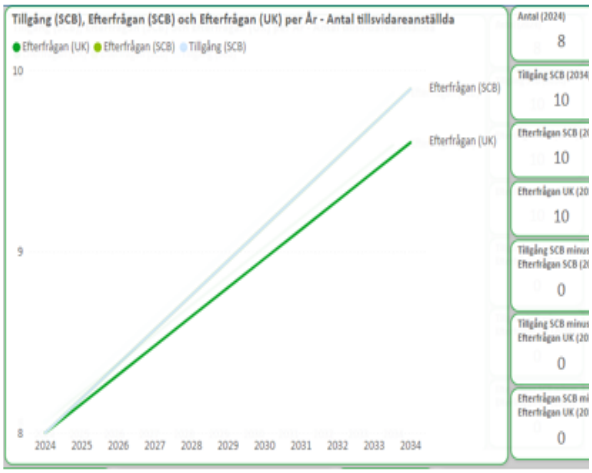

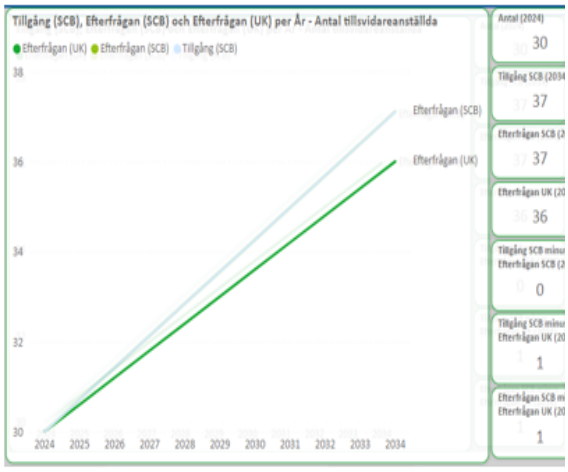

UMEÅ KOMMUN

2024-09-03

Diagram 6 Tillgång och efterfrågan – Skolsköterskor 2024-2034

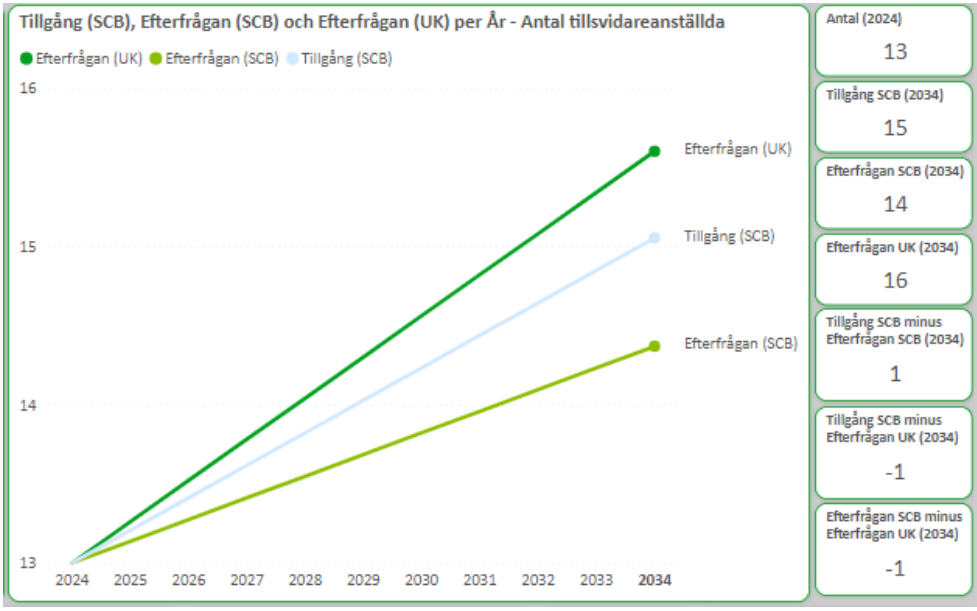

Bild: Copilot

Stöd och omsorgsförvaltningen – Analys personalförsörjning 2024-2034, Tilläggsuppdrag 2023:1

UMEÅ KOMMUN

UMEÅ KOMMUN

Tilläggsuppdrag 2023:1

Stöd- och omsorgsförvaltningen - Analys personalförsörjning 2024-2034

Inledning

Såväl nationella som regionala prognoser visar på att den demografiska utvecklingen kan leda till personalbrist. Enligt dessa prognoser bedöms olika sektorer av arbetsmarknaden påverkas i olika omfattning och i olika tid. Om inte underliggande förutsättningar på arbetsmarknaden förändras väsentligt bedöms situationen med personalbrist accelerera under kommande år och vara påtaglig under lång tid framåt (2040).

Kommunfullmäktige har därför i planeringsdirektiv för 2024 gett kommunstyrelsen och samtliga nämnder i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar (Tilläggsuppdrag 2023:1). Uppdraget är indelat i olika steg.

- Steg 1 – Problemförståelse (mar-sep 2024)
- Steg 2 – Identifiera lösningar och hinder för omställning av verksamhet (okt 2024-mar 2025)
- Steg 3 – Formulera inriktning för framtida omställning (okt 2024-mar 2025)
- Steg 4 – Inleda inställning i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd inriktning

Steg 1 - Problemförståelse

Nämnden ska i detta första steg, till kommunfullmäktige, upprätta en skriftlig rapport där nämnden beskriver prognos för nämndens personalförsörjning 2024–2034 och bedömning av prognosens konsekvenser (analys). Den skriftliga rapporten ska beskriva prognos för de verksamheter/verksamhetsområden nämnden bedömer som väsentliga för att kunna verkställa sitt grunduppdrag. Rapporten ska avlutas med en sammanfattande bedömning där det framgår om nämnden ser behov av att utifrån prognos över personalförsörjning ställa om verksamhet/verksamhetsområden.

Avgränsning: Nämnden ska i detta skede ej ange hur omställningen ska ske eller ge förslag till inriktning för eventuell omställning.

Metod

Rapporten har sin utgångspunkt från det prognosverktyg som stadsledningskontoret tagit fram. Den är baserad på SCB:s rapport ”Trender och prognoser 2023. Befolkning, utbildning, arbetsmarknad – med sikte på år 2040” samt den prognos för behov av tillsvidareanställda som förvaltningarna i Umeå kommun tagit fram. Umeå kommuns data utgår från tillsvidareanställd personal, januari 2024.

SCB:s prognos beskriver framtidsutsikter för 63 utbildningsgrupper vilket täcker 65 av Umeå kommuns 154 yrkesgrupper. Vilket i sin tur täcker 83 % av kommunens yrkesgrupper.

SCB:s rapport tar inte hänsyn till regionala skillnader i tillgång av kompetens. Man tar alltså inte hänsyn till den låga arbetslöshet som råder i Västerbotten eller den konkurrens offentlig sektor ställs inför den industrialiseringsvåg som växer fram i Norrland.

Prognosverktyget ger en sammantagen bild över nuläget för stöd- och omsorgsförvaltningens större yrkesgrupper med information om beräknade pensionsavgångar och övriga avgångar, med en allt för försiktig bild av förvaltningens kommande personalbehov. I dagsläget har inte hänsyn tagits till de förändringar målgruppen står inför gällande sammansättning och behov på sikt. Prognosen som presenteras i verktyget gällande antal anställda 2034 kan därför komma att förändras med beaktande av aktuell befolkningsprognos.

Underlag för rapport har tagits fram av förvaltningens HR-enhet med underlag från enheten Kvalité och i samråd med verksamheterna.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv.

Socialtjänsten arbetar för att främja jämlika levnadsvillkor för alla medborgare i Umeå, under livets alla skeenden. Det arbetet handlar både om att förebygga att man ska behöva socialtjänstens stöd, och om att aktivt kompensera för det som människor inte har fötts med samma förutsättningar kring.

Målet är att alla människor i Umeå kommun ska ha möjlighet att leva ett självständigt liv.

Umeå kommuns befolkningsprognos, P24, visar att andelen personer i Umeå kommun som är 80 år och äldre, kommer att öka med 53,1% eller ungefär 3 300 personer till 2034. Samtidigt beräknas andelen i arbetsför ålder öka med 10,2% eller ca 8 400 personer.

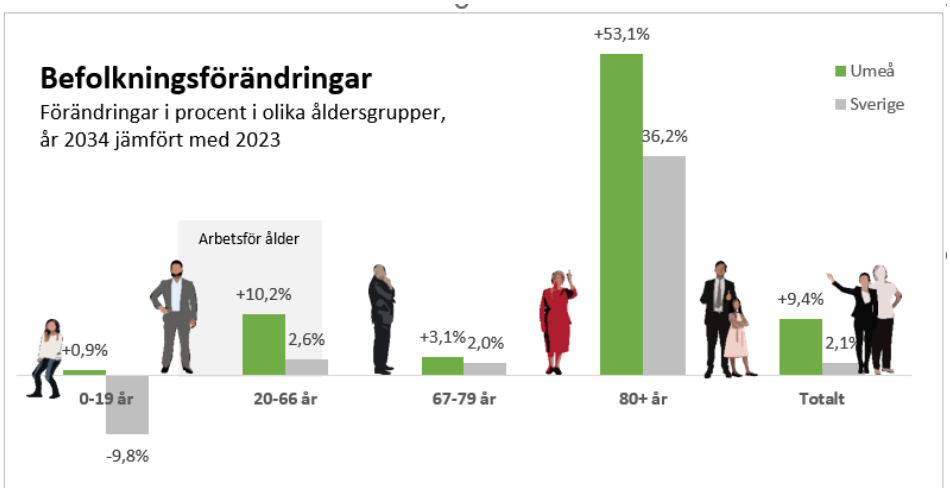

Figur 1. Befolkningsförändringar i procent i olika åldersgrupper år 2034 jämfört med 2023

I följande analys kommer de större yrkesgrupperna i stöd- och omsorgsförvaltningen att belysas utifrån de tre verksamhetsområdena funktionshinderomsorgen, myndighetsutövning och individ och familjeomsorg.

UMEÅ KOMMUN

Tilläggsuppdrag 2023:1

Prognos individ- och familjenämnden

Nedan presenteras en övergripande nulägesbild från prognosverktyget över stöd- och omsorgs prognos över kompetensbehovet 2024-2034. Sammanlagt beräknas förvaltningens rekryteringsbehov uppgå till 1 677 personer tom 2034. Denna beräkning utgör grunden för nämndens rekryteringsbehov. Bilden bör läsas som att behovet av anställda 2034 sannolikt kommer att vara ännu större än vad som redovisas med anledning av vad som nämnts ovan (förändringar i målgruppen inför gällande sammansättning och behov på sikt).

Förvaltningen ser över frågan, men den är komplex då många aspekter behöver tid för att analyseras. Flera olika samhällsförändringar påverkar medborgarna som i sin tur kan få påverkan på våra verksamheter och i förlängningen personalförsörjningen. I Västerbotten finns ett högt arbetskraftsdeltagande, vilket innebär färre andel personer att tillgå till olika tjänster. Att andelen personer i arbetsför ålder minskar medför också en större matchingsproblematik, det vill säga det blir allt svårare att rekrytera personer med rätt utbildning/kompetens för uppdraget.

En annan aspekt är digitaliseringen. Om AI och andra digitala lösningar i framtiden kan stötta våra brukare/klienter kanske behovet av våra insatser minskar och öppnar upp möjligheterna till annat arbete och arbetssätt.

Ytterligare en aspekt gällande samhällsförändringar är den omställning socialtjänsten behöver göra för att ställa om till att bli mer förebyggande, tillgänglig, tillitsskapande, jämställt och med ett kunskapsbaserat arbetssätt – både utifrån den nya socialtjänstlagen men också för att möta samhällets olika utmaningar.

En verksamhetsspecifik analys är därför nödvändig för att prognostisera behov av brukar/klientinsatser framöver kopplat till olika insatser och personalgrupper. På grund av frågans komplexitet och den alltmer ökande förändringstakten, behöver denna prognos och kommande prognoser ses som en fingervisning och inte som en sanning.

Diagram 1. Prognos över kompetensbehov 2024-2034, stöd- och omsorg

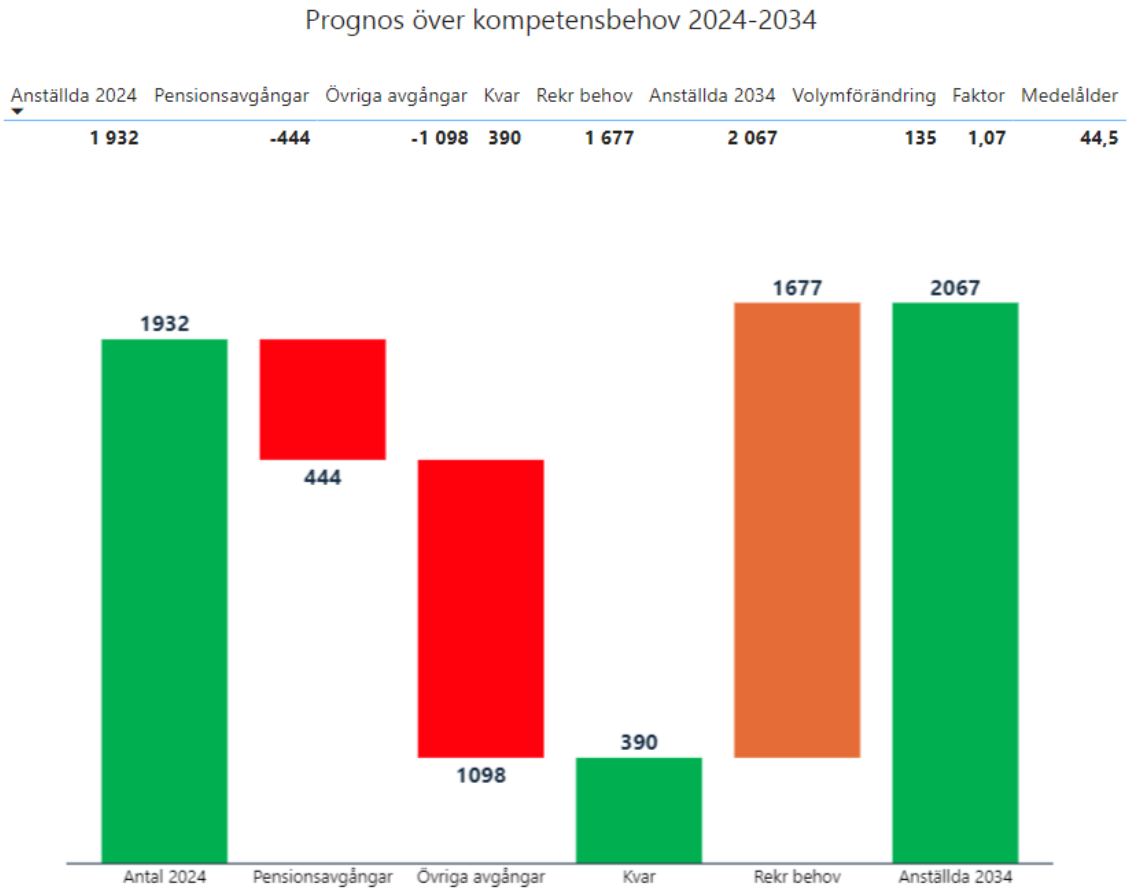

I diagrammet ovan kan utläsas att 1 542 av den tillsvidareanställda personalen inom stöd- och omsorgsförvaltningen kommer att sluta sin anställning inom en 10-årsperiod. Omräknat i procent är det 80 %. Tittar man enbart på övriga avgångar är siffran 57 %.

Tabell 1 ger en bild över hur andelen övriga avgångar sett ut för åren 2014, 2019 och 2023. Andelen övriga avgångar ökar och det är ingenting unikt för stöd- och omsorgsförvaltningen utan så här ser det ut i många av Umeå kommuns verksamheter. Människor är alltså mer rörliga på arbetsmarknaden idag än tidigare och byter arbetsgivare oftare.

Tabell 1. Andel avgångar stöd- och omsorg som helhet

	Anställda		**Andel avgångar**
År	Antal	Pension	Övriga avgångar
2014	1 596	2,0%	4,5%
2019	1 788	1,4%	6,9%
2023	1 927	1,5%	9,4%

Funktionshinderomsorgen

Förvaltningens största verksamhetsområde är funktionshinderomsorgen och sysselsätter flest personal. Funktionshinderomsorgen har 82 LSS-boenden för både vuxna och barn, 23

dagliga verksamheter enligt LSS, hemtjänst/boendestöd, korttidsboenden och personliga assistenter. Inom funktionshinderomsorgen arbetar ca 1 400 personer (januari 2024). De stora yrkesgrupperna inom funktionshinderomsorgen är stödassistent, stödpersonal och personlig assistent.

Prognos över personalbehov inom funktionshinderomsorgen

Rekryteringsbehovet är stort de kommande 10 åren inom funktionshinderomsorgen. Som man kan se av tabell 1 är rekryteringsbehovet stort för områdets samtliga stora yrkesgrupper. 30 % av de anställda stödassistenterna kommer att ha gått i pension till år 2034. Det stora bekymret är dock det höga antalet övriga avgångar där 62 % förväntas sluta i förtid. Funktionshinderomsorgen är inte unik med dessa siffror utan det är något man även kan se i många andra yrkesgrupper i Umeå kommun. Människor är alltså mer rörliga på arbetsmarknaden idag än tidigare och byter arbetsgivare oftare. De övriga avgångarna har ökat de senaste fem åren i Umeå kommun.

Tabell 2. Kompetensförsörjningsprognos 2024-2034 funktionshinderomsorg

	Anställda 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar	Rekr behov	Anställda 2034
Stödassistent	595	-181	-370	44	588	632
Stödpersonal	429	-68	-180	181	283	464
Personlig assistent	269	-67	-202	0	296	296

Gapanalys personalbehov/personaltillgång inom funktionshinderomsorgen

Prognosen från SCB visar tillgång och efterfrågan av vård- och omsorgspersonal för riket. Här ser man tydligt att efterfrågan är större än tillgången. Redan 2025 står Sverige inför en bristsituation och efterfrågan på utbildad personal kommer öka fram till år 2040. Denna brist på utbildad personal är kännbar redan idag inom funktionshinderomsorgen och som kan utläsas ur diagram 3.

Efterfrågan på utbildad personal inom vård- och omsorg kommer fram till år 2034 öka och SCB bedömer att hälften av tillväxten beror på de ökade personalbehoven inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård då antalet äldre blir fler. En faktor som spelar in är att undersköterska nu är en skyddad yrkestitel vilket ställer krav på ökad formell utbildning inom just yrket undersköterska.

Diagram 2. Tillgång och efterfrågan på arbetskraft 16-74 år för vård och omsorgsutbildning

Diagram 3. Tillgång och efterfrågan, de tre stora yrkesgrupperna inom funktionshinderomsorgen

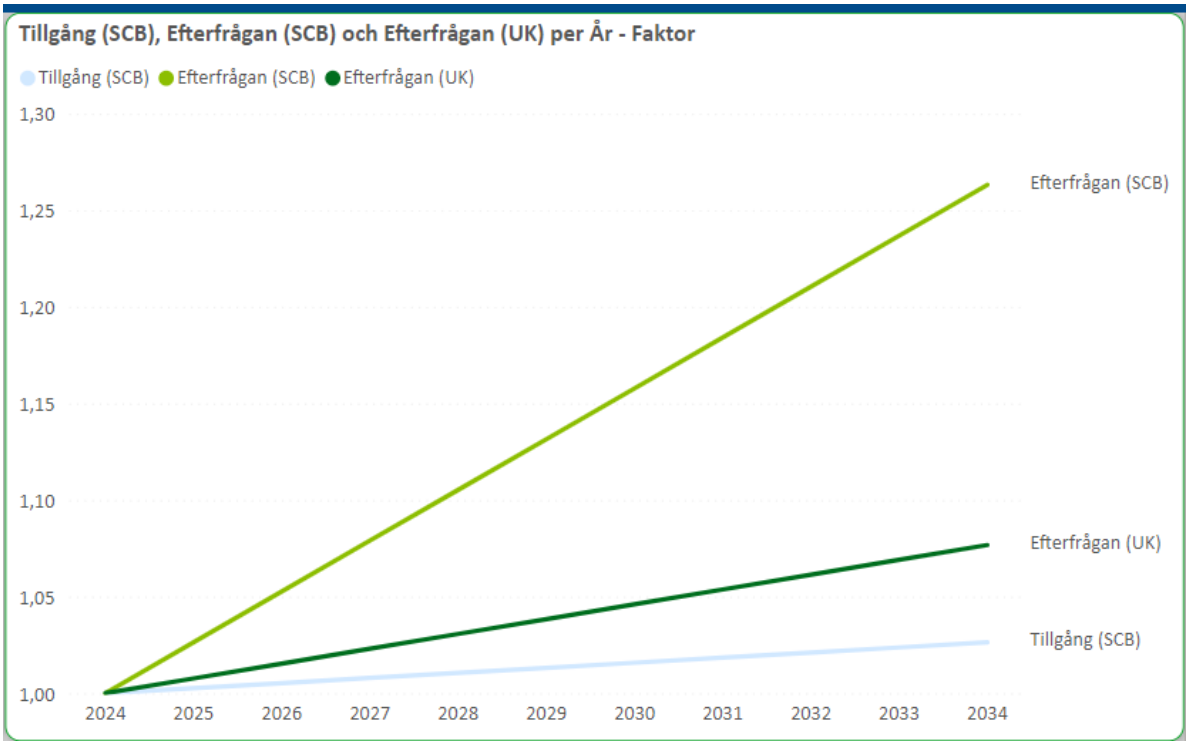

Slutsatser/bedömning av personalförsörjning funktionshinderomsorgen

När det gäller vård- och omsorgspersonal konkurrerar funktionshinderomsorgen inte bara internt med äldreomsorgen utan även med andra kommuner och regioner, privata vårdgivare och även med den industrialisering som växer fram i Norrland.

Såväl verksamhet som Bemanning stöd och omsorg (som hjälper verksamheterna inom bland annat funktionshinderomsorgen med korttidsbemanning) signalerar att det redan idag är svårt att rekrytera utbildad personal med rätt kompetens. Särskilt utmanande är det att lösa nattjänster och vakanta tjänster utanför Umeå centrum.

Mot bakgrund av ovanstående är bedömningen att det finns behov av att ställa om funktionshinderomsorgen.

En grundligare analys behöver göras över det stora antalet övriga avgångar som finns inom funktionshinderområdet.

Myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg

Myndighetsutövningen tar emot och behandlar alla ansökningar och anmälningar och utreder och fattar beslut på ett samordnat sätt. Inom myndighetsutövningen arbetar ca 240 personer (januari 2024). De flesta är socionomer och anställda som socialsekreterare eller biståndshandläggare. I det här materialet ingår biståndshandläggarna i gruppen socialsekreterare.

Individ- och familjeomsorgen arbetar med insatser för barn och familjer, både förebyggande och behandlande arbete mot droger och kriminalitet. Här återfinns även öppna förskolor, Fältgruppen, familjerådgivning, föräldrastöd, Centrum mot våld och rekrytering av familjehem. Inom individ- och familjeomsorgen arbetar ca 140 personer (januari 2024).

I prognosverktyget är statistiken kopplad till yrkesgrupper och inte verksamhetsområde vilket innebär att vi i det verktyget inte kan ta fram prognoserna för myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg separat eftersom båda verksamhetsområdena har yrkesgrupper som återfinns i respektive verksamhet. De stora grupperna är socialsekreterare samt fältsekreterare, familjerådgivare och behandlingsassistent/socialpedagog och tillhör utbildningsgruppen socionomer.

Prognos över personalbehov inom myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg

Tabell 2 visar ett stort rekryteringsbehov inom myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg. Precis som inom funktionshinderomsorgen är andelen övriga avgångar bekymmersamt höga.

I gruppen övrigt socialt kurativt arbete ingår fältsekreterare, familjerådgivare och behandlingsassistent/socialpedagog.

Tabell 3. Kompetensförsörjningsprognos 2024-2034 myndighetsutövning och individ och familjeomsorg

	Anställda 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar	Rekr behov	Anställda 2034
Socialsekreterare	298	-60	-178	60	259	319
Övrigt socialt kurativt arbete	61	-13	-41	7	54	61

Prognos över personaltillgång inom myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg

SCB:s prognos visar att det kommer att finnas ett överskott av socionomutbildade på marknaden de kommande åren fram till 2040. Inom såväl myndighetsutövning som individ- och familjeomsorg krävs det dock erfarenhet av arbetet för att kunna hantera de komplexa ärenden som finns inom dessa verksamhetsområden. Umeå kommun konkurrerar om erfarna socionomer med såväl andra kommuner som andra myndigheter som behöver erfarna utredare.

Tabell 4. Tillgång och efterfrågan år 2030, socionomutbildning

Tillgång och efterfrågan på arbetskraft per Utbildningsgrupp - valt år (Prognos SCB)

Utbildningsgrupp	Tillgång	Efterfrågan	Skillnad (Tillgång - Efterfrågan)	Skillnad (Tillgång - Efterfrågan) %	Bedömning av arbetsmarknadsläget år 2040	Bedömning av arbetsmarknadsläget vid prognosens början
Socionomutbildning	57 000	49 900	7 100	12,46 %	Överskott år 2040	Varierat arbetsmarknadsläge år 2022
Totalt	**57 000**	**49 900**	**7 100**	**12,46 %**		

Tabell 5. Tillgång och efterfrågan år 2040, socionomutbildning

Tillgång och efterfrågan på arbetskraft per Utbildningsgrupp - valt år (Prognos SCB)

Utbildningsgrupp	Tillgång	Efterfrågan	Skillnad (Tillgång - Efterfrågan)	Skillnad (Tillgång - Efterfrågan) %	Bedömning av arbetsmarknadsläget år 2040	Bedömning av arbetsmarknadsläget vid prognosens början
Socionomutbildning	69 000	55 000	14 000	20,29 %	Överskott år 2040	Varierat arbetsmarknadsläge år 2022
Totalt	**69 000**	**55 000**	**14 000**	**20,29 %**		

Gapanalys personalbehov/personaltillgång myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg

Mot bakgrund av SCB:s prognos bedöms både myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg generellt sett ha goda förutsättningar till personalförsörjning de kommande åren.

Svårigheten som tidigare nämns är att behålla och rekrytera erfaren personal med rätt kompetens och där ser verksamheterna redan idag en svårighet. Det är allt färre sökande per tjänst som har den erfarenheten och kompetensen som tjänsten kräver.

Diagram 4. Tillgång och efterfrågan år 2040, socionomutbildning

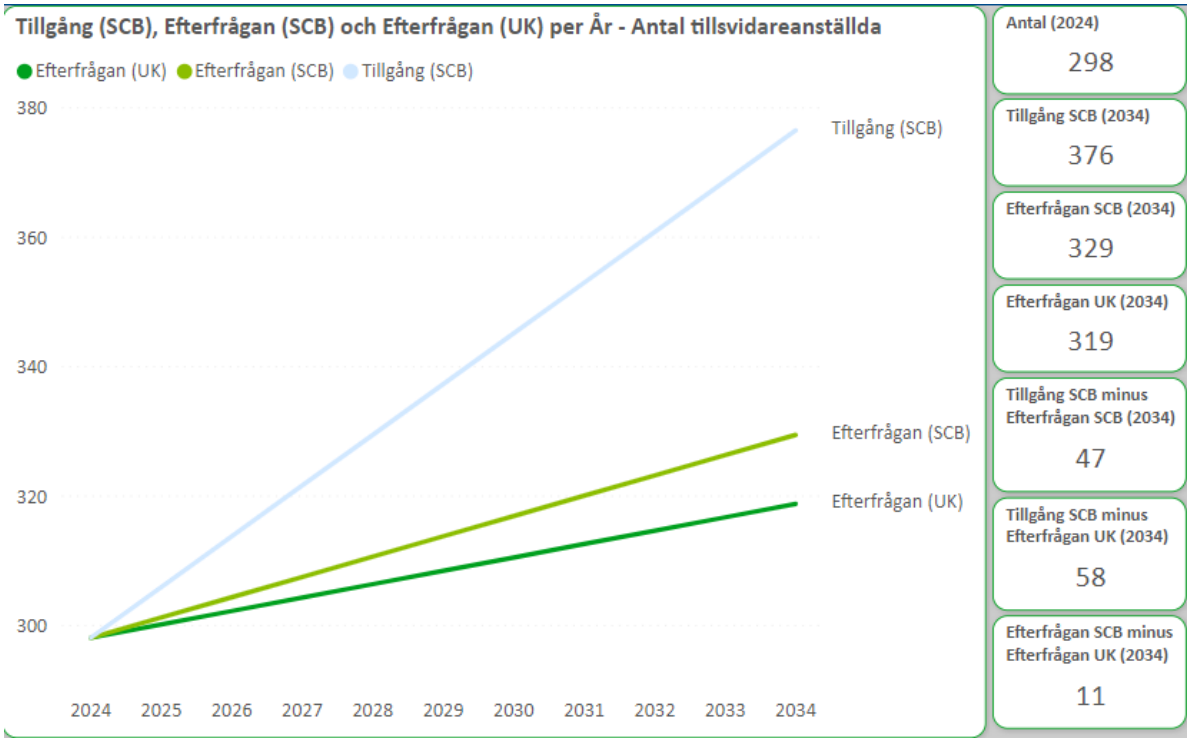

Slutsatser/bedömning av personalförsörjning myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg

Att arbeta inom myndighetsutövning är komplicerat och kräver hög kompetens hos personalen liksom en egen personlig utveckling för att klara arbetet och hålla länge i yrket. Även om det examineras många socionomer är konkurrensen hög då socionomer har en bred arbetsmarknad och konkurrensen är framför allt hög om erfaren personal.

Då arbetet är komplext och tonen i samhället hårdnat har socialsekreteraryrket blivit en alltmer utsatt grupp för hat och hot. Det kan vara en anledning till att det höga antalet övriga avgångar ökat de senaste åren. En situation som även övrig socialtjänst i Sverige instämmer i.

Individ- och familjeomsorgen arbetar med förebyggande arbete och en omställning har påbörjats där man vill komma in i ett tidigare skede i människors liv. Man har också sett att man behöver nå ungdomar tidigt, i större utsträckning än man gör idag.

Det är i dagsläget inte problematiskt att rekrytera ny personal till individ- och familjeomsorgen däremot har man samma problem som övriga förvaltningen i att ersättningsrekrytera erfaren personal. Det är allt svårare att hitta personal med rätt kompetens till de tjänster man har vakanta. Ett beaktande man måste göra i en verksamhet som individ- och familjeomsorg är att det här kan finns ett antal tjänster som inte är många till antal vilket gör det extra märkbart om en erfaren medarbetare slutar och som i sin tur kan drabba klienterna.

Om samhällsutvecklingen fortsätter som den gör idag kommer individ-och familjeomsorgen att behöva utöka inom sitt område samtidigt som vissa enheter kommer att flytta över till andra huvudmän. Det kommer nu och framåt att behövas en nära samverkan mellan skola,

fritid, socialtjänst, polis samt civilsamhället för att möta upp behoven och arbeta mer förebyggande inom alla stadsdelar vilket ställer högre krav på medarbetarna att de har rätt kompetens för uppdraget.

Stöd och omsorgsnämndens sammanfattande slutsatser

Nämnden har en utmanande personalförsörjningssituation att hantera under perioden 2024-2034. Nuvarande prognos påvisar omfattande brist på undersköterskor på nationell och regional nivå där kommunen konkurrerar om kompetensen från såväl andra kommuner och regioner som privat sektor. När det gäller gruppen socialsekreterare som helhet bedöms Umeå kommun ha en god tillgång till socionomer om än det är svårt att rekrytera erfaren personal vilket kan få särskilda konsekvenser för klient/medborgare.

Det finns flera utmanande faktorer att ha i beaktning vid ett sådant här typ av arbete och nedan följer några av dessa.

- Hög andel övrig avgång
- LSS-behoven har ökat med 27 procent från 2010 till 2023 och Umeå kommun har en större andel av befolkningen med LSS-insatser än liknande kommuner eller större städer.
- Inflationens påverkan på medborgare
- Arbetskraftsbrist i Umeå och Norrland
- Industrialiseringens utveckling i Norrland
- Frånvaro (sjukfrånvaro, tjänstledighet)
- Samhällsförändring (hot och hat)

Mot bakgrund av ovanstående finns ett behov av att arbeta fram förslag till inriktning för omställning av funktionshinderomsorgen för att möta prognosticerad brist bland verksamhetsområdets stora yrkesgrupper. En omställning av myndighetsutövning och individ- och familjeomsorg behövs dels på grund av svårigheterna att rekrytera inom vissa yrkesgrupper och dels på grund av den nya socialtjänstlagens påverkan på nya arbetssätt.

Stöd och omsorgsförvaltningen – analys personalförsörjning 2024-2034, Tilläggsuppdrag 2023:1

2024-09-02

Kontaktuppgifter:

Marie Eriksson, HR strateg
Stöd och omsorg
marie.eriksson.2@umea.se

Tilläggsuppdrag 2023:1

Stadsledningskontorets analys

Inledning

Såväl nationella som regionala prognoser visar på att den demografiska utvecklingen kan leda till personalbrist. Enligt dessa prognoser bedöms olika sektorer av arbetsmarknaden påverkas i olika omfattning och i olika tid. Om inte underliggande förutsättningar på arbetsmarknaden förändras väsentligt bedöms situationen med personalbrist accelerera under kommande år och vara påtaglig under lång tid framåt (2040).

Kommunfullmäktige har därför i planeringsdirektiv för 2024 gett kommunstyrelsen och samtliga nämnder i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar. (Tilläggsuppdrag 2023:1)

Stadsledningskontorets avdelningar och förutsättningar

Stadsledningskontorets verksamhet organiserades i ingången av 2024 i åtta avdelningar. Förvaltningens uppdrag och verksamhet präglas av kommunstyrelsens uttalade särställning i kommunallagen. Förvaltningens verksamhet utgör på många sätt strukturellt stöd för kommunen som gemensam juridisk enhet (upphandlande, planerande, anställande, redovisande osv.), dess territoriella utveckling och dess övriga förvaltningar.

Förvaltningen stöder kommunstyrelsen i ansvaret att samordna, styra och följa upp kommunala åtaganden som är lagstadgade. Inte minst handlar det om tex juridiska frågor och avtal såsom, upphandling, rättvisande räkenskaper och redovisning, budget och investeringsprocesser, säkerhetsfrågor, arbetsrätt, arbetsmiljö och antidiskriminering. Förvaltningen hanterar även en rad områden som är kopplade till det kommunala territoriet i högre grad än det kommunala verksamheten.

Tydliga exempel på detta är till exempel översiktsplanearbetet, förutsättningar för omställning, mark och exploateringsfrågor, näringslivsstödjande insatser men även valkansli etcetera Stadsledningskontorets avdelningar utgör även ett förvaltningsstöd till flera nämnder utöver kommunstyrelsen, det omfattar även stödet till överförmyndarnämnden, valnämnden, personalnämnden, PA-nämnden och Umeåregionens räddningsnämnd.

Stadsledningskontorets personalbehov och uppdragets volym påverkas främst av lagstiftarens ambitioner, kommunens planeringsmässiga behov när den växer och utvecklas samt till del effekt av antalet anställda i kommunen. De demografiska förändringarna inom kommunens befolkningssammansättning och befolkningsprognos som kan ge stora förväntade volymförändringar på andra nämnders och förvaltningar verksamhetsvolymer, påverkar inte på samma sätt direkt kommunstyrelsens förvaltnings verksamhetsuppdrag.

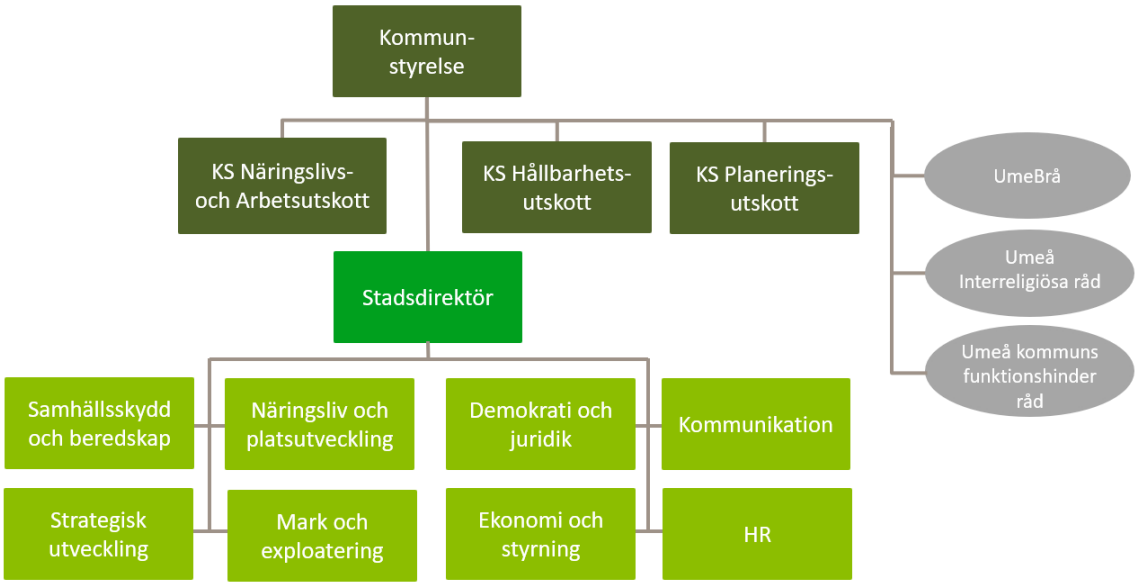

Inom stadsledningskontoret arbetade vid ingången av år 2024 cirka 230 personer inom de åtta avdelningarna.

HR

Störst är HR-avdelningen med cirka 65 personer, varav cirka 40 personer jobbar inom enheten lön/pension och övriga 25 personer inom stabsfunktionen med förhandling, arbetsrätt, rekrytering, arbetsmiljö mm. Uppdraget präglas av kommunens ansvar genom lag och kollektivavtal gällande våra åtaganden som arbetsgivare. Kommunstyrelsen är anställande myndighet för alla anställda i Umeå kommun, vilket gör att samordning av lönepolitik, avtal och lag, process och systemstöd för en sammanhållen personalpolitik sker från SLK HR.

En stor del av uppdragen kräver idag en eftergymnasial utbildning på högskolenivå, främst beteende/samhällsvetenskaplig samt tidigare yrkeserfarenhet. Men den största gruppen anställningar kräver främst en gymnasieexamen för uppdragen vid lön och pension. Inom såväl SLK HR stab som lön och pension finns redan idag exempel på hur förändrade arbetssätt, digitalisering och automation påtagligt effektiviserat uppdraget.

Lön och pension, till exempel, har till antalet anställda stått relativt stilla samtidigt som kommunen som helhet vuxit avseende antalet anställda och anställningar som görs årligen. Senaste året har till exempel en helt digital anställningsguide införts där anställande chef lägger grunden för anställningen direkt i digital självservice. En anställning som sedan bara kontrolleras mot avtal och regler för att sedan snabbt godkännas av lönehandläggare. Detta har påtagligt minskat den manuella hanteringen, kortat ledtid vid anställning och förbättrat upplevelsen hos anställande chef. En rad automationsrobotar avlastar även andra

delprocesser. Förändrade arbetsformer, inte minst med stöd av automation och digitalisering är avgörande för att nyttja medarbetarna rätt, kunna behålla medarbetare och avlasta rekryteringsbehovet i en växande stad.

Ekonomi och styrning

På samma sätt sker liknande effektiviseringar i ekonomiprocesserna. Avdelningen Ekonomi och styrning med cirka 50 medarbetare har även den flera enheter med olika delgrupperingar för tex budget, styrning/ledning och upphandling. Flest medarbetare finns inom den grupp som hanterar redovisning och tillhörande underlag, men även upphandlingsbyrån är en större grupp anställda.

Ekonomiavdelningens verksamhet har både en bredd sett till dess uppdrag och avseende bakgrund och krav på de som anställs inom avdelningen. En stor del av uppdragen har högskolekrav om minst kandidatexamen, men en stor del av de anställda har krav på gymnasienivå eller motsvarande. Ofta har medarbetarna även någon annan form av efter-gymnasial påbyggnads eller yrkesinriktade utbildning. Inom ekonomiområdet ser vi med stöd av analysverktyget att det finns en påtaglig diskrepans mellan identifierade framtida behov och tillgång lokalt. Detta gäller gruppen ekonomer som främst avser ekonomer med efter-gymnasial utbildning.

Arbetet med effektiviseringar genom förnyade och utvecklade arbetssätt, automation och digitalisering, kompetensutveckling och omställning på arbetsplatsen är viktiga inslag i avdelningens arbete. Kommunen har små egna möjligheter att prioritera bort eller ner uppdrag inom avdelningen då den påtagligt präglas av uppdrag satta i lagstiftningar och redovisningsnorm samt effekter av en växande stad och kommun.

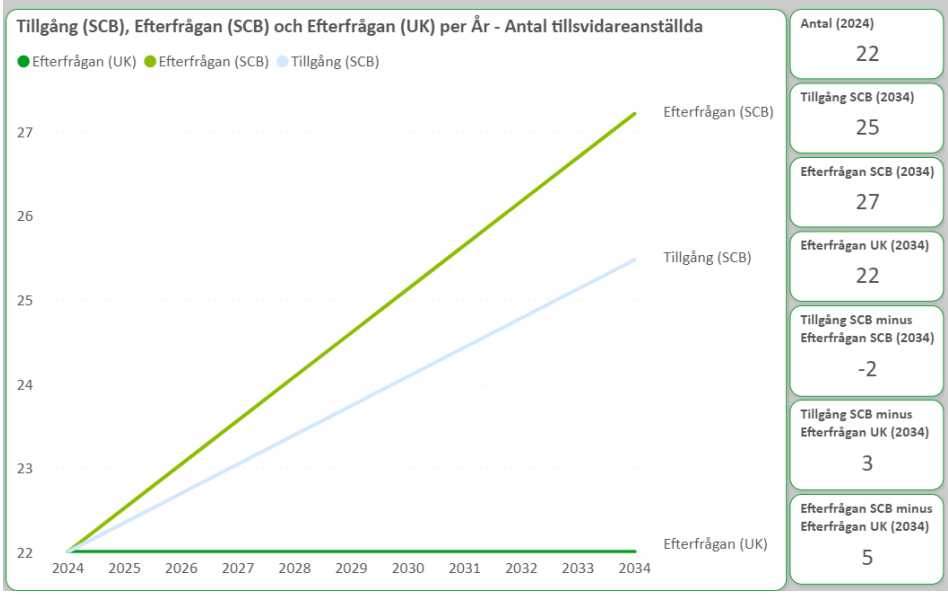

Tillgång och efterfrågan, handläggare ekonom

Strategisk utveckling

Avdelningen Strategisk utveckling som är ny inom förvaltningen sedan årsskiftet har omkring 30 medarbetare. Avdelningen bedriver återkommande ett större antal utvecklingsprojekt med extern finansiering, varför antalet medarbetare kan röra sig tydligt över tid i takt med finansieringsflödet. Verksamhetens uppdrag och framtida volym påverkas till del av kommunens åtaganden inom planmonopolet, lagstadgade åtaganden avseende minoritets-arbete men påverkas främst av kommunstyrelsens och kommunens egna ambitionsnivåer i samverkan med närliggande intressenter för platsens utveckling.

Avdelningens anställningsvolym kan därför skifta relativt mycket de kommande tio åren. Idag har de flesta medarbetare minst en högskoleexamen och tidigare arbetserfarenhet på de område man jobbar. Förändrade arbetsformer och prioriteringar är de främsta insatser som kan ske inom avdelningen för att säkerställa rätt använd kompetens och nyttjande av den personal som finns tillgänglig.

Mark och exploatering

Mark och exploatering med runt 20 medarbetare har en nyckelfunktion i den växande staden. Verksamhetens volym påverkas både av konjunktur och kommunens ambitionsnivå vilket gör att dess volym förväntas ligga kvar på minst samma nivå kommande tio år. Personalsammanställningen vid avdelningen består av en relativt homogen grupp avseende utbildningsbakgrund och kravprofil för uppdraget. Främst krävs minst en fyraårig högskole-

examen med ytterligare behov av arbetslivserfarenhet för att kunna hantera uppdraget med innehåll av strategiska avvägningar, förhandling osv.

Det är även vid MEX-avdelningen som en stor framtida rekryteringsutmaning ses gällande ingenjörer med mark och exploateringskunskap. Insatserna för att möta den utmaningen kommer behöva bestå i hela ”verktygslådan” gällande ytterligare insatser för att behålla medarbetare, möjlighet att utvecklas och ställa om tillgänglig arbetskraft, se över arbetssätt för att nyttja medarbetare rätt och ibland även se över kompletterande tjänsteköp etc.

Näringsliv och platsutveckling

Näringslivsavdelningen har en bred verksamhet som även den är uppdelad i enheter. Vid avdelningen jobbar cirka 20 personer med även de har regelbundet extern projektfinansiering vilket gör att antalet medarbetare kan vara relativt rörligt mellan åren. Avdelningen har även ett nära samarbete med flera av de kommunala bolagen och dess kompetenser.

Verksamhetens karaktär gör även att det är en stor spridning gällande uppdrag, yrken och kravprofil på avdelningens roller. Detta ger både en fördel och en utmaning när det kommer till kompetensförsörjning. Avdelningens uppdrag präglas nästan helt av kommunens egna ambitionsnivåer och prioriteringar. Detta gör att avdelningens bemanningsbehov och dess sammansättning förväntas förändras de kommande tio åren, vilket även starkt påverkar möjligheten att lägga en långsiktig bemanningsplanering. De anställdas bakgrund är skiftande och ofta präglat av tidigare erfarenheter av ett område eller bransch. På det stora hela bedöms avdelningens rekryteringsmöjligheter vara relativt goda. Men insatser behöver fortsatt sker för att nyttja tillgänglig personer rätt, att möta förväntningar och utvecklingsbehov för att kunna behålla medarbetare.

Demokrati och juridik

Avdelningen Demokrati och juridik är ny till sin sammansättning sedan årsskiftet och har som andra avdelningar en bred verksamhet med skiftande uppdrag. Vid avdelningen ligger bland annat valkansliet som präglas av sin cykliska förändring av antalet anställda i relation till allmänna val. Den kommungemensamma överförmyndarnämnden är en helt lagstadgad verksamhet där volymerna i mycket liten grad kan påverkas av kommunens egna prioriteringar. Stadsarkivets verksamhet är i huvudsak av liknande karaktär. Vid dessa enheter finns främst krav på en gymnasieexamen och möjligheter finns att jobba med rutinutveckling och på så sätt säkerställa möjlighet till att lära sig uppdraget på arbetsplatsen.

Detta ger visst utrymme att anpassa kravprofil vid anställning till tillgången. Samtidigt syns tydligt redan idag vid dessa enheter att tillgången på arbetskraft i regionen är begränsad och ett aktivt arbete sker för att på olika sätt bibehålla attraktivitet i arbetsuppgifter och arbetsmiljö samt jobba än mer med digitalisering, automation för att nyttja tillgänglig arbetskraft på bästa sätt. Här är Överförmyndarverksamhetens digitaliseringsarbete ett viktigt steg för att säkerställa grunduppdraget.

Inom avdelningen demokrati och juridik finns även den juridiska enheten samt kanslienheten. Vid dessa är utbildningskravet främst minst en treårig högskoleexamen. Tydligt är bristen på arbetsmarknaden gällande jurister med kommunaljuridisk bakgrund och erfarenhet. Den utmaningen behöver mötas med en rad insatser kommande år.

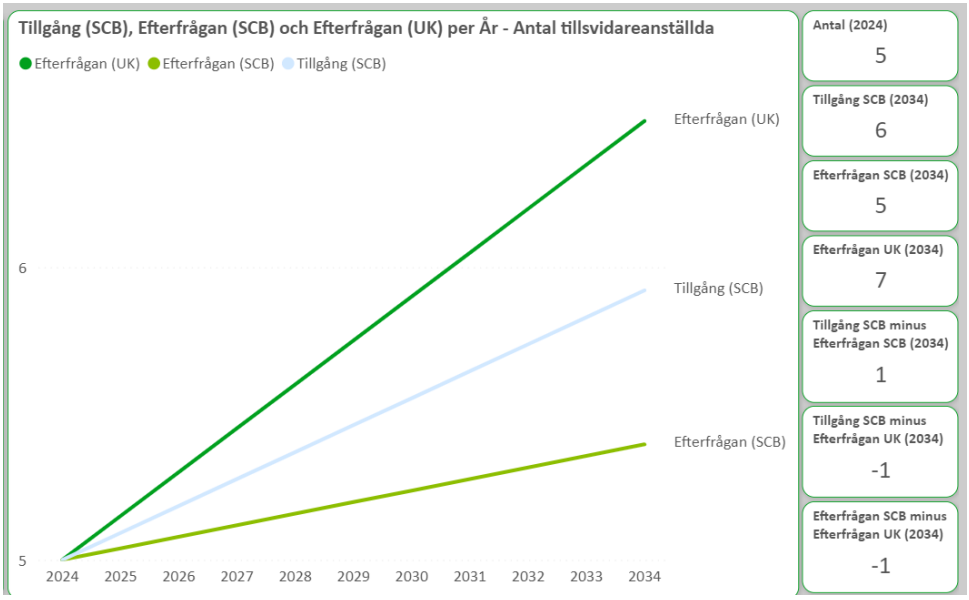

Tillgång och efterfrågan, jurist

Samhällsskydd och beredskap

Samhällsskydd och beredskap med ett särskilt fokus i denna analys på säkerhetsenheten då den finns inom ramen för kommunstyrelsens uppdrag i stadsledningskontoret. Verksamheten med idag omkring 10 medarbetare har vuxit påtagligt sista åren och förväntas växa ytterligare kommande år. Huvuddel av tillväxten är ett resultat av nya eller utvidgade statliga ansvar och åtaganden för kommunerna på området säkerhet, krisberedskap, civil beredskap mm. Uppdragen utvidgas i befintlig lagstiftning och tillkommande åtaganden kommer till genom initiativ, riktade statsbidrag och egna kommunala prioriteringar.

I huvudsak har de anställda inom enheten en högskoleutbildning om minst tre år och en tidigare yrkeserfarenhet från området. Den akademiska bakgrunden och yrkesbakgrunden är

bred med erfarenhet både från rättsområdet, myndigheter och kommunal verksamhet. Då det är ett växande område i många organisationer och myndigheter ses idag en påtaglig konkurrens kring personer med erfarenhet och kunskap på området, vilket kommer vara en påtaglig utmaning. Enheten har haft en relativt hög personalomsättning sista året vilket gör en stor genomslag på den samlade analysens bedömning om att mer än trettio behöver rekryteras till verksamheten på tio år. För att klara kompetensförsörjningen för enheten och säkerhetsarbetet måste ett inledande fokus ligga på att behålla medarbetare som rekryteras.

Kommunikation

Kommunikationsavdelningen med runt tio medarbetare har ett övergripande ansvar för att styra och utveckla Umeå kommuns kommunikationsarbete. Detta sker tillsammans med ytterligare ett trettiotal kommunikationskollegor som har sin hemvist i andra förvaltningar. Den centrala avdelningen är ett kommunikationsstrategiskt stöd för stadsledningskontoret. Avdelningen är också rådgivande i frågor som gäller förvaltningarnas kommunikation.

Medarbetarna har till största del en akademisk utbildning om minst tre år med inriktning mot kommunikation/journalistik. Kommunikationsområdet påverkas starkt av digitalisering och av AI som inslag. Det kommer både ge nya förutsättningar och förväntningar på medarbetarnas kompetenser och uppdrag. För att klara avdelningens uppdrag kommer ett tydligt fokus behöva ligga på förändrade arbetssätt, kompletterande kompetenser och nyttjande av digitala möjligheter.

I avdelningen ingår även stadshusreceptionen, vars medarbetare har som huvuduppgifter att ge besökande god service i olika former samt tillse en kontrollerad inpassering i stadshuset. Ett uppdrag som också kommer utvecklas kommande tio år då inte minst säkerhetsfrågorna blir en alltmer påtaglig förutsättning i arbetet.

Slutsats

Kommunstyrelsens förvaltning stadsledningskontoret (SLK) har en bred verksamhet och ett skiftande kompetensberoende (se bilaga för beskrivning av antal och yrken för varje avdelning). De flesta av yrkesgrupper inom SLK kommer de kommande åren vara relativt möjliga att rekrytera, inte minst till en följd av att rekrytering till rollerna idag sker från en relativt bred och blandad bakgrund av sökande. Inte minst skapar tillgången till utbildade samhälls- och beteendevetare vid Umeå universitet att relativt god personalförsörjning till förvaltningen.

Dock finns ett antal yrkesgrupper som redan idag visar tecken på svårighet att rekrytera, vilket förväntas kvarstå och förvärras kommande tio år. Dessa är främst ekonomer, upphandlare, löneadministratörer/lönehandläggare, jurister och ingenjörer inom mark/fastighetskunskap. Detta är påtagligt olika grupper gällande krav på utbildning, erfarenhet, möjlighet till utbildning på arbetsplatsen eller starka konkurrerande arbetsmarknad. För respektive yrkesgrupp ovan och förvaltningen som helhet behöver en särskild handlingsplan tas fram inom ramen för KS revidering av kompetensförsörjningsplanen som planeras för 2025.

I analysen framkommer även att det finns ett antal yrken som senaste åren haft en ovanligt stor personalomsättning. Det ger då i prognosverktygets utformning ett kraftigt utslag i förväntat antal personer att rekrytera under kommande tio år. Det är av största vikt att varje avdelning och förvaltningen tillsammans jobbar med ett genomgripande behålla perspektiv och går till botten med varje yrkesgrupps/arbetsplats unika förutsättning som lett till större personalomsättning. I det sammanhanget är det även av vikt att Kommunstyrelsen och dess förvaltning jobbar aktivt med de lönestrukturella frågorna med vägledning från de kommunövergripande riktlinjer som fastställs inom kort.

På tilläggsuppdragets fråga om grunduppdragets genomförande kommer ges svårigheter, om vi kommer få problem, så är svaret ja. Insatser kommer behöva göras för att säkerställa att grunduppdraget fortsatt kan genomföras. Stor potential finns i att säkerställa kommunens kapacitet att jobba datadrivet. Generellt för förvaltningen behöver kommunstyrelsen kommande år skapa förutsättningar för det egna uppdragets automation och digitalisering så att tillgängliga resurser klarar genomföra grunduppdraget. Inte minst är det tydligt i de verksamheter som idag har större inslag av arbetskraftskrävande manuella arbetsuppgifter, såsom löneadministration och fakturahantering/redovisning, men genomgripande hanterar alla avdelningar en lång rad uppgifter som förväntas avlastas med lätthet genom stabila förutsättningar för AI och digitalisering. Men att genomgripande se över och som digitalt driven kommun nyttja tillgänglig arbetskraft rätt och effektivt kommer vara avgörande.

En annan viktig förutsättning för att klara grunduppdraget är att säkerställa en anpassningsbarhet, lärande och omställningskapacitet av egna kompetenser och stöd till verksamheternas nya arbetssätt etcetera Här måste kapacitet byggas som säkerställer möjlighet till kompetensutveckling, omställning på arbetsplatser och förstärkt introduktion/omställning av nyanställda för att de ska klara de krav och uppdrag som föreligger i verksamheten.

Bilagor

Bilaga 1: Grunddata som underlag för kompetensbehovsansalys, SLK 2024–2034

Bilaga 2: Antal anställda 2024-01-31

Bilaga 1. Grunddata som underlag för kompetensbehovsansalys, SLK 2024–2034

	Antal 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar 2034	Rek. behov	Antal 2034	Volym-föränd.	Faktor	Medel-ålder
Kommunstyrelse	**231**	**-66**	**-122**	**43**	**227**	**270**	**39**	**1,17**	**48,1**
101010 Ledning, övergripande	1	-1	0	0	1	1	0	1,00	65,0
101011 Ledning, ekonomi	4	-1	-3	0	4	4	0	1,00	52,8
101012 Ledning, personal	5	-2	-3	0	5	5	0	1,00	47,6
101013 Ledning, information/kommunikation	1	0	0	1	0	1	0	1,00	41,0
101015 Ledning, administration	1	0	-1	0	1	1	0	1,00	49,0
105010 Ledning, teknik, hantverk, miljö och samhällsbyggnad	5	-2	-2	1	4	5	0	1,00	51,2
109090 Ledning, annan	3	-2	0	1	2	3	0	1,00	56,0
151010 Handläggare, övergripande verksamhet	7	-1	0	6	2	8	1	1,10	48,9
151011 Handläggare, ekonomi	22	-5	-8	9	13	22	0	1,00	46,8
151012 Handläggare, personal/HR	22	-6	-10	6	16	22	0	1,00	49,4
151013 Handläggare, information/kommunikation	15	-5	-4	6	14	20	5	1,30	49,2
151014 Handläggare, IT	4	0	-2	2	4	6	2	1,60	44,5
151015 Handläggare, upphandling/inköp	15	-5	-10	0	18	18	3	1,20	47,7
151017 Handläggare, miljöfrågor	1	0	0	1	0	1	0	1,00	42,0
151018 Jurist	5	-2	-2	1	6	7	2	1,30	53,6
151019 Arkivarie	3	-1	-2	0	4	4	1	1,20	56,0
151020 Handläggare, nämnder	1	-1	0	0	1	1	0	1,00	66,0
151021 Handläggare, samhällsutveckling och säkerhetsfrågor	40	-8	-32	0	52	52	12	1,30	45,0
151090 Handläggare, annan	1	0	-1	0	1	1	0	1,00	41,0
152010 Administratör, övergripande verksamhet	2	0	0	2	0	2	0	1,00	47,0
152011 Administratör, ekonomi	3	-2	-1	0	4	4	1	1,20	57,7
152012 Administratör, personal/HR/löner	32	-13	-19	0	38	38	6	1,20	51,1
152013 Administratör, information/ kommunikation, medborgar- och samhällsservice	2	-1	0	1	1	2	0	1,00	51,5
152017 Receptionist, telefonist	1	-1	0	0	1	1	0	1,00	59,0
152020 Administratör, teknik och fastighetsfrågor samt samhällsbyggnad	1	-1	0	0	3	3	2	2,50	62,0
152090 Administratör, annan	7	-3	-2	2	5	7	0	1,00	50,0
501010 Fysisk samhällsplanerare	7	-1	-6	0	9	9	2	1,30	44,0
502013 Ingenjör, mark, fastigheter	20	-2	-14	4	20	9	4	1,20	41,6

Bilaga 2. Antal anställda 2024-01-31

Radetiketter	Antal anställda 2024-01-31
12 Kommunstyrelse	231
130 Stadsdirektör	1
101010 Ledning, övergripande	1
131 HR-direktör	65
101012 Ledning, personal	4
151010 Handläggare, övergripande verksamhet	3
151012 Handläggare, personal/HR	22
151013 Handläggare, information/kommunikation	3
152012 Administratör, personal/HR/löner	32
152090 Administratör, annan	1
132 Ekonomidirektör	48
101011 Ledning, ekonomi	4
109090 Ledning, annan	1
151011 Handläggare, ekonomi	21
151014 Handläggare, IT	2
151015 Handläggare, upphandling/inköp	15
151090 Handläggare, annan	1
152010 Administratör, övergripande verksamhet	1
152011 Administratör, ekonomi	3
133 Näringslivsdirektör	20
105010 Ledning, teknik, hantverk, miljö och samhällsbyggnad	2
109090 Ledning, annan	1
151013 Handläggare, information/kommunikation	3
151021 Handläggare, samhällsutveckling och säkerhetsfrågor	14
135 MEX-chef	22
105010 Ledning, teknik, hantverk, miljö och samhällsbyggnad	1
152020 Administratör, teknik och fastighetsfrågor samt samhällsbyggnad	1
502013 Ingenjör, mark, fastigheter	20
136 Kommunikationsdirektör	10
101013 Ledning, information/kommunikation	1
151013 Handläggare, information/kommunikation	7
152013 Administratör, information/kommunikation, medborgar- och samhällsservice	1
152017 Receptionist, telefonist	1

141 Demokrati o juridik	**22**
101015 Ledning, administration	1
109090 Ledning, annan	1
151010 Handläggare, övergripande verksamhet	3
151014 Handläggare, IT	2
151018 Jurist	4
151019 Arkivarie	3
151020 Handläggare, nämnder	1
152010 Administratör, övergripande verksamhet	1
152013 Administratör, information/kommunikation, medborgar- och samhällsservice	1
152090 Administratör, annan	5
142 Utvecklingsdirektör	**31**
105010 Ledning, teknik, hantverk, miljö och samhällsbyggnad	1
151010 Handläggare, övergripande verksamhet	1
151011 Handläggare, ekonomi	1
151013 Handläggare, information/kommunikation	1
151017 Handläggare, miljöfrågor	1
151018 Jurist	1
151021 Handläggare, samhällsutveckling och säkerhetsfrågor	17
152090 Administratör, annan	1
501010 Fysisk samhällsplanerare	7
143 Säkerhetschef	**10**
151013 Handläggare, information/kommunikation	1
151021 Handläggare, samhällsutveckling och säkerhetsfrågor	9
240 Samhällsbyggnadsdirektör	**2**
101012 Ledning, personal	1
105010 Ledning, teknik, hantverk, miljö och samhällsbyggnad	1
Totalsumma	**231**

Kulturnämnden - Analys personalförsörjning 2024-2034

Inledning

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen. Utöver detta svarar kulturnämnden även för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämndens verksamheter har också en stor betydelse i det förebyggande arbetet för att Umeå ska växa tryggt och säkert. Den senaste rapporten från BRIS visar på ett ökat behov av samtal under sommarmånaderna då fritidsaktiviteter, såsom kulturskolans verksamhet tar sommaruppehåll.

Utifrån detta grunduppdrag är kulturförvaltningen uppdelad i tre huvudsakliga verksamhetsområden. Bibliotek, kulturskola och programverksamhet. Totalt i kulturförvaltningen finns 212 tillsvidareanställda medarbetare och 58 tidsbegränsade anställningar. Av dessa 58 tidsbegränsade anställningarna är 43 timavlönade.

Nämnden har där det finns möjlighet nyttjat det framtagna analysverktyget för framtida tillgång på kompetens för prognos och eventuellt gap. Utöver detta har kulturnämndens tjänstepersoner analyserat och fört dialog kring kända både nuvarande och kommande omvärldsfaktorer och hur dessa förväntas påverka framtida tillgång på kompetens.

Prognos över personalbehov inom kulturnämnden
Prognosen för hela kulturnämnden enligt nedan (Fig.1, Fig. 2) för 2024–2034 visar ett behov av en total volymökning motsvarande 5 tillsvidareanställningar. Det prognostiserade rekryteringsbehovet för nämnden motsvarar 122 tillsvidareanställda utifrån avgångar i form av bland annat pension.

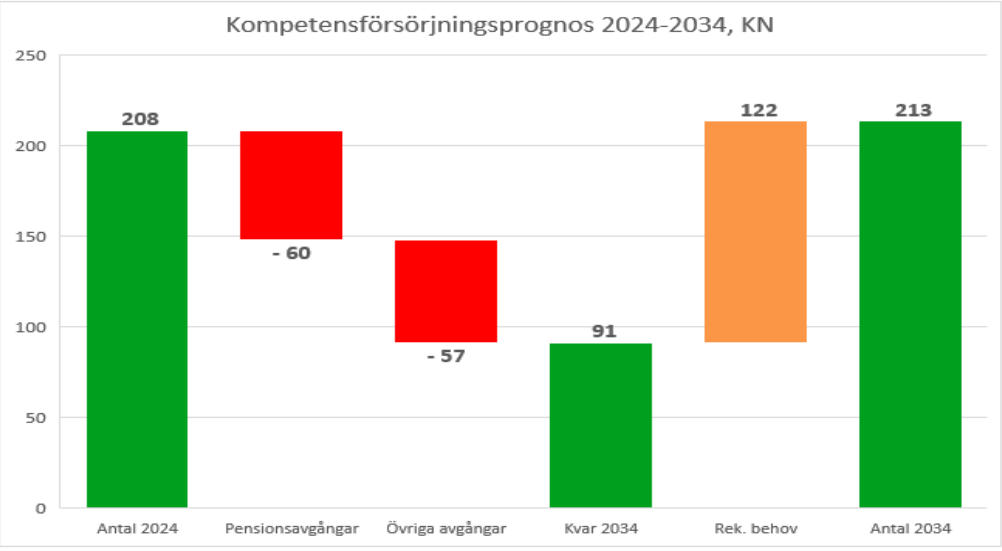

Fig. 1 Kompetensförsörjningsprognos kulturnämnd 2024-2034

	Antal 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar 2034	Rek. behov	Antal 2034	Volym-föränd.	Faktor	Medel-ålder
Kulturnämnd	**208**	**-60**	**-57**	**91**	**122**	**213**	**5**	**1,03**	**49,5**

Fig. 2 Kompetensförsörjningsprognos kulturnämnd 2024–2034

Bibliotek

Biblioteken verkställer Kulturnämndens åtagande avseende kommunens folkbibliotek.

Avdelningen bibliotek består av fem enheter. I Bibliotek Norr och Bibliotek Söder samlas Skolbiblioteksservice och de tio närbiblioteken, där flertalet av biblioteken är placerade i skolor och är kombinerade folk- och skolbibliotek.

Stadsbiblioteket i Väven är uppdelat i två enheter, Väven Lär och Väven Läs. I Väven Läs ingår också biblioteksbussen som servar förskolor, skolor, fritidshem och bostadsområden utanför tätorten.

Sveriges depåbibliotek och lånecentral är den femte enheten som har ett nationellt uppdrag och är en statligt finansierad verksamhet.

Inom verksamhet Bibliotek arbetar *99* personer (97,1 årsarbetare) per *20240808.* Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Bibliotekarie	69	67,85
Biblioteksassistent	13	11,25
Enhetschef	5	5
Kulturpedagog	1	1
Programsamordnare	1	1
Verksamhetsutvecklare	1	1
WEB-redaktör	3	3

Prognos över personaltillgång inom Bibliotek
Nedan redovisas en sammanfattad prognos över personaltillgång 2024–2034 i verksamhet Bibliotek för de två huvudsakliga befattningarna Bibliotekarie och Biblioteksassistent.

	Antal 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar 2034	Rek. behov	Antal 2034	Volym-föränd.	Faktor	Medel-ålder
451015 Bibliotekarie	68	-18	-16	34	41	75	7	1,10	49,4
451016 Biblioteksassistent	13	-8	-4	1	9	10	-3	0,80	56,5

Fig. 3 Prognosticerat rekryteringsbehov bibliotekarier och biblioteksassistenter region Umeå Kommun

Gapanalys personalbehov/personaltillgång Bibliotek
Nedan beskrivs eventuellt gap mellan prognosticerat personalbehov och prognosticerad personaltillgång år för år under perioden 2024–2034.

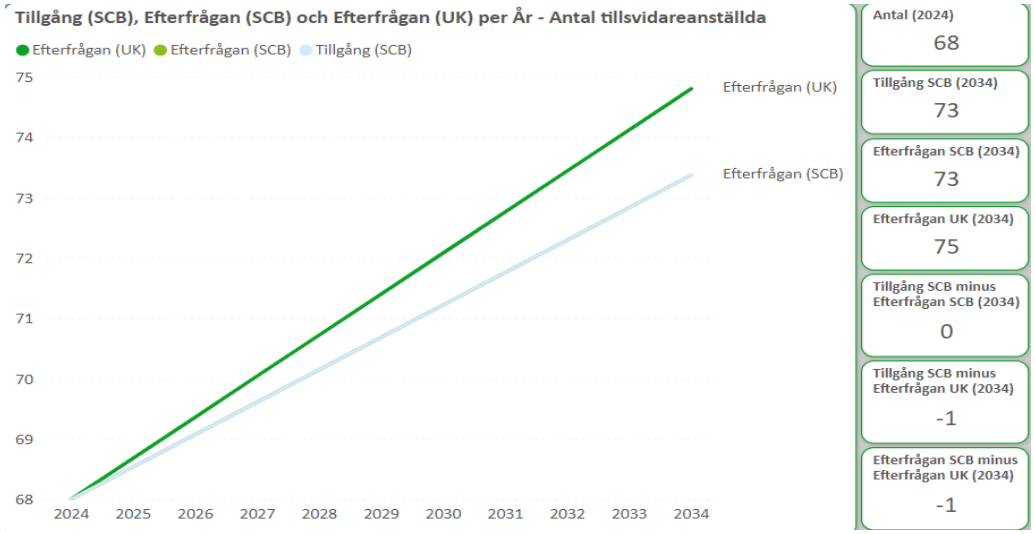

Fig. 4 Prognosticerad tillgång och efterfrågan bibliotekarier region Umeå Kommun

Verksamhet Bibliotek - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning verksamhet Bibliotek
Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms biblioteken generellt sett ha goda förutsättningar till personalförsörjning fram till 2034. Efter 2025 riskerar det att finnas vissa utmaningar i händelse av att lagförslag träder i kraft för bemannade skolbibliotek. Det i sin tur kan få vissa effekter på tillgången till bibliotekarier i riket. Analyser gör gällande att cirka 1300 bibliotekarier kommer behövas i riket och de senaste uppgifterna gör gällande att det 2022 examinerades knappa 300 bibliotekarier. Dock bedöms Umeå kommun stå sig bättre i den situationen än flera andra kommuner, då vi har ett av de sex lärosäten i riket som också examinerar bibliotekarier. Historiskt sett har Umeå kommun haft väldigt god tillgång till kvalificerad personal vid rekryteringar.

Den utmaning kulturnämnden till viss del ser utöver bibliotekarier inom biblioteken är tillsättning av chefspositioner inom biblioteksverksamheterna då det historiskt sett varit förenat med färre kandidater till respektive rekrytering.

Kulturskolan

Kulturskolan erbjuder barn och unga möjlighet till fördjupning och nya kunskaper i musik, dans, teater, film och konst. Detta sker genom kulturskolans stora kursverksamhet, runt om i kommunen.

Kulturskolan har också uppdraget att alla barn och unga i Umeå kommun ska ha möjlighet att prova på olika konstnärliga uttryck under sin uppväxt. Det sker bland annat genom kulturpedagogisk verksamhet i förskola och grundskola och genom kulturlöftet som garanterar alla elever i de kommunala grundskolorna minst ett möte med en kulturaktivitet per läsår.

Kulturskolan har också öppen verksamhet för såväl familjer, som för skolungdomar, där det går bra att prova på aktiviteter på helger och skollov. Kulturskolan bedriver också El Sistema-verksamhet på Ersboda och jobbar med riktad verksamhet för ökad tillgänglighet i flera av Umeås stadsdelar.

Inom Kulturskolan arbetar *73* personer (63,7 åa) per *240808*. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Dramapedagog	6	5,8
Enhetschef	3	3
Filmpedagog	2	1,5
Konstpedagog	2	2
Konsulent	1	1
Musiklärare	46	38,35
Rytmikpedagog	1	1
Tekniker	2	2
Sömmerska	1	0,5
Verksamhetssamordnare	5	5

Prognos över personalbehov inom Kulturskolan
Nedan redovisas en sammanfattad prognos över personalbehov 2024–2034 inom Kulturskolan.

	Ant 2024	Pensio avgångar	Övriga avgångar	Kv 2034	Rek. behov	Ant 2034	Volyn föränd.	Fakt	Mede ålder
451011 Lärare, kulturskola	57	-19	-12	26	31	57	0	1,00	50,2
503013 Tekniker, allmänteknisk	4	-4	0	0	4	4	0	1,00	62,5
521013 Hantverkare	1	-1	0	0	1	1	0	1,00	57,0

Fig. 4 Prognos kompetensförsörjning kulturskola 2024-2034

Gapanalys personaltillgång verksamhet Kulturskola
Inom kulturskolan ser verksamheten inget betydande negativt gap gällande personaltillgång under perioden 2024–2034.

Kulturskola – Slutsatser

Kulturskolan ser inga betydande utmaningar gällande personaltillgång under perioden 2024–2034. Vissa utmaningar kan skönjas gällande lärare för de instrument som har minst antal utövare. Dessa hanteras i nuläget genom att tänka i nya banor gällande personalplanering.

Verksamhet Program

Programavdelningen (som organisatoriskt är uppdelad i Musei- och konstenheten och enheten för Arrangemang och scener) består av Kvinnohistoriskt museum, konstverksamhet, program- och gästspel, kultur i skolan samt Kultur för seniorer. Avdelningen verkställer kulturnämndens åtagande, tillsammans med andra aktörer, att leverera ett brett och högkvalitativt programutbud som välkomnar alla, oavsett förutsättningar eller förkunskaper.

Inom verksamhet Program arbetar *34* personer (32,5 åa) per *20240808*. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Administratör	3	3
Receptionist	4	3,3
Samordnare	4	3,5
Enhetschef	2	2
Kommunikatör	2	2
Konsthallstekniker	2	2
Konstintendent	1	1
Producent	4	4
Tekniker	4	4

Prognos över personalbehov inom Programavdelningen
Programavdelningen har många mindre befattningsgrupper men gemensamt för samtliga är att prognosen är god gällande behoven. Inga utökningar i verksamheten bedöms ske under perioden 2024–2034.

Prognos över personaltillgång inom Programavdelningen
Personaltillgången inom programavdelningen bedöms som mycket god. Inga befattningar bedöms med någon risk för bristande tillgång under perioden 2024–2034

Gapanalys personalbehov programavdelningen
Inget negativt gap bedöms uppstå under perioden 2024–2034 för programavdelningen.

Programavdelningen - Slutsatser
Programavdelningen ser inga kommande utmaningar gällande personalförsörjning under perioden 2024–2034.

Kulturnämndens sammanfattande slutsatser baserat på ovanstående prognoser och gapanalyser

Kulturnämnden har en personalförsörjningssituation att hantera under perioden 2024–2034. Nuvarande analys och prognos visar inga alarmerande brister inom någon av personalkategorierna.

Vissa utmaningar kan skönjas inom biblioteken om nytt lagförslag träder i kraft gällande bemannade skolbibliotek. Skolbiblioteken bemannas och hanteras av utbildningsförvaltningens nämnder men den sammantagna situationen i riket och regionen kan göra gällande att en ny konkurrenssituation kan uppstå för att locka bibliotekarier till verksamheten. Kulturnämndens tjänstepersoner följer frågan nära och arbetar för att möta eventuella utmaningar som detta kan medföra.

I övrigt ser kulturnämnden inte några betydande brister i de befattningar verksamheten innehar. Nämnden ser heller inte någon betydande inverkan på verksamheten till följd av framtida bemanningsläge. Verksamheten bedöms kunna hantera de utmaningar som kan skönjas med en aktiv personalplanering med följsamhet.

Mot bakgrund av ovanstående ser nämnden inga behov av att arbeta fram förslag till inriktning för omställning av verksamheterna. Fokus för kulturnämnden de kommande åren är att i stor utsträckning arbeta för att i största möjliga mån behålla den kompetens som finns i verksamheten.

2024-09-05

Miljö- och hälsoskyddsnämnden - Analys personalförsörjning 2024–2034, tilläggsuppdrag 2023:1

Inledning

Denna analys av nämndens personalförsörjning under perioden 2024–2034 har arbetats fram genom beredning av stadsbyggnadsförvaltningens ledningsgrupp. Analysen har vidare samverkats med de fackliga organisationerna i FSG.

Miljö- och hälsoskydds verksamhet

Nämndens verksamhet enligt grunduppdraget sker inom tre enheter; Livsmedelshantering, serveringstillstånd och privatekonomi, miljöskydd samt miljöplanering. Samtliga delar är väsentliga för utförande av grunduppdraget. Inom avdelningen arbetar *71* personer (*69,5* åa) per *2024-08-31*. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Ledningsarbete		
105010 Ledning, teknik, hantverk, miljö och samhällsbyggnad	4	4,0
Handläggare		
151012 Handläggare, personal/HR	1	1,0
151016 Handläggare, konsument-, medborgar- och samhällsservice	6	6,0
151017 Handläggare, miljöfrågor	12	12,0
151020 Handläggare, nämnder	1	1,0
151021 Handläggare, samhällsutveckling och säkerhetsfrågor	2	2,0
151090 Handläggare, annan	5	5,0
Administratörer		
152020 Administratör, teknik- och fastighetsfrågor samt samhällsbyggnad	1	1,0
152090 Administratör, annan	2	2,0
Teknisk handläggare		
501013 Miljö- och hälsoskyddsinspektör	37	35,5

Inom Miljö- och hälsoskydd förekommer enbart heltidstjänster, deltidsarbete sker vid önskemål från den anställde. Visstidsanställningar förekommer framför allt vid föräldraledighet och tjänstledighet samt vid projekt som inte ryms inom ordinarie verksamhet.
Personalomsättningen inom Miljö- och hälsoskydd har tidigare varit generellt låg, men de senaste åren har vi sett en ökad omsättning. Förutom föräldraledigheter och tjänstledigheter har medarbetare sökt sig till andra arbetsgivare.
För samtliga tjänster krävs någon form av högskoleutbildning. För tillsynsområden, planfrågor och energifrågor är det främst magister- eller kandidatexamina inom miljö, kemi, biologi, kostvetenskap eller energi som är aktuella. Inom andra områden kan möjliga utbildningar vara ekonom, jurist, naturgeograf, beteendevetare, socionom med flera.

Universiteten i Umeå tillhandahåller många av de efterfrågade utbildningarna. Vi kan se en vikande trend gällande olika miljöutbildningar, inte bara i Umeå, utan även på övriga av landets universitet. Kompetensutveckling kan erhållas genom statliga myndigheter, som till exempel Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten.

Kompetensförsörjningsprognos 2024–2034

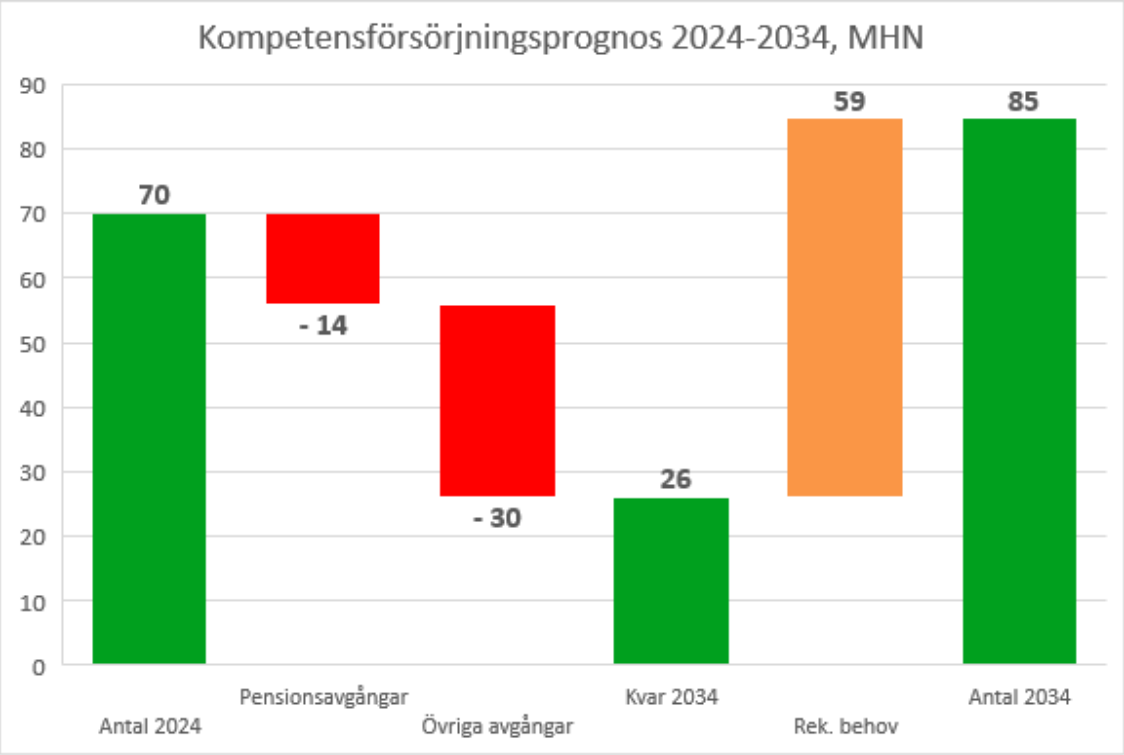

Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanfattande slutsatser

Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanfattande slutsatser baserat på analysen är att för perioden 2024–2034 kommer personalförsörjning kunna ske utan några betydande svårigheter. Inom några yrkesgrupper finns tendenser till svårigheter men Umeå har goda förutsättningar genom att vi är en större stad och en attraktiv arbetsgivare.

På längre sikt efter 2034 behövs sannolikt en än större samverkan mellan kommunerna för att tillsammans lösa uppgifterna.

Ny och förändrad lagstiftning ställer krav på fortlöpande uppdatering av kunskapsläget. Bland annat införlivas många EU-direktiv i svensk lagstiftning, vilket påverkar avdelningens arbete.

Kommunens tillväxt påverkar verksamheten inom flera områden. Antalet tillsynsobjekt och ärenden ökar, främst inom enheten Miljöskydd och Livsmedelssäkerhet och serveringstillstånd. Behovet av miljökompetens i planprocessen ökar genom högre tillväxttakt inom kommunal planering. Ökat antal kommuninvånare medför också att behovet av budget- och konsumentrådgivning ökar. Dessutom blir luftkvalitet, omgivningsbuller, energi- och klimatfrågor samt naturvårds- och vattenfrågor allt viktigare i en tät stad.

Det kommer att krävas ökade resurser för att klara verksamhetens uppdrag på sikt. Det har varit relativt lätt att rekrytera men inom vissa yrkeskategorier kan det vara svårt att rekrytera medarbetare med längre tids erfarenhet. Framför allt syns en brist på manliga sökanden, vilket i sin tur kan resultera i en sned könsfördelning i verksamheten.

En orsak till att det blir svårare att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens kan vara att arbetsmarknaden har blivit bredare, det finns idag fler arbetsgivare som efterfrågar personal med samma kompetens som Miljö- och hälsoskydd behöver för sin verksamhet. Prognosen för 2024–2034 visar på ett betydande behov av rekrytering med anledning av personalavgångar. Till detta kommer ett behov av en utökning av personalresurserna, bland annat med anledning av kommunens tillväxt.

Det kommer att vara allt viktigare att bibehålla utbildad personal. Att möjliggöra för medarbetare att byta arbetsuppgifter inom avdelningen kan bidra till att Miljö- och hälsoskydd och Umeå kommun uppfattas som en mer attraktiv arbetsgivare. En bra arbetsmiljö, god trivsel, goda möjligheter till kompetensutveckling samt ökad digitalisering är också viktiga faktorer för att personal ska välja att stanna kvar på arbetsplatsen.

UMEÅ KOMMUN

Teknik och fastighetsförvaltningen

Tilläggsuppdrag 2023:1

2024-09-09

Instruktion

Nämnden ska upprätta en skriftlig rapport där nämnden beskriver prognos för nämndens personalförsörjning 2024–2034 och nämndens bedömning av prognosens konsekvenser(analys). I den skriftliga rapporten ska nämnden beskriva prognos för de verksamheter/ verksamhetsområden nämnden bedömer som väsentliga för att nämnden ska kunna verkställa sitt grunduppdrag. Rapporten ska avlutas med en sammanfattande bedömning där det tydligt framgår om nämnden ser behov av att utifrån prognos över personalförsörjning ställa om verksamhet/verksamhetsområden.

Avgränsning

Observera att nämnden i detta skede ej ska ange hur omställningen ska ske eller förslag till inriktning för eventuell omställning.

Prognoser/gapanalyser per verksamhet

- *Kort beskrivning av respektive verksamhet/verksamhetsområde (nuläge)*
  inkl beskrivning av väsentliga yrkesgrupper i respektive verksamhet.
- *Prognos över personalbehov och personaltillgång per verksamhet/verksamhetsområde*
  Prognos över personalbehov 2024–2034 ska baseras på nuvarande verksamhetsinriktning, nuvarande kompetenskrav och befintlig prognos över behovsutvecklingen inom resp verksamhet/verksamhetsområde (volymdrivande variabler). Nämnds- och eller/verksamhetsspecifika antaganden om ex vis volymutveckling, förändrade kompetenskrav etc ska dokumenteras och redovisas i bilaga till den skriftliga rapporten.
- *Gapanalys per verksamhet/verksamhetsområde*
  Beskrivning av gap mellan prognosticerat personalbehov och prognosticerad personaltillgång år för år under perioden 2024–2034.
- *Sammanfattning och slutsatser per verksamhet* baserat på ovanstående prognoser/gapanalyser

Tidplan

2024-05-29: Uppstart

2024-06-26 Uppföljningsmöte

2024-08-21 Redovisning Toff LGR

2024-09-09 Stoppdag TN, inlämning av analys

2024-09-26 Teknisk nämnd

2024-09-27 Inlämning av nämndens fastställda analys till KS

Teknisk nämnden – Analys personalförsörjning 2024–2034

Inledning

Tekniska nämnden har ansvar för kommunens anläggningar, infrastruktur och allmänna platser såsom fastigheter, gator, vägar, parker och närskogar. Nämnden ansvarar även för att kommunens interna servicefunktioner ger avsett stöd till kommunens verksamheter och medborgare.

Uppdraget innefattar att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, kommunens IT- och kommunikationssystem samt Umeå kommuns fastigheter- både avseende verksamhetslokaler och boenden för sociala behov. Nämnden ska tillhandahålla intern service inom måltider och lokalvård, färdtjänst samt uppfylla kommunens uppgifter avseende trafikfrågor.

Nämnden har också ansvar för att samordna Umeå kommuns fordonsanskaffning samt att leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation.

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik och fastighetsförvaltningen vilka är Fastighet, Gator och parker, Digital omställning och IT, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Metod

Följande rapport har arbetats fram av förvaltningen med stöd av HR, verksamhetschefer samt controller. Stadsledningskontorets framtagna prognosverktyg har nyttjats samt kompletterats med av förvaltningen framtaget heltäckande underlag där även medarbetare som ej grupperats till en utbildning har tagits med.

Prognosverktyg kompetensförsörjning bygger på tillsvidareanställda i Umeå kommun januari 2024, samt verksamheternas egna prognoser för personalbehov för år 2034, ingen hänsyn är tagen till kommunbolagen. Rapporten ”SCB, Trender och Prognoser 2023 Befolkning, utbildning, arbetsmarknad – med sikte på år 2024” innehåller prognoser för nationell tillgång och efterfrågan av olika utbildningar. Eftersom att SCBs rapport endast visar nationella data så har antagande gjorts att den nationella prognosen kan appliceras på Umeå kommun.

Umeå kommuns AID-koder (yrkeskategorier) har kopplats mot de 63 olika utbildningsgrupper som SCBs rapport specificerar. Några av förvaltningens AID-koder (yrkesgrupper) har inte kopplats mot utbildningar då fokus har varit på de yrkesgrupper med störst antal tillsvidareanställda.

Det kompletterande underlaget är framtaget för maj 2024, där har det funnits möjlighet att koppla ytterligare AID-koder till utbildningsgrupper utifrån HR inom Teknik och fastighetsförvaltningens detaljkunskaper om personalen inom Tekniska nämnden. Att egna grupperingar har gjorts och att underlagen är framtagna vid olika tillfällen innebär att det kan finnas vissa differenser mellan underlagen, detta är dock inget som påverkar gapanalyserna då verktyget endast har varit ett stödmaterial.

Stadsledningskontorets beräkningar för kompetens- och rekryteringsbehov bygger på antagandet att alla pensionsavgångar sker vid 65 års ålder, för övriga avgångar används faktiska avgångar för de fem senaste åren (2019–2023) som grund för de kommande tio åren.

Utöver prognosverktyg och kompletterande underlag har analysen gjorts mot bakgrund av den kommande och pågående gröna omställningen i Norrland, en snabb teknisk utveckling samt ett förändrat säkerhetsläge.

Avgränsningar

Det prognosverktyg som tillhandahålls har vissa brister i hur yrkeskategorier inom förvaltningen redovisas tillsammans. I verktyget redovisas personalgruppen handläggare som en hopslagning av flera olika yrkeskategorier exempelvis IT-arkitekter, byggledare och HR-partners, vilket ger en missvisade bild av kompetensbehovet. Därför redovisas kompetensbehovet av vissa yrkeskategorier med hjälp av eget prognosverktyg med liknande inställningar men som har möjlighet att redovisa yrkeskategorier separat på verksamhetsnivå.

Teknik- och fastighetsförvaltning har en varierad personalstruktur med många olika yrkestitlar. Det är inte alltid enkelt att koppla en specifik yrkestitel till en specifik utbildning. I många av förvaltningens yrkeskategorier har det varit svårt i att härleda en specifik utbildning, därför är ungefär 20 procent av förvaltningens anställda inte kategoriserade. Oftast genomförs rekryteringar med ett bredare perspektiv och kraven kan uppfyllas av olika, men liknande, utbildningar. Prognosverktyget har även här brister som gör att det kan vara svårt att helt korrekt spegla detta, men det utgör ett underlag om hur framtiden kan komma att se ut.

Analys per verksamhet

Då tekniska nämndens verksamheter är mångfacetterade redovisas analys och prognos per verksamhet i följande kapitel.

Digital omställning och IT

Verksamhetens uppdrag är att stärka organisationens förmåga till en digital omställning som ger värde på ett hållbart och säkert sätt för dem verksamheten finns till för. Digital Omställning och IT, förkortat DoIT, driver, samordnar och stödjer strategisk utveckling, förvaltning, teknik och support inom det digitala området. Uppdraget omfattar hela kommunen och verksamheten verkar för att skapa en sammanhängande och effektiv digital infrastruktur.

Verksamheten lyckas då den arbetar med verksamheters mål på ett sätt som kommer hela kommunen till gagn. Med kompetens och verktyg stöttar DoIT de andra verksamheterna med att tillsammans utföra och utveckla kärnuppdragen.

DoIT bidrar med expertis inom metodstöd, digital mognad och kompetens, digital arbetsplats, data, IT, telefonisystem, nätverkslösningar, cybersäkerhet och support.

Personalstruktur

Inom Digital omställning och IT arbetar 100 personer. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal årsarbetare
Ledning, IT	7	7
Handläggare, IT	18	18
Administratör, IT	10	10
Systemutvecklare	38	37
Tekniker, IT	26	25

Prognos över personalbehov

Verksamheten ligger i framkant och har varit väl medvetna om den omställning som behöver göras kring kompetensförsörjningen. Detta togs i beaktning då verksamheten fick ta ställning till vilket behov som förväntas framåt. Behov och efterfrågan som visas i diagrammen är därför lägre än SCB och rikets siffror, eftersom detta är ett prioriterat och pågående arbete. Verksamheten fokuserar på att ställa om befintligt arbetssätt och kompetens snarare än att växa antalet medarbetare.

Diagrammet visar en prognos för kompetensbehovet för yrkeskategorierna Handläggare IT, Systemutvecklare och Tekniker IT för tidsperioden 2024–2034. Prognosen indikerar ett behov av en volymökning från 82 till 91 medarbetare. Inom en tioårsperiod förväntas 18 medarbetare gå i pension och 31 medarbetare avsluta sin anställning av andra anledningar. Totalt innebär detta att verksamheten kommer att behöva rekrytera knappt 60 nya medarbetare under perioden 2024–2034 för att täcka både den ökade efterfrågan och för att ersätta avgångar.

Diagram 1.

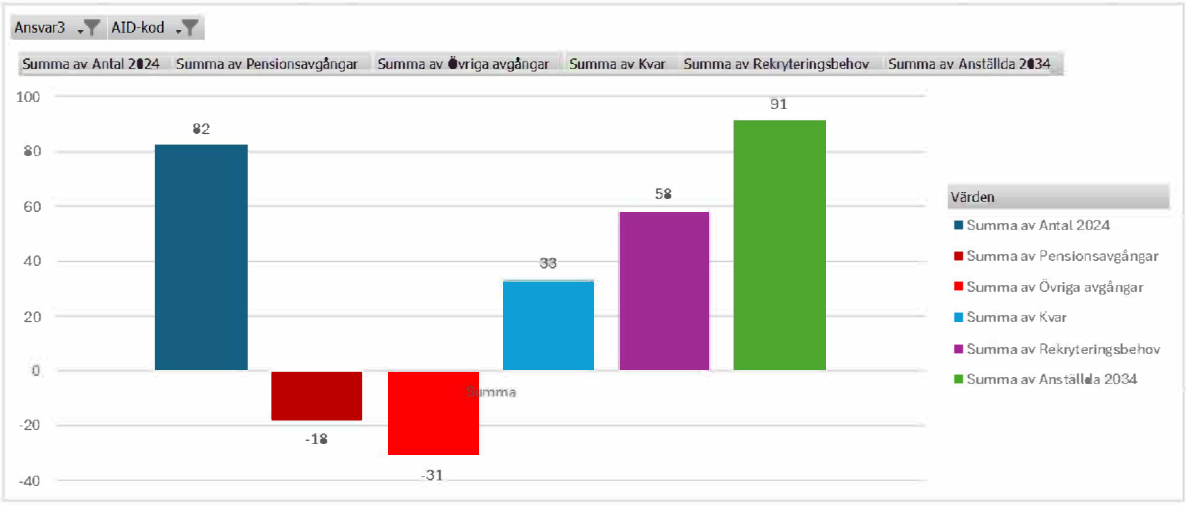

Diagram 1 visar en prognos för kompetensbehovet över yrkeskategorierna handläggare IT, systemutvecklare och tekniker IT för tidsperioden 2024–2034.

Prognos över personaltillgång

Diagrammet visar en prognos för tillgången av utbildade inom yrkeskategorierna handläggare IT, systemutvecklare och tekniker IT beräknas öka med cirka 85 procent fram till år 2034.

Diagram 2.

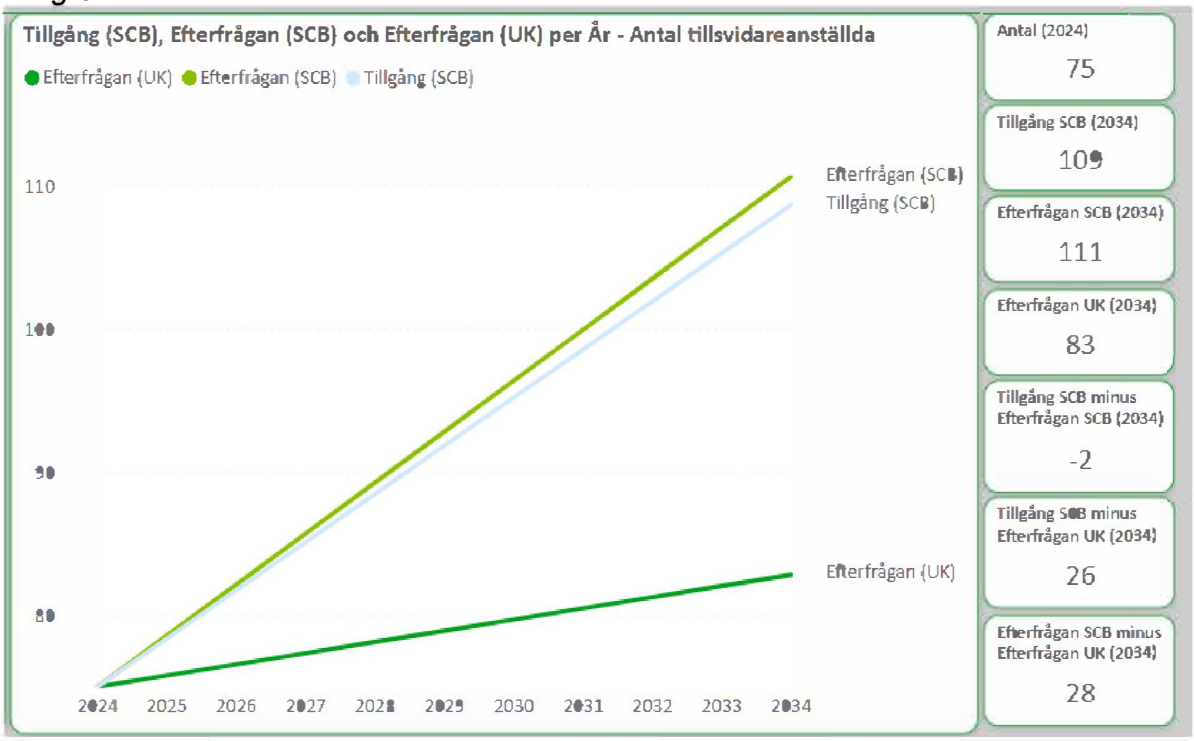

Diagram 2 visar en prognos inom tidsperioden 2024–2034 för tillgång (SCB) och efterfrågan (SCB) för utbildade inom yrkeskategorierna handläggare IT, systemutvecklare och tekniker IT från SCB:s rapport ”SCB, Trender och Prognoser 2023. Befolkning, utbildning,

arbetsmarknad - med sikte på år 2024". Diagrammet visar även verksamhetens prognosticerade efterfrågan (UK).

Gapanalys personalbehov och personaltillgång

Verksamhetens egen efterfrågan bedöms vara något mindre än rikets på grund av den omställning som redan pågår. Behovet av tekniker IT förväntas minska medan behovet av handläggare IT förväntas öka. Detta överensstämmer med SCB:s prognoser, som visar en relativt balanserad arbetsmarknad men med variationer mellan olika utbildningsinriktningar och kompetenser. Trots att verksamheten inte ser ett behov av att växa i antal medarbetare, förväntas ett rekryteringsbehov på grund av pensionsavgångar, andra avgångar samt behov av nya typer av kompetens.

Det innebär att fram till år 2034 beräknas det finnas tillräcklig tillgång av kompetens i förhållande till Digital omställning och IT:s prognosticerade behov, om DoIT får fortsätta med den omställningen som redan pågår.

Bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av ovanstående prognos och analys bedöms verksamheten Digital omställning och IT ha goda förutsättningar för kompetensförsörjning om den nuvarande omställningen får fortsätta enligt plan. Detta inkluderar fortsatt fokus på utbildning, säkerhet och teknisk uppgradering. Bedömningen är att det finns behov av att fortsätta den påbörjade omställningen av verksamhet Digital omställning och IT.

Fastighet

Fastighet har ansvaret för att planera, bygga, förvalta och utveckla lokaler för Umeå kommuns verksamheter. Detta uppdrag inkluderar att säkerställa att verksamheterna har ändamålsenliga lokaler på ett kostnadseffektivt sätt, med fokus på kommunnyttan både på kort och lång sikt. Fastighet fungerar som kommunens representant i lokalförsörjningsfrågor och hanterar nybyggnation, ombyggnation, underhåll och anpassning av befintliga lokaler. Dessutom ansvarar Fastighet för drift, skötsel och tillsyn av fastigheternas inne- och utemiljö och arbetar systematiskt inom områden som kvalitet, miljö, energi och säkerhet.

Personalstruktur

Fastighet har 138 medarbetare fördelade på följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal årsarbetare
Ledning	8	8
Handläggare	4	4
Administratör, Teknik & fastighetsfrågor samt samhällsbyggnad	7	7
Ingenjör	37	36,5
Tekniker, drift	28	28
Elektriker/elmontör	3	3
Fastighetsskötare	27	27
Hantverkare	24	23,5

Prognos över Personalbehov

Diagrammet nedan visar prognos för kompetensbehovet av ingenjörer, hantverkare, fastighetsskötare, tekniker och elektriker/elmontörer under perioden 2024–2034. Prognosen indikerar en ökning av totala antalet medarbetare från 120 år 2024 till 130 år 2034. Under denna tioårsperiod förväntas 44 medarbetare gå i pension och 64 medarbetare avsluta sina anställningar av andra skäl, vilket innebär ett totalt rekryteringsbehov på 118 medarbetare inom de nämnda yrkeskategorierna.

Diagram 3.

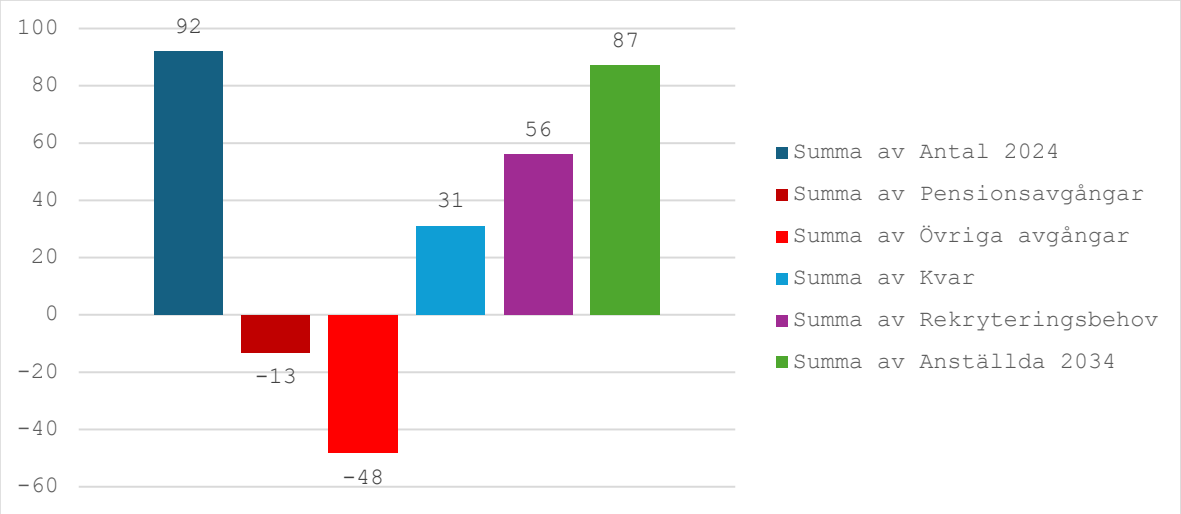

Diagram 3 visar en prognos för kompetensbehovet av yrkeskategorierna ingenjör, hantverkare, fastighetsskötare, tekniker, elektriker/elmontör för tidsperioden 2024-2034.

Prognos av Personaltillgång

Diagrammet nedan visar en prognos för tillgång och efterfrågan på utbildade inom ingenjörsyrken (mark och fastigheter), hantverkare och tekniker inom drift enligt SCB rapport "Trender och Prognoser 2023". Prognosen visar att tillgång och efterfrågan på dessa yrken kommer att hålla en jämn takt fram till 2034, med en förväntad personalbrist på endast två medarbetare år 2034.

För yrkesgruppen fastighetsskötare saknas data i prognosverktyget. Enligt SCB rapport "Sammanfattning av regionala utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser - Med sikte på år 2035" förväntas det dock vara brist på personer med utbildning inom VVS, drift, underhåll och energiteknik i Västerbotten fram till år 2035.

Diagram 4.

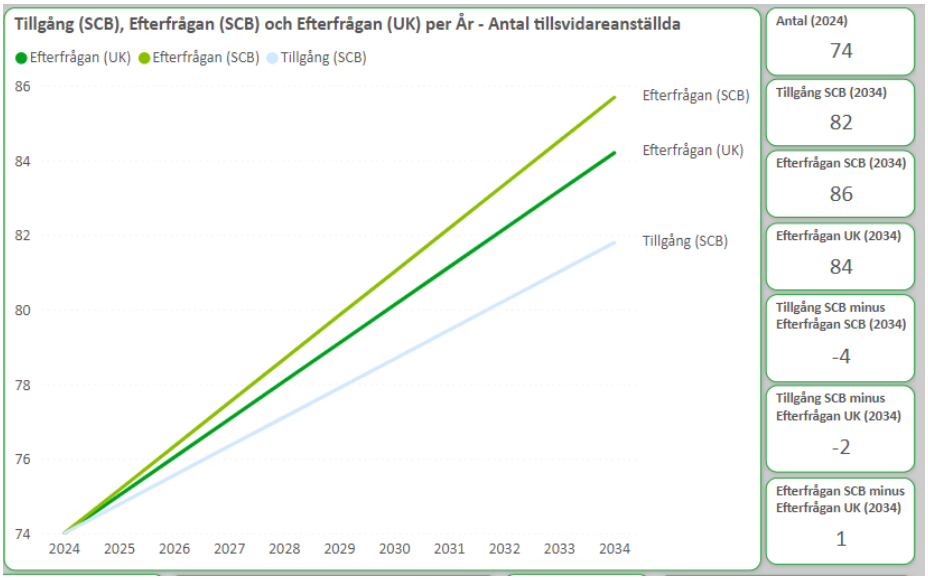

Diagram 4 visar en prognos inom tidsperioden 2024–2034 för tillgång (SCB) och efterfrågan (SCB) för utbildade inom yrkeskategorin ingenjör inom mark och fastigheter, hantverkare och tekniker inom drift från SCB:s rapport ”SCB, Trender och Prognoser 2023. Befolkning,

utbildning, arbetsmarknad - med sikte på år 2035". Diagrammet visar även verksamhetens prognosticerade efterfrågan (UK).

Gapanalys personalbehov och personaltillgång

Ingenjör inom fastighet och samhällsbyggnad:
Prognosen visar att det inte kommer att finnas någon större brist mellan efterfrågan och tillgång under perioden 2024–2034. Den marginella bristen på en ingenjör år 2034 är hanterbar och förväntas inte påverka verksamhetens effektivitet i någon betydande omfattning. Trots en prognos som visar på balans av ingenjörer i hela landet under perioden är det viktigt att ha i beaktning den gröna omställning som just nu pågår i hela Norrland, samt annan utveckling som sker i vår omvärld. Här kan behovet av ingenjörer bli högre än genomsnittet i Sverige, vilket bidrar till fortsatt hög konkurrens bland arbetsgivare i regionen. Infrastruktur och byggnader kommer sannolikt fortsätta att behöva utvecklas och byggas i stor omfattning, och detta måste tas i beaktande när tillgången på ingenjörskompetens planeras. Verksamheten, och förvaltningen, måste fortsätta att vara vaksamma och proaktiva för att säkerställa att denna balans bibehålls genom kontinuerlig kompetensutveckling och attraktiva anställningsvillkor.

För att illustrera gapet, för ingenjör inom mark och fastigheter, hantverkare och tekniker inom drift, mer konkret:

- **2024:** Behov av 118 medarbetare, tillgång på 138 utbildade (överskott på 20 medarbetare).
- **2029:** Behov av 124 medarbetare, tillgång på 130 utbildade (överskott på 6 medarbetare).
- **2034:** Behov av 130 medarbetare, tillgång på 128 utbildade (överskott på 2 medarbetare).

Förutom kvantitativa skillnader påverkas gapet också av kvalitativa faktorer:

- **Utbildningskrav:** Ökande krav på specialiserade kunskaper och certifieringar inom teknik och miljö kan försvåra rekrytering av rätt kompetens.
- **Arbetsmiljö och arbetsvillkor:** Möjligheten att attrahera och behålla personal kan påverkas av arbetsmiljö, arbetsvillkor och karriärmöjligheter.
- **Tekniska förändringar:** Införande av ny teknik och arbetsmetoder kan påverka både behov och tillgång av personal.

Tekniker och fastighetsskötare:
För dessa yrkeskategorier saknas prognosdata. Dock indikerar SCB-rapporten att det kommer att vara en lokal brist på personer med VVS-, drift-, underhålls- och energiteknik-utbildning i regionen fram till 2035. Denna brist kan påverka tillgången

på kvalificerade tekniker inom drift och fastighetsskötare, vilket kan leda till rekryteringssvårigheter.

Bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms Fastighet generellt sett ha goda förutsättningar för personalförsörjning inom yrkesgrupperna ingenjörer, hantverkare och tekniker fram till år 2034, med undantag för fastighetsskötare där prognosen pekar på risk för svårigheter att rekrytera. Samtidigt finns det faktorer i vår omvärld som prognosen inte tagit hänsyn till och som bedöms kunna ha påverkan på verksamhetens kompetensförsörjning.

Eftersom prognosverktyget endast erbjuder siffror för landets generella situation och regionen genomgår en omställning med en åldrande befolkning, låg arbetslöshet och en omfattande grön omställning, måste det beaktas att Västerbotten kan stå inför särskilda utmaningar när det gäller yrkeskategorierna ingenjör, tekniker inom drift samt fastighetsskötare. Denna regionala kontext innebär att rekryteringssvårigheter kan uppstå, vilket kräver särskild uppmärksamhet och proaktiva åtgärder för att säkerställa tillgången på nödvändig kompetens.

Detta kan få konsekvenser för verksamheten men arbetet med kompetensutveckling och aktiviteter för att vara en attraktiv arbetsgivare pågår löpande. Mot bakgrund av detta är nämndens bedömning att det inte finns behov att ställa om.

Gator och parker

Gator och Parker ansvarar för att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens allmänna platser, såsom gator, gång- och cykelvägar, parker, natur, torg och tillhörande anläggningar. Verksamheten ansvarar också för samordning av kommunens dagvattenhantering, färdtjänst, riksfärdtjänst samt parkeringstillstånd.

Umeå kommun har antagit målsättningen att andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller till fots tillsammans ska vara minst 65 procent av alla resor för boende inom Umeå tätort år 2025. Genom att ställa om resorna i kommunen minskas klimatpåverkan och bidrar till målen om bättre luftkvalitet i centrum samt utvecklingen av en mer hållbar stad.

Kommunens offentliga utomhusmiljöer ska vara välskötta, tillgängliga, trygga och säkra för att ge förutsättningar för ett väl fungerande vardagsliv för alla kommunens invånare, året runt. Verksamheten strävar efter att skapa största möjliga nytta för kommunens medborgare utifrån tillgängliga resurser och att vårt arbete ska bidra till att kommunen når sina uppsatta mål.

Personalstruktur

Gator och Parker har 128 medarbetare fördelade på följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Årsarbetare
Ledning	11	11
Handläggare	13	13
Administratör	4	4
Ingenjör	52	52
Anläggningsarbete	27	27
Park-/trädgårdsarbete	21	21

Prognos av personalbehov

Diagrammet nedan visar prognos för kompetensbehovet av ingenjör, anläggningsarbetare och park-/trädgårdsarbete under perioden 2024–2034. Prognosen indikerar en ökning av totala antalet medarbetare från 99 år 2024 till 112 år 2034. Under denna tioårsperiod förväntas 14 medarbetare gå i pension och 32 avsluta sina anställningar av andra skäl, vilket innebär ett totalt rekryteringsbehov på 59 medarbetare inom de nämnda yrkeskategorierna.

Diagram 5

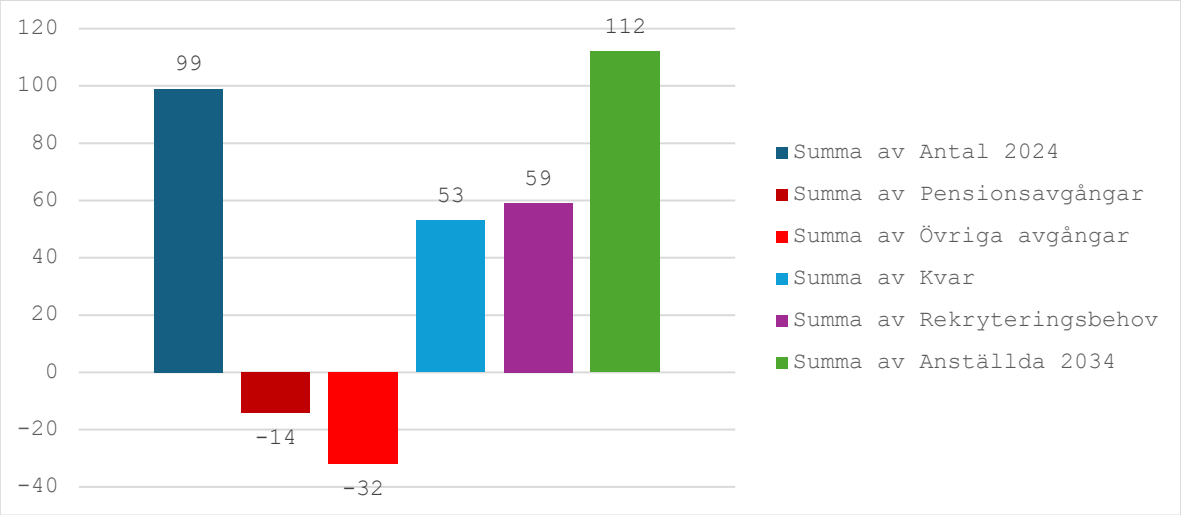

Diagram 5 visar en prognos för kompetensbehovet över yrkeskategorierna ingenjör, anläggningsarbetare och park-/trädgårdsarbete för tidsperioden 2024–2034.

Prognos av personaltillgång

Diagrammet nedan visar en prognos för tillgång och efterfrågan på utbildade inom ingenjörsyrken (park/gata och trafik) enligt SCB rapport "Trender och Prognoser 2023". Prognosen visar att både tillgången och efterfrågan på ingenjörer inom park/gator och trafik förväntas hålla en jämn takt mellan 2024 och 2034. Detta innebär att år 2034 kommer att ha en marginell personalbrist på en medarbetare inom denna kategori.

För yrkeskategorierna anläggningsarbetare och park-/trädgårdsarbete saknas data i prognosverktyget. Enligt SCB rapport "Sammanfattning av regionala utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser - Med sikte på år 2035" förväntas det vara brist på personer med fordonsutbildning eller naturbruksutbildning i Västerbotten fram till år 2035. Däremot kommer det att finnas ett överskott av personer med transportutbildning, vilket kan vara relevant för rekrytering inom anläggningsarbete och parkarbete.

Diagram 6.

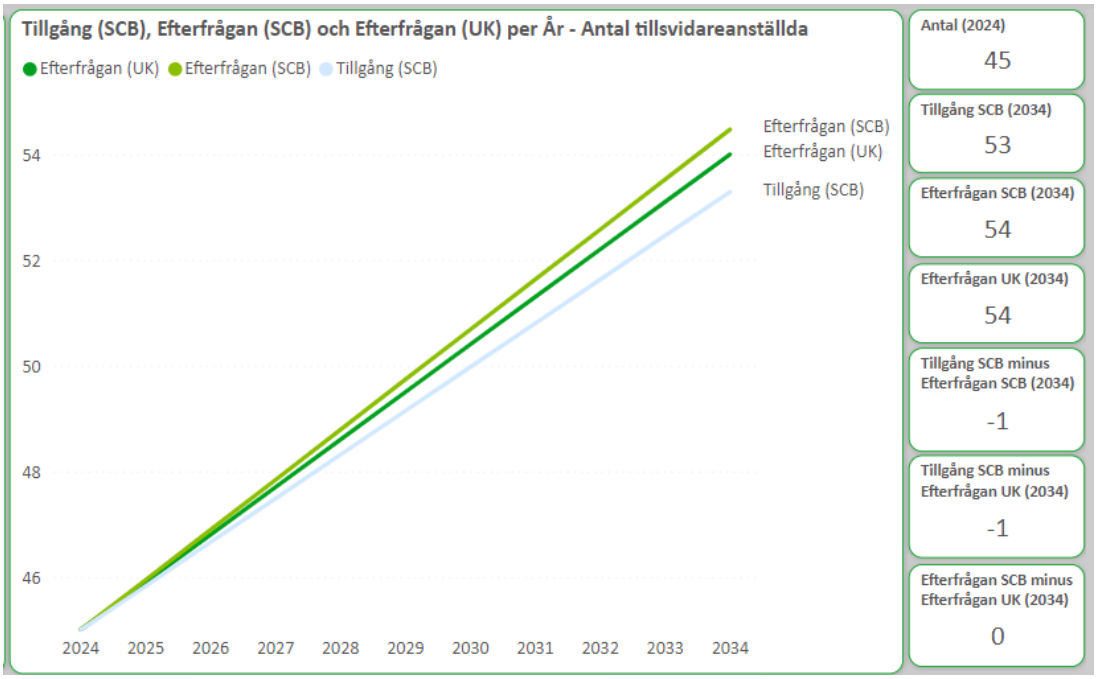

Diagram 6 visar en prognos inom tidsperioden 2024–2034 för tillgång (SCB) och efterfrågan (SCB) för utbildade inom yrkeskategorin ingenjör inom park/gator, trafik från SCB:s rapport ”SCB, Trender och Prognoser 2023. Befolkning, utbildning, arbetsmarknad - med sikte på år 2035”. Diagrammet visar även verksamhetens prognosticerade efterfrågan (UK).

Gapanalys personalbehov och personaltillgång

Ingenjör inom park/gator och trafik:
Prognosen visar att det inte kommer att finnas någon större brist mellan efterfrågan och tillgång under perioden 2024–2034. Trots en prognos som visar på balans av ingenjörer i hela landet under perioden, är det viktigt att ha i beaktning den gröna omställning som just nu pågår i hela Norrland samt annan utveckling som sker i vår omvärld. Här kan behovet av ingenjörer bli högre än genomsnittet i Sverige, vilket bidrar till fortsatt hög konkurrens bland arbetsgivare i regionen. Infrastruktur och byggnader kommer sannolikt fortsätta att behöva utvecklas och byggas i stor omfattning, och detta måste tas i beaktande när tillgången på ingenjörskompetens planeras.

För att illustrera gapet, för ingenjör inom park/gator, trafik, mer konkret:

- **2024:** Behov av 99 medarbetare, tillgång på 99 utbildade (ingen initial brist).
- **2029:** Behov av 106 medarbetare, tillgång på 93 utbildade (brist på 13 medarbetare).
- **2034:** Behov av 112 medarbetare, tillgång på 89 utbildade (brist på 23 medarbetare).

Förutom kvantitativa skillnader påverkas gapet också av kvalitativa faktorer:

- **Utbildningskrav:** Ökande krav på specialiserade kunskaper och certifieringar inom teknik och miljö kan försvåra rekrytering av rätt kompetens.
- **Arbetsmiljö och arbetsvillkor:** Möjligheten att attrahera och behålla personal kan påverkas av arbetsmiljö, arbetsvillkor och karriärmöjligheter.
- **Tekniska förändringar:** Införande av ny teknik och arbetsmetoder kan påverka både behov och tillgång på personal.

Anläggningsarbetare och park-/trädgårdsarbete:
För dessa yrkeskategorier saknas prognosdata. Dock indikerar SCB rapport att det kommer att vara brist på personer med fordons- och naturbruksutbildning i regionen fram till 2035. Denna brist kan påverka tillgången på kvalificerade anläggningsarbetare och parkarbetare, vilket kan leda till rekryteringssvårigheter. Ett överskott av personer med transportutbildning kan delvis mildra detta, men det är osäkert om detta överskott kan fylla alla behov inom anläggningsarbete och park-/trädgårdsarbete.

Bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms verksamheten Gator och Parker generellt ha goda förutsättningar för personalförsörjning inom yrkeskategorin ingenjör fram till 2034, med undantag för anläggningsarbetare och park-/trädgårdsarbete där prognosen pekar på risk för svårigheter att rekrytera. Samtidigt finns det faktorer i Umeå kommuns omvärld som prognosen inte tagit hänsyn till och som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamhetens kompetensförsörjning.

Eftersom prognosverktyget endast erbjuder siffror för landets generella situation, och regionen genomgår en omställning med en åldrande befolkning, låg arbetslöshet och en omfattande grön omställning, måste det beaktas att Västerbotten står inför särskilda utmaningar när det gäller ingenjör inom park/gator och trafik, anläggningsarbete samt park-/trädgårdsarbete. Denna regionala kontext innebär att rekryteringssvårigheter kan bli mer påtagliga här än i övriga landet, vilket kräver särskild uppmärksamhet och proaktiva åtgärder för att säkerställa tillgången på nödvändig kompetens.

Detta kan få konsekvenser för verksamheten men arbetet med kompetensutveckling och aktiviteter för att vara en attraktiv arbetsgivare pågår löpande. Mot bakgrund av detta är nämndens bedömning att det inte finns behov att ställa om.

Måltidsservice

Måltidsservice uppdrag är att servera goda och hälsosamma måltider till kommunens verksamheter. Genom den offentliga måltiden bidrar verksamheten till en god folkhälsa och en hållbar utveckling.

Arbetet inom Måltidsservice ska genomsyras av hög kvalitet, god service och gott bemötande, allt i syfte att bidra till en bra måltidsupplevelse för verksamhetens alla matgäster.

Personalstruktur

Inom Måltidsservice arbetar 370 personer per Maj 2024. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal årsarbetare
Ledning, Köks- och måltidsarbete	16	16
Handläggare	1	1
Administratör	2	2
Dietist	1	1
Kock	199	198
Måltidsbiträde	149	144
Köks-och måltidsarbete, annat	1	1

Prognos av personalbehov

Prognosen av personalbehovet för Måltidsservice 2024–2034 gäller för yrkeskategorierna Kock och Måltidsbiträde. Det visar en volymökning på 20 medarbetare, från 335 stycken år 2024 till 355 stycken år 2034.

Inom en tioårsperiod visar prognosen en pensionsavgång av 80 medarbetare samt att 186 medarbetare kommer att avsluta sin anställning av andra anledningar. Totalt innebär detta att verksamheten kommer att behöva rekrytera 286 nya medarbetare under perioden 2024–2034 för att täcka både den ökade efterfrågan och för att ersätta avgångar.

Diagram 7

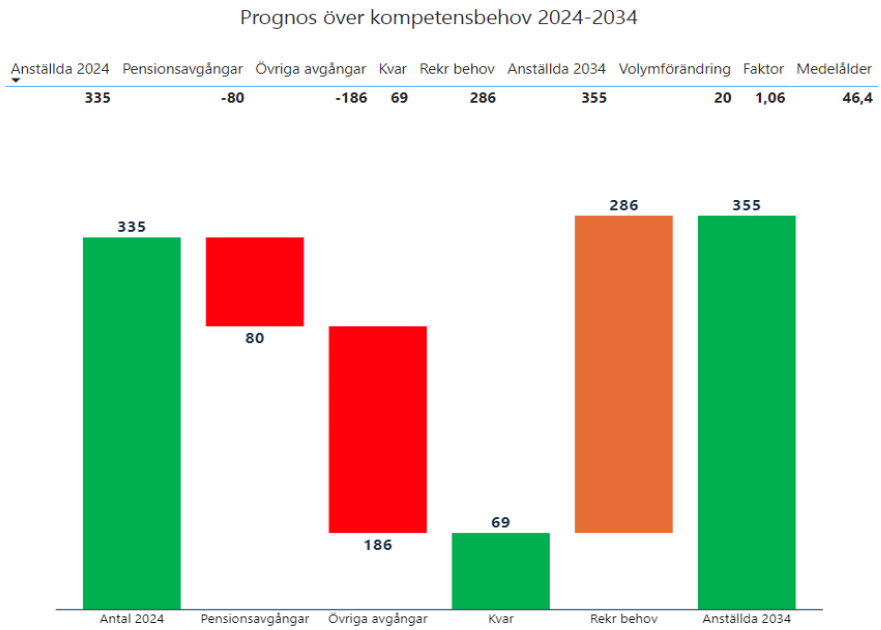

Diagram 7 visar en prognos för kompetensbehovet över yrkeskategorierna Kock samt Måltidsbiträde för tidsperioden 2024–2034.

Prognos av personaltillgång

SCB beräknar en minskning av tillgången på restaurang- och livsmedelutbildade med 10 procent fram till år 2040. Under tioårsperioden 2024–2034 förväntas tillgången gå från 335 utbildade till 317 utbildade, vilket innebär en minskning med 18 personer.

Diagram 8.

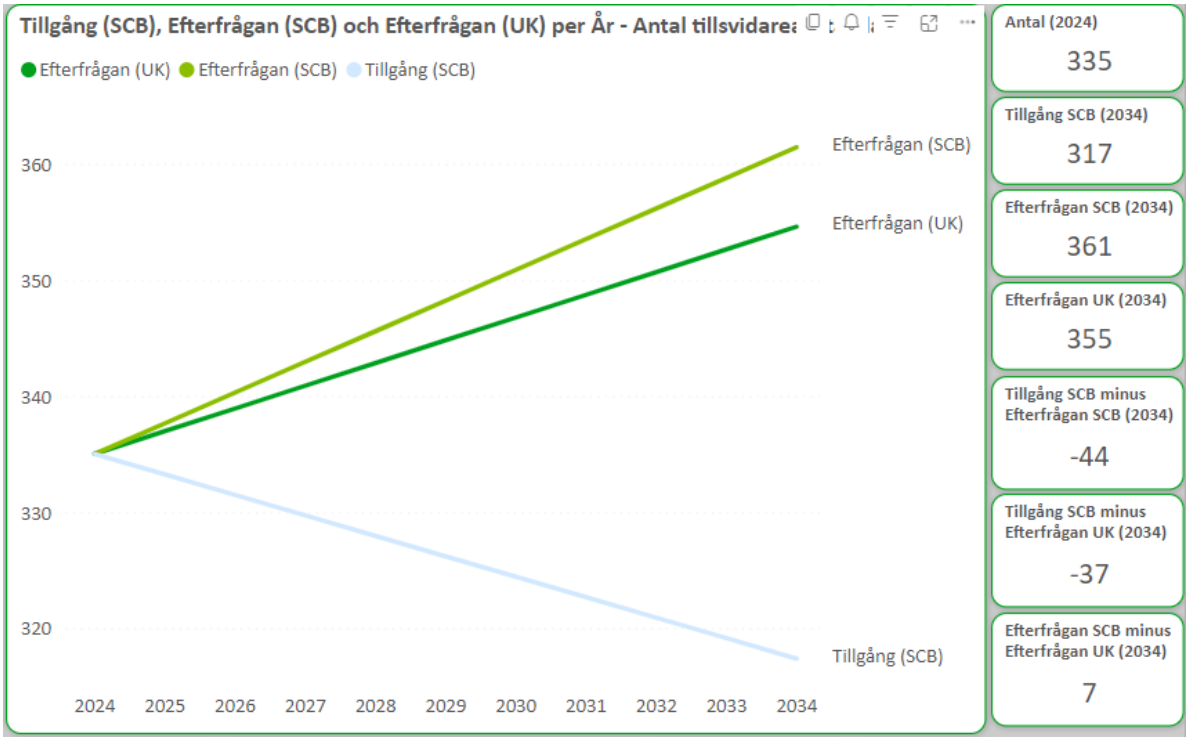

Diagram 8 visar en prognos för tillgång (SCB) och efterfrågan (SCB) för utbildade inom yrkeskategorierna Kock och Måltidsbiträde från SCB:s rapport ”SCB, Trender och Prognoser

2023". Diagrammet visar även verksamhetens prognosticerade efterfrågan på arbetskraft inom yrkeskategorin.

Gapanalys personalbehov och personaltillgång

Den prognostiserade ökningen i behov av kockar och måltidspersonal på 20 personer står i kontrast till den minskande tillgången på utbildad personal med 18 personer. Detta innebär en nettoökning på 38 personer som måste täckas genom rekrytering, vilket kan bli en utmaning.

För att illustrera gapet mer konkret:

- **2024**: Behov av 335 medarbetare, tillgång på 335 utbildade (ingen initial brist).
- **2029**: Behov av 345 medarbetare, tillgång på 326 utbildade (brist på 19 medarbetare).
- **2034**: Behov av 355 medarbetare, tillgång på 317 utbildade (brist på 38 medarbetare).

Förutom kvantitativa skillnader påverkas gapet också av kvalitativa faktorer:

- **Utbildningskrav**: Ökande krav på specialiserade kunskaper och certifieringar inom livsmedelssäkerhet och näringslära.
- **Arbetsmiljö och arbetsvillkor**: Möjligheten att attrahera och behålla personal kan påverkas av arbetsmiljö, arbetsvillkor och karriärmöjligheter.
- **Tekniska förändringar**: Införande av ny teknik och arbetsmetoder kan påverka både behov och tillgång på personal.

Bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms verksamheten Måltidsservice ha utmaningar i kompetensförsörjning inom yrkeskategorierna kock och måltidsbiträde idag 2024, och kommer att få det allt svårare att rekrytera inom dessa kategorier under kommande tioårsperiod,

Utmaningar i kompetensförsörjningen finns redan idag men har kunnat mötas med olika aktiviteter, exempelvis genom validering av måltidsbiträden till kockar. Trots prognosen så kan verksamheten, med det fortsatta arbetet med kompetensutveckling och aktiviteter för att vara en attraktiv arbetsgivare fortsätta enligt plan. Mot bakgrund av detta är nämndens bedömning att det inte finns behov att ställa om.

Städ- och verksamhetsservice

Verksamheten omfattar lokalvård i kommunens verksamheter, vaktmästeri i Stadshuset, verksamhetsvaktmästare i delar av kommunen samt Fordonsenheten som anskaffar och optimerar nyttjandet av kommunens fordon.

Uppdraget för Städ- och verksamhetsservice är att utföra tjänster inom verksamhetsområdet med hög kvalitet, på ett miljövänligt sätt och med god service. Detta för Umeå kommuns alla verksamheter.

Personalstruktur

Inom Städ och verksamhetsservice arbetar 296 personer per maj 2024. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Årsarbetare
Ledning	12	12
Handläggare	1	1
Tekniker	3	3
Vaktmästare	6	5
Lokalvårdare	272	267

Prognos av personalbehov

Prognosen av personalbehovet för Städ- och verksamhetsservice 2024–2034 gäller för yrkeskategorin lokalvårdare. Den visar en volymökning på 27 medarbetare, från 266 stycken år 2024 till 293 stycken år 2034. Inom en tioårsperiod visar prognosen en pensionsavgång av 80 medarbetare samt att 110 medarbetare kommer att avsluta sin anställning av andra anledningar. Totalt innebär detta att verksamheten kommer att behöva rekrytera 217 nya medarbetare under perioden 2024–2034 för att täcka både den ökade efterfrågan och för att ersätta avgångar.

Diagram 9.

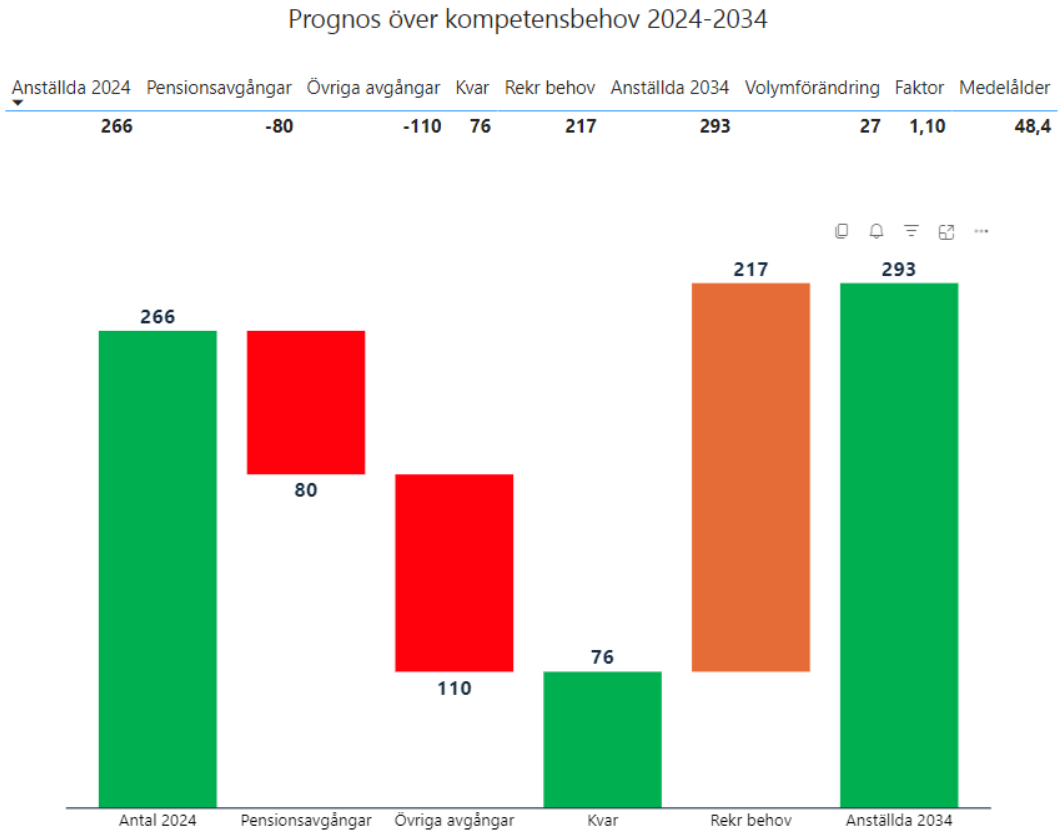

Diagram 9 visar en prognos för kompetensbehovet över yrkeskategorin Lokalvårdare för tidsperioden 2024–2034.

Prognos av personaltillgång

Enligt SCB beräknas tillgången på personer med folk- och grundskoleutbildning minska fram till år 2040 från 266 utbildade till 252 utbildade. Detta innebär att under en tioårsperiod kommer tillgången att minska med 14 utbildade. SCB har i prognosen antagit att en folk- och grundskoleutbildning är tillräckliga krav för att utföra arbete inom lokalvård.

Diagram 10.

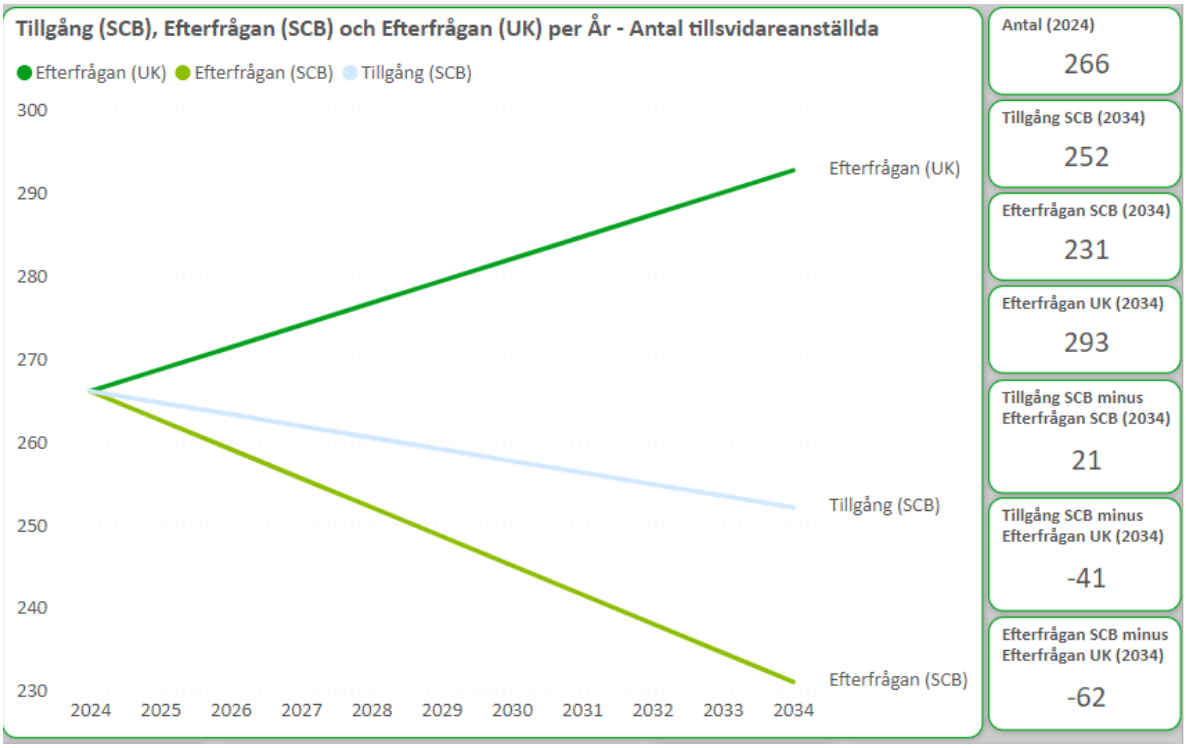

Diagram 10 visar en prognos för tillgång (SCB) och efterfrågan (SCB) för utbildade inom yrkeskategorierna lokalvårdare från SCB:s rapport ”SCB, Trender och Prognoser 2023”. Diagrammet visar även verksamhetens prognosticerade efterfrågan på arbetskraft inom yrkeskategorin.

Gapanalys personalbehov och personaltillgång

Den prognostiserade ökningen i behov av lokalvårdare på 27 personer står i kontrast till den minskande tillgången på utbildade lokalvårdare med 14 personer. Detta innebär en nettoökning på 41 personer som måste täckas genom rekrytering, vilket kan bli en utmaning.

För att illustrera gapet mer konkret:

- **2024**: Behov av 266 lokalvårdare, tillgång på 266 lokalvårdare (ingen initial brist).
- **2029**: Behov av 280 lokalvårdare, tillgång på 259 lokalvårdare (brist på 21 lokalvårdare).
- **2034**: Behov av 293 lokalvårdare, tillgång på 252 lokalvårdare (brist på 41 lokalvårdare).

Förutom kvantitativa skillnader, påverkas gapet också av kvalitativa faktorer:

- **Utbildningskrav**: Ökande krav på SRY-utbildning eller minst gymnasial utbildning kan ytterligare begränsa tillgången på kvalificerad arbetskraft.
- **Arbetsmiljö och arbetsvillkor**: Möjligheten att attrahera och behålla personal kan påverkas av arbetsmiljö och arbetsvillkor.

- **Tekniska förändringar**: Införande av ny teknik och arbetsmetoder kan påverka både behov av och tillgång på personal. Fler lokaler kan komma att inrymmas i arbetsområdet. Även kravet på renhållning och nya miljöstandarder.

Bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms verksamheten Städ- och verksamhetsservice att 2024 ha utmaningar i att möta det ökade kompetensbehovet inom lokalvårdaryrket.

Detta kan få konsekvenser för verksamheten men arbetet med kompetensutveckling, den tekniska utvecklingen och aktiviteter för att vara en attraktiv arbetsgivare pågår löpande. Mot bakgrund av detta är nämndens bedömning att det inte finns behov att ställa om.

Ledning, stödverksamheter och administrativt arbete

Cheferna inom Teknik- och Fastighetsförvaltningen spelar en avgörande roll för att kommunens verksamheter ska fungera effektivt och nå sina mål. De ansvarar för strategisk planering, budgethantering, personalutveckling och daglig drift, både inom specifika verksamheter och på förvaltningsnivå. Genom att främja innovation och kontinuerlig förbättring, säkerställa hög kvalitet på tjänster och processer samt skapa en positiv arbetsmiljö bidrar de till samhällsnyttan och förbättrar livskvaliteten för kommuninvånarna.

Förvaltningen har tre centrala stödfunktioner som säkerställer att förvaltningen har rätt resurser, kommunikationsflöde och personal för att uppnå mål och maximera effektiviteten. HR-enheten tillhandahåller ett verksamhetsanpassat stöd till chefer och verksamheter, vilka i sin tur stöttar medarbetare och säkerställer förmågan att leverera högkvalitativa tjänster till medborgarna. Kommunikationsfunktionen garanterar en sammanhållen och transparent kommunikation inom förvaltningen, vilket främjar öppenhet, transparens och delaktighet. Ekonomifunktionen ansvarar för att förvalta budget, hantera fakturor och säkerställa en effektiv användning av ekonomiska resurser, vilket stödjer ledningen i att fatta välgrundade ekonomiska beslut för att uppnå de gemensamma målen och främja hållbar tillväxt.

Här är prognoser för verksamheternas alla handläggare och administratörer och som presenteras tillsammans.

Personalstruktur

Inom Ledning arbetar i förvaltningen 56 personer per Maj 2024. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal årsarbetare
Ledning, ekonomi	1	1
Ledning personal/HR	1	1
Ledning, information/kommunikation	1	1
Ledning, Teknik, hantverk, miljö och samhällsbyggnad (GoP, Fastighet, teknisk direktör)	18	18
Ledning, Städ och verksamhetsservice	12	12
Ledning, Köks- och måltidsarbete	16	16
Ledning, DoIT	7	7

Inom handläggare inom ekonomi, HR och kommunikation arbetar 17 personer per januari 2024. Dessa är fördelade enligt:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal Åa
Handläggare, ekonomi	10	10
Handläggare, personal/HR	4	4
Handläggare, information/kommunikation	3	3

Inom handläggare och administrativa arbeten arbetar 39 personer per Januari 2024. De har tidigare presenterats i respektive verksamheten men redovisas ytterligare igen för sammanhangets skull. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal årsarbetare
Handläggare, städ-och verksamhetsservice	1	1
Handläggare Måltidsservice	1	1
Administratör, Måltidsservice	2	2
Handläggare, Gator och parker	13	13
Administratör, Gator och parker	4	4
Handläggare, Fastighet	4	4
Administratör, Teknik & fastighetsfrågor samt samhällsbyggnad	7	7
Administratör, IT	8-10	8-10

Prognos av personalbehov

Ledning:

Prognosen av personalbehovet för yrkeskategorin ledning inom förvaltningen under perioden 2024–2034 visar en ökning med fem chefer, från 56 till 61. Inom samma period förväntas 12 chefer gå i pension och 21 avsluta sin anställning av andra anledningar. Totalt innebär detta ett behov att rekrytera 38 nya chefer under perioden för att täcka både den ökade efterfrågan och för att ersätta avgångar.

Diagram 11.

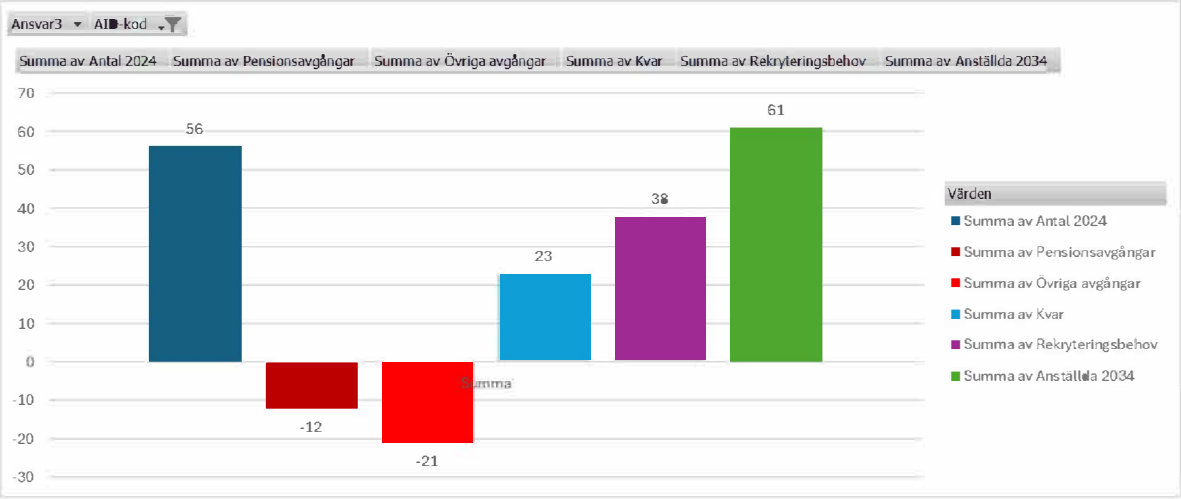

Diagram 11 visar en prognos över yrkeskategorin Ledning som gäller för alla verksamheter inom förvaltningen, även stödfunktionernas ledning. 2024-2034

Stödfunktioner:
För handläggare inom ekonomi, HR och kommunikation visar prognosen en minskning med en medarbetare, från 17 år 2024 till 16 år 2034. Under denna period förväntas fyra pensionsavgångar och två andra avgångar, vilket innebär ett rekryteringsbehov av fem nya medarbetare.

Diagram 12.

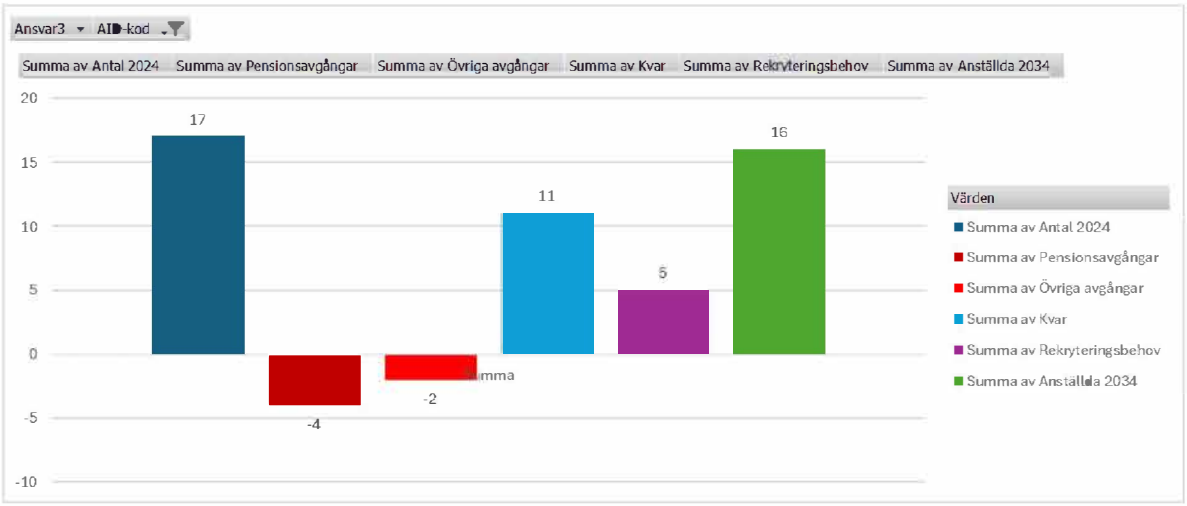

Diagram 12 visar en prognos över förvaltningens yrkeskategori handläggare som arbetar inom ekonomi, HR och kommunikation. 2024–2034

Handläggare och administratörer:
För övriga förvaltningens handläggare och administratörer, de inom yrkeskategorierna Administratör personal/HR/lön, Administratör IT, Administratör trafikfrågor, Handläggare Teknik och lokal/fastighetsfrågor, Handläggare IFO funktionsnedsättning, Handläggare samhällsutveckling och säkerhetsfrågor samt Handläggare nämnder, visar prognosen ingen volymförändring (39 både 2024 och 2034). Dock förväntas 19 pensionsavgångar och fyra andra avgångar, vilket innebär ett rekryteringsbehov av 23 nya medarbetare under perioden.

Diagram 13.

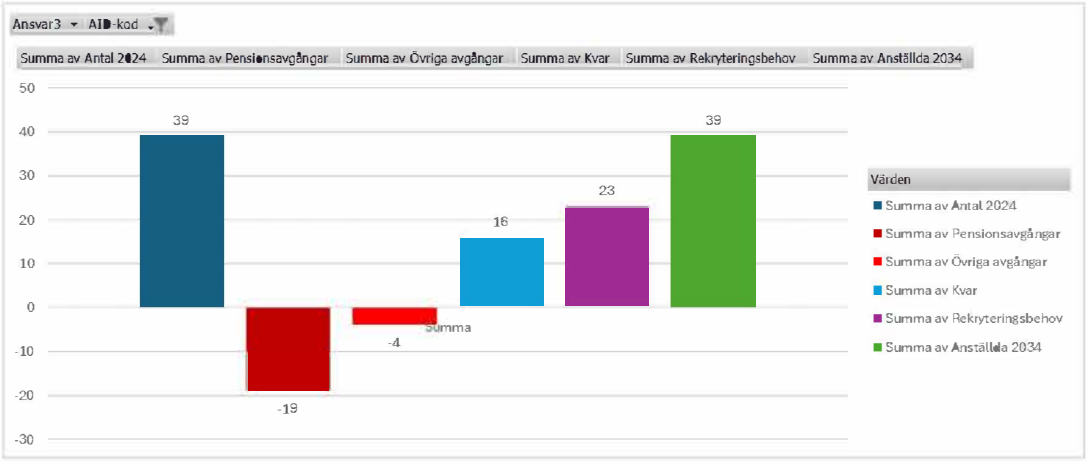

Diagram 13 visar en prognos över kompetensbehovet för yrkeskategorier som berör övriga

Handläggare och Administratörer inom hela förvaltningen, alla arbetar på verksamhetsnivå. 2024–2034

Prognos av personaltillgång

Ledare:
För yrkeskategorin ledare saknas detaljerade prognosdata. Det är också svårt att jämföra personaltillgången mot en eller flera specifika utbildningar, då yrkeskategorin ledning oftast rekryteras baserat på verksamhetsspecifik kompetens eller arbetslivserfarenhet inom chef- och ledarskap. Det är därför svårt att bedöma tillgången på framtida ledare baserat på utbildningsdata.

Stödverksamheterna:
Enligt SCB:s rapport förväntas det finnas ett överskott på personer med personal- och beteendevetenskaplig utbildning samt journalistik- och medievetenskaplig utbildning i regionen fram till 2034. Det förväntas råda balans på personer med ekonomiutbildning under samma period, vilket inte bör leda till rekryteringssvårigheter för dessa funktioner.

Handläggare och administratörer:
SCB:s rapport indikerar balans mellan antalet gymnasieutbildade inom handels- och administrationsutbildningen och ett överskott för högskoleförberedande utbildningar fram till 2034. Detta bör inte leda till rekryteringssvårigheter, trots att olika utbildningsbakgrunder förekommer inom samma arbetsgrupper

Gapanalys personalbehov och personaltillgång

Analysen visar att det för ledare och stödverksamheter generellt finns goda förutsättningar för personalförsörjning fram till 2028. Därefter kan det bli svårare att rekrytera vissa yrkeskategorier. För handläggare och administratörer förväntas ingen större rekryteringsutmaning, även om kompetensbehovet kan variera över tid.

Bedömning av personalförsörjning

Förvaltningen bedömer att personalförsörjningen inom dessa kategorier generellt sett kommer att vara stabil fram till 2028. Efter denna period kan dock rekryteringsutmaningar uppstå, särskilt för ledare och vissa specialiserade funktioner. Det är därför avgörande att fortsätta fokusera på kompetensutveckling och vara beredda på att anpassa verksamheten för att möta framtida utmaningar. Dessa yrkeskategorier kommer att spela en viktig roll i de omställningar som våra verksamheter behöver genomföra, inklusive att själva anpassa sig till nya krav och förutsättningar.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer nämnden att det för närvarande inte finns behov av att ställa om verksamheterna på grund av dessa yrkeskategorier i sig. Ett arbete med kompetensutveckling, en robust organisation och aktivitet för att vara en

attraktiv arbetsgivare pågår löpande. Mot bakgrund av detta är nämndens bedömning att det inte finns behov att ställa om.

Tekniska nämndens sammanfattande slutsatser

Kompetensförsörjning är en komplex fråga där utmaningarna ständigt förändras och en förändrad efterfrågan påverkar över tiden arbetsmarknaden, individer och utbildningsutbudet.

Prognoserna visar på att Tekniska nämnden står inför vissa utmaningar med kompetensförsörjningssituation under perioden 2024–2034. De indikerar dels viss brist inom några yrkeskategorier men även en stabilitet i andra yrkeskategorier.

Då Tekniska nämnden har en stor bredd på spetskompetenser som redan nu är utsatta för konkurrens, pågår redan ett såväl strategiskt som strukturerat arbete med kompetensutveckling, ett arbete med en robust organisation och att vara en attraktiv arbetsgivare.

För vissa yrkeskategorier, t ex handläggare IT, systemutvecklare, ingenjörer, fastighetsskötare, park- och anläggningsarbetare, kockar, måltidspersonal samt lokalvårdare förväntas det vissa utmaningar. Yrkeskategorierna kock och lokalvårdare sticker ut då efterfrågan på denna kompetens förväntas öka medan tillgången är mer osäker.

Det finns ett ökat rekryteringsbehov på grund av pensionsavgångar samt kommunens förväntade tillväxt. Det ställs mot en prognostiserad brist i tillgången på utbildad kompetens inom främst ovan yrkeskategorier. Det kan påverka nämndens verksamheter om inte det redan pågående arbetet med omställning fortsätter.

Inom stödfunktionerna, som omfattar HR, kommunikation, ekonomi och handläggare och administratörer, bedöms tillgången vara tillräcklig fram till 2034. SCB:s prognoser visar en balans eller överskott av relevanta utbildningar till dessa yrkeskategorier. Detta innebär att rekryteringssvårigheter inom dessa kompetensområden är mindre troliga.

För yrkeskategorin ledare inom förvaltningen innebär pensionsavgångar och övriga beräknade avgångar att rekryteringsbehovet av nya chefer kommer öka under kommande tioårsperiod. Tillgången på kvalificerade ledare ses som begränsad då rekrytering ofta sker baserat på verksamhetsspecifik kompetens och ledarskapserfarenhet. Här fortsätter verksamheterna arbeta med en robust organisation och kompetensutveckling samt skapa karriärmöjligheter för framtida ledare/chefer.

Sammantagen bedömning är att behoven möts redan idag med kontinuerlig verksamhetsutveckling, omställning och implementering av ny teknik.

Därutöver är det viktigt att fokusera på kompetensutveckling och vara proaktiva för att möta framtida utmaningar i kompetensförsörjningen. Modellen ARUBA, där områdena att behålla och utveckla medarbetarna bedöms särskilt angelägna ger stöd i arbetet, allt för att säkerställa effektivitet och kvalitet i servicen till våra medborgare.

Uppdraget från Kommunfullmäktige kring kompetensförsörjning i framtiden och behovet av omställning kan inte därför enbart besvaras med ett kort ja eller ett nej. Teknik och fastighet står inför utmaningar men bedömningen är att de aktiviteter som pågår kommer räcka långt för att möta behoven

Samhällets utveckling är komplex och dynamisk. Teknik och fastighetsförvaltningen följer den och de risker och de möjligheter den kan innebära för våra verksamheter.

Det pågår arbeten i verksamheterna, ex att titta på AI-lösningar, att bredda kompetensutvecklingen för befattningar där det finns behov, titta på nya tekniker, skapa robust organisation och i enlighet med ARUBA-modellen arbeta att behålla och utveckla bedömer vi vara tillräckliga för att möta kompetensutmaningen de närmaste 10 åren. Det finns ett pågående, löpande och strukturerat kompetensförsörjningsarbete.

Det innebär att det inte finns något behov av att ställa om i verksamheterna/ verksamhetsområdena mer än det som redan pågår.

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd - Analys personalförsörjning
2024-2034

Inledning

Brand och räddningsnämndens uppdrag verkställs av Umeåregionens brandförsvar som organisatoriskt ligger inom avdelningen för samhällsskydd och beredskap. Föreliggande analys har tagits fram utgående från den prognos av kommande personalbehov som verksamheten tagit fram samt tillgängligt underlag avseende personaltillgång.

Avdelning Samhällsskydd och beredskap, övergripande ledning och stab

Inom övergripande ledning och staben arbetar åtta personer, dessa fördelas inom följande

Yrkeskategori	Antal anställda
Avdelningschef och enhetschefer	4[1]
Administratör	2[2]
HR	1[2]
Kommunikation	1

[1] en enhetschef samt del av avdelningschefs arbetstid avser kommunstyrelsens verksamhet
[2] del av arbetstid avser kommunstyrelsens verksamhet

Prognos över personalbehov inom övergripande ledning och stab
Då avdelningen kommer att växa under den kommande tioårsperioden bedöms det finnas ett utökat behov av administrativ personal och kommunikatör. Uppskattningsvis kan det handla om 1 – 3 personer.

Utifrån nu kända förutsättningar bedöms inte antalet chefer inom den övergripande ledningen öka under den kommande tio årsperioden. För det fall det kommer krävs rekryteringar är det i första hand ersättningsrekryteringar.

Prognos över personaltillgång inom ledning och stab
Personaltillgång avseende administrativ personal samt kommunikatörer bedöms kunna tillgodoses. Likaså bedöms behoven i samband med chefsrekryteringar kunna tillgodoses.

Ledning och stab - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning
Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms personalförsörjningen inom övergripande ledning och stab kunna tillgodoses utan att verksamheten ställs om.

Räddningstjänstverksamhet

Inom räddningstjänstverksamheten arbetar 237 personer, dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda
Brandmän	59
Befäl (Brandmästare, Brandingenjörer och Förmän)	14
Tekniker och drift	5
RiB	159

Prognos över personalbehov inom räddningstjänstverksamhet
Inom heltidsverksamheten finns ett stort personalbehov, framför allt under den kommande tre till fyra års perioden då bland annat driftsättningen av den nya brandstationen på Tomtebostrand ska ske samt att anpassningar till arbetstidsdirektivet ska genomföras. Under denna period beräknas behovet uppgå till ca 30 personer, mestadels brandmän men även befäl. Till detta kommer också behovet av ersättningsrekryteringar pga. pensionsavgångar eller andra avgångar, uppskattningsvis ca 1-3 personer per år under perioden 2024-2034. Det finns dock en osäkerhetsfaktor gällande ersättningsrekryteringarna då förändrade arbetsförhållanden, främst pga. arbetstidsdirektivet, kan medföra att fler personer väljer att avsluta sin anställning.

Med anledning av den andra brandstationen förväntas även behovet inom driftverksamheten öka vilket innebär en utökning av antalet anställda med någon enstaka person. En osäkerhet finns dock gällande området räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) som kommer medföra behov av utökning, troligtvis gällande både drift- och heltidsverksamheten. Storleken på utökningen är svår att uppskatta i nuläget beroende på att uppdraget ännu inte är definierat och tydliggjort från nationell nivå.

Inom RiB verksamheten är personalomsättningen hög och har så varit under flertalet år. Behovet kommer fortsatt vara högt och det årliga behovet för RiB verksamheten uppskattas till ca 10 personer per år för att täcka behovet av ersättningsrekryteringar. Till detta kommer även behovet av att utöka två stationer med ytterligare en grupp samt att öka beredskapsstyrkan i Holmsund med en person. Detta innebär en utökning av bemanningen med ca 15 personer. Det finns även behov av fler befäl men detta sker genom vidareutbildning av redan anställda brandmän vilket inte kräver någon ytterligare rekrytering under förutsättning att lämplig personal finns att utbilda.

Prognos över personaltillgång inom räddningstjänstverksamhet
Tillgången till heltidsanställd personal har varierat från år till år och beror förutom på antalet som utbildas årligen via MSB även på den egna organisationens förmåga att nå ut till potentiellt anställbara personer. Här är även en viktig faktor möjligheten att utbilda lämpliga personer i egen regi. För att lyckas rekrytera utifrån behovet de närmaste åren krävs en kombination av att anställa nyutbildade, utbilda i egen regi samt att locka redan färdigutbildade brandmän och befäl från övriga delar av landet. Personaltillgången kommer också vara beroende av hur väl organisationen lyckas profilera och marknadsföra sig.

Gällande personal på driftenheten bedöms behovet kunna tillgodoses under den aktuella perioden.

Tillgången avseende RiB personal är beroende av flera faktorer såsom boende/arbetande på orterna samt hur de privata förhållandena ser ut (möjlighet att åka på larm oavsett tid på dygnet). Till viss del beror tillgången även här på möjligheten att nå ut och hitta de som är potentiellt anställbara.

Räddningstjänstverksamhet - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning
Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms den stora utmaningen inom heltidsverksamheten finnas främst under de kommande tre till fyra åren då organisationen ska expandera. Med rätt förutsättningar och ett intensivt arbete under denna period kan det vara möjligt att genomföra dessa rekryteringar. Om det inte är genomförbart blir följden att den tänkta expanderingen kommer att fördröjas. Efter denna intensiva period bör dock situationen kunna stabiliseras och endast ett fåtal ersättningsrekryteringar behövas per år.

Vidare bedöms det fortsatt vara utmaningar inom RiB verksamheten. Detta innebär att det kommer krävas ett mer aktivt rekryteringsarbete än vad som sker idag samt att verksamheten behöver fortsätta utvecklas för att hitta andra arbetssätt som kan göra det lättare att anställa och även behålla personal.

Mot bakgrund av ovanstående bedöms det finnas behov av att ställa om rekryteringsverksamheten under de kommande åren för att kunna svara upp mot det stora behovet av nyrekryteringar av brandmän och befäl på både heltid och RiB.

Olycksförebyggande verksamhet

Den olycksförebyggande verksamheten inom Umeåregionens brandförsvar syftar till att säkerställa ett skäligt brandskydd för den enskilde, en säker hantering av brandfarlig- och explosiv vara samt att verka för säkerhet och trygghet i medlemskommunernas geografiska område.

Hela organisationen bidrar på olika sätt till brandförsvarets förebyggande verksamhet. Funktionsansvar för verksamheten har Olycksförebyggande enheten vilken leds av Chef Olycksförebyggande. Inom enheten finns brandinspektörer och brandingenjörer med kompetenser inom förebyggande brandskydd, brandfarlig- och explosiv vara och riskhantering. Det förebyggande arbetet utförs av enhetens dagtidsanställda handläggare samt skiftpersonal i en omfattning som varierar över året – denna personal redovisas under avsnittet räddningstjänstverksamheten.

Yrkeskategori	Antal anställda
Brandingenjörer	3
Brandinspektörer	5

Prognos över personalbehov inom olycksförebyggande verksamhet
Utifrån nu kända förutsättningar bedöms personalbehovet inom den olycksförebyggande verksamheten inte öka i någon större omfattning under perioden 2024 till 2034, det kan i reella tal handla om 1-3 handläggare.

Prognos över personaltillgång inom olycksförebyggande verksamhet
Tillgången på examinerade brandingenjörer är begränsad inom landet men verksamhetens behov bedöms kunna tillgodoses utifrån rådande förhållanden. Personalbehovet kan även lösas genom

rekrytering av ytterligare brandinspektörer. En brandinspektör kan ha varierande bakgrund, tex brandman eller byggnadsingenjör, som kompletteras med utbildningar inom ämnesområdet. Detta innebär att det finns ett relativt stort urval av personer som kan rekryteras till den olycksförebyggande verksamheten.

Olycksförebyggande verksamhet - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning
Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms personalförsörjningen inom olycksförebyggande verksamhet kunna tillgodoses utan att verksamheten ställs om.

Tilläggsuppdrag 2023:1
Äldrenämnden - Analys personalförsörjning 2024–2034

Inledning

Såväl nationella som regionala prognoser visar på att den demografiska utvecklingen kan leda till personalbrist. Enligt dessa prognoser bedöms olika sektorer av arbetsmarknaden påverkas i olika omfattning och i olika tid. Om inte underliggande förutsättningar på arbetsmarknaden förändras väsentligt bedöms situationen med personalbrist accelerera under kommande år och vara påtaglig under lång tid framåt (2040).

Kommunfullmäktige har därför i planeringsdirektiv för 2024 gett kommunstyrelsen och samtliga nämnder i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar. (Tilläggsuppdrag 2023:1). Rapporten sker i följande steg;

- Steg 1 – Problemförståelse (mar-sep 2024)
- Steg 2 – Identifiera lösningar och hinder för omställning av verksamhet (okt 2024-mar 2025)
- Steg 3 – Formulera inriktning för framtida omställning (okt 2024-mar 2025)
- Steg 4 – Inleda inställning i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd inriktning

Steg 1 - Problemförståelse

Nämnden ska till kommunfullmäktige upprätta en skriftlig rapport där nämnden beskriver prognos för nämndens personalförsörjning 2024–2034 och nämndens bedömning av prognosens konsekvenser (analys). I den skriftliga rapporten ska nämnden beskriva prognos för de verksamheter/ verksamhetsområden nämnden bedömer som väsentliga för att nämnden ska kunna verkställa sitt grunduppdrag. Rapporten ska avlutas med en sammanfattande bedömning där det tydligt framgår om nämnden ser behov av att utifrån prognos över personalförsörjning ställa om verksamhet/verksamhetsområden.

Avgränsning: Nämnden ska i detta skede ej ska ange hur omställningen ska ske eller förslag till inriktning för eventuell omställning.

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre. Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning. Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde. Äldrenämnden ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende. Inom äldreomsorgen arbetar ca 2 200 personer (januari 2024).

Umeå kommuns befolkningsprognos, P24, visar att andelen personer i Umeå kommun som är 80 år och äldre, kommer att öka med 53,1% eller ungefär 3 300 personer till 2034. Samtidigt beräknas andelen i arbetsför ålder öka med 10,2% eller ca 8 400 personer.

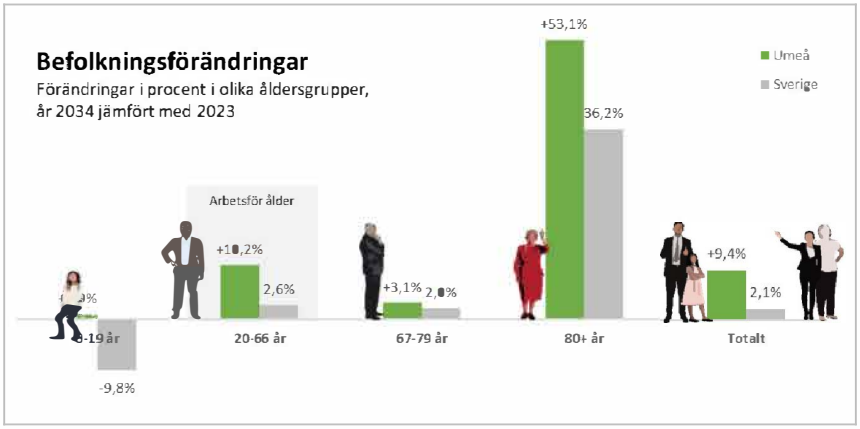

Figur 1 - Befolkningsförändringar i procent i olika åldersgrupper år 2034 jämfört med 2023

I följande analys kommer större yrkesgrupper att belysas utifrån de tre verksamhetsområdena;

- vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende
- hemtjänst i ordinärt boende samt
- hälso- och sjukvård (i särskilt boende och i hemmet)

Äldreomsorgens rekryteringscentrum (ÄORC), avlastar chefer inom äldreomsorgen med rekrytering och har tagit över en stor del av denna uppgift för många verksamheter. Trots bristen på arbetskraft, har äldreomsorgen lyckats hålla en relativt god personaltillgång under de senaste åren. Däremot har större andel personal lägre eller ingen utbildning. En förutsättning för att lyckas med rekrytering framgent, är en fortsatt satsning gällande rekrytering, matchning och intern utbildning.

Metod

Rapporten har sin utgångspunkt från det prognosverktyg som stadsledningskontoret tagit fram. Den är baserad på SCB:s rapport ”Trender och prognoser 2023. Befolkning, utbildning, arbetsmarknad – med sikte på år 2040” samt den prognos för behov av tillsvidareanställda som förvaltningarna i Umeå kommun tagit fram. Umeå kommuns data utgår från tillsvidareanställd personal, januari 2024.

SCB:s prognos beskriver framtidsutsikter för 63 utbildningsgrupper vilket täcker 65 av våra 154 yrkesgrupper i kommunen. Detta täcker 83 % av kommunens yrkesgrupper. SCB:s rapport tar inte hänsyn till regionala skillnader i tillgång av kompetens. Man tar alltså inte hänsyn till den låga arbetslöshet som råder i Västerbotten och den konkurrens offentlig sektor har av den industri som växer fram i norra Sverige.

Verktyget ger en sammantagen bild över nuläget för äldrenämndens större yrkesgrupper med information om beräknade pensionsavgångar och övriga avgångar. Som beskrivet i figur 1, prognostiseras andelen personer över 80 år att öka kraftigt de kommande åren. Prognosen som presenteras i verktyget gällande antal anställda 2034 kan därför komma att förändras med beaktande av aktuell befolkningsprognos och andra avgörande faktorer.

Prognos

Övergripande prognos äldrenämnden

Figur 2 nedan, visar en övergripande nulägesbild över äldreomsorgen i prognosverktyget. Sammanlagt beräknas äldrenämndens rekryteringsbehov till ca 2 200 personer tom 2034. Denna beräkning utgör grunden för nämndens rekryteringsbehov. Nämndens kompetensbehov 2034 kan dock vara ännu större än vad som redovisas på bilden, med anledning av att personer över 80 år ökar kraftfullt under samma period.

Förvaltningen arbetar med denna komplexa fråga. Det är många aspekter som kan påverka prognosen och den behöver därför analyseras i flera skikt. Äldreomsorgen är mitt inne i ett paradigmskifte, en omställning där allt fler äldre personer är friskare, lever längre och vill bo hemma så länge det är möjligt. Ett omställningsarbete som nämnden redan har påbörjat och kan se vissa effekter av.

Utöver detta, finns många andra samhällsförändringar som också påverkar äldreomsorgen på olika sätt. Några exempel är;

- Digitalisering och dess möjligheter. Det finns många tekniska lösningar för hemmet som hjälper till i vardagen och förlänger ett självständigt liv i hemmet. Vidare medger digitalisering helt nya arbetssätt och nya tjänster inom äldreomsorg.
- Färre vårdplatser på sjukhusen och fler personer som vårdas i hemmet.
- Andelen personer i arbetsför ålder minskar och medför en större matchingsproblematik, dvs svårare att rekrytera personer med rätt utbildning/kompetens för sitt uppdrag. I Västerbotten finns också ett högt arbetskraftsdeltagande, vilket innebär färre andel personer att tillgå till olika tjänster.
- Försörjningskravet för arbetstillstånd som i november 2023 ökade från minst 13 000 kr i månaden före skatt till 27 360 kr får konsekvenser för nuvarande personal samt rekrytering.
- En ny socialtjänstlag träder i kraft under juli 2025, vilket påverkar samtliga verksamheter.
- Höjd pensionsålder.

Utöver konkurrenssituationen, är det utmanande redan i dag att rekrytera utbildad personal med rätt kompetens. Situationen riskerar dessutom att försämras ytterligare, enligt SCB:s statistik över tillgången på utbildad vård- och omsorgspersonal. Det innebär att rekrytering av personer utan utbildning, men med ett intresse och förmåga inom området kommer att öka och leder till ett ännu större behov av kompetenshöjande insatser.

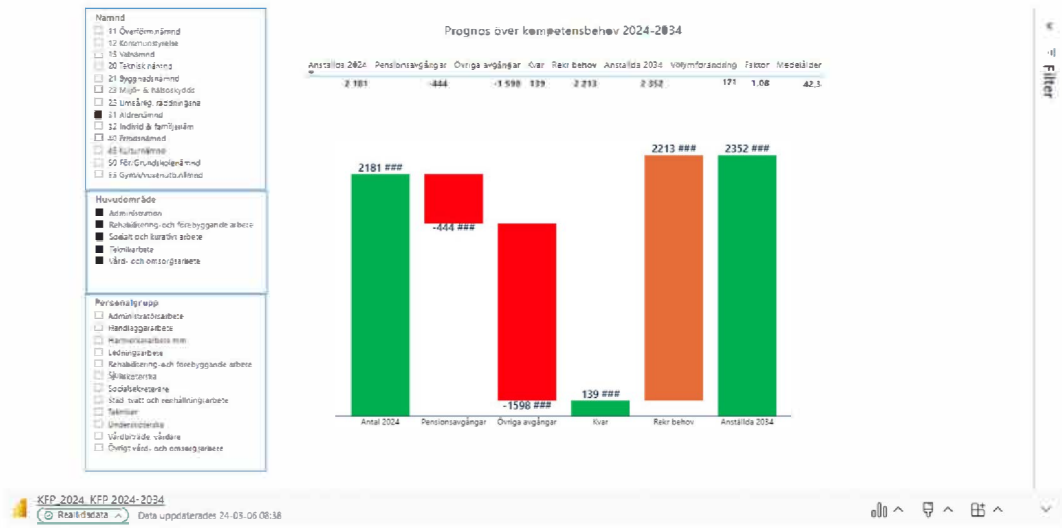

Figur 2 Prognos över Äldrenämndens kompetensbehov 2024–2034

En verksamhetsspecifik analys är därför nödvändig för att prognostisera behov av äldreomsorg framgent. På grund av frågans komplexitet och den alltmer ökande förändringstakten, behöver denna prognos och kommande kompetensbehovsprognoser ses som en fingervisning och inte som en sanning. Prognosverktyget ovan visar en övergripande nulägesbild över äldrenämndens personalbehov. Förvaltningen arbetar med framtagande av kompletterande analys på verksamhetsnivå.

Rekryteringsbehovet inom äldreomsorgen är stort med 20 % av anställd personal som planeras gå i pension till år 2034. Den stora utmaningen, är dock den höga andelen övriga avgångar (70%). En trend som har ökat de senaste fem åren, är att personer i olika yrkesgrupper i Umeå kommun är mer rörlig på arbetsmarknaden idag och byter arbetsgivare oftare än tidigare.

Vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende

Nämndens största verksamhetsområde är vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende och sysselsätter flest personal. Verksamhetsområdet omfattar 19 vård- och omsorgsboenden av varierande storlek (varav ett boende har driftsformen kommunal intraprenad) med ca 1 060 lägenheter som nyttjas i dagsläget av totalt 1 105 lägenheter (augusti 2024). I verksamhetsområdet ingår också Umeå Norra Korttidscenter med 64 lägenheter.

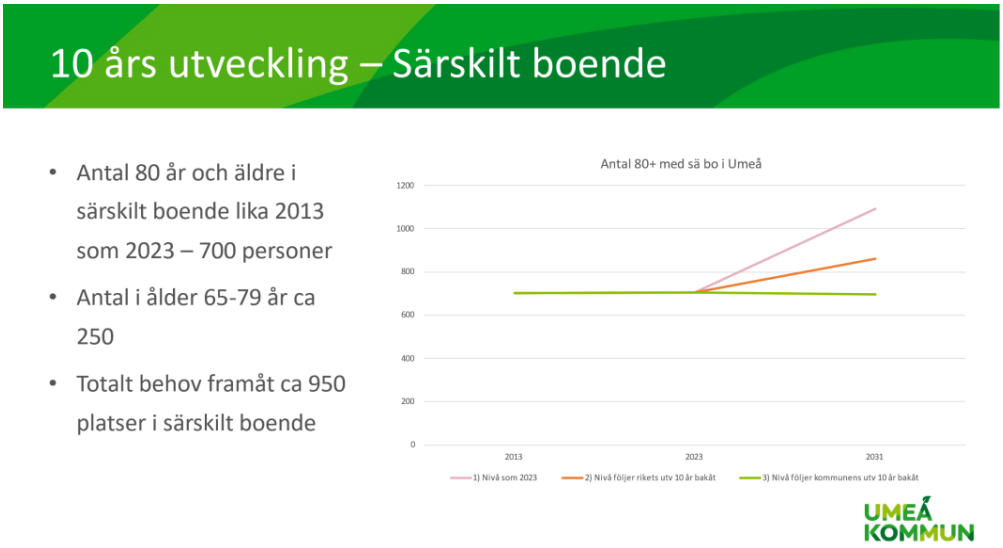

Figur 3
10 års utveckling, särskilt boende

Bedömningen är att andelen äldre som har behov av vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende kommer att minska så att ca 950–1 000 lägenheter är tillräckliga 2034, trots ökad andel personer 80 och äldre. Det förutsätter att förebyggande insatser och digitala- och tekniska installationer, ger resultat så att behovet av särskilt boende inte ökar.[1]

[1] Uppdrag från Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott (maj 2024) att bedöma behov av förändringar i investeringsplan 2026–2029 utifrån en analys av det totala behovet av lokaler dvs inklusive externa förhyrningar, i enlighet med ärendebeskrivningen. Uppdraget genomfördes i samråd med tekniska nämnden.

Prognos över personalbehov inom vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende

	Anställda 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar	Rekr. behov	Anställda 2034
Undersköterska, särskilt boende	585	-170	-415	0	643	644
Vårdbiträde, särskilt boende	629	-56	-573	0	692	692

Tabell 1 - De största yrkesgrupperna inom vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende

Tabell 1 visar att det finns ett stort rekryteringsbehov inom vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende med stor andel övriga avgångar bland de stora yrkesgrupperna. För undersköterskor är övriga avgångar prognostiserade till 71% och för vårdbiträden hela 91%.

Prognos över personaltillgång inom vård och omsorgsboende inklusive korttidsboende

Prognosen i figur 4 visar att efterfrågan av vård- och omsorgspersonal är betydligt större än tillgången. Bristen blir tydlig redan 2025 och ökar framgent. Om intresset för vård- och omsorgsutbildning ligger kvar på nuvarande nivå, ökar tillgången något varje år fram till 2034.

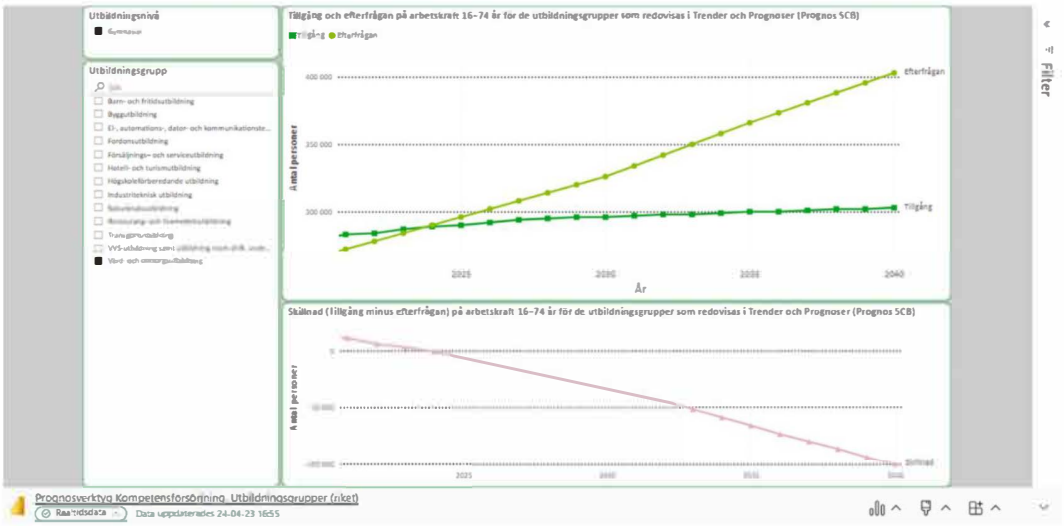

Figur 4 - Tillgång och efterfrågan, Vård- och omsorgsutbildning

Gapanalys personalbehov/personaltillgång inom vård och omsorgsboende inklusive korttidsboende

Som figur 5 visar, förväntas en fortsatt brist på vård- och omsorgsutbildade under prognosperioden.

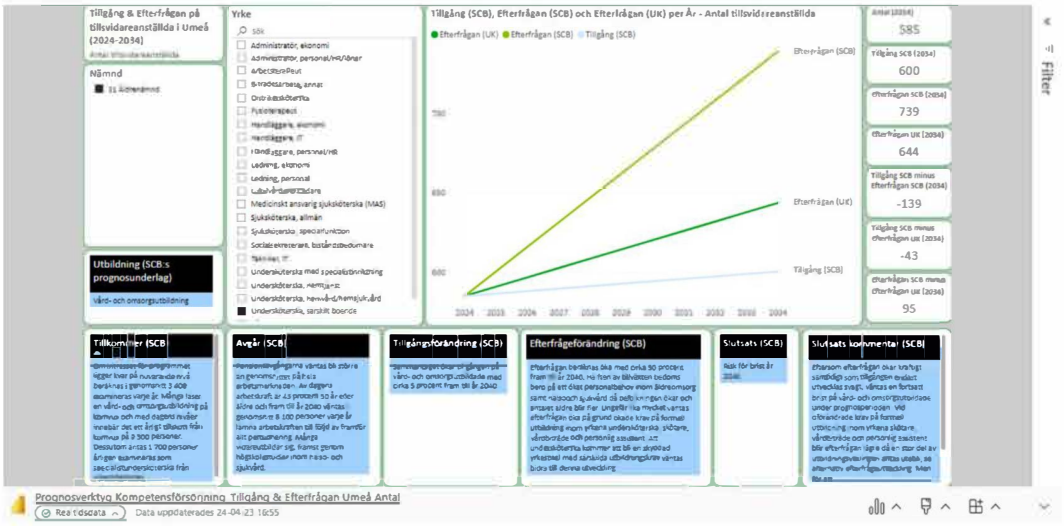

Figur 5 - Tillgång och efterfrågan undersköterska Särskilt boende, Umeå

Vård och omsorgsboende inklusive korttidsboende - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedömer nämnden att det blir allt svårare att rekrytera undersköterskor. Nämndens bedömning att det finns behov av att ställa om inom vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende.

Hemtjänst i ordinärt boende

Verksamhetsområdet i kommunal regi omfattar 15 hemtjänstgrupper inklusive natt och larm. Med ökad andel utskrivningar av personer från sjukhus till hemsjukvård och hemtjänst, bedöms behovet av kompetensnivå och antal anställda öka till 2034. De siffror som presenteras nedan (tabell 2) från Umeå kommun prognosverktyg, har inte beaktat den ökande andelen personer över 80 eller det ökade behovet av hemtjänst och hälso- och sjukvård.

Utöver den kommunala regin bedrivs även hemtjänst av privata utförare (ca 50% av hemtjänstinsatser utförs idag av externa utförare i Umeå kommun). Beroende på hur väl externa utförare klarar av sin kompetensförsörjning samt politiska beslut avseende driftsformer under tioårsperioden, kan behovet av personal i den kommunala regin påverkas ytterligare.

Prognos över personalbehov inom hemtjänst

	Anställda 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar	Rekr. behov	Anställda 2034
Undersköterska, hemtjänst	191	-53	-138	0	210	210
Vårdbiträde, hemtjänst	216	-36	-172	8	230	238

Tabell 2 - De största yrkesgrupperna inom hemtjänst

Tabell 2 visar att det finns ett stort rekryteringsbehov inom hemtjänsten med stor andel övriga avgångar bland de stora yrkesgrupperna. För undersköterskor är övriga avgångar prognostiserade till 72% och för vårdbiträden hela 80%.

Prognos över personaltillgång och gapanalys inom hemtjänst

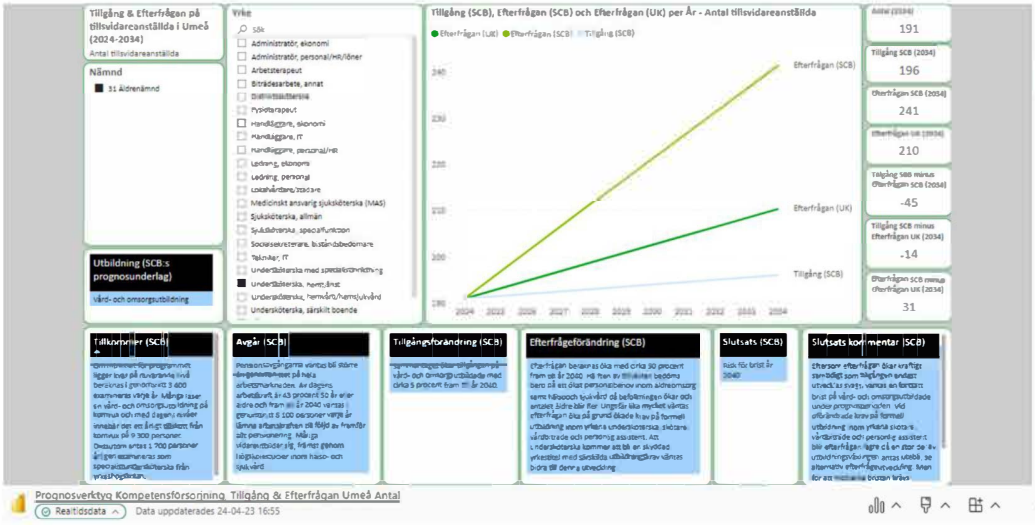

Figur 6-Tillgång och efterfrågan undersköterska Särskilt boende, Umeå

Se figur 4 som visar tillgång och efterfrågan, Vård- och omsorgsutbildning samt figur 6 ovan, som visar tillgång och efterfrågan undersköterska i hemtjänst i Umeå.

Hemtjänst - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedömer nämnden att det blir allt svårare att rekrytera undersköterskor. Nämndens bedömning att det finns behov av att ställa om inom hemtjänst.

Hälso- och sjukvård (i särskilt boende och i hemmet)

Verksamhetsområdet omfattar hälso- och sjukvård på samtliga vård- och omsorgsboenden, korttidsboende och i hemmet (kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå i det egna hemmet). Med ökad andel utskrivningar av personer från sjukhus till hemsjukvård och hemtjänst, bedöms behovet av kompetensnivå och antal anställda öka till 2034. De siffror som presenteras nedan (tabell 2) från Umeå kommun prognosverktyg, har inte beaktat den ökande andelen personer över 80 eller det ökade behovet av hemtjänst och hälso- och sjukvård.

Prognos över personalbehov inom hälso- och sjukvård

	Anställda 2024	Pensions-avgångar	Övriga avgångar	Kvar	Rekr. behov	Anställda 2034
Distriktssköterska	35	-8	-12	15	20	35
Sjuksköterska, allmän	141	-36	-105	0	141	141
Arbetsterapeut	41	-11	-10	20	21	41
Fysioterapeut	26	-3	-14	9	17	26

Tabell 3 - De största yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvård

Tabell 3 visar att det finns ett stort rekryteringsbehov inom hälso- och sjukvård med stor andel övriga avgångar bland de stora yrkesgrupperna. För distriktssköterskor är övriga avgångar prognostiserade till 34%, för sjuksköterskor 74%, för arbetsterapeuter 24% och för fysioterapeuter 54%.

Prognos över personaltillgång inom hälso- och sjukvård

Prognoserna i figur 7 och figur 8 visar att det kommer att finnas god tillgång av arbetsterapeuter och fysioterapeuter i Sverige, dock en ökad brist på fysioterapeuter från år 2027.

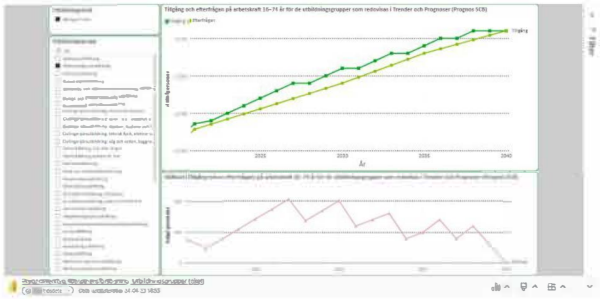

Figur 7- Tillgång och efterfrågan Arbetsterapeututbildning

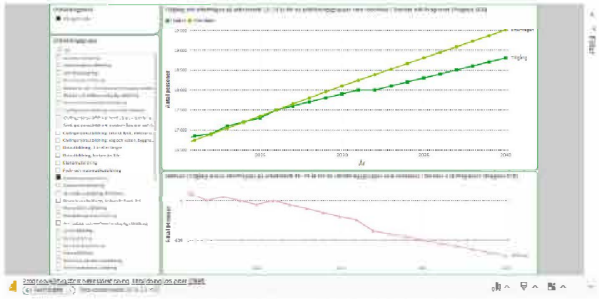

Figur 8- Tillgång och efterfrågan Fysioterapeututbildning

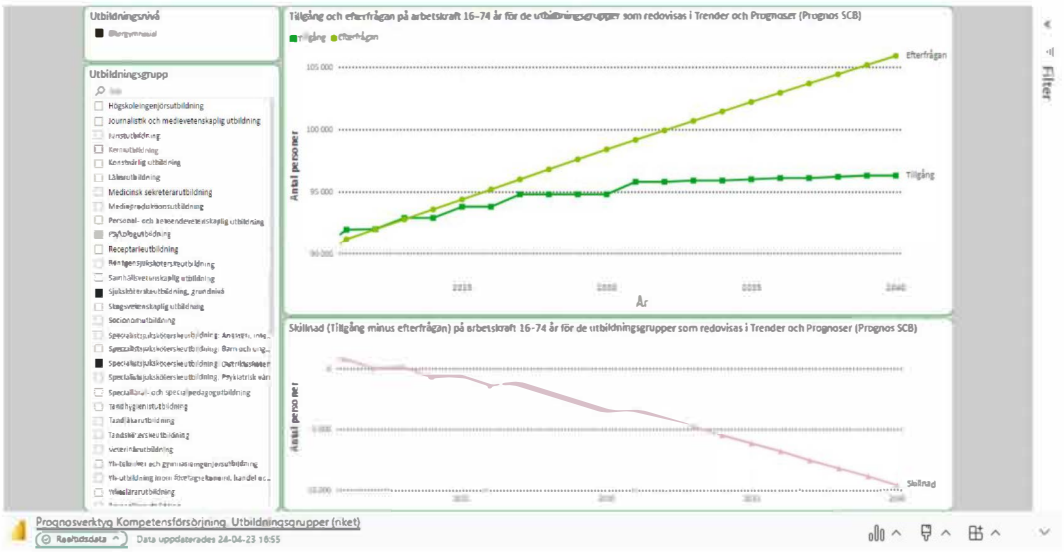

Figur 9 - Tillgång och efterfrågan Sjuksköterskeutbildning grundnivå samt Specialistsjuksköterskeutbildning Distriktssköterska

Prognosen i figur 9 visar att efterfrågan av sjuksköterskor och distriktssköterskor är större än tillgången och att bristen ökar framgent.

Gapanalys personalbehov/personaltillgång inom hälso- och sjukvård

Figur 10 visar ingen brist på sjuksköterskor, distriktssköterskor, arbetsterapeuter eller fysioterapeuter i Umeå under prognosperioden. Som beskrivet tidigare, har ökat antal personer över 80 år eller antal utskrivningar från sjukhus ej beaktats i prognosverktyget. I tabell 3 ovan, syns att antal personal är densamma 2024 och 2034. Det påverkar i sin tur gapanalysen nedan i positiv riktning, dvs en god tillgång av personalgrupperna. Verksamheten har dock svårt att rekrytera yrkesgrupperna redan i dag och det stora antalet övriga avgångar som prognostiseras behöver självklart också beaktas.

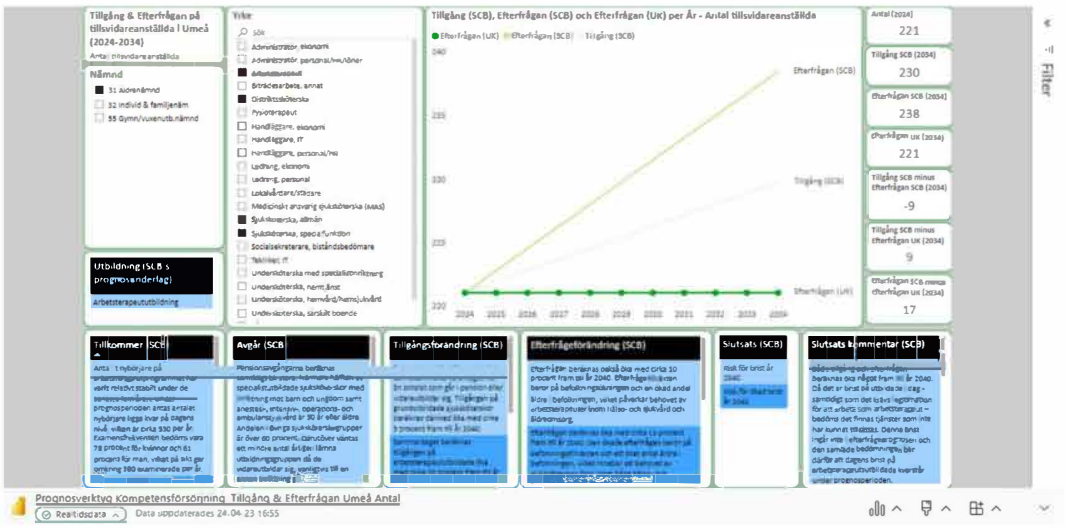

Figur 10 - Tillgång och efterfrågan Sjuksköterska, Distriktssköterska, Arbetsterapeut och Fysioterapeut

Hälso- och sjukvård - Slutsatser/bedömning av personalförsörjning

Mot bakgrund av ovanstående prognos bedömer nämnden att det blir allt svårare att rekrytera sjuksköterskor, distriktssköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter motsvarande nämndens behov. Nämndens bedömning att det finns behov av att ställa om inom hälso- och sjukvård.

Äldrenämndens sammanfattande slutsatser baserat på ovanstående prognoser/gapanalyser

Nämnden har en utmanande personalförsörjningssituation att hantera under perioden 2024-2034. Nuvarande prognos visar omfattande brist på undersköterskor där kommunen konkurrerar om kompetens från såväl andra kommuner och regioner, som privat sektor. Prognosen visar även brist på sjuksköterskor och distriktssköterskor. Andelen prognostiserade övriga avgångar är stora inom äldreomsorgen (sammantaget 70%).

För att möta prognostiserad brist bland äldreomsorgens stora yrkesgrupper samt den stora andelen övriga avgångar, ser nämnden behov av att fortsätta påbörjad omställning inom hela äldreomsorgen - inklusive verksamhetsområdena vård- och omsorgsboende, hemtjänst samt hälso- och sjukvård.

Överförmyndarnämnden - Analys personalförsörjning 2024-2034

Inledning

Överförmyndarnämnden i Umeåregionen är en gemensam nämnd för Bjurholms, Nordmalings, Robertsfors, Umeå, Vindeln, Vännäs och Örnsköldsviks kommuner. Överförmyndarnämndens verksamhet fördelas på två kontor, ett i Umeå och ett i Örnsköldsvik.

Överförmyndarenhetens främsta uppdrag är att utöva tillsyn av ställföreträdare, gode män/förvaltare/ förmyndare. Detta sker framför allt genom granskning av den ekonomiska redovisningen. En annan arbetsuppgift är att utreda, yttra sig vid ansökan om ställföreträdarskap samt att föreslå god man/förvaltare. Övrigt förekommande arbetsuppgifter är att fatta beslut om placeringar, fastighetsförsäljning, uttag från spärrade konton, godkänna arvsskiften. Enheten ansvarar även för rekrytering och utbildning av gode män och förvaltare och ger information och rådgivning inom överförmyndarnas verksamhetsområde. Överförmyndarenheten bereder de ärenden som inte kan delegeras och föredrar dessa i nämnden.

Överförmyndarenheten

Inom överförmyndarenheten arbetar 19 personer (19 åa) per 2024-01-31. Dessa fördelas inom följande yrkeskategorier:

Yrkeskategori	Antal anställda	Antal årsarbetare
Administratör	5	5
Handläggare	12	12
Jurist	1	1
Chef	1	1

Prognos över personalbehov inom överförmyndarenheten

Här redovisas sammanfattning av prognos över personalbehov 2024-2034 på överförmyndarenheten.

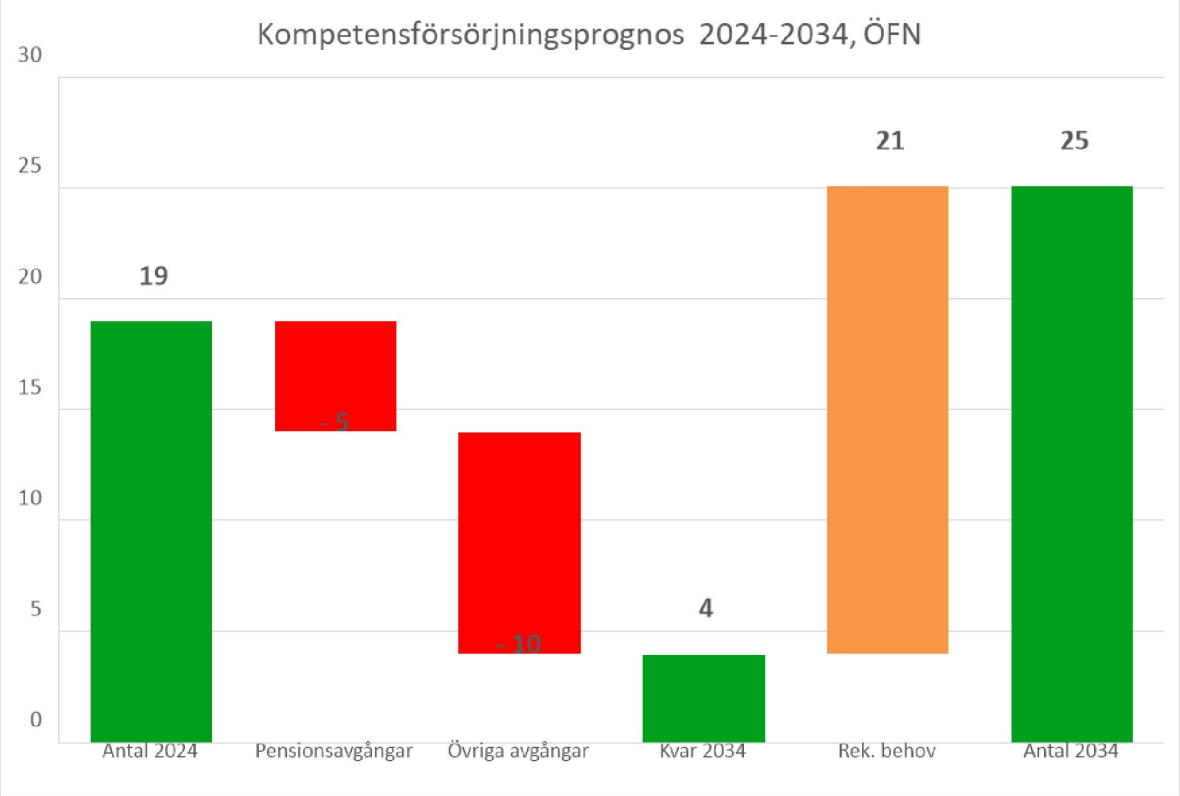

Slutsatser av personalförsörjning inom överförmyndarenheten
Mot bakgrund av ovanstående prognos bedöms överförmyndarenheten generellt sett ha goda förutsättningar till personalförsörjning fram till 2034. Överförmyndarenheten har goda förutsättningar för att rekrytera ny personal till verksamheten både på kort och lång sikt till samtliga yrkesroller. Personalomsättningen är förhållandevis låg. Överförmyndarenheten har ett pågående digitaliseringsprojekt med inskanning av verksamhetens pappersakter. Det möjliggör distansarbete och arbete från flera kontorsarbetsplatser inom hela Umeåregionens verksamhetsområde.

Mot bakgrund av ovanstående är nämndens bedömning att det inte finns behov av att ställa om överförmyndarenheten.

Viktiga datum för Umeå kommuns nämnder 2026

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar.

Datum	Aktivitet
26-jan	**Verksamhetsdagen i KF** Förvaltningar lämnar information till KF om möjligheter/utmaningar 3–5 år.
06-feb	**Underlag till Årsredovisning** Förvaltningens förslag till KS-rapport från xxx-nämnden för perioden jan-dec 2025 ska vara färdigt och inskickat till SLK Ekonomi.
23-feb	**Underlag till Årsredovisning** XXX-nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2025 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till KS diarium och SLK Ekonomi.
23-feb	**Uppföljning Intern kontroll fg år** Nämndens beslut om att Intern kontrollen under föregående år varit ändamålsenlig och tillräcklig samt nämnden godkännande av uppföljning av internkontrollplan för föregående ska vara inskickad till KS diarium
20-mar	**Planering och budget nästkommande år** Sista datum för nämnd att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsdirektiv samt inkomma med förslag till revidering av taxor och avgifter. Sista datum för Personalnämnden att lämna yttrande över löneutveckling och personalpolitiska mål
24 mar -1 apr	**Planering och budget nästkommande år** Planeringsdialog - nämnder presenterar sina yttranden för KSnau
12-maj	**Förenklad rapport jan-apr** Förvaltningens förslag till förenklad KS/KF-rapport fr nämnden för perioden jan-april färdigt och inskickat till SLK ekonomi.
20-maj	**Förenklad rapport jan-apr** Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-april (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till KS diarium och SLK ekonomi.
25-maj	**Uppföljning Intern Kontroll jan-apr** Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-april inskickad till KS diarium.
14-sep	**Delårsrapport jan-aug** Förvaltningens förslag till KS/KF-rapport fr nämnden för perioden januari-augusti färdigt och inskickat till SLK ekonomi.
25-sept	**TN:s detaljbudget** Sista datum för TN att lämna fastställd detaljbudget till KS, FoGn och GyVn.
25-sep	**Delårsrapport jan-aug** Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-aug (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till KS diarium och SLK Ekonomi.
25-sep	**Uppföljning Intern kontroll jan-aug** Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-aug innevarande år inskickad till KS diarium
13-nov	**Investeringsplanering och budget nästkommande år** TN lämnar fastställt förslag till investeringsbudget och plan samt 10-årig investeringsunderlag till KS diarium
20-nov	**Verksamhetsplan och budget för 2027** Sista datum för nämnder att lämna nämndens fastställda Verksamhetsplan (inkl. detaljbudget). Plan för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare samt Riskanalys och Internkontrollplan för nästkommande verksamhetsår till KS diarium
7 dec	**Nuläge & framtid** Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2028.

Viktiga datum för Umeå kommuns bolag 2026

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar.

Datum	Aktivitet
13-feb	**Underlag till Årsredovisning** Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail
23-feb	**Underlag till Årsredovisning** Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-dec 2025 färdigt och inskickat till SLK ekonomi.
23-feb	**Bolagsdagen i KF**
16-mar	**Underlag till Årsredovisning** XXX-bolagets fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2025 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till KS diarium och SLK ekonomi.
20-mar	**Planering nästkommande år** Sista datum för UKF/bolag att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsförutsättningar samt inkomma med förslag till revidering av eventuella taxor och avgifter.
24 mar-1 apr	**Planering nästkommande år** Planeringsdialog – UKF och berörda bolag presenterar sina yttranden för KSnau
8 april	**Årsredovisning UKF** Senaste dag för UKF att lämna signerat beslut om årsredovisning samt årsredovisning enligt beslutad anvisning till KS diarum och SLK redovisning
13 maj	**Förenklad rapport jan-apr** Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
12 maj	**Förenklad rapport jan-apr** Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-april färdigt och inskickat till SLK ekonomi.
11-maj	**Underlag för KS uppsiktplikt** Sista dag för UKF att överlämna underlag till KS för uppsiktpliktens verkställande
20-maj	**Förenklad rapport jan-apr** UKF:s rapport (verksamhetsberättelse/underlag) till KS/KF för perioden jan-april ska vara inskickad till KS diarium och SLK ekonomi.
14-sep	**Delårsrapport jan-aug** Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
14-sep	**Delårsrapport jan-aug** Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-aug 2024 färdigt och inskickat till SLK ekonomi.
28-sep	**Delårsrapport jan-aug** Styrelsen för Umeå folkets hus skickar fastställd rapport till KS diarium och SLK ekonomi.
28-sep	**Delårsrapport jan-aug** Av respektive bolagsstyrelse fastställd rapport till KS/KF (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) skickas till UKF för överlämning till KS diarium och SLK ekonomi.
7 dec	**Nuläge & framtid** Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2027.

Totalramsberäkning

Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter och generella statsbidrag enligt regeringens bedömning över skatteunderlagets utveckling i höstpropositionen i kombination med Umeå kommuns egen befolkningsprognos. För 2026 görs en reservering för ökad kostnad för kostnadsutjämning i enlighet med utredningskommitténs förslag till förändrad utjämning. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare samt uppdaterade beräkningar av finansnetto och avskrivningar baserat på förslag till investeringsbudget 2026 och plan 2027–2029. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om, ekonomisk ram för valnämnden samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. I den politiska fördelningsreserven kvarhålls även medel avseende sänkt PO-pålägg.

Stadsledningskontorets förslag innehåller inte någon omprioritering eller omfördelning mellan kommunens nämnder, bortsett från eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Enligt fastställd modell föreslås styrelse och nämnder erhålla samma procentuella andel av den fördelningsbara ramen som i kommunfullmäktiges senaste beslut. För valnämnden baseras ramen på beslutad flerårsbudget istället för procentuell andel.

Tabell 1. Totalramsberäkning

	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Intäkter					
Skatter och bidrag	9 786 042	10 295 829	10 764 709	11 216 585	11 637 000
Reservering för förändrad utjämning		-54 060			
Kraftverksamhet	117 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Utdelning kommunala bolag	0	0	0	0	0
Totalram	**9 903 042**	**10 358 769**	**10 881 709**	**11 333 585**	**11 754 000**
Resultatkrav	**-195 721**	**-205 917**	**-215 294**	**-224 332**	**-232 740**
Åtaganden och kommungemensamma kostnader					
Kollektivtrafik	-166 566	-172 566	-178 566	-184 566	-190 566
Umeå Folkets Hus	-26 555	-26 821	-27 089	-27 360	-27 634
Västerbottens Museum	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493	-21 231
Norrlandsoperan	-34 406	-35 645	-36 928	-38 257	-39 634
Friskvårdsbidrag	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903	-7 982
Fackliga förtroendemän	-13 961	-14 251	-14 820	-15 368	-15 755
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-20 815	-20 815	-20 815	-20 815	-20 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-21 337	-21 337	-21 337	-21 337	-21 337
Avskrivningar	-596 859	-621 337	-636 233	-655 583	-672 162
Utrangeringar	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad exkl finansiella kostnader	-164 441	-166 115	-164 715	-160 595	-166 055
Finansiella nettokostnader	-85 358	-63 857	-71 028	-101 400	-123 125
Summa åtaganden och kommungemensamma kostnader	**-1 183 400**	**-1 196 583**	**-1 226 137**	**-1 280 677**	**-1 333 296**
Valnämnd	-3 500	-20 000	-3 600	-3 700	-20 000
Fördelningsbar ram före fördelningsreserv	**8 520 421**	**8 936 269**	**9 436 678**	**9 824 876**	**10 167 964**
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-61 775	-64 588	-67 300	-69 822
Fördelningsbar ram	**8 520 421**	**8 874 494**	**9 372 090**	**9 757 577**	**10 098 142**
Justering PO tillförs politisk fördelningsreserv		-37 180			
Fördelat till nämnder och styrelse exkl KF åtaganden och valnämnd	**8 520 421**	**8 837 314**	**9 372 090**	**9 757 577**	**10 098 142**

Visualisering planeringsprocess verksamhetsår 2026

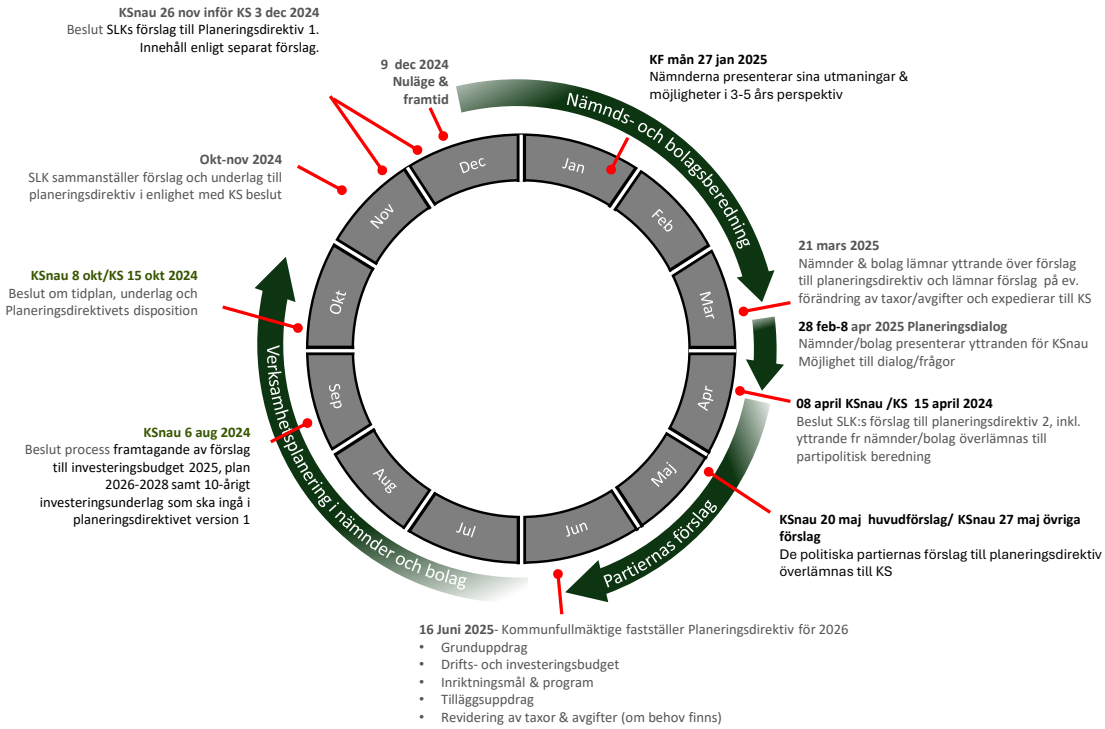

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2024-12-03

§ 196

Diarienr: KS-2024/00816

Överenskommelse om Idéburet Offentligt Partnerskap för barnrättsfrågor

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att Umeå kommun ingår en överenskommelse med Barnrättsbyrån, Bris samt Rädda barnen för perioden 2024 - 2026 och att Umeå kommuns finansiering uppgår till 500 000 kronor per år som finansieras av anslaget IOP barnrättsfrågor.

Reservation
Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att ta fram ett IOP med fokus på Barnrättsfrågor. Det föreslagna IOP:et innebär en överenskommelse om samverkan mellan Umeå kommun och tre barnrättsorganisationer: Bris, Barnrättsbyrån, Rädda barnen.

I framtagande av IOP har dialog genomförts med barnrättsorganisationerna samt förvaltningar på Umeå kommun och de kommunala bolagen. Information har getts till Stadsdirektörens forum (SDF) vid två tillfällen.

IOP:et innebär en strukturerad samverkan mellan Umeå kommun och barnrättsorganisationerna med syfte att stärka barns rättigheter och förbättra förutsättningarna för goda och trygga livsvillkor för alla barn i Umeå.

Löpande samverkan kommer att ske i en utsedd samverkansgrupp och en styrgrupp utses, där direktörerna från stöd och omsorg, strategisk utveckling samt utbildning ingår tillsammans med representanter från barnrättsorganisationerna.
Arbetet återrapporteras till kommunstyrelsen årligen och finansieras av anslaget IOP barnrättsfrågor.

Beslutsunderlag

Förslag till IOP Barnrättsfrågor

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, stadsledningskontoret
Louise Palmén, stöd och omsorg

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Lars Forsgren (SD) – Bifall till överenskommelsen om de andra parterna godkänner tillägget att inte vara inblandade i asylrättsfrågor.

Nils Seye Larsen (MP), Åsa Bäckström (V), Tomas Wennström (S) och **Anders Ågren (M)** – Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag mot Lars Forsgrens (SD) förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Reservation

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

Samtliga nämnder

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2024-12-03

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2024-11-25

§ 200

Diarienr: KS-2024/00933

Översyn av styrdokument hösten 2024

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att:

- **Jämställdhetsutskottets reglemente förlängs**
- **Avsiktsförklaring gällande samverkan med den sociala frivilligsektorn med tillhörande riktlinjer upphävs**
- **Regler för vatten och avlopp i tillväxt- och omvandlingsområden upphävs**
- **Avfallsplan för Umeåregionen ska revideras**
- **Riktlinjer för användning av applikation i mobila enheter ska revideras**
- **Riktlinjer för kraftverksamhet ska revideras**
- **Åtgärdsprogram mot buller 2019-2023 ska revideras**
- **Lönepolicy ska revideras**
- **Trafiksäkerhetsprogram ska revideras**
- **Arkitekturpolicy ska tas fram**
- **Grönstrukturprogram ska tas fram**
- **Konstpolicy ska tas fram**
- **Riktlinje för lönestrategiskt arbete ska tas fram**
- **Riktlinje för arbete med kemikalier ska tas fram**

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

- **Riktlinjer för flaggning förlängs**
- **Inriktningsmål för markreserv ska revideras**
- **Regler för Umeå kommuns elhandel ska revideras**
- **Plan för kapacitetshöjning civil beredskap ska tas fram.**

Reservation
Anders Ågren (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Kommunfullmäktige 2024-11-25

Ärendebeskrivning

I enlighet med den nya riktlinje för styrdokument som fastställdes av kommunstyrelsen i januari 2024 ska styrdokument regelbundet ses över. Syftet med översynen är att utvärdera dokumentens syfte och styreffekt. Vanliga orsaker till att dokument upphävs är att verksamheten fungerar väl utan styrdokument eller att frågorna har infogats i annan styrning. Det är inte en värdering eller viktning av området i sig.

Det är det politiska organ som beslutade om dokumentet som ska fatta beslut om det ska förlängas, revideras eller upphävas.

Innan ett nytt styrdokument tas fram ska det göras en nulägesanalys över hur styrningen fungerar idag och vilka områden som behöver förbättras. För att undvika målkonflikter är det viktigt att se över även befintliga styrdokument relaterade till området.

För att skapa bättre överblick görs översyn av flera dokument vid ett och samma tillfälle. Se bilaga ett och två för en sammanfattning av orsaker till besluten. Bakgrundsanalyserna till varje styrdokument finns samlade i bilaga 3. Dessa bakgrundsbeskrivningar är en översyn av hela området och föreslår ibland annan eller relaterad styrning. Dessa frågor är inte föremål för politiska beslut i dagsläget utan hanteras på annat sätt.

De tidigare beslutade styrdokument som berörs i ärendet är inte bifogade. De går i stället att ta del av på www.umea.se/styrdokument

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Sammanställning beslut fullmäktige
Bilaga 2. Sammanställning beslut kommunstyrelsen
Bilaga 2. Bakgrundsanalyser och underlag

Beredningsansvariga

Lina Renfors, Sara Nordström

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Kommunfullmäktige 2024-11-25

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Följande yttrar sig: Hans Lindberg, Anders Ågren, Lars Forsgren, Lars Nilsson , Nils Seye Larsen, Ellen Ström, Davis Kaza, Ulrik Berg, Maria Lindvall, Mikael Berglund och Alf Molin.

Yrkanden
Hans Lindberg (S), Nils Seye Larsen (MP), Ellen Ström (V), Mikael Berglund (S), Alf Molin (L) och **Davis Kaza (AP)** – Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anders Ågren (M), Ulrik Berg (M) och **Maria Lindvall (-) (L)** – Avslag till att ta fram en arkitekturpolicy.

Lars Forsgren (SD) – Avslag till att ta fram ett grönstrukturprogram och att revidera trafiksäkerhetsprogrammet.

Propositionsordning som godkänns
Kommunstyrelsens förslag *mot* Anders Ågrens förslag *mot* Lars Forsgrens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Reservation
Anders Ågren (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Lars Forsgren (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till
Nämnder, samt Umeå kommunföretag

Från: Kevin Peters Björnsdotter
Skickat: den 17 december 2024 06:16
Till: Elisabeth Anttu
Ämne: Uppföljning handlingsplan suicidprevention
Bifogade filer: IFN-2024_00070-2 Rapport - Uppföljning 2024 - Handlingsplan suicidprevention 2272898_2_1.PDF; Handlingsplan suicidprevention.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Slutfört

Hej Fritidsnämnden!

I fjolår antogs handlingsplan suicidprevention i Kommunstyrelsen varvid 2024 är det första året vi följer upp arbetet.

I handlingsplanen framgår att: ”Den årliga sammanfattningen föredras i Umeå kommun på Individ-och familjenämnden som ägare av handlingsplanen samt kommunstyrelsens hållbarhetsutskott och skickas till kommunens övriga nämnder och företrädare för övriga organisationer i samverkansgruppen.”

Sammanfattningen samt handlingsplanen finns bifogad. Jag finns tillgänglig för förfrågningar om föredragning i nämnd om uppföljning av handlingsplan suicidprevention.

Med vänlig hälsning

Kevin P. Björnsdotter

Kevin P. Björnsdotter
Verksamhetsutvecklare & Samordnare suicidprevention
Äldreomsorgsförvaltningens stab
070-611 00 35
kevin.bjornsdotter@umea.se

Umeå Kommun
www.umea.se/kommun

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag
2024-02-21

§ 39

Diarienr: IFN-2024/00070

Uppföljning handlingsplan suicidprevention

Beslut
Individ- och familjenämnden godkänner uppföljningen av handlingsplan suicidprevention 2024.

Ärendebeskrivning
En första uppföljning av den kommunövergripande handlingsplanen för suicidprevention antagen 2023 med sammanfattande resultat ur handlingsplanens åtgärdsområden.

Nämndens beslutsordning
Nämnden enas om att godkänna uppföljningen av handlingsplan suicidprevention 2024.

Beslutsunderlag
Uppföljning av Handlingsplan suicidprevention 2024

Beredningsansvarig
Kevin Björnsdotter

Beslutet ska skickas till
Kevin Björnsdotter
Anna Bergström

Uppföljning av Handlingsplan suicidprevention 2024

Dokumentnamn: Uppföljning av Handlingsplan suicidprevention 2024	
Dokumentansvarig: Kevin P. Björnsdotter	**Dokumentdatum:** 2024-01-18

Ingress

I mitt uppdrag som samordnare har jag imponerats av våra lokala aktörers kompetens och intresse att ta ett gemensamt ansvar och ägandeskap av de många delar som utgör ett kunskapsbaserat suicidpreventivt arbete. Frågorna har länge hanterats i verksamheter och med ett kompletterande lokalt samarbete initierat under hösten 2021 som vilar mot den kommunövergripande handlingsplanen som ram har vi börjat nå drift i förändringsprocesser som förutsätter ett bredare grepp. Arbetet inbegriper processhantering av långsiktiga utvecklingsarbeten såsom att utforska möjligheter till ett länsövergripande efterlevandestöd, likväl att fortlöpande hantera verksamhetsnära frågor som klargörande av resurslägen och gemensamma överenskommelser och rutiner. Navet för det lokala samarbetet utgår ifrån Suicidprevention samverkansgrupp Umeå med tillhörande arbetsgrupper: Planeringsgrupp, Suicidprevention barn och unga, Förebygga suicid i fysisk miljö, Anhörig- efterlevandestöd och suicidutredningar, samt Suicidprevention samverkan blåljus. Utöver befintlig samverkan jobbar samordnare uppsökande för att inventera behov och erbjuda stöttning, exempelvis i form av utbildningsinsatser och rutinskrivande.

Tillsammans bidrar alla aktörers arbete med viktiga pusselbitar till en helhet för att nå en bred effektspridning utifrån att suicid är att betrakta som en yttersta konsekvens av pågående lidande och utsatthet där lidandet kan uppstå i många av livets arenor. Flertalet av processerna och förändringarna tar dock tid att implementera och även om vi idag samverkat i över två års tid här vid första uppföljningen av handlingsplanen står vi fortfarande i startgropar på vissa områden där mycket arbete väntar framgent.

- Kevin Björnsdotter

Checklista suicidpreventiva åtgärder

Vart står vi i arbetet utifrån handlingsplanen? För att ge en överskådlighet av hur arbetet ser ut summerar samordnare sin lägesbild av samtliga suicidpreventiva insatser beskrivna i Handlingsplan suicidprevention.

I nedanstående tabell presenteras målsättning och åtgärd från handlingsplanen. Under avsnittet kommentarer kategoriseras arbetet utifrån följande alternativ, eventuellt följt av närmare summering:

Mött på hinder, Vilande, Initierat arbete, Närmar sig mål, Mål uppnått - löpande arbete

Målsättning	Åtgärd	Kommentar
Det ska finnas en struktur för samverkan kring det suicidpreventiva arbetet	Uppstart och fortsatt arbete Suicidprevention samverkansgrupp Umeå	Mål uppnått - löpande arbete Suicidprevention samverkansgrupp Umeå arbetar utifrån antaget styrdokument och årshjul för att förvalta ett sammanhållet suicidpreventivt arbete i lokalsamhället Umeå där verkställighet i handlingsplanens åtgärdsområden utgår från respektive arbetsgrupp. Planeringsgrupp stöttar samordnare i att hålla arbetet ändamålsenligt utifrån handlingsplan suicidprevention och styrdokument.
Genom befolkningsinriktade insatser stärka det suicidförebyggande arbetet genom förebyggande verksamheter	Särskilt uppmärksamma ett suicidpreventivt perspektiv inom annat förebyggande arbete som bedrivs	Initierat arbete Vi har initierat ett behovsstyrt arbete mot respektive företrädares verksamhetsområde för att implementera suicidprevention nära grunduppdrag. Förutsättningar i form av organisatorisk förankring, mandat och arbetstid att förvalta ett suicidpreventivt arbete inom verksamhet varierar och är föremål för fortsatt arbete.
Att Suicidprevention samverkansgrupp Umeå fungerar som ett forum för	Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå gemensamt behandlar fråga	Mål uppnått - löpande arbete, samt Initierat arbete

att öka medvetenheten om suicidrisker för gemensamma åtgärder	om att kartlägga riskzoner för suicid och tar fram en plan för vilka aktörer som ska kontaktas. Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå gemensamt behandlar fråga om att sammanställa och analysera statistik för suicid.	Det gemensamma arbetet för ökad medvetenhet fortlöper, arbetet med att kartlägga riskzoner beaktas i arbetsgrupp Förebygga suicid i fysisk miljö. Kartläggningen som bygger på kvantitativa data och operativ blåljuspersonals uppgifter om förekommande av riskplatser på offentlig plats vid förekomst av suicid närmar sig färdigställande. Kartläggningen utgör underlag vid fortsatt samarbete för inventering och åtgärder.
Att berörda verksamheter har möjlighet att identifiera behov av kunskap, samt har blivit medvetna om ansvar om möjligheter att arbeta suicidpreventivt. Att det finns kunskap inom verksamheterna om att identifiera risk för självmord samt en större benägenhet att våga fråga om suicidtankar	Inventera vilka behov av kompetenshöjning som finns inom den egna verksamheten. Dra nytta av de utbildningar som finns, exempelvis Aktion Livräddning och andra kunskapshöjande insatser. Ta del av och sprid kampanjer som syftar till att främja det suicidpreventiva arbetet (t.ex Stör döden). Sprida goda exempel, internt och externt. Inom ramen för den egna verksamheten uppmärksamma möjligheter att stödja utvecklingen av suicidpreventivt arbete	Initierat arbete Kompetenshöjande insatser har lyfts inom ramen för samverkan. Samordnare har inte initierat en systematisk övergripande inventering utan hanterat verksamhetsnära kompetensfrågor om suicidprevention fortlöpande utifrån företrädares inventeringar och bedömningar om föreliggande behov.
Berörda verksamheter har identifierat samarbetsparter och ökat användningen av SIP för personer som befinner sig i förhöjd risk för att utföra suicidhandlingar.	Utveckla arbetet med SIP genom att öka personalens kunskaper om att använda SIP, att hålla i SIP möten samt vid behov ta fram kompletterande krisplan. Förstärk en trygg hemgång för de barn, unga och vuxna som varit inneliggande på sjukhus för somatisk eller psykiatrisk vård och behöver stöd från kommunen när de skrivs ut. Se över rutiner och utvecklingsmöjligheter för samverkan med hälsocentraler och första linjen för barn och unga, utifrån riskfaktorer för suicid.	Initierat arbete SIP är föremål för befintligt utvecklingsarbete. Vissa överenskommelser och klargöranden är gjorda för att förtydliga samverkan kring SIP med hänseende till suicidprevention.

	Skolorna bör fortsätta sitt lokala arbete för beredskap och samverkan med andra instanser för att stödja elever som riskerar att bli långvarigt frånvarande.	
Berörda verksamheter uppmärksammar särskilda riskgrupper i högre grad och tillgodoser behov av kunskapshöjning genom en särskild utbildning	Att se över möjligheten för kompetenshöjning hos personal genom utbildning.	Närmar sig mål Företrädande verksamheter arbetar i hög utsträckning med kompetensförsörjning inom suicidprevention. Samordning och dialoger med enskilda utgör en grund för att följa löpande kompetensbehov. Flera samverkande aktörer stöttar med kompetensförsörjning inom suicidprevention och finns tillgängliga för förfrågningar.
Berörda verksamheter är extra uppmärksamma på vikten av ett gott bemötande av personer som kan befinna sig i särskild utsatthet för suicidrisk. Invånare som kommer i kontakt med verksamheten kan förvänta sig att bli likvärdigt och respektfullt behandlade utan att diskrimineras	Inventering av behov av utbildning i samtalsmetodik och bemötande. Användning av vägledning – att etablera rutiner för att följa upp personers upplevelser av verksamhetens utformning och bemötande.	Närmar sig mål Många verksamheter genomför utbildningar i samtalsmetodik och bemötande med hänsyn till grunduppdrag inom ramen för anställningsprocessen. I samverkan bedriver vi en kontinuerlig inventering genom dialog med berörda aktörer för att möte föreliggande behov inom enskild verksamhet.
Att räddningstjänst tillsammans med polis, sjukvård och SOS alarm hittar en samsyn i samverkan vid hot om suicid	Att inventera regionala förutsättningar för samverkansformer och undersöka etablerade arbetssätt, förslagsvis Jönköpingsmodellen. Undersök möjligheter till gemensamma utbildningar för ökad tvärprofessionell samsyn där räddningstjänsten föreslås vara samordnare.	Närmar sig mål Detta åtgärdsområde hanteras inom arbetsgrupp samverkan blåljus där man förutom gemensamma utbildningssatsningar jobbat fram en samverkansrutin vid ärenden om hot för suicid som tydliggör resurser och förloppskedja i samverkan. Implementering och uppföljning av rutinen hanteras i arbetsgruppen likväl genom företrädande verksamhetsområden.
Chefer och medarbetare vet hur de ska agera vid risk för	Ta fram rutiner, alternativt komplettera befintliga, för hur	Initierat arbete

att en person ska begå självmord. Det systematiska kvalitetsarbetet ska säkra en utveckling av det suicidpreventiva arbetet, med fokus på medarbetare och efterlevande.	chefer och medarbetare ska agera vid risk för att en person/klient/brukare ska begå självmord, exempelvis inom verksamhetens rutiner om hot och våld. Ta fram rutiner, alternativt komplettera befintliga, för hur chefer och medarbetare ska agera vid risk för eller fullbordat självmord. Se över rutin för hur ett självmord/självmordsförsök av någon som är aktuell i verksamheten följs upp, i syfte att kvalitetsutveckla verksamheten. Inventera vilka andra verksamheter och organisationer som en suicidnära person kan få stöd från i akuta och icke-akuta ärenden. Skapa och sprid lättillgänglig information för både medarbetare och brukare med information om stöd, exempelvis telefonnummer till stödlinjer.	SLK HR har implementerat ett kommunövergripande stöd utifrån chefsansvar med en kompletterande utbildning som tillhandahålls genom HR och samordnare. Företrädare i Suicidprevention samverkansgrupp Umeå samt andra berörda parter utvecklar rutiner. Samordnare erbjuder stöd i att ta fram rutiner och hanterar fortlöpande förfrågningar.
Berörda verksamheter har kunskap om hur suicidhandlingar hanteras och analyseras i nuläget och har identifierat eventuella utvecklingsbehov. Fler verksamhetsöverskridande analyser av suicid eller suicidförsök görs för att undanröja risker för att en liknande incident händer igen.	Genomför verksamhetsöverskridande händelseanalyser med exempelvis verksamhetsområde och hälso- och sjukvård.	Mål uppnått - löpande arbete, samt Vilande Region Västerbotten genomför lokala och breda händelseanalyser vid suicid hos enskilda anslutna till verksamhet. Inom kommunal verksamhet utreds suicid inom ordinarie avvikelsehantering och händelseanalyser används enskilt och tillsammans med andra aktörer. Andra former av suicidutredningar och efterlevandestöd kartläggs inom Arbetsgrupp anhörig-efterlevandestöd och suicidutredningar, men ett lokalt grepp om den frågan står vilande och hanteras för närvarande i länsgemensam arbetsgrupp suicidprevention efterlevandestöd.

Bilaga: Summering aktivitetsplaner

Fler av handlingsplanens åtgärdsområden utgår från verksamhetsnära arbete med suicidprevention. Till uppföljningen tillfrågas samtliga företrädare i Suicidprevention samverkansgrupp Umeå omnämnda i Handlingsplan suicidprevention att återlämna aktivitetsplan där man ombeds fylla i tidigare, pågående och planerade insatser som involverar suicidprevention eller har en förväntad suicidpreventiv effekt. Av 40 tillfrågade företrädare har 22 återkommit med ifylld aktivitetsplan. Nedanstående tabell summerar insatser varav fördjupande beskrivningar finns att tillgå vid respektive länk där aktivitetsplanerna efter samtycke är delgivna i sin helhet. Kompletterande beskrivningar eller frågor hänvisas till samordnare i suicidprevention.

Verksamhet/förvaltning	Insats	Målgrupp	Status
Ambulanssjukvård Länk till aktivitetsplan	Minska risk för överdoser	Grupper i utsatthet för suicidrisk	Fortlöpande sedan 2022
	Samverkansansvarig vid larm	Rätt resurs till rätt patient i rätt tid	Fortlöpande sedan 2022
	Samverkan psykiatriska patienter	Tjänstepersonnivå	Fortlöpande sedan 2023
	Utb. hantering av psykiatriska patienter	All ambulanspersonal	Fortlöpande sedan 2022
	Utb. AOSP	All ambulanspersonal	Fortlöpande sedan 2022
Barn och ungdomspsykiatrin Länk till aktivitetsplan			
	Utb. riktlinjer, bedömning, handläggning	All nyanställd personal	Fortlöpande
	Bemötandeutbildning	Medarbetare	2022, 2024
	Suicidriskutbildning	Medarbetare	2024
	Utb. RESIMA	Medarbetare	Fortlöpande
	Samverkansrutin SAMSSS	Barn och unga	Fortlöpande sedan 2023
	Bedömning skydds och vårdnivå	Barn och unga	Fortlöpande
	Signalsystem säkerhetsplan	Barn och unga	Fortlöpande
	Information till vårdnadshavare vid suicidtankar hos barn	Vårdnadshavare	Fortlöpande
	Medarbetarsamtal fråga om psykisk ohälsa	Medarbetare	Fortlöpande
	FHV vid kännedom om medarbetares behov	Medarbetare	Fortlöpande

	Handledning när ohälsa är kopplad till arbete	Medarbetare	Fortlöpande
Brandförsvaret Länk till aktivitetsplan			
	Beslut om initiativtagande part vid suicidlarm	Medarbetare	
	Uppmärksamma suicidprevention inom olycksförebyggande arbete	Medarbetare	
	Förankringsarbete, översyn av uppdrag/ansvarsområden inom suicidprevention	Medarbetare	
	Utb. AOSP	Medarbetare	
	Rutiner för suicidprevention		
BRIS Länk till aktivitetsplan			
	Nätverksträffar, programutb. psykisk ohälsa	Medarbetare och frivilliga	
	Information barnens rättigheter i skolklasser	Skolelever	
	Utskick om barns rättigheter	Skolelever grunskola	
	Kampanjer om barns rätt att må bra	Allmänhet	
	Kunskapsrapporter ex. stöd till suicidefterlevande barn	Allmänhet	Fortlöpande
	Anonym stödlinje	Barn och unga	Fortlöpande
	Stödsamtal	Barn och unga	Fortlöpande
	Anonym stödlinje	Vuxna och idrottsledare	Fortlöpande
	Krisberedskap	Skolpersonal och föreningar	
	Stödhelg för efterlevande	Barn och unga	Fortlöpande
	Gruppstöd grubbel	Barn och unga	Fortlöpande
	Gruppstöd krig eller flykt	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. stöd till efterlevande	Medarbetare	Fortlöpande
Folkhälsoenheten Region Västerbotten Länk till aktivitetsplan			
	Tillhandahålla utb. Våga fråga och Våga fråga äldre	Medarbetare	Uppstart 2024
	Tillhandahålla utb. Livsviktiga snack	Medarbetare	2024

	Stöd för ideella för att arbeta med MHFA	Medarbetare och frivilliga	2024
	Utb. ideella föreningar inom suicidprevention	Medarbetare och frivilliga	
	Familj och sorg stödgrupper	Familjer där någon dött	Pågående
	Föreningsbidrag till HOPE	Efterlevandestöd	2024
Fritidsförvaltningen Länk till aktivitetsplan			
	Stärka skyddsfaktorer genom aktiv fritid utifrån grunduppdrag	Allmänheten	
	Stötta föreningsliv i syfte att främja folkhälsa	Allmänheten	
	Utb. suicidprevention	Chefer	2023
	Utb. MHFA	Fritidsledare	2023
För- och grundskola Länk till aktivitetsplan			
	Samverkansrutin SAMSSS	Barn och unga	Uppstart 2023
	Samverkansforum HLT	Barn och unga	Fortlöpande
	Samråd vård och omsorg beredning barn och unga	Kommunerna och Region Västerbotten	Fortlöpande
	Strategisk samverkan barn och unga Umeå	Regionala och kommunala aktörer	Fortlöpande
	Samverkansform SSPF	Socialtjänst, skola, polis, fritid	Fortlöpande
	Utbildning läroplansarbete	Medarbetare	Fortlöpande
	Elevhälsoarbete	Skolelever	Fortlöpande
	Stödmaterial organisation och roller	Elevhälsa	Fortlöpande
	Likabehandlingsarbete	Verksamhet	Fortlöpande
	Hälsobesök	Förskoleklass, åk 4, 7 och åk 1 gym.	Fortlöpande
	Elevenkäter	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. YAM	Barn och unga	Under paus för utvärdering
	Vägledning, elevers utvecklings mot målen	Barn och unga	Fortlöpande
	Metodbok EMI	Elevhälsa	Fortlöpande
	Överlämning mellan stadier och skolformer	Elevhälsa	Fortlöpande
	Plan mot kränkande behandling	Medarbetare, barn och unga	Fortlöpande
	ANTD plan mot alkohol, narkotika, tobak och doping	Medarbetare	Fortlöpande

	Handlingsplan suicidrisk rektorer och skolpersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk elevhälsopersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. Stör döden	Pedagoger	Fortlöpande
	Utb. Traumamedveten omsorg	Pedagoger	Fortlöpande
	Handlingsplan hedersrelaterat våld och förtryck	Verksamhet	Fortlöpande
	Krisplan	Verksamhet	Fortlöpande
	Samverkansteam specialistnivå	Barn och unga	Fortlöpande
	ÖK utökat mandat för skola att kalla till SIP	Berörda parter	Fortlöpande
	Öppen mottagning, stödsamtal	Elevhälsan	Fortlöpande
	Identifiera och ev. insatser mående medarbetarsamtal	Medarbetare	Fortlöpande
	Företagshälsovård	Medarbetare	Fortlöpande
Gymnasieskola Länk till aktivitetsplan			
	Samverkansrutin SAMSSS	Barn och unga	Uppstart 2023
	Samverkan psykisk ohälsa	Ungdomsmottagning, gymnasieskolor, Ingången	Fortlöpande
	Samråd vård och omsorg beredning barn och unga	Kommunerna och Region Västerbotten	Fortlöpande
	Strategisk samverkan barn och unga Umeå	Regionala och kommunala aktörer	Fortlöpande
	Samverkansform SSPF	Socialtjänst, skola, polis, fritid	Fortlöpande
	Utbildning läroplansarbete	Medarbetare	Fortlöpande
	Elevhälsoarbete	Skolelever	Fortlöpande
	Hälsobesök Gy åk 1 och AGY åk 1	Barn och unga	Fortlöpande
	Elevenkäter	Barn och unga	Fortlöpande
	Metodbok EMI	Elevhälsa	Fortlöpande
	Tvärprofessionella möten i elevhälsoteam	Elevhälsa	Fortlöpande
	Klassbesök elevhälsa	Barn och unga	Fortlöpande
	Elevaktivitetsstärkande grupper	Barn och unga	Fortlöpande

	Insatser mot stress	Barn och unga	Fortlöpande
	Överlämningar från för- och grundskola	Barn och unga	Fortlöpande
	Plan mot kränkande behandling	Medarbetare, barn och unga	Fortlöpande
	ANTD plan mot alkohol, narkotika, tobak och doping	Medarbetare	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk rektorer och skolpersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk elevhälsopersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan mot hot och våld	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. Stör döden	Pedagoger	Fortlöpande
	UGS-övergripande Krisplan	Medarbetare	Fortlöpande
	Mentorsamtal	Barn och unga	Fortlöpande
	Fokussamtal elevenkäten	Barn och unga	Fortlöpande
	COSAFE, app vid krissituation	Barn och unga	Fortlöpande
	Samverkansteam på specialistnivå	Samordnas mellan kommun och region	Fortlöpande
	Ensamboendesamtal	Vid behov, elever åk 1	Fortlöpande
	Stödsamtal/Öppen mottagning	Barn och unga	Fortlöpande
	ÖK utökat mandat för skola att kalla till SIP	Berörda parter	Fortlöpande
	Identifiera och ev. insatser mående medarbetarsamtal	Medarbetare	Fortlöpande
	Företagshälsovård	Medarbetare	Fortlöpande
Habiliteringscentrum Länk till aktivitetsplan			
	Samverkansöverkommelse	Barn -och ungdomshabiliteringen Barn och ungdomspsykiatri, Region Västerbotten	Fortlöpande
	Samverkansöverkommelse	Ungdom och vuxenhabilitering råd och stöd, Psykiatriska kliniken	Fortlöpande
	Handlingsplan för suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2017

	Utb. MHFA	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
Kriminalvården frivård Länk till aktivitetsplan			
	Punktinsats suicidprevention Norra Norrlands	Chefer	2023
	Utb. suicidprevention	Medarbetare	2023
	Rutin suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande
Kulturförvaltning Länk till aktivitetsplan			
	Utb. Våga fråga	Medarbetare	2024
	Kultur för seniorer	Seniorer	Fortlöpande
	Kultur för hälsa	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. suicidprevention	Chefer	2024
MIND Länk till aktivitetsplan			
	Stödjande samtal i Livslinjen chatt	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Mindhouse stöd i att hantera eget mående	Allmänhet	2021-2024
	Stödjande samtal i självmordslinjen	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2015
	Ny volontärutb.	Frivilligarb.	2021-2023
Näringslivsförvaltning Länk till aktivitetsplan			
	Stötta arbete om hotspots i dialog med näringsliv	Allmänhet	2024
Polismyndigheten Länk till aktivitetsplan			
	Utb. AOSP	Medarbetare	2024
	Samverkan psykiatri	Riskgrupper	
	Informationskampanjer	Allmänhet	Fortlöpande
	Samarbeten reducera relationsvåld	Berörda parter	Fortlöpande
	Utöka samarbete beroendevård	Berörda parter	Fortlöpande
	SMADIT samverkan mot drog och alkohol i trafiken	Berörda parter	Fortlöpande
	Samverkansavtalet	Berörda parter	Fortlöpande sedan 2023
	Utb. Våga fråga	Medarbetare	2023-2024
	Skyddsronder psykosocial arbetsmiljö	Medarbetare	Fortlöpande
	Polis-präst, samtalsstöd	Medarbetare	Fortlöpande

SLK HR Länk till aktivitetsplan			
	Utb. suicidprevention arbetsgivaransvar	Centrala samverkansgruppen	2023
	Publicerat stödmaterial	Chefer	2023
	Utb. suicidprevention arbetsgivaransvar	Samtliga förvaltningars HR-Partners	2023
	Utbildningsinsatser suicidprevention	Fritidsförvaltningens ledningsgrupp Kulturförvaltningens ledningsgrupp	2023
	Metodstöd suicidprevention arbetsgivarroll	Chefer	Fortlöpande sedan 2023
	Information och dialog suicidprevention och HR	Fyrbodals kommunalförbund	2024
SOS alarm Länk till aktivitetsplan			
	Ledarutb. AOSP	Medarbetare	2024
	Utb. AOSP	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2023
	Yrkeshandledning stöttning i tunga ärenden och samtal	Medarbetare	Fortlöpande
Suicide Zero Länk till aktivitetsplan			
	Påverkansarbete mediarapportering suicid	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Samverkan medborgardialoger	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Ljusmanifestationer och samverkan suicidpreventiva dagen	Allmänhet	Fortlöpande
	Livsviktiga snack-böcker till allmänhet	Föräldrar	Fortlöpande
	Samarbete civilsamhälle	Allmänhet	Fortlöpande
	Påverkansarbete kommunundersökning suicidprevention	Allmänhet	Fortlöpande
	Beslutsstöd rutiner	Skola och socialtjänst	Fortlöpande
	Påverkansarbete nationella stödlinjen mm	Allmänhet	Fortlöpande
	Samverkan NSPH	Riskgrupper	Fortlöpande sedan 2022
	Politikerföreläsning kommuner	Politiker och beslutsfattare	Fortlöpande sedan 2023

	Tillhandahålla utb. våga fråga och våga fråga äldre	Medarbetare	Fortlöpande
	Utb. Våga fråga	Polis i Västerbotten	Fortlöpande
Svenska kyrkan Länk till aktivitetsplan			
	Stödgrupp psykosocialt anhörigstöd till efterlevande	Allmänhet	Fortlöpande
Gator och parker Länk till aktivitetsplan			
	Infrastrukturåtgärder, inventering kommunala broar för suicidskydd	Allmänhet	Fortlöpande
Trafikverket Länk till aktivitetsplan			
	Montering av suicidskydd västra länken bron.	Allmänhet	Vid brons öppnande för trafik
	Samverkan räddningstjänst brister i transportsystemet	Allmänhet	Fortlöpande
	Uppföljning av aktionsplanen för säker vägtrafik	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2022
	Uppföljning målet om minskad suicid i transportområdet	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
	Webbinarium suicidprevention i vägtrafiken	Medarbetare	Fortlöpande
Umeå universitet Länk till aktivitetsplan			
	Utb. MHFA	Medarbetare och studentkårers ombud	
	Metodmöte suicidbedömningar	Studenthälsa	
Äldreomsorgsförvaltning Länk till aktivitetsplan			
	Brevutskick stödmaterial hantera mående	Allmänhet 65+	2022
	Föreläsningar och dialoger mående seniortorget	Allmänhet 65+	Fortlöpande sedan 2021
	Föreläsningar mot landsbygd	Allmänhet	2023-2024
	Lokal samverkan ofrivillig ensamhet och psykisk hälsa äldre	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2022
	Verksamhetintroduktioner suicidprevention	Äldreomsorg	Fortlöpande sedan 2023

	Produktion av utb. bemötande och stöd mående	Äldreomsorg	Påbörjat 2023
	Handlingsplan suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
	Verksamhetsnära rutiner suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
	Kartläggning behov av förvaltningsöverskridande samarbete vid gemensamma folkhälsofrågor	Äldreomsorg	2023-2024
	Introduktion suicidprevention	Enhetschefer SÄBO, hemtjänst	2023
	Utb. och metodstöd HR suicidprevention chefsansvar	Medarbetare	2023
	Utb. och rutin suicidprevention kommunens lönesupport	Medarbetare	2023-2024

Från: Annika Kjellsson Lind
Skickat: den 19 december 2024 15:36
Till: KS Diarium; BN Diarium; Ulrika Lindström; Umeå Fritid; Kulturförvaltningen Kultur; Utbildningskontoret; TN Diarium SHBK; Individ- och familjenämnden; Äldrenämnden; Lena Karlsson Engman; kundcenter@bostaden.umea.se; VAKIN Kundservice; Johan Sjödin; Malin Edin; umea.energi@umeaenergi.se; Mikael Isaksson; Upab; Annika Ljungblad; Andreas Wikedal; Infrastruktur i Umeå AB; Anna-Clara Fridén; Info Avfallscenter
Kopia: Thomas Molén; Mattias Wallmark
Ämne: Remiss plan för digital omställning
Bifogade filer: ~ TN-2024_00770-2 Protokollsutdrag 2358552_1_1.pdf; Plan för digital omställning - Remissversion.pdf

Hej!
Bifogat finns protokollsutdrag samt bilaga, Plan för digital omställning, för inhämtande av remissyttrande från beslutade instanser som framgår i protokollsutdraget.

Yttranden ska vara Tndiarium@umea.se tillhanda senast **31 mars 2025 kl 12.00**. Märk ämnesraden med diarienummer **TN-2024/00770**.

Har ni frågor vänd er till Thomas Molén eller Annika Kjellsson Lind.

med vänlig hälsning
Annika Kjellsson Lind
chef för myndighetsutövning, administration och GIS
090-161371
Annika.lind.3@umea.se

Umeå kommun
gator och parker
901 84 Umeå
Besöksadress: Skolgatan 31A
www.umea.se/kommun

UMEÅ KOMMUN

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2024-12-19

§ 118
Diarienr: TN-2024/00770

Beslut om remiss Plan för digital omställning

Beslut
Tekniska nämnden beslutar

att skicka Plan för digital omställning på remiss till instanser i denna skrivelse.

Ärendebeskrivning
Umeå kommuns nuvarande IT-strategi beslutades av Kommunfullmäktige 2017. Strategin har inte reviderats sedan beslutet och det har sedan dess skett flera större förändringar som påverkar behovet av styrning inom IT och digitalisering/digital omställning.

Under 2023 fanns exempelvis inriktningsmål och program digital transformation på kommunövergripande nivå vars syfte var att skapa riktning och förändring inom området. Från och med 2024 är programmet och inriktningsmålet borttaget vilket har en betydande påverkan på styrningen inom området, men också på högsta politiska ledningens insikter, delaktighet och engagemang kopplat till digital omställning.

Under 2023 utfördes en genomlysning av organisering och ansvar för kommunens IT- och digitaliseringsverksamheter. Genomlysningen resulterade i att IT-funktionen och Digitalisering och verksamhetsutveckling från och med 2024 finns i den gemensamma verksamheten Digital omställning och IT inom Teknik- och fastighetsförvaltningen. Ansvaret för kommunens digitala omställning flyttades i samband med det från Kommunstyrelsen till Tekniska nämnden.

Teknikutvecklingen i omvärlden går också extremt fort och nya områden som exempelvis AI, dataanalys och automation skapar nya möjligheter men också utmaningar. Viktiga förutsättningar som arkitekturstyrning har

under många år varit eftersatt i kommunen vilket skapat inlåsningseffekter, fördyringar och undermåliga systemstöd.

Ovanstående, tillsammans med en förväntan på att öka takten i kommunens digitala omställning, resulterar i behovet av att etablera en styrning som skapar förmåga att effektivt realisera framtidssäkra lösningar och skapa nytta för kommunens invånare och verksamheter i snabbare takt och med större effekt.

Utifrån en relevansprövning som gjordes av kommunens IT-strategi och e-servicestrategi beslutade kommunfullmäktige i april 2024 att dessa skulle revideras. Under perioden maj till november 2024 har Digital omställning och IT, med stöd av Ekonomi och styrning/Styrning och samordning, utrett strukturen för styrningen och upprättat förslag till styrande dokument som tydliggör förhållningssätt, inriktning/planering för kommunens arbete med digital omställning. Det styrdokument som upprättats och som nu ska skickas på remiss är:

Plan för digital omställning vars syfte är att:

- Sätta riktning och skapa långsiktighet för Umeå kommuns digitala omställning.
- Vara styrande vid beslut och prioriteringar i kommunens digitaliseringsarbete.
- Skapa samsyn och gemensam förståelse för prioriteringar.
- Tydliggöra gemensamma inriktningar och områden som kommunen behöver samhandla och kraftsamla inom.
- Vara ett stöd för nämnder och verksamheter i den strategiska planeringen och omställningsarbetet.

Utöver ovanstående styrdokument, som ska antas av kommunfullmäktige, finns även behov av att upprätta ett operativt styrdokument som konkretiserar hur ambitionerna i planen ska nås. Styrdokumentet kommer sannolikt att benämnas *Handlingsplan för digital omställning* och ska beskriva hur Digital omställning och IT, och andra stödjande och förutsättningsskapande verksamheter, tillsammans med kommunens förvaltningar skapar de förutsättningar som krävs. Handlingsplanen kommer att upprättas efter att *Plan för digital omställning* är beslutad.

Sammanfattningsvis ska *Plan för digital omställning* bidra till långsiktighet i kommunens digitaliseringsarbete och skapa stabila grundläggande förutsättningar för kommunens digitala omställning. Allt eftersom de grundläggande förutsättningarna etableras och utvecklas kommer planens fokus att riktas mot åtgärder och initiativ som är direkt värdeskapande för kommunens invånare och verksamheter.

Plan för digital omställning gäller hela kommunens organisation men specifikt de egna nämnderna.

Instanser för remiss:

- Kommunstyrelsen
- Kommunstyrelsens och Kommunfullmäktiges utskott
- Byggnadsnämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Fritidsnämnden
- Kulturnämnden
- För- och grundskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Personalnämnden
- Tekniska nämnden
- Individ- och familjenämnden
- Äldrenämnden
- Valnämnden
- Bostaden
- Vakin
- Umeå Energi
- Umeå Hamn
- Upab
- Kompetensspridning Umeå
- INAB
- Dåva DAC

Beslutsunderlag

Plan för digital omställning - Remissversion, rev 1.01. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut anses inte tillämpbar.

Beredningsansvariga

Thomas Molén, digitaliseringsstrateg, Digital omställning och IT

Umeå kommun **Protokollsutdrag**
Tekniska nämnden 2024-12-19

Mattias Wallmark, verksamhetschef, Digital omställning och IT

Beslutet ska skickas till
Samtliga nämnder och bolag
Digital omställning och IT, Teknik och fastighetsförvaltningen

Remissvaren ska vara TNdiarium till handa senast 20250331 kl 12.00.

UMEÅ KOMMUN

Remissversion, 2024-12-02, rev 1.01

Kommunövergripande

Plan för digital omställning 2025-2028

Beslutad av: Kommunfullmäktige	**Diarienummer:** XX	**Datum och paragraf för beslutet:** XX
Dokumenttyp: Plan	**Giltighetstid:** 2025-2028	**Dokumentansvarig nämnd:** Tekniska nämnden

Inledning

Bakgrund

Umeå kommun står liksom andra offentliga aktörer inför stora utmaningar med demografisk utveckling, kompetensförsörjning, klimatförändringar, säkerhetsläge och nya och ökade krav hos invånare. Utmaningarna leder till att kommunen behöver kunna leverera mer välfärd till fler, utan att resurserna ökar.

Utvecklingen kräver att kommunen gör en omställning i hur välfärd tillhandahålls vilket ställer krav på förmågan att snabbt anpassa oss till en föränderlig omvärld. Digitaliseringen bedöms vara den viktigaste möjliggöraren i omställningen.

Genom att nyttja digitaliseringens möjligheter kan kommunen optimera och effektivisera befintliga tjänster och utbud, men också radikalt förändra hur välfärd tillhandahålls i ett föränderligt, digitalt ekosystem som vi delar med andra. Det kan handla om allt från att automatisera rutinmässiga arbetsmoment, till att etablera helt nya sätt att leverera välfärd där invånare och andra aktörer är medskapande.

För att en omställning med stöd av digitalisering ska lyckas behöver Umeå kommun, gemensamt och över organisationsgränser, kraftsamla runt att skapa förutsättningar och dra åt samma håll. Plan för digital omställning beskriver de förutsättningar vi behöver skapa och i vilken riktning vi ska gå.

Syfte

Syftet med planen är att skapa struktur och förutsättningar för att kommunens verksamheter ska öka omställningstakten med stöd av digitalisering.

Planen ska:

- Sätta riktning och skapa långsiktighet för Umeå kommuns digitala omställning.
- Vara styrande vid beslut och prioriteringar i kommunens digitaliseringsarbete.
- Skapa samsyn och gemensam förståelse för prioriteringar.
- Tydliggöra gemensamma inriktningar och områden som kommunen behöver samhandla och kraftsamla inom.
- Vara ett stöd för nämnder och verksamheter i den strategiska planeringen och omställningsarbetet.

Initialt kommer planen att ha stort fokus på grundläggande förutsättningar för digital omställning som hela eller stora delar av kommunens verksamheter behöver ha på plats. Förutsättningarna adresseras via planens strategiska inriktningar och prioriterade områden.

Ansvaret för att skapa grundläggande förutsättningar åligger i huvudsak tekniska nämnden och kommunstyrelsen. Arbetet behöver dock ske i nära samverkan med nämnder och förvaltningar.

Allt eftersom de grundläggande förutsättningarna för digitalisering etableras och utvecklas kommer planens fokus att riktas mot åtgärder och initiativ som är direkt värdeskapande för kommunens invånare och verksamheter.

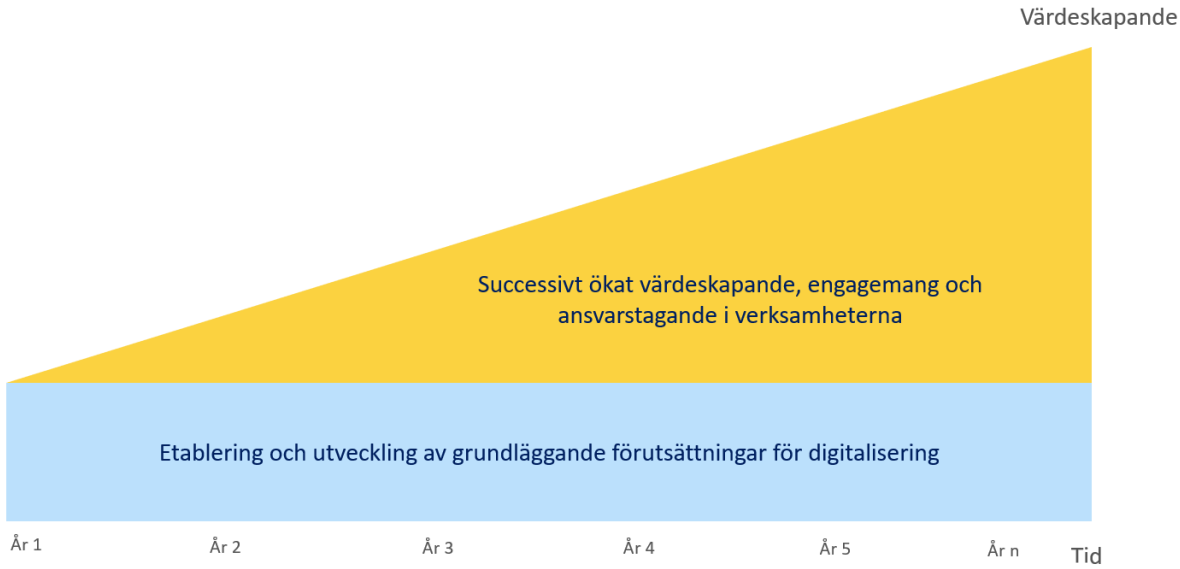

Schematisk bild över kommunens gemensamma genomförande av digital omställning.

Omfattning

Kommunövergripande plan för digital omställning gäller hela Umeå kommuns organisation men specifikt för de egna nämnderna. När de kommunala bolagen använder och ansluter till kommunens digitala infrastruktur och kommungemensamma digitala lösningarna omfattas också dessa av planen i tillämpliga delar. Planen är styrande inom områden där samverkan mellan kommunens nämnder och bolag är en förutsättning för att kunna etablera moderna, effektiva och robusta tjänster och processer. Det kan till exempel gälla när data behöver delas över organisationsgränser för att förstå invånarnas behov och bygga bra digitala tjänster.

Begrepp och definitioner

På *umea.se/digitalomstallning* förklaras facktermer som förkommer i planen.

Övergripande mål

Plan för digital omställning ska bidra till att nämnder och bolag kan tillgodose sina grunduppdrag och nå egna och kommunövergripande mål. Digitaliseringen ska skapa förutsättningar för en attraktiv och hållbar välfärd med fokus på värdeskapande för kommunens invånare, företag, besökare och andra aktörer.

Strategiska inriktningar och prioriterade områden

Planen omfattar sex strategiska inriktningar som kommunen behöver förflytta sig inom för att lyckas med digital omställning. Inriktningarna är varaktiga över tid och berör kommunens samtliga verksamheter.

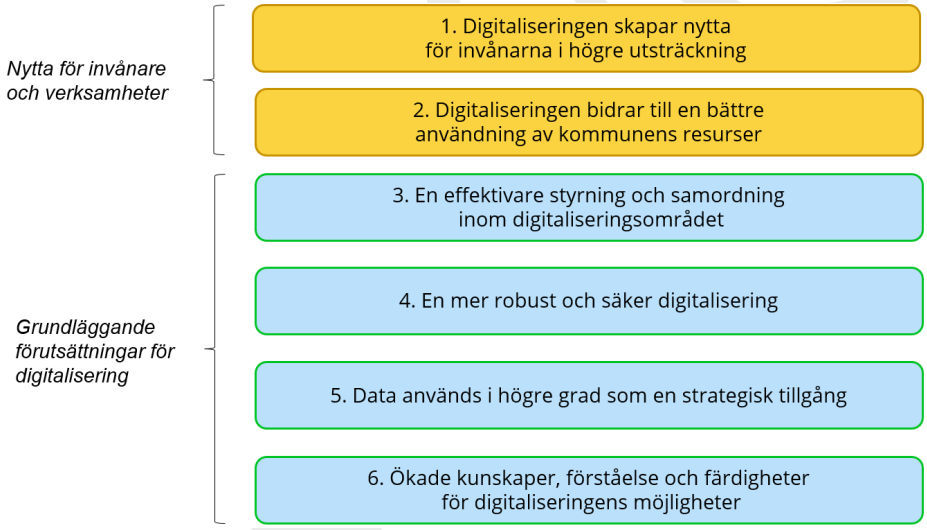

Planens sex strategiska inriktningar.

Förflyttning inom inriktningarna kräver att kommunen utvecklar ett antal områden. Dessa prioriterade områden har i olika omfattning beroenden till varandra och behöver utvecklas parallellt. Sammantaget skapar de nödvändiga förutsättningar för de strategiska inriktningarna.

Områdena kännetecknas av att de berör hela eller stora delar av kommunen, kräver samhandling från flera verksamheter, behöver ett tydligt ledningsstöd och engagemang samt ofta kräver tillgång till dedikerade medel och resurser för utveckling.

Gemensamt för dessa områden är också att nyttorna ofta uppstår först på längre sikt, och att de är nödvändiga fundament för digital omställning.

Till varje strategisk inriktning ges exempel på prioriterade områden som bedöms ha särskilt stor påverkan på förflyttningen inom den specifika inriktningen.

Områdena kan behöva revideras i takt med att kommunens digitala omställning tar steg framåt, att verksamheters förutsättningar förändras, eller att digitala trender eller andra omvärldsfaktorer utvecklas.

Inriktning 1. Digitaliseringen skapar nytta för invånarna i högre utsträckning

Rätt använd bidrar digitaliseringen till att stärka det sociala kontraktet mellan invånare och kommun vilket också främjar demokratin. Kommunens digitaliseringsarbete ska alltid utgå från invånarnas och samhällets behov. Den digitala omställningen i kommunen ska underlätta för invånare att hantera sina rättigheter och skyldigheter utifrån livshändelser och -situationer.

Kommunen ska i högre grad involvera invånare i kommunens digitala omställning. De digitala lösningarna ska bli mer anpassade till individer, behov och situationer. De ska ha en högre och mer sammanhållen kvalitet, till exempel avseende tillgänglighet, säkerhet, användarupplevelse och jämställdhet. Digitaliseringsarbetet ska bedrivas med helhetsperspektiv på invånarnas och samhällets behov. Processer och information behöver samverka över organisatoriska gränser. Kommunen ska öka förmågan att följa och utvärdera om digitaliseringen skapar rätt, och tillräckligt stort, värde för invånare och samhälle.

<u>Områden som behöver utvecklas för att skapa förflyttning inom inriktningen:</u>

Invånarfokus - Kommunen ska utveckla förutsättningar för delaktighet och transparens i digitaliseringsarbetet. Det krävs systematiskt insiktsarbete, behovsanalys, och uppföljning för att utvärdera nytta. Viktiga metoder är exempelvis dataanalys och uppföljning av användarupplevelser.

Sammanhållen digital service - Processer, information, data och tjänster ska samverka med varandra i ett digitalt ekosystem, inom kommunen och med andra offentliga aktörer. Kommunen ska aktivt verka för att öka invånarnas kunskap och förståelse för hur de digitala tjänsterna kan skapa värde för dem, och hur de används. Kommunen ska följa och

implementera nationella lösningar och standarder för verksamhetsprocesser, information och data samt tekniska lösningar.

Inriktning 2. Digitaliseringen bidrar till en bättre användning av kommunens resurser

Som skattefinansierad aktör har kommunen ett förtroende att förvalta och skapa värde av gemensamma medel. Digitaliseringens möjligheter behöver nyttjas för att verksamheterna ska kunna använda sina resurser på ett effektivare och mer värdeskapande sätt. Ett bättre resursnyttjande ska gynna såväl kvantitativa faktorer som ekonomi, som kvalitativa faktorer som förtroende, klimat och arbetsförhållanden.

Kommunen behöver arbeta med två parallella perspektiv. Ett är att i närtid effektivisera och optimera befintligt utbud av tjänster och service i större utsträckning, exempelvis automatisera rutinuppgifter i större omfattning för att omfördela eller spara resurser. Det andra perspektivet är att utmana befintliga strukturer och arbetssätt, och öppna för helt nya sätt att leverera välfärd i föränderlig tid.

Områden som behöver utvecklas för att skapa förflyttning inom inriktningen:

Intelligent automation - Kommunen ska utveckla strukturer för att identifiera processer att automatisera och skapa tekniska förutsättningar för intelligent automation, samt öka förmågan att anpassa verksamhet och medarbetare till de förändringar som automatiseringen innebär. Effekterna av automatisering ska mätas, följas upp och ageras på.

Datadriven organisation - Kommunen ska utveckla förmågan att systematiskt samla, kombinera och använda data och analytiska insikter för att fatta beslut, uppnå verksamhetsmål och driva innovation. Gemensamt behöver det skapas en kultur där data och analys blir en central del av verksamheten.

AI - Kommunen ska öka kompetens, förståelse och förmåga kring hur AI kan bidra till att uppnå verksamhetsmål, effektivisera arbetsuppgifter samt främja innovation och verksamhetsutveckling. Teknisk förmåga och erforderliga riktlinjer för användning behöver upprättas.

UTKAST

Inriktning 3. En effektivare styrning och samordning inom digitaliseringsområdet

Kommunen behöver organisera och styra digitaliseringsarbetet så att det får rätt effekter utifrån invånarnas och hela kommunens bästa. För att skapa en långsiktighet ska det integreras i kommunens övergripande styrmodell.

För att lyckas med omställningen behöver samarbete över organisatoriska gränser ske i större utsträckning. Det är avgörande då vi har gemensamma utmaningar som kräver gemensamma vägval och sammanhållen styrning på strategisk och taktisk nivå. Genom att beakta gemensamma behov, intressen och ansvarsområden, såväl som enskilda verksamheters förutsättningar, ska inlåsningseffekter undvikas.

Kommunen ska upprätta relevanta mått och indikatorer för att följa upp nyttan av digitaliseringen och lägga en grund för ett effektivt och flexibelt omställningsarbete.

Områden som behöver utvecklas för att skapa förflyttning inom inriktningen:

En sammanhållen styrning - Kommunen ska tydliggöra ansvarsfördelning för digital omställning och vid behov revidera reglementen och ägardirektiv. Principer för finansiering och prioritering ska upprättas för att säkerställa att förutsättningar är kända och att medel nyttjas till det som ger störst nytta. Det gäller både balans mellan driftskapacitet och utvecklingskapacitet, men också mellan grundläggande förutsättningar för digitalisering och direkt värdeskapande åtgärder för invånare och verksamheter.

Kommunen ska etablera strukturer och arbetssätt för det långsiktiga kommunövergripande digitaliseringsarbetet, och upprätta erforderliga styrdokument.

Ändamålsenliga arbetssätt - Kommunen ska tillämpa tvärfunktionella samarbeten inom ramen för samverkansmodell för digitalisering. Samarbetena ska bygga på systematiskt lärande och arbetsformer som sätter utmaningar i centrum och frångår linjestrukturer. För att lyckas med digitalisering krävs god verksamhetskännedom och invånarkännedom såväl som kompetens inom informationsförvaltning, säkerhet, juridik, förändringsledning, kommunikation och teknik. Kommunens arbetssätt ska säkerställa att kompetens och mandat inom dessa områden tillvaratas för att stärka tvärfunktionellt lärande, leveransförmåga och hållbarhet.

Effekthemtagning och uppföljning - Kommunen ska utveckla och tillämpa metoder för att kontinuerligt följa hur digitaliseringens värdeflöde levererar mot önskade effekter, exempelvis genom att följa nytta, risk och kostnad.

Inriktning 4. En mer robust och säker digitalisering

I kommunens digitala tillgångar ryms stora värden som måste skyddas. En ökad digitalisering innebär större sårbarheter, samtidigt som hotbilden ökar på grund av ett försämrat globalt säkerhetsläge. Kommunen ska skapa en robust och säker digitalisering som ger förutsättningar att upprätthålla verksamheter vid störningar eller avbrott, upprätthålla förtroendet för kommunens verksamheter och hjälpa dem att nå sina mål.

Kommunen ska utveckla och förstärka strukturer i arbetet med att förebygga och kontinuerligt hantera risker kopplade till säkerhet inom digitalisering. Kommunens verksamheter och specialistfunktioner ska i större utsträckning samarbeta inom området, då det är en förutsättning för ett gott resultat.

Områden som behöver utvecklas för att skapa förflyttning inom inriktningen:

Informationssäkerhet - En säkerhetskultur som genomsyrar hela organisationen behöver byggas genom ledningens engagemang och genom att öka medvetenheten och kunskapen om riskerna med kommunens informationshantering hos både beslutsfattare och medarbetare. Informationssäkerhetsarbetet ska grundas på en kommungemensam informationsarkitektur för att möjliggöra systematiskt informationssäkerhetsarbete och kontinuerlig uppföljning. Genom att arbeta riskbaserat med tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder kan kommunen säkerställa ett adekvat skydd för verksamhetsinformation och att informationshanteringen efterlever lagar och regelverk. Det riskbaserade arbetet möjliggör också en balans mellan säkerhet och användarbarhet.

Cybersäkerhet - Cybersäkerhetsarbetet ska säkerställa ett systematiskt arbete för att minska risker som utgår från externa och/eller antagonistiska hot mot kommunens tekniska miljö. Kommunen ska arbeta systematiskt med att identifiera sårbarheter, höja kompetensen hos samtliga medarbetare inom grundläggande cybersäkerhet, implementera robusta säkerhetsåtgärder och genomföra kontinuerliga tester, upprätta incidenthanteringsplaner och etablera samarbeten mellan offentliga och privata sektorer i syfte att dela information om hot och bästa praxis.

Optimerad teknisk miljö - Kommunens ska samla och standardisera infrastruktur, digitala plattformar och informationssystem för att skapa en mer enhetlig och effektiv teknisk miljö anpassad till verksamheternas behov. Konsolidera antalet system och säkerställa redundans för att skapa robusthet. Utreda förutsättningar för vad som kan samnyttjas av flera och vad som behöver vara verksamhetsspecifikt.

Arkitektur - Kommunen ska säkerställa att det finns en röd tråd mellan vision, mål och genomförande. Det behöver göras genom att beakta hur processer, information och teknik samspelar för att bidra till maximal nytta för invånare genom att ge förutsättningar för både robusthet och innovation. Principer inom arkitekturområdet ska säkerställa att digitalisering sker med fokus på långsiktighet och helhet genom att inlåsningseffekter och säkerhetsrisker över tid minimeras och elimineras.

Inriktning 5. Data används i högre grad som en strategisk tillgång

Genom ökad användning av data och information kan invånarnas beteenden, behov och preferenser förstås bättre. Mer välgrundade beslut kan fattas, verksamhetsstyrningen optimeras och framtida trender förutses.

För invånarna innebär det exempelvis att insatser och tjänster kan automatiseras och bli mera individ- och situationsanpassade. Användningen av data kan också öka kvalité och tillgänglighet. Tillgång till relevant och kvalitetssäkrad data är också en förutsättning för att kunna skala upp användningen och öka nyttiggörandet av exempelvis automation och AI.

Arbetet med att säkerställa ägarskap, kvalité och tillgång till data behöver intensifieras. Att tillgängliggöra och använda data ökar transparensen och stärker invånarnas förtroende genom att göra kommunens verksamheter mer öppna, samtidigt som det främjar innovation och skapar engagemang från externa aktörer.

Områden som behöver utvecklas för att skapa förflyttning inom inriktningen:

Strategi och målbild - Kommunen ska upprätta den styrning som krävs för att möjliggöra värdeskapande genom data.

Informationsförvaltning - För att förenkla Umeås gemensamma värdeskapande och effektivt och tryggt kunna tillgängliggöra och återanvända information, behöver vi intensifiera arbetet med att skapa gemensamma metoder och verktyg för informationsförvaltning och förenkla datadrivet samarbete inom hela kommunkoncernen. Kommunen ska prioritera åtgärder som skapar bättre systematik och struktur för att stödja informationsägarna i deras uppdrag att garantera att deras information är tillgänglig, säker, samt juridiskt och kvalitetsmässigt korrekt. Informationen ska genom den gemensamma verksamhetsstrukturen enklare och säkrare katalogiseras under rätt verksamhetsprocess och kopplas till aktuella digitala lösningar.

Teknisk infrastruktur och analysförmåga - Kommunen ska tillhandahålla moderna och ändamålsenliga tekniska lösningar för insamling, lagring, analys, tillgängliggörande och

visualisering av data. Förmåga behöver skapas för processautomation och optimering i både interna och koncernövergripande processer, samt i interaktion med invånare.

Inriktning 6. Ökade kunskaper, förståelse och färdigheter för digitaliseringens möjligheter

För att modernisera och ställa om kommunens verksamheter med stöd av digitalisering behöver beslutsfattare, chefer och ledare ha en god förståelse för digitaliseringens möjligheter, men också kunskap och ökade färdigheter kring de förutsättningar som behöver finnas på plats för att nå önskade effekter.

Förflyttning inom planens inriktningar bidrar till att öka kommunens digitala mognad, dvs kommunens förmåga att förändra och ställa om på basis av digitalisering. En organisation med hög mognadsnivå är bättre positionerad för att uppnå en hög grad av intern effektivitet, transparens, och för att erbjuda offentliga tjänster som motsvarar och potentiellt överträffar invånarnas förväntningar. Kommunens förmåga till omställning och förändring med stöd av digitalisering kommer att vara helt avgörande för att hantera de utmaningar som kommunen står inför. Chefer måste leda omställningsarbetet, och alla medarbetare behöver förstå digitaliseringens möjligheter för att bli motiverade och engagerade.

Områden som behöver utvecklas för att skapa förflyttning inom inriktningen:

Ökad digital kompetens - Kommunen ska öka insikterna hos beslutfattare, chefer, ledare och medarbetare för hur digitaliseringen kan bidra till effektivisering och omställning av kommunens verksamheter. Även göra det enkelt för medarbetarna att tillgodogöra sig rätt digital kompetens och färdighet för att utföra och utveckla sitt arbete inom ramen för vad som förväntas i en digital omställning. Strukturer för att säkerställa tillgång till digital kompetens och färdighet på lång sikt behöver utvecklas.

Ökad digital mognad – Kommunen ska främja en kultur som uppmuntrar till omställning, samt skapa förutsättningar för kontinuerlig omvärldsbevakning som ett led i att arbeta med strategisk framsyn för såväl en föränderlig omvärld som en föränderlig framtid. Förutsättningar för organisatoriskt lärande behöver stärkas.

Genomförande av planen

Tekniska nämnden är ansvarig för genomförande och uppföljning av *Plan för digital omställning*.

Planen ska vara utgångspunkt för nämnders planering och genomförande av digital omställning. Nämnderna ska upparbeta nödvändig styrning och uppföljning för planens genomförande inom sitt verksamhetsområde. Om nämnden fattar beslut om egen handlingsplan för digitalisering bör den utgå från denna kommunövergripande plan för digital omställning.

Tekniska nämnden ansvarar för att, tillsammans med övriga nämnder och förvaltningar, upprätta och koordinera en handlingsplan som konkretiserar hur genomförandet av *Plan för digital omställning* ska ske. I handlingsplanen beskrivs nuläge och önskat läge inom planens prioriterade områden. Utifrån identifierat gap mellan dessa lägen konkretiseras de åtgärder som ger bäst förutsättningar för att bidra med förflyttning mot det önskade läget.

Samverkan kommer att ske med nämnder och förvaltningar i arbetet med att planera, genomföra och följa upp insatser inom handlingsplanen. Insatserna genomförs i etablerade samverkansstrukturer för digitalisering. Tekniska nämnden kommer också att samordna insatser och aktiviteter där flera nämnder och bolag berörs.

Uppföljning

Skriftlig återrapport till tekniska nämnden och kommunstyrelsen sker i slutet av varje verksamhetsår. Planen utvärderas under 2028.

Relaterade styrdokument

Fastställda

Riktlinjer för planerings- och budgetprocess
Policy för informationsförvaltning
Informationssäkerhetspolicy
Riktlinjer för informationssäkerhet
Handlingsplan för digital omställning (under framtagande)

Upphävda

IT-strategi (KF 2017) och Strategi för E-service (KF 2017) upphävs i och med antagande av planen.

UTKAST

UMEÅ KOMMUN

Umeå kommuns planering avseende digital omställning under perioden 2025–2028

Inriktningen för arbetet under perioden utgår från det behov av omställning med stöd av digitalisering som kommunen står inför för att kunna uppnå vision, grunduppdrag, inriktning för omställning samt inriktningsmål och program

Strategisk inriktning	Område	Planering	Ansvar	Uppföljning
1. Digitaliserings skapar nytta för invånarna i högre utsträckning	Invånarfokus	Öka transparens i digitaliseringsarbetet och utveckla förutsättningar för invånarnas delaktighet.	TN	Kartläggning av behov och förutsättningar är genomförd. Metoder för ökad transparens och delaktighet är upprättade.
		Upprätta analysmodell som beaktar fakta kring invånaren för en mera skräddarsydd upplevelse och individ-, behovs- och situationsanpassning.	TN	Analysmodell är upprättad och utvärderad.
		Skapa förutsättningar för att kontinuerligt mäta och följa upp användarupplevelser.	TN	Verktyg/modeller för att mäta och följa upp användarupplevelser är upparbetade och implementerade.
	Sammanhållen digital service	Etablera kommunövergripande struktur och metoder för behovsdriven utveckling.	TN	Vägledning för behovsdriven utveckling är upparbetad och implementerad.
		Utreda och ge förslag på förutsättningar för hur kommunens processer och tjänster kan utgå från livssituationer och livshändelser.	TN/Ansvarig nämnd/Bolag	Utredning är genomförd och förslag till hur livssituationer och livshändelser ska beaktas är upprättat.

Strategisk inriktning	Område	Planering	Ansvar	Uppföljning
		Stärka förmågan hos invånare i respektive livssituation för hur kommunens tjänster och digitala lösningar kan ge stöd, användas och skapa värde för dem.	TN/Ansvarig nämnd	En kartläggning av invånarnas behov i relation till livssituationer och livshändelser är genomförd. Stöd och kompetenshöjande insatser är etablerade för minst en livssituation/livshändelse.
		Upprätta färdplan för beaktande och implementering av nationella lösningar och standarder för verksamhetsprocesser, information och teknik som stödjer invånarnas livssituationer och livshändelser.	TN	Färdplan för hur livssituationer och livshändelser beaktas är upprättad.
2. Digitaliseringen bidrar till en bättre användning av kommunens resursers	Intelligent automation	Upprätta färdplan med nyckelområden att fokusera på för att kraftigt öka införandet av intelligent automation som ett sätt att förbättra i kommunens verksamheter.	TN/KS	Förslag till färdplan är upprättad.
		Etablera sätt att arbeta koncernövergripande inom automationsområdet för att nå skalfördelar.	TN	Koncernövergripande arbetssätt inom automationsområdet är etablerade.
		Etablera förmågor för att erbjuda självservice så att fler verksamheter själva kan bygga egna automationer.	TN	Förmågor för självservice är upprättade. Verksamheter bygger egna automationer.
	Datadriven organisation	Öka medarbetarnas kompetens kring data och dess värdeskapande. Ökad kompetens och förståelse kan bidra till en datadriven kultur och att data blir en central och naturlig del av verksamheten.	KS/TN	Kompetensbehov är kartlagt. Kompetenshöjande insatser är genomförda. Kunskapsstöd för AI är etablerat.
		Skapa förutsättningar att effektivt säkerställa att datahantering följer lagar och regler kring dataskydd och integritet.	KS/TN	Regler och lagar för dataskydd och identitet är identifierade och efterlevs.
	Artificiell Intelligens, AI	Öka medarbetarnas kompetens kring AI och dess tillämpningar.	TN	Kompetensbehov är kartlagda. Kompetenshöjande insatser är genomförda.

Strategisk inriktning	Område	Planering	Ansvar	Uppföljning
		Genomföra pilotprojekt för att i mindre skala testa och utvärdera hur AI-lösningar kan skapa värde i verksamheter.	TN	Pilotprojekt inom AI är genomförda och utvärderade.
		Erbjuda analys- och insiktsprodukter där AI ingår för att förstå och analysera kommunens verksamheter.	TN	Det finns ett utbud av analys- och insiktsprodukter inom AI-området.
		Systematisk omvärldsbevakning av AI-området för att bättre förstå hur, var och med vilken teknik AI bästa tillämpas i kommunens verksamheter.	TN	Omvärldsbevakning tillgängliggörs enligt en upprättad struktur.
3. En effektivare styrning och samordning inom digitaliseringsområdet	En sammanhållen styrning	Tydliggöra ansvarsfördelning för digital omställning och vid behov revidera nämndreglementen och ägarstyrning så att de utrycker nämnders och bolags ansvar och mandat.	TN/KS	Reglementen och ägardirektiv är reviderade.
		Upprätta principer för finansiering, prioritering och balansering för att säkerställa att förutsättningar är kända och att medel nyttjas till de digitaliseringsinitiativ som skapar störst nytta.	TN	Principer för finansiering, prioritering och balansering är upprättade.
		Etablera struktur och arbetssätt för det långsiktiga kommunövergripande digitaliseringsarbetet med utgångspunkt i Plan för digital omställning.	TN/KS	Struktur och arbetssätt är upprättade och tillämpas.
		Etablera relevant styrning genom att upprätta erforderliga styrdokument.	TN/KS	Erforderliga styrdokument är upprättade.
	Ändamålsenliga arbetssätt	Verka för att minimera ledtider i digitaliseringsinitiativ genom att etablera principer för ändamålsenlig taktisk styrning, där beslut fattas med grund i medarbetares kompetens och tillgänglig information.	TN	Principer för beslutsfattande etablerat.
		Etablera och tillämpa tvärfunktionella samarbeten över organisatoriska gränser för att hantera digitaliseringens komplexitet.	TN/Ansvarig nämnd	Tvärfunktionella samarbeten är etablerade och tillämpas vid prioriterade initiativ.
		Skapa förutsättningar för att kompetens inom exempelvis informationsförvaltning, juridik, förändringsledning och teknik tillvaratas för att stärka tvärfunktionellt lärande, leveransförmåga och hållbarhet.	TN/KS	Etablera process för att identifiera och tillvarata specialistkompetens i prioriterade initiativ.

Strategisk inriktning	Område	Planering	Ansvar	Uppföljning
	Effekthemtagning och uppföljning	Utveckla och tillämpa metoder för att kontinuerligt följa hur digitaliseringens värdeflöde levererar mot önskade effekter.	TN	Kontinuerlig rapportering av mätning och uppföljning för hur digitaliseringens värdeflöde bidrar till önskade effekter.
4. En mer robust och säker digitalisering	Informationssäkerhet	Säkerställa att det finns metod och arbetssätt för att systematiskt kartlägga, klassa och riskhantera information i en kommungemensam struktur.	KS	Metod och arbetssätt för att systematiskt kartlägga, klassa och riskhantera information i en kommungemensam struktur är etablerad.
		Säkerställ att alla nämnder har resurser med kompetens att arbeta med kartläggning, klassning och riskhantering av information.	Ansvarig nämnd	Samtliga nämnder har resurser med kompetens att arbeta med kartläggning, klassning och riskhantering av information.
		Tillhandahålla kontinuerliga kompetenshöjande insatser för alla medarbetare i grundläggande informationssäkerhet.	KS	Planera, genomföra och utvärdera kompetenshöjande insatser.
	Cybersäkerhet	Implementera robusta säkerhetsåtgärder och arbeta systematiskt med att identifiera sårbarheter som kan utnyttjas av hotaktör.	TN	Systematiskt arbete med att identifiera sårbarheter som kan utnyttjas av hotaktör är upprättat.
		Utveckla incidenthanteringsplaner för att snabbt kunna reagera på attacker.	TN	Incidenthanteringsplaner är upprättade.
		Tillhandahålla kontinuerliga kompetenshöjande insatser för alla medarbetare i grundläggande cybersäkerhet.	TN	Planera, genomföra och utvärdera kompetenshöjande insatser.
		Stärka samarbete och informationsdelning mellan offentliga och privata sektorer för att dela information om hot och bästa praxis.	TN	Det finns etablerade samarbeten mellan offentliga och privata sektorer i syfte att dela information om hot och bästa praxis.
		Använda nya teknologier som AI och maskininlärning för att förbättra hotdetektering och respons.	TN	Nya teknologier, såsom AI och maskininlärning används för hotdetektering och respons.

Strategisk inriktning	Område	Planering	Ansvar	Uppföljning
		Genomföra kontinuerliga riskanalyser för att identifiera nya sårbarheter och hot.	TN	Riskanalyser för att identifiera nya sårbarheter och hot genomförs kontinuerligt.
		Utveckla och implementera erforderliga styrdokument för cybersäkerhet som är anpassade till verksamhetens specifika behov och riskprofil.	TN/Ansvarig nämnd	Styrdokument anpassade till verksamheternas specifika behov och riskprofil är implementerade.
	Optimerad teknisk miljö	Samla och standardisera infrastruktur, digitala plattformar och informationssystem i syfte att skapa en mera enhetlig och effektiv teknisk miljö.	TN	Kontinuerligt rapportera status avseende robusthet utifrån konsolidering och redundans. Förutsättningar kring vilken infrastruktur och vilka lösningar som kan samnyttjas är kartlagda.
	Arkitektur	Etablera principer inom arkitekturområdet som säkerställer att digitalisering sker med fokus på långsiktighet och helhet.	TN	Arkitekturprinciper med fokus på långsiktighet, helhet och robusthet är etablerade.
		Etablera process för löpande integrering av arkitektur i digitalisering för att säkerställa långsiktighet och helhet i enlighet med gällande arkitekturprinciper.	TN	Process etablerad och testad inom samverkansobjekt.
		Etablera ändamålsenlig dokumentation av arkitektur för att möjliggöra analys och uppföljning på organisationsövergripande nivå.	TN	Dokumentation genomförd i samband med samtliga förändringar i arkitekturen.
5. Data används i högre grad som en strategisk tillgång	Strategi och målbild	Ta fram en strategi och målbild för dataområdet som belyser så väl informationsägarskap, kultur, arbetssätt, teknik och andra förutsättning såsom exempelvis juridik.	TN/KS	Strategi och målbild för dataområdet är upprättad.
		Etablera en API-strategi för att säkerställa dataåtkomst både mot leverantörer och internt mellan samverkansobjekt Etablera samverkansobjekt med bred representation för dataområdet.	TN/KS	En API-strategi är upprättad och beslutad. Samverkansobjekt för dataområdet är etablerat.

Strategisk inriktning	Område	Planering	Ansvar	Uppföljning
	Informationsförvaltning	Säkerställa interoperabilitet i kommunkoncernen genom att dela och utveckla gemensamma strukturer för informationsförvaltning med utgångspunkt i informationsägarnas verksamhetsprocesser.	TN/KS/Ansvarig nämnd/Bolag	En gemensam struktur för informationsförvaltning är etablerad i kommunkoncernen, baserad på processtrukturer och grundbegrepp.
		Utreda och ge förslag på gemensam styrning för informationsförvaltning i hela kommunkoncernen.	KS	Förslag upprättat för gemensam styrning för informationsförvaltning i hela kommunkoncernen.
		Informationsägarna följer avsedd struktur för hantering, gallring och bevarande.	KS/Ansvarig nämn/Bolag	Ett reviderat arkivreglemente är upprättat som ställer krav på att informationsägarna följer avsedd struktur för hantering, gallring och bevarande.
		Genomförande av kontinuerliga kompetenshöjande insatser inom informationshantering/förvaltning/ägarskap.	KS/Ansvarig nämn	Kartlägga behov samt upprätta och förankra plan för kompetenshöjning, genomföra kompetenshöjande insatser, följa upp resultatet.
		Genomförande av kontinuerliga mätningar av informationsanvändning.	KS/TN	Rutin för mätning samt hantering av resultat är upprättad.
		Utveckla kommunövergripande datamodeller för nyckelområden för att säkerställa att information kan återanvändas och delas på ett enhetligt sätt inom kommunen.	KS/TN	Kommunövergripande datamodeller för nyckelområden är upprättade och används.
	Teknisk infrastruktur och analysförmåga	Etablera modern och skalbar teknisk infrastruktur för att effektivt samla in, tillgängliggöra och analysera data.	TN	En modern och skalbar teknisk infrastruktur är etablerad.
		Erbjuda ökat stöd till analysförmåga kring användning av data för kommunens verksamheter.	TN/Ansvarig nämnd	Produkter, tjänster och stöd kopplat till dataområdet erbjuds.

UTKAST

Strategisk inriktning	Område	Planering	Ansvar	Uppföljning
6. Öka kunskaper, förståelse och färdigheter för digitaliseringens möjligheter	Ökad digital kompetens	Öka insikter, förståelse och färdigheter hos beslutfattare, chefer, ledare och medarbetare för hur digitaliseringen kan bidra till effektivisering och omställning av kommunens verksamheter.	TN/KS	Behov och förväntningar är kartlagda, aktuell kompetensnivå är kartlagd, kompetensplan för olika yrkesroller är upprättad och fastställd, kompetenshöjande insatser är genomförda och utvärderade, förslag till hur digital kompetens säkerställs på längre sikt är upprättat.
		Paketera och tillgängliggöra material och utbildningar på ett enkelt och intuitivt sätt.	TN/KS	Förutsättningar kring utbildningsplattform och strukturer för tillgängliggörande av material är utredda.
	Ökad digital mognad	Utreda förutsättning för hur kommunen främjar en kultur som uppmuntrar till digital omställning.	TN/KS	Förutsättningar är utredda.
		Skapa förutsättningar för omvärldsbevakning och strategisk framsyn.	TN/KS	Förslag upprättat och implementerat för hur omvärldsbevakning och strategisk framsyn ska beaktas inom digitaliseringen.
		Etablera förutsättningar för organisatoriskt lärande inom digitaliseringsområdet.	TN/KS	Förslag till etablering av förutsättningar för organisatoriskt lärande inom digitaliseringsområdet är upprättat.

Från: Therese Stellén
Skickat: den 12 december 2024 11:33
Till: Umeå Fritid
Kopia: Annika Dalén; Linda Gustafsson
Ämne: Motion 25/2024: Konkurrensutsätt driften av Umeå kommuns badverksamhet; Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C), Hanna Lundin Jernberg (L) och Veronica Kerr (KD)
Bifogade filer: Motion M,C,L och KD.msg; Motion M, C, L, KD.pdf

Hej!

Fritidsnämnden för yttrande inom 6 månader. Se bifogad motion nr. 25/2024: Konkurrensutsätt driften av Umeå kommuns badverksamhet; Anders Ågren (M), Mattias Larsson (C), Hanna Lundin Jernberg (L) och Veronica Kerr (KD).

Kopia till Linda Gustafsson och Annika Dalén med svar till KS diarium om JUSK ska yttra sig eller inte.

Skicka nämndens yttrande till ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med diarienummer: KS-2024/01095.

Med vänlig hälsning

Therese Stellén
Registrator
090 – 16 40 15
070 – 361 57 32
therese.stellen@umea.se

Umeå kommun
Demokrati och juridik
901 84 Umeå
Besöksadress: Skolgatan 31A
www.umea.se

Motion 20241212

Konkurrensutsätt driften av Umeå kommuns badverksamhet

Umeå kommun driver badanläggningar i Umeå, Hörnefors, Sävar, Obbola och Holmsund. Driften av badanläggningar har större likheter med kommersiell verksamhet än med annan offentlig verksamhet. Det är därför vanligt att driften av simhallar läggs ut på entreprenad. Umeå kommun har tidigare upphandlat driften av en simhall, men gör det inte längre. Tidigare skötte företaget Medley driften av Umeå simhall, men när Navet byggdes beslutade fritidsnämnden att driften av anläggningen skulle skötas i kommunal regi.

En av de främsta fördelarna med att konkurrensutsätta driften är möjligheten att dra nytta av den expertis som en privat aktör har, med såväl erfarenhet som spetskompetens inom området. En annan fördel är att verksamheten kan bli mer kostnadseffektiv. En privat aktör har ett helt annat incitament än kommunen när det handlar om att hålla ner kostnaderna och få ut maximal nytta.

I anslutning till simhallarna bedriver Umeå kommun bland annat restauranger, caféer och gym. På Navet finns dessutom en relaxavdelning. Driften av dessa verksamheter, borde också läggas ut på en extern entreprenör, inte minst för att undvika osund konkurrens från kommunen gentemot privata företag. Det är inte en kommunal kärnuppgift att driva gym, caféer eller relax.

Det är både kostsamt och komplicerat att bygga, underhålla och driva badanläggningar. Under lång tid har badverksamheten inom Umeå kommun haft svårigheter att hålla budget. 2023 gjorde badverksamheten ett underskott på ca 6,5 miljoner kronor. Det krävs ett omtag för att på riktigt komma till rätta med ekonomin inom Umeå kommuns badverksamhet. Redan idag finns det företag som har aviserat att de är intresserade av att ta över driften av kommunens badanläggningar. Att konkurrensutsätta driften av badanläggningarna skulle kunna stärka kvaliteten samtidigt som man sänker kostnaden.

Med anledning av ovanstående föreslår vi att kommunfullmäktige beslutar

att uppdra till fritidsnämnden att konkurrensutsätta driften av nämndens badverksamhet, inklusive anslutande verksamheter som gym, café och relax.

Anders Ågren (M) Mattias Larsson (C) Hanna Lundin Jernberg (L) Veronica Kerr (KD)

Umeå 2024-12-12